

မွေအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်ဝင်(၁၇၀)

ମେଲିଷ୍ଟାର୍

မြန်မာစာတင်နှင့် အသုတေသန

(ତତ୍ତ୍ଵିଦ୍ୟାତ୍ମେ)

အရှင်နှုန်းဘာသာနိုင်ငံတ အရှင်နှုန်းဘာသာဘိဝံသ (Ph.D)

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

မိလိန္ဒပညာ

မိလိန္ဒမဏ်နှင့် ရှင်နာဂတေသနတို့၏
ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ

(တတိယတွဲ)

တရားစာအုပ်များကို
ဓမ္မစာပေ အလှု။ ငွေဖြင့်
ပုနိုင်ဖြန့်ဝေသည်

မိလိန္ဒပဋ္ဌ
မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂတေသနတို့၏
ဗုဒ္ဓဝရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ
အပိုင်း(၁၇)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၂၀။ ပြည့်နှစ်၊ ကောဇာသဏ္ဌရာန် ၁၃၇၃-ခုနှစ်၊
နတ်တော်လပြည့်ကျော် J-ရက်၊ ၂၀၁၆-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၆-ရက်၊ ရန်ကုန်
တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ် သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊
သာသနာတော် ထွန်းကားပြန်ပွားရေး ဦးစီးဌာန၊ မွှေ့သီရိ ပိမာန်တော်အတွင်း
ဆင်ယင်ကျေးပါ ပြုလုပ်အပ်သည့် သာသနုပ္ပါယူမြတ်မားလာ တရားအလျှောက်
အထူးတရားပွဲ၌ ရန်ကုန်မြို့၊ နှစ်ဖက်မိဘများကိုအမျှေးထား၍ ဦးအောင်စိုးသာ+
ဒေါ်ခို့ပြည့်စုံကြောင်း သမီး-မကျော်အိန္တာသာ (မြန်မာစီးပွားလုပ်ငန်းစာ) ပိသားစုံ
တို့၏ အမတဒါန ဓမ္မဒါန အဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ‘မိလိန္ဒမင်းနှင့်
ရှင်နာဂတေသနတို့၏ ဗုဒ္ဓဝရေးရာ အချေအတင် ပြောဆိုချက်များ အပိုင်း(၁၇)’
တရားအသနာတော်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးဟာ ပိဋကတ်စာပေကို သေသေချာချာ
လေ့လာပြီးတဲ့နောက်မှာ ပိဋကတ်တတ်ကျမ်းတဲ့ ရဟန်းတွေနဲ့
တွေ့ဆုံးဆွေးနွေး စကားပြောလေ့ရှိတယ်။ ဘုရင်ဆိုတဲ့ အရှိန်
အဝါနဲ့ ကတ်ကတ်သပ်သပ်မေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကြောင့် မဖြစ်ဘူး
တာလည်း ပါတယ်။ မေးခွန်းတစ်ခုကို ဖြဖို့ဆိုတာ ရဲရင့်ခြင်း
တော်ကျော်တို့ဘေး ရှိခြင်းဟာ အင်မတန်မှ အရေးပါတယ်။

၂

ဒေဝါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

လူတိုင်းမှာ တခ်ကုပ္ပါတီညက် ဆိုတာ မရှိဘူး၊ (တခ်ကုပ္ပါတီ
ဆိုတာ တခ်ကာ + ဥပ္ပါတီ ခက္ကလေးအတွင်းမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့
အသိညက်မျိုး)။

အဘယ်မင်းသားက မြတ်စွာဘူရားကို မေးလျှောက်ဖူး
တယ်။ “အရှင်ဘူရား ပညာရှိတွေက မေးခွန်းတွေ မေးတဲ့အခါ
ဘယ်လိုမေးရင် ဘယ်လိုဖြေမယ်ဆိုတာ ကြိုတင် စဉ်းစားထားပါ
သလား”တဲ့။

အဘယ်မင်းသားဟာ မြင်းရထားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အလွန်
ကျမ်းကျင်တယ်။ “ရထားအကြောင်းမေးရင် သင်မင်းသား
ချက်ချင်းဖြေနိုင်သလို ငါလဲ ချက်ချင်းဖြေတာပဲ ဖြစ်တယ်” လို့
မြတ်စွာဘူရားက မိန့်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးရဲ့ မေးခွန်းတွေကို တစ်ချို့ ပုံဏှုတ်တွေဟာ
ပိဋကတ်ကျမ်းကျင်သော်လည်းပဲမဖြေနိုင်ကြဘူး။ ရွင်နာဂတေန
ကတော့ တခ်ကုပ္ပါတီညက်နဲ့ မိလိန္ဒမင်းကြီး စိတ်တိုင်းကျအောင်
ဖြေဆိုနိုင်ခဲ့တယ်။ ရွှေ့ပိုင်းမေးခွန်းတွေက ကတ်သီးကတ်သတ်
မေးခွန်းမျိုးတွေ ဖြစ်သော်လည်း အခုနောက်ပိုင်းမှာ မေးတဲ့
မေးခွန်းတွေကျတော့ အဘိဓမ္မကျမ်းကိုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်း
တွေ မေးတာဖြစ်တယ်။

၃၆-အတာနာလက္ခဏာပညာ

ဒီကနေ့ ၃၆-ခုမြောက် မေးခွန်းက စေတနာနဲ့ပတ်သက်တဲ့
မေးခွန်းပဲ။ စေတနာဆိုတာ အဘိဓမ္မမှာ စိတ်ကိုစွဲမှုပြီး ဖြစ်တဲ့
စိတ်တိုင်းမှာပါဝင်တဲ့ စေတသိက်တရား ဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မာ ဝဒါမီ
ကံလို့ ပြောတာဟာ စေတနာကို ပြောတာလို့ နိမြေမိကသူတ်မှာ
ဟောကြားထားတာရှိတယ်။ ထိုအတူပဲ (၂၄)ပစ္စည်းမှာ
စေတနာကို ကမ္မာပစ္စယောလို့ဟောတယ်။ သဟဇာတစေတနာ၊
နာနာကွာကိုကစေတနာ လို့ စေတနာ ၂-မျိုးခွဲတယ်။ မိမိဖြစ်နေ
တဲ့အခိုက် အတူတကွာဖြစ်တဲ့တရားတွေကို အထောက်အကြော်တဲ့
စေတနာက သဟဇာတစေတနာ။ စိတ် (၈၉)မျိုးလုံးမှာ ယဉ်တဲ့
စေတနာအားလုံးဟာ ကမ္မာပစ္စယောအရ ကံအမည်ရတယ်။

နာနာကွာကိုကစေတနာဆိုတာ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စိတ်
တို့မှာ ယဉ်တဲ့စေတနာကို ခေါ်တယ်။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ဆိုတာ
အခုဖြစ် အခုအကျိုးပေးတာမဟုတ်ဘူး။ စေတနာဆိုတဲ့ ကံတရား
ဖြစ်ပေါ်လာမှုအခိုက်အတန်က ခကာတစ်ခု၊ အကျိုးထဲတ်လုပ်တဲ့
အခိုက်အတန်က ခကာတစ်ခုတဲ့။ ဒါကြောင့်မို့ နာနာကွာကိုက
ကမ္မာ လို့ ဟောတာ။

စေတနာတရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မိလိန္ဒမင်းကြီးက
“ဘအောင် နာဂေါသန ကို လက္ခဏာ စေတနာ- စေတနာဆိုတဲ့
သဘာဝတရားရဲ့ အမှတ်လက္ခဏာက ဘာလ?” လို့ မေးတယ်။

ရှင်နာဂေါသနက ဖြေတယ်။ “စေတယိတလက္ခဏာ
မဟာရာဇ စေတနာ၊ အဘိသခ်ရက လက္ခဏာ ၁-စေတနာ
က စွဲစွဲစပ်စပ် ဆော်ဉာဏ်တဲ့ လက္ခဏာနဲ့ အကျိုးတရား
တွေကို ပြင်ဆင်ပြုလုပ်တတ်တဲ့ လက္ခဏာရှိတယ်”။

စေတနာရဲ့သဘာဝလက္ခဏာကို ရှင်နာဂေါသနက အဘိဓမ္မာ
ရှုထောင့်ကနေ ခုလို့ဖြေတယ်။ စွဲစွဲစပ်စပ် ဆော်ဉာဏ်

ဆိတာ လုပ်ဖို့ကိုင်ဖို့ တိုက်တွန်းနဲ့ ဆောင်တဲ့ သဘောကို စေတနာလို ခေါ်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရမယ်ဆိုရင် လူတွေရဲ့ သန္တာန်မှာ ကောင်းတာဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းတာဖြစ်ဖြစ် လုပ်ဖို့ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ တွန်းအားလုံး ဒီလိုပြောတယ်။

အဲဒီတွန်းအား ကြောင့် လူတွေဟာ စိတ်ကူးဖြစ်သွားတယ်။ နှုတ်ကလည်း ထုတ်ပြောဖြစ်သွားတယ်၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် လည်း လုပ်ဖြစ်သွားတယ်။ စေတနာရဲ့ တွန်းအား ကြောင့် လုပ်တာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။

အဲဒီစေတနာကိုပဲ အင်လိပ်လို Volition လို ပြန်ကြတယ်။ Stimulation တို့ Motivation တို့လည်း ပြန်လိုရတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရမယ်ဆိုရင် စေတနာဟာ Intention ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်တယ်။ ဘာပြောရမယ် ဘာလုပ်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ထဲမှာ ကြိုတင် ဖြစ်လာတဲ့ တွန်းအား တစ်ခုကို စေတနာလို ခေါ်တယ်။

မြန်မာလူမျိုးတွေက စေတနာဆိုရင် အကောင်းဖက်မှာ သုံးကြတယ်။ စေတနာနဲ့ပြောတာ။ စေတနာနဲ့လုပ်တယ်ဆိုပြီး အကောင်းဖက် သုံးလေ့ရှိကြတယ်။ သို့သော စေတနာဆိုတိုင်း အကောင်း မဟုတ်ဘူး။ ကောင်းတဲ့ ဘက်လည်း တွန်းတာပဲ၊ မကောင်းတဲ့ ဘက်လည်း တွန်းတာပဲ၊ ဒါကြောင့် စေတနာဆိုတာ လုပ်ဖြစ်အောင် တွန်းအားပေးခြင်းလို့ ဆိုတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက “စေတသိတွာ ကမ္မာ ကရောတိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ- လူတွေဟာ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ် လာတဲ့ တွန်းအား အလျောက် ကိုယ်ထိလက်ရောက် လုပ်တယ် နှုတ်နဲ့ ပြောဆိုတယ်” ဆိုတယ်။

စိတ်ထဲရဲ့ တွန်းအားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတာလို့ ဆိုလို တယ်။ အဲဒီတွန်းအားကို စေတနာလို့ခေါ်တယ်။ သာမန်အားဖြင့် Analysis မလုပ်ဘူး၊ မခွဲခြားဘူးဆိုရင် စိတ်က တွန်းတယ်လို့ ဒီလိုထင်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကတော့ စိတ်နဲ့ စေတသိက်ကို ခွဲခြားထားတယ်။ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သဘာဝတရား အမျိုးအစားပေါင်း (၅၂)မျိုးရှိတယ်။ အဲဒီ (၅၂)မျိုးဟာ တစ်ခြား Psychology တွေမှာ ဖော်ပြနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ မြတ်ပွဲခဲ့ အဘိဓမ္မာ တရားတော်မှာသာ ဖော်ပြထားတာ ဖြစ်တယ်။

စေတသိတ လက္ခဏာ - စွဲဆောင်တယ်၊ ဆော်ညွှတယ်၊ တိုက်တွန်းတဲ့လက္ခဏာ ရှိတယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မိလိန္ဒ မင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား ဥပမာတစ်ခု ပြောပါဉီး” လို့ ဆိုတယ်။

အရှင်နာဂတ်သေနက ဒီနေရာမှာ စေတနာနှစ်မျိုးကို ခွဲခြားပြီးတော့ ပြောတယ်။ အကုသိုလ်စေတနာနဲ့ ကုသိုလ်စေတနာ ခွဲပြီး ဥပမာနှစ်မျိုးနဲ့ ရှင်းပြတယ်။

အကုသိုလ် ဓာတာနာ ဥပမာ

“လူတစ်ယောက်ဟာ အဆိပ်ကို ဖော်ပိပြီး သူလည်း သောက်တယ်၊ တခြားလူသောက်ဖို့လည်း တိုက်တွန်းတယ်တဲ့။ (ဒါ စေတနာရဲ့ သဘောတရားကို ဖော်ပြတာ။ စေတနာဆိုတာ ဖြစ်လာပြီဆိုရင် သူကိုယ်တိုင်လည်း လုပ်တယ်။ ကျန်တဲ့သဘာဝ တရားတွေကိုလည်း ဒီအလုပ်ကို လုပ်စေတယ်လို့ ဒီလိုဆိုလို တယ်။) အဆိပ်ကြောင့် သူလည်း ဒုက္ခရောက်တယ်၊ သူ တိုက် တွန်းတဲ့အတိုင်း သောက်တဲ့လူလည်း ဒုက္ခရောက်တယ်။”

ထိုအတူပဲ လူတစ်ယောက်ဟာ အကုသိုလ်အလုပ်ကို မိမိ ကိုယ်တိုင်လည်း လုပ်တယ်၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း လုပ်ဖို့တိုက်တွေန်းတယ်။ မိမိကိုယ်တိုင်လုပ်သည့်အတွက်ကြောင့် ထိုအကုသိုလ်ရဲ့ အကျိုးကို ခံစားရတယ်။ နောင်ဘဝရောက်တဲ့အခါမှာ အပါယ် လေးဘုံမှာ ခံရတယ်။ သူတိုက်တွေန်းလို့ အကုသိုလ်အမှုပြုတဲ့ သူတွေဟာလည်း အပါယ်ဘုံရောက်ပြီး ဆင်းရဲ့ကွဲ ခံကြရတယ်။

ကုသိုလ် ဓာတာနာ ဥပမာ

ရှင်နာဂေါသနက ကုသိုလ်စေတနာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဥပမာ ပေးတယ်။

“ထောပတ်တို့ ပျားရည်တို့ ဒါတွေကို ရောမွေ့ပြီး လူတစ်ယောက်ဟာ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သောက်တယ် သူများကိုလည်း သောက်ခိုင်းတယ်။ မိမိကိုယ်တိုင်သောက်သည့် အတွက်ကြောင့် ကိုယ်လည်းချမ်းသာသုခရာတယ်၊ တစ်ခြားသူလည်း ချမ်းသာသုခရာတယ်။

အဲဒါလိုပဲ စေတနာဆိုတဲ့ တွေန်းအားနဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု တွေ လုပ်တယ်။ လုပ်သည့်အတွက်ကြောင့် ကောင်းရာသူဂါတီ ရောက်ပြီး သူလည်း ချမ်းသာတယ်၊ သူတိုက်တွေန်းလို့ ကုသိုလ် ကောင်းမှုလုပ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ချမ်းသာတယ်”။

စေတနာဟာ ကိုယ်တိုင်လည်း လုပ်တယ်၊ သူတစ်ပါးကို လည်း လုပ်စေတယ်။ တိုက်တွေန်းနှီးဆော်တယ်၊ ဖန်တီးတတ် တယ်ဆိုတဲ့ အမိပါယ်ပေါ်အောင် ရှင်နာဂေါသနက ရှင်းပြတယ်။

မိလိန္ဒာမင်းကြီးက “ကလျှောသီ ဘအဲ နာဂတေန
အရှင်ဘုရားဖြေတာ သင့်တော်ပါတယ်” လို့ လက်ခံတယ်။

ရှင်ဗုဒ္ဓဟယာသ ရှင်းပြေတဲ့ ဥပမာ

ဒီနေရာမှာ ရှင်နာဂတေနက ပြောတဲ့ ဥပမာမျိုးကို
ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဟယာသက သူ့ရဲ့ အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာမှာ မကိုး
ကားဘူး။ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဟယာသက “အာရုံတစ်ခုခဲပါမှာ အလုပ်
လုပ်ကြတဲ့အခါ စေတနာကိုယ်တိုင်ကလည်း အလုပ်လုပ်တယ်၊
အတွေတကွ ဖြစ်ဖော်ဖြစ်ဖက် တရားတွေကိုလည်း အလုပ်လုပ်
စေတယ်”လို့ စေတနာကို လယ်ပိုင်ရှင်ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြေတယ်။

“ဥပမာ လယ်ပိုင်ရှင်က လူ(၅၀)လောက် အကျားခေါ်တယ်
(၅၀-လို့ ပြောတာကတော့ ကျွန်တဲ့ စေတသိုက်တွေကို ရည်ညွှန်းပဲ
ရပါတယ်။) ဘယ်သူက ဘယ်နေရာစပါးရိတ်၊ ဘယ်သူက ဘယ်
နေရာစပါးရိတ်၊ သူကိုယ်တိုင်လည်း ရိတ်တယ်၊ ကျွန်တဲ့ လူတွေ
လည်း ရိတ်ခိုင်းတယ်။ ဒီလို့ သူကိုယ်တိုင်လည်း လုပ်တယ်၊ တခြား
သူတွေလိုလည်း တိုက်တွေန်းတယ်၊ အဲဒီသဘောဟာ စေတနာပဲ”။

အဲဒီတော့ စေတနာရဲ့သဘောဟာ အားလုံးကို တွေ့န်းအား
ပေးတယ်။ ဆုပါစိုး- လောဘက လိုချင်တဲ့သဘောရှိတယ် အဲဒီလို့
လိုချင်တဲ့သဘောတရားကို အောင်အောင်မြင်မြင် သူများပစ္စည်းကို
ရယူမြို့သည်အထိအောင် စေတနာက တွေ့န်းပေးတယ်။ လောဘ^၁
က လိုချင်ရဲပဲ၊ သူမှာ တွေ့န်းအားမပါဘူး၊ လောဘဖြစ်လာတဲ့အခါ
မှာ စေတနာက တွေ့န်းဖို့လိုက်သည့်အတွက်ကြောင့် သူဟာ လိုချင်မှု
တွေဟာ ထင်ရှားလာတယ်။

ထိုအတူပဲ ဒေါသဆိုတာ မုန်းတီးတတ်တဲ့သဘောတရား ရှိတယ်၊ အဲဒီ မုန်းတီးတတ်တဲ့ ဒေါသတရားကို စေတနာက တွန်းပေးလိုက်သည့်အခါ သူ့အမုန်းတွေဟာ ထွက်ပေါ်လာ တယ်၊ စိတ်ထဲကလည်း မုန်းလာတယ်၊ နှုတ်ကလည်း ထုတ်ပြော လာတယ်၊ ကိုယ်ထဲလက်ရောက်လည်း မုန်းကြောင်းပြုလာတယ်၊ အဲဒါဟာ စေတနာရဲ့တွန်းအားလို့ ဒီလိုဆိုတယ်ပေါ့နော်။

သဘာဝတရားတွေဟာ စေတနာရဲ့ စွမ်းဆောင်မှုကြောင့် အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်ကြတယ်၊ ကာယကံမြောက်၊ ဝစ်ကံမြောက် ဆိုတဲ့အလုပ်တွေကို လုပ်လာကြတယ်ပေါ့။ ဒါကြောင့်မို့ စေတနာ ဟာ လယ်ပိုင်ရှင်နဲ့ တူတယ်တဲ့။ သူကိုယ်တိုင်လည်း ရိတ်တယ်၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း ရိတ်ခိုင်းတယ်။

“တပည့်ကြီး လက်သမား စစ်ပိုလ်” ဆိုတဲ့ ဥပမာသုံးရပ်နဲ့ လည်း ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသက ရှင်းပြတယ်။

ဓာတ်ဓရစာတေပည့် ဥပမာ

စေတနာဟာ ဆရာတဲ့မှာ စုပေါင်းပြီးသင်ကြတဲ့ တပည့် တွေထဲမှာ တပည့်ကြီးနဲ့ တူတယ်တဲ့။ တပည့်ကြီးဟာ ဆရာရဲ့ လက်ထောက်လုပ်ပြီး သူကိုယ်တိုင်လည်း သင်ယူတယ်၊ သူများကို လည်း သင်ယူဖို့ နှီးဆောတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်လည်း လုပ်တယ်၊ သူများကိုလည်း တိုက်တွန်းတယ်ဆိုတဲ့ စေတနာဟာ အလုပ်နှစ်ခုကို လုပ်တယ်ဆိုတဲ့ အမိပြုယ်ကို ပြောပြတာ။ တိုက် တွန်းတယ်၊ ကိုယ်တိုင်လုပ်တယ်။

လက်သမားဆရာ ဥပမာ

လက်သမားဆရာဟာ သူကိုယ်တိုင်လည်းလုပ်တယ်၊ သူ့နောက်က လက်သမားတွေကိုလည်း လုပ်စေတယ်၊ ကိုယ်တိုင်လည်း လုပ်တယ်၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း လုပ်စေတယ် ဆိုတဲ့ အမိပြုပါ။

စစိုလ် ဥပမာ

စစိုလ်တစ်ယောက်ဟာလည်း တိုက်ပွဲဝင်ပြီ ဆိုတဲ့အခါ သူကိုယ်တိုင်ကလည်း တိုက်ခိုက်တယ်၊ ကျွန်တဲ့လူတွေကိုလည်း ချိတက်ပြီး တိုက်ခိုက်ဖို့ အမိန့်ပေးတယ်။ စေတနာဟာလည်း ကိုယ်တိုင်လည်း လုပ်တယ်၊ ယဉ်ဖက်တရားတွေကိုလည်း တိုက်တွန်းတယ်။

ရရှု-ဝိညာဏာလက္ခဏာပဋ္ဌာ

(၃၇)ခုမြောက် မေးခွန်းက ဝိညာဏာ ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်တယ်။ လူတွေရဲ့သန္တာန်မှုဖြစ်တဲ့ အသိစိတ်ကို ဝိညာဏာ ကို ဆိုလိုတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီး က “ကို လက္ခဏာ ဝိညာဏာ- အရှင်နာဂတေန၊ ဝိညာဏာဆိုတဲ့ တရားဟာ ဘယ်လိုအမှတ်လက္ခဏာ ရှုပါသလဲ”လို့ မေးတယ်။

ရွင်နာဂတေန က “ဝိဇာနနာလက္ခဏာ မဟာရာဇ်ဝိညာဏာ-ဝိညာဏာ သိခြင်းအမှတ်အသားလက္ခဏာရှုတယ်”လို့ ဖြေတယ်။

ဒီနေရာမှာ သိခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး အသိ(၃)မျိုးခွဲပြီး
ပြောတာရှိတယ်။ သညာသိ ဆိုတဲ့ အသိကတစ်မျိုး၊ ဝိညာက်သိ
ဆိုတဲ့ အသိကတစ်မျိုးနဲ့ ပညာသိ ဆိုတဲ့ အသိကတစ်မျိုး၊ အဲဒီ
အသိ(၃)မျိုးကို စာပေကျမ်းဂန်မှာ ခွဲပြလေ့ရှိတယ်။

သညာသိဆိုတာ မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း အမှတ်အသားဖြင့်
သိတဲ့အသိ ဖြစ်တယ်။ ဝိညာက်သိဆိုတာ စိတ်ရဲ့အသိပဲ။ သညာ
သိထက်ပိုတယ်။ ပညာသိဆိုတာ အင်မတန်မှ ထူးခြားတဲ့ အကိုး
ကျေးဇူးတွေ ဖြစ်ပေါ်သည့်အတိအောင် သိတဲ့အသိ၊ ပညာသိက
အသိ ၃-မျိုးထဲမှာ အမြင့်ဆုံးဖြစ်တယ်။

ဒီအသိ(၃)မျိုးကို ပိုရှင်းအောင် ငွေဒဂါးကိုသိပဲ ဥပမာနဲ့
ပြောဆိုကြတယ်။ ဆိုပါစို့၊ ကလေးငယ်သိတဲ့အသိက ဒဂါးကို
အပြားကလေး၊ အပိုင်းကလေးဆိုတဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုသာသိတယ်။
ဘယ်လောက်တန်တယ်ဆိုတာမသိဘူး၊ ကလေးငယ်တစ်ယောက်
ရဲ့အသိနဲ့ သညာသိ တူတယ်။

နောက်တစ်ခါ ပညာသင်ကြားထားခြင်းမရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
တစ်ယောက်ရဲ့အသိက ဒဂါးဆိုတာ သိတယ်၊ ဘယ်လောက်
တန်တယ်ဆိုတာ သိတယ်၊ သို့သော် ဒီဒဂါးဟာ ဘယ်မှာ ထူး
လုပ်တယ်၊ ဘယ်ခုနှစ်မှာ ထူးလုပ်တယ်၊ ဘာနဲ့ ရောစပ်
ထားတယ်ဆိုတဲ့ အသေးစိတ်ကိုတော့ မသိဘူး၊ အဲဒီ အသိနဲ့
ဝိညာက်သိ တူတယ်။

ပညာသိကျတော့ ဒဂါးသွန်းလုပ်တဲ့ ပန်းထိမ်ဆရာတ္ထာသိနဲ့
တူတယ်။ ပန်းထိမ်ဆရာဟာ အဲဒီအချက်တွေ အားလုံးကို
သိတယ်၊ အပိုင်းဆိုတာလည်း သိတယ်၊ တန်ကြေးကိုလည်း

သိတယ်၊ ဘယ်နေရာမှာလုပ်တယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်တယ်၊ ဒီထဲမှာ သူ့ ဘယ်နှစ်မျိုးပါတယ် ဆိုတာက စပြီးသိတယ်။ ပန်းထိမ် ဆရာရဲ့အသိနဲ့ ပညာသိ တူတယ်။

အဲဒီတော့ ဒီနေရာမှာ ကြည့်လိုက်။ သညာ၊ ဝိညာက၊ ပညာဆိုတဲ့ စကားလုံး ၃-လုံးရဲ့ ရွှေက Prefix လိုခေါ်တဲ့ သဲ၊ စိ၊ ပ၊ ဒီသုံးခုနဲ့ “ညာ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးအမိပါယ်ကို ထိန်းပေး ထားတယ်။ အားလုံးဟာ နောက်က ‘ညာ’ တစ်လုံးထပဲ။ သိတယ် ဆိုတဲ့ အမိပါယ်၊ အဲဒီတော့ သညာ ဆိုတာ မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း သိတာ၊ ဒီထက် မပိုဘူး။ ဝိညာက ဆိုတာ မတူထူးခြားတဲ့ အသိ တစ်မျိုးလို့ ဆိုတယ်။ ပညာ ကွဲကွဲပြားပြား အားလုံးကို သိတယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်ပေါ့။

ဝိဇာနန် လက္ခဏ် ဝိညာက် ဝိညာက်သိဟာ သညာ သိနဲ့လည်း မတူဘူး။ ပညာသိနဲ့လည်း မတူတဲ့ အသိတစ်မျိုးလို့ ဒီလိုမှတ်သားရတယ်။ အဲဒီတော့ ဘယ်လိုသိတာတုန်းလို့ ဆိုတာကို မိလိန္ဒပင်းကြီးက ဥပမာနဲ့ ရှင်းပါဦးလို့ ဆိုတဲ့အခါ ရွှင်နာဂေါသနက ဥပမာနဲ့ပြောတယ်။

“မြို့ကိုစောင့်တဲ့ ကျမ်းကျင်လိမ္မာတဲ့ မြို့စောင့်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဟာ မြို့လယ်ကောင်မှာ ထိုင်နေတယ်။ ထိုင်နေပြီး မြို့ထဲဝင်လာ သမျှ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို စောင့်ကြည့်တယ်၊ အရွှေက လာတယ်၊ အနောက်က လာတယ်၊ တောင်က လာတယ်၊ မြောက်က လာ တယ်၊ လေးမျက်နှာက ဝင်လာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ကြည့်ပြီးတော့ “ဒီလူကတော့ ဒီမြို့ကလူဖြစ်တယ်၊ ဒီလူကတော့ ဒီမြို့က မဟုတ်ဘူး”လို့ မြို့ကို ကြီးကြပ်စောင့်ရှောက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က အကုန်လုံး သိတယ်။

“အဲဒါလိပဲ မျက်စိကန် အဆင်းအာရုံ မြင်လိုက်ရင်လည်း
ဝိညာဏ်က သိလိုက်တယ်။ နားက အသံကြားလိုက်ရင်လည်း
ဝိညာဏ်က သိလိုက်တယ်။ နာခေါင်းက အနဲ့ရလိုက်ရင်လည်း
အနဲ့ကိုသိလိုက်တယ်။ လျှောက အရသာကို သိလိုက်ရင်လည်း
ဝိညာဏ်က သိလိုက်တယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်က အထိအတွေ့ ထိတွေ့
လာလိုရှိရင်လည်း အဲဒီအထိအတွေ့ကို သိလိုက်တယ်။ စိတ်ကူး
ကြံစည်လို ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အာရုံကိုလည်း စိတ်က သိလိုက်တယ်
တဲ့။ အဲဒီ အသိတွေအားလုံးကို ဝိညာဏ်လို့ခေါ်တယ်”။

မြို့စောင့်ယောက်ဌားက ဝင်လာသူ အားလုံးကို သိသလို
ဝင်လာသမျှအာရုံတွေကိုသိတာဟာ ဝိညာဏ်ပဲလို ရှင်နာဂေါသန
က ရှင်းပြတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ကျေနပ်သွားတယ်။

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသက ဝိဇာနနံ လက္ခဏာ ကို ဖွင့်ပြတဲ့
အခါမှာ ရှင်နာဂေါသနရဲ့ ဥပမာကိုပဲ ကိုးကားပြီး ဖွင့်ပြတယ်။

၃၈-ဝိတာက္ကလက္ခဏာပဋ္ဌာ

နောက် မေးခွန်းတစ်ခုက ဝိတက္က နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်း
ဖြစ်တယ်။

“ကိုးလက္ခဏာ ဝိတက္ကာ- အရှင်နာဂေါသန၊ အရှင်
ဘုရားပြောတဲ့ စိတ်နဲ့ တွဲဖက်ပြီးဖြစ်တဲ့ တရားတွေထဲမှာ ဝိတက္က
ဆိုတာ ပါတယ်။ ဝိတက္က ဆိုတာ ဘယ်လို အမှတ်လက္ခဏာ
ရှိပါသလဲ” လို မေးတယ်။

ရှင်နာဂါသန က “အပွနာ လက္ခဏာ ဝိတက္ကာ
ဝိတက်ဟာ စိတ်ကို အာရုံထဲ ထည့်သွင်းပေးခြင်း လက္ခဏာ
ရှိတယ” လို့ ဖြေတယ။

အပွနာ ဆိုတာ ထည့်သွင်းခြင်း၊ စိတ်ကို အာရုံထဲ ထည့်
သွင်းခြင်း ဖြေတယ။ အပွနာဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ စိတက္ကာနဲ့ အရတူ
သုံးတဲ့ စကားလုံးပဲ။ ရှင်နာဂါသနက အပွနာလက္ခဏာ
ဝိတက်ဟာ စိတ်ကို အာရုံထဲ ထည့်သွင်းခြင်း လက္ခဏာရှိတယလို့
ဖြေတယ။

မိသိန္ဒာမင်းကြီး က “အရှင်ဘုရား ဥပမာနဲ့ ရှင်းပါဉီး”
ဆိုတော့ လက်သမားဥပမာနဲ့ ရှင်နာဂါသနက ရှင်းပြတယ။

“လက်သမားဆရာ တစ်ယောက်ဟာ သစ်သားတစ်ခုနဲ့
တစ်ခု စပ်ဖို့ သူတွင်းထားတဲ့အထဲမှာ သစ်သားကို ထည့်သွင်း
သလို စရွေးသွင်းသလို အပွနာဟာ ထည့်သွင်းခြင်း လက္ခဏာ
ရှိတယလို့ ရှင်းပြတယ။

ရေးခေတ်က စရွေးဆိုတာရှိတယ။ အသားတစ်ခုနဲ့တစ်ခု
ဆက်တဲ့အခါမှာ တစ်ခုကိုတွင်းပြီး နောက်တစ်ခုက အဖိုအမ
သဘောမျိုးထည့်သွင်းထားတယ။ ရေးခေတ်ကတော့ လက်သမား
တွေဟာ တွင်းပြီးတော့ အံကျထည့်ပြီးတော့လုပ်လေ့ရှိကြတယ။
အဲဒီလို ထည့်သွင်းခြင်းကို လက်သမားရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်နဲ့
နှိုင်းယူဉ်ပြတယ။

ရှင်ဗုဒ္ဓဟယာသ ဖွင့်ဆိုပုံ

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဟယာသက ဂိတ်ကဲရဲ သဘာဝလက္ခဏာကို
ဘယ်ပေမာနဲ့ ရှင်းပြလဲဆိုရင် “တောာအရပ်ဒေသမှာ နေထိုင်တဲ့
လူတစ်ယောက်ဟာ ဘုရင့်ရဲ နန်းတော်ကို မရောက်ဖူးဘူး။
မရောက်ဖူးလို ဘုရင်နဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို အမြိုပြုပြီး ဘုရင့်
နန်းတော်ကို ရောက်တယ်။ ဆိုပါစူး ကိုယ်မသိတဲ့နေရာကို
သွားတဲ့အခါမှာ သိတဲ့လူတစ်ယောက်ကို အမြိုပြုပြီးတော့
လာတယ်ပေါ့။ ဘုရင်နဲ့ အကျမ်းဝင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ကို
အမြိုပြုပြီး နန်းတော်ဝင်ရတယ်ပေါ့။ အဲဒါလိုပဲ ယဉ်ဖက်တရား
တွေဟာ ဂိတ်ကို အမြိုပြုပြီး အာရုံပေါ် တက်ရောက်ရတယ်။

ဂိတဲ့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဟယာသက တစ်မျိုး
ဖွင့်ဆိုတယ်။ ဂိတ်ကဲရဲလက္ခဏာကို အသိနှီးရောပန်လက္ခဏာ
လို ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဟယာသကတော့ သူ့ရဲ အဘိဓမ္မာအဖွင့်ကျမ်းမှာ
ဖွင့်ဆိုတယ်။

“ဂိတဲ့ ဆိုတာ ကြံစည်ခြင်း စိတ်ကူးခြင်း” စိတ်ကူးတယ်
ဆိုတာ စိတ်က ဘယ်ကိုကူးသွားတာတုန်းလိုပေးရင် အာရုံပေါ်ကို
ကူးသွားတာ ဒီလိုဆိုလိုတယ်၊ ဆိုလိုတဲ့အမိပါယ်က “စိတ်ကို
အာရုံပေါ် တင်ပေးနေတာ၊” စဉ်းစားကြည့်လေ၊ စိတ်ကူးတယ်၊
စိတ်ကူးတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်ရဲစိတ်ကလေးကို အာရုံပေါ် တင်ပေး
နေတဲ့ သဘောပဲ၊ ဒီအာရုံနဲ့ ဆုံးဆည်းပေးနေတာ၊ စိတ်က
အာရုံပေါ်ရောက်သွားတာ၊ အဲဒါကို စိတ်ကူးတယ်လို ပြောတာ။
‘စိတ္တာ အာရမ္မဏေ အာရောပေတီ’ တဲ့။ စိတ်ကို အာရုံပေါ်
တင်ပေးတာ ဂိတ်က၊ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။ အဲဒီတော့ စိတ်ကလေး
ဟာ အာရုံနဲ့ ဆုံးဆည်းပေးနေတဲ့သဘောကို ဂိတ်ကလိုပေါ်တယ်။

၃၉-ဓိဓရလက္ခဏာပဋ္ဌာ

“ကို လက္ခဏာ ဝိစာရော- ဝိစာရဟာ ဘယ်လိုအမှတ်
လက္ခဏာ ရှိပါသလဲ” လို့ မိလိန္ဒာမင်းကြီးက မေးတယ်။

ရှင်နာဂတေသနက “အနုမဇ္ဈန္ဇ လက္ခဏာ ဝိစာရော
ဝိစာရဆိုတာ အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် သုံးသပ်ခြင်း သဘာဝ
လက္ခဏာရှိတယ်” လို့ ဖြေတယ်။

ဝိတက်က ဓိတ်ကူးတယ်၊ ဝိစာရက ကြံးစည်တယ်၊ ကြံးစည်
တယ်ဆိုတာ အာရုံတစ်ခုကို ရပြီးတဲ့အခါ အဲဒီ အာရုံပေါ်မှာ
အကြီးမျှကြိမ် အထပ်ထပ် ကြံးစည်တာနော်။ တွေးတော်ကြံးစည်မှာ
တွေးဖြစ်ပေါ်နေတာ။ အဲဒါကို အနုမဇ္ဈန္ဇ လက္ခဏာ အဖန်ဖန်
အထပ်ထပ် ကြံးစည်သုံးသပ်ခြင်း၊ လက္ခဏာရှိတယ်လို့ ဒီလို
ရှင်နာဂတေသနက ဖြေဆိုတယ်။

မိလိန္ဒာမင်းကြီး က “အရှင်ဘုရား၊ ဥပမာလေးနဲ့
ပြောပါဉ္စး” ဆိုတော့ ဥပမာပေးတယ်။

“ဥပမာ- ကြေးမောင်းတို့ ကြေးစည်တို့ တီးတဲ့အခါ
ပထမဆုံး တီးလိုက်တဲ့အချိန်မှာ ပထမဆုံး ထွက်ပေါ်လာတဲ့
အသံက တစ်ခု၊ ပြီးတဲ့အခါမှာ ဟီပြီးတော့ ဆက်ပေါ်လာတဲ့
အသံတွေ့လည်း ရှိတယ်။ ပထမဆုံးမြှည်တဲ့ အသံဟာ ဝိတက်နဲ့
တူတယ်ပေါ့။ နောက်ဆက်ပြီးတော့ ဟီနောက်တဲ့အသံနဲ့ ဝိစာရနဲ့
တူတယ်လို့ အဲလိုရှင်းပြောပေးတယ်။

ရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ယောသ အာဆို

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသရဲ့ အဋ္ဌကထာထက် ရွှေးကျတဲ့ အဋ္ဌကထာများလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ မဟာအဋ္ဌကထာ ဆိုတာ ရှိတယ်။ မဟာအဋ္ဌကထာရဲ့ အဆိုအမိန့်ကိုလည်း ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသက ထုတ်ဖော်ပြီး ရှင်းပြထားတယ်။ ဝိတက်နဲ့ ဝိစာရ ဘယ်လိုထူးသလဲ။

ဆိုပါစို့- အိုင်ကြီးတစ်အိုင်ရှိတယ်။ အဲဒီ အိုင်ကြီးထဲမှာ ကြာပန်းကြီးတွေ ပွင့်နေတယ်၊ ကြာပန်းကြီးတွေ ပွင့်လာတော့ ကြာပန်းရဲ့အနဲ့တွေ လေထဲမှာလွင့်ပျောနေတဲ့အခါမှာ ကြာဝတ်ဆုံး ကို မက်မောတဲ့ ပိတုန်းကောင်ဟာ အဝေးကနေ ပျော်လာတယ်။ ကြာပန်းပေါ်ကို ပထမ ထိုးဆင်းလိုက်တယ်၊ “အဲဒီလို ကြာပန်းပေါ်ထိုးဆင်းတာနဲ့ ဝိတက်နဲ့တူတယ်။” ကြာပန်းပေါ်မှာ နားဖို့ နေရာရှာရင်းနဲ့ ရစ်ဝဲနေတာနဲ့ ဝိစာရနဲ့တူတယ်” လို ဒီလို ဥပမာ ပေးတယ်။

နောက် ဥပမာတစ်ခုကတော့ “ငှက်ကြီးတစ်ကောင်ဟာ ကောင်းကင် ပုံတက်တဲ့အခါမှာ တောင်ပဲတွေ ခတ်ပြီးတော့ ပုံတက်ရတယ်။ ပုံတက်သွားလို့ အတော်အသင့် မြင့်သွားတဲ့ အခါမှာ တောင်ပဲမခတ်တော့ဘူး၊ ပဲပြီးတော့နေတယ်။ အဲဒီတော့ တောင်ပဲခတ်ပြီး ပုံတက်သွားတာနဲ့ ဝိတက်နဲ့တူတယ်။ ပုံပဲနေတာနဲ့ ဝိစာရနဲ့တူတယ်” လို ဒီနှစ်ခုရဲ့ဆက်စပ်မှုကို အဲဒီလို ရှင်းပြတာ ဖြစ်တယ်ပေါ့နော်။

ဝိတက္ကက လှုပ်ရှားမှုအပြည့်အဝနဲ့ အာရုံဆီရောက်အောင် စိတ်ကူးတယ်။ ဝိစာရက ရောက်ပြီးသားအာရုံပေါ်မှာ ရစ်ဝဲပြီး

တော့ နေတယ်။ ကြိစည်တယ် ဒီသဘဝနှစ်ခုကို ရှင်းပြတာသာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။

အဲဒီတော့ ဒီနေရာမှာ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသက ဟိတဲ့ အသန့် ဝိစာရန်တူပုံကို သူကိုးကားပြီးတော့ ရေးလိုက်တယ်။ သို့သော် အငြေကထာကျမ်းကြိုးတွေမှာလာတဲ့ ဝိတက်ရဲ့ ရေးဦးစွာ လူပ်ရှားမှာ ဝိစာရရဲ့လူပ်ရှားမှုမပါတဲ့ ရစ်ပဲမှုဆိုတဲ့ သဘဝတရား နှစ်ခုကို ရှင်းလင်းအောင် အငြေသာလိုနဲ့ အငြေကထာက ဖွင့်ဆိုပေး ခဲ့တယ်။

သဘဝတရားတွေဆိုတာ အင်မတန်မှုခက်ခဲနက်နဲ့တယ်။ လူတွေရဲ့သန္တာန်မှာဖြစ်တာ ဖြစ်သော်လည်းပဲ ဒီသဘဝတရား တွေဟာ သတိပညာနဲ့ စူးစုံစိုက်စိုက် လေ့လာသုံးသပ် ဆင်ခြင် နိုင်မှ သိတာ။ ဝိပသုနာတရားကို ကျဉ်းကြိုးကြုတ်အားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဒီသဘဝတရားတွေကို သိနိုင်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြိုး ကတော့ “ပထမမြည်တဲ့အသံလည် ဝိတက်နဲ့တူတယ်၊ ထပ်ဆင့်ပေါ်လာတဲ့ ဟိတဲ့အသံက ဝိစာရနဲ့ တူတယ်” ဆိုတာကိုပဲ သူသဘောကျပြီးတော့ နောက် (၄၀) မြောက် မေးခွန်းကို သူဆက်မေးတယ်။

၄၀—ပသာဒီ ဝိနိုဒ္ဓနပဋ္ဌာ

(၄၀) မြောက်မေးခွန်းမှာ စိတ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့အခါ ဖသာ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ ဝိတက်၊ ဝိစာရ ဒါတွေ အတူတက္ခ ဖြစ်ကြတယ်။ “အဲဒီ အတူတက္ခဖြစ်တဲ့ တရားတွေကို တစ်ခုစီ

တစ်ခုစီ ခွဲခြားပြီး သီးသန္တထားလို ရနိုင်သလား” လို ဒီမေးခွန်းကို
မေးပြန်တယ်။

ရှင်နာဂဿက ဖြေတယ် “ခွဲခြားဖို မဖြစ်နိုင်ဘူး”တဲ့။
ဒါတွေ တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ခွဲဖိုဆိုတာ အင်မတန်မှ ခဲယဉ်းတယ်။
“အရှင်ဘူရား ခက်ခဲပုံကို ဥပမာနဲ့ ပြောပါ”။

ရှင်နာဂဿက စားဖိုသည်ချက်တဲ့ ဟင်းတစ်ခွက်
ဥပမာကို ရှင်းပြောတယ်။ “ဟင်းချက်တဲ့အခါမှာ အရသာတွေ
မျိုးစုံပါအောင် ဟိုဟာလည်းထည့်တယ်၊ ဒါလည်းထည့်တယ်
အကုန်လုံး ရသာစုံဟင်းတစ်ခွက်ကို ချက်လိုက်တယ်၊ ချက်လိုက်
ပြီးတဲ့ အခါမှာ ဘယ်ဟာက ဘယ်အရာရဲ့ အရသာ၊ ဘယ်ဟာ
က ဘယ်အရာရဲ့ အရသာလဲဆိုတာကို ပြောဖိုဆိုတာ အင်မတန်
မှ ခဲယဉ်းတယ်။ တစ်ခုစီရဲ့အရသာ မဟုတ်ဘူး၊ ဟင်းတစ်ခွက်
လုံးရဲ့ အရသာသာဖြစ်တယ်။ တစ်ခုစီ ခွဲပြောလို မရရနိုင်ဘူး” ဒီ
ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြောတယ်။

ရှင်ဗုဒ္ဓပေါ်သာ ဥပမာ

အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်မဟာဗုဒ္ဓပေါ်သာသကတော့
ပင်လယ်ရောနဲ့ ဥပမာပေးတယ်။ “ပင်လယ်ရောတစ်ခွက်ကို ခပ်ယူ
လိုက်ပြီး ဒီပင်လယ်ရောဟာ ဒါက ဂါရိမြှစ်ရော ဒါက ယမုနာ
ဒါက မဟိမြစ်၊ ဒါက အစိရဝတီမြစ်ရောလို ဒီလို ခွဲခြားပြီးတော့
ပြဖိုရာ ခဲယဉ်းတယ်။ ဒီရေတွေအားလုံး ပင်လယ်ထဲဝင်တာ
မှန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခုစီ ခွဲခြားပြီးပြဖိုရာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီလို
တစ်ခုစီ ခွဲခြားပြဖိုရာ မဖြစ်နိုင်တဲ့အရာကိုပင် မြတ်စွာဘူရားဟာ

သဘာဝတရားတွေကို ခွဲခြားစိပ်ဖြေး ဟောနိုင်တာ အလွန်ပဲ
အုပ္ပါဒရာကောင်းတယ်။ (ဒီအမိပါယ်မျိုးက ၈၆-ခုမြောက်
အရှုပ်ဓမ္မဝဝါဌာန ဒုက္ခရပညာ မှာလည်း ဆိုထားတယ်။)

လူ့ရဲ့စိတ်ဆိုတာ ခွဲလိုရတာမဟုတ်ဘူးလေ၊ ပြောလိုတော့
ရတယ်၊ တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ရှင်းပြောခြင်းမှာသာ ဖြစ်တယ်။ သို့သော်
အားလုံးဟာ တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ခွဲစိပ်ထားလို့ ရနိုင်တဲ့အရာ
မဟုတ်ဘူးလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်ပေါ့။ အဲဒီလောက်ထိအောင်
ရောထွေးနေတဲ့ အရာတွေကို ခွဲခြားပြီးတော့ သိနိုင်စွမ်းရှိတယ်
ဆိုတာ အင်မတန်မှ ထူးကဲတယ်။

သို့သော် သဘာဝတရားတွေဟာ စုပေါင်းပြီးဖြစ်တယ်လို့
အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်မှာ ခွဲခြားပြတာဟာ သူ့ရဲ့ သွင်ပြင်
လက္ခဏာရှုထောင့်ကနေ ရှင်းပြခြင်းသာ ဖြစ်တယ် Indivisible
လို့ခေါ်တယ်။ ခွဲခြားစိပ်ဖြောလိုက်လိုရှိရင် လောဘဆိုတဲ့ လိုချင်တဲ့
သဘောဟာ ပျက်သွားမှာပဲ။ H_2O ဆိုတဲ့ Atom သုံးမျိုး ပေါင်းစပ်
ထားတဲ့ရေကို တစ်ခုစီ ခွဲထုတ်လိုက်မယ်ဆိုရင် ရေရဲ့ သဘာဝ
ဟာ ပျက်စီးသွားမှာပဲ။ ထိုအတူပဲ လူတွေရဲ့ စိတ်သဘာဝဟာ
အများကြီး ရှိနေသော်လည်းပဲ ခွဲလိုမရဘူး၊ Indivisible လို့
ဆိုလိုတယ်ပေါ့။ သို့သော် အမှတ်လက္ခဏာတွေ ကြည့်ပြီးတော့
တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ခွဲခြားပြခြင်းသာ ဖြစ်တယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။
အဲဒီတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဒါကိုလည်း သူ လက်ခံသွားတယ်။

မိလိန္ဒပ္ပာမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးမေးတဲ့ မေးခွန်းတွေဟာ
အဘိဓမ္မဆိုင်ရာ မေးခွန်းတွေ ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့်

အဘိဓမ္မာကို လေ့လာထားကြမယ် ဆိုလိုရှိရင် အင်မတန္မု
စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ မေးခွန်းတွေလို ပြောရမှာဖြစ်တယ်။

အဘိဓမ္မာတရားတွေဟာ ကိုယ့်အကြောင်း ကိုယ့်သန္တာန်
မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘာဝတရားတွေကို အမည်နာမတပ်ပြီး
တော့ မြတ်စွာဘူရာရားက ရှင်းလင်းဟောကြားထားတဲ့အတိုင်း
လူတွေရဲ့သန္တာန်မှာ အခုလို နာမ်တရားတွေ ဖြစ်နိုင်ကြတယ်
ဆိုတာ သိရှိနားလည်နိုင်ကြတယ်ပေါ့။

နိုင်းချုပ်

တရားချစ်ခင် သူတော်စင်ပရိယတ်အပေါင်းတို့ အဘိဓမ္မာ
ဆိုင်ရာ တရားဓမ္မတွေရဲ့ လေးနက်မှာ ရှုပ်တရား၊ နာမ်တရား
တွေရဲ့ လေးနက်မှာကို သိအောင် ကြြေးစားကြရမှာ ဖြစ်တယ်။
ရှုပ်တရား၊ နာမ်တရား သက်သက်မျှသာ ရှိတာဖြစ်ပါလျက်
လူတွေရဲ့ အထင်မှာ ငါ သူတစ်ပါး၊ ငါဟာဆိုတဲ့ အမြင်ဟာ
လွှဲမှားစွာ ထင်မြေငယ်လူဆခြင်းသာ ဖြစ်တယ်။

တကယ်တော့ ပရမတ္တအားဖြင့် ရှုပ်နဲ့နာမ် နှစ်မျိုးသာ
ရှိတယ်ဆိုတာ ဝိပသုနာဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်စဉ်းစားကြည့်လိုက်
မယ်ဆိုရင် ငါဆိုတဲ့အယူစွဲဟာလည်း ပျောက်သွားနိုင်တယ်။
ငါဟာဆိုတဲ့ အတွေးတွေလည်း ပျောက်သွားနိုင်တယ်။ ငါ ငါဟာ
ပျောက်သွားလိုရှိရင် တွေယ်တာမှာတွေကင်းသွားပြီး နောက်ဆုံးမှာ
သောကဆိုတဲ့ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုတွေကို ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တယ်။

သောကဖယ်ရှားပစ်ပြီဆိုတော့မှ ပြို့အမ်းမှာကို ရရှိနိုင်တယ်
ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်စိုက်ယိုစီ မှတ်သားပြီး မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့ အဆုံး

မိလိန္ဒပြာ

J°

အမတရားအတိုင်း မိမိတို့ရဲ့ရင်ထဲ နှလုံးထဲမှာ အဖြိမ်းစေတ်ကို
ရနိုင်အောင် ကိုယ်စိကိုယ်စီ သတိထားပြီး ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်
ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

Transcribed by-Ko Thu Rein Aung
Typed by- Wai Wai Lwin

မိလိန္ဒပြာ

မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂသသနတို့၏
ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ
အပိုင်း(၁)

မှတ်တာမ်း

သာသနာတော်နှစ် ပျော်ဝါ-ပြည့်နှစ် ကောဇာသလွှာရာ၏ ၁၃၂၈-ခုနှစ်၊
ဝါဆိုလဆန်း (၁)ရက် (၅-၇-၂၀၁၆) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသပြီး၊ မရမ်းကုန်မြို့နယ်၊
သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေမှုဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော် ထွန်းကားပြန်ပွားရေး
ဦးစီးဌာန၊ ဇူးသီရိရိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပ ပြုလုပ်အင်သည့်
သာသနာရုံးအမြဲ့အစွဲတော်အထူးတရာ့ဖွံ့ဖြိုး ဦးအောင်မြို့ဒင်+
ဒေါ်အေးအေးမြင့်၊ သမီး-မအေးသီတာမင်းဒင်၊ သား- မောင်ဉာဏ်မင်းဒင်
မိသာစုတို့၏ အမတဝါဒ၊ မွေးဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ‘မိလိန္ဒမင်းနှင့်
ရှင်နာဂသသနတို့၏ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ အပိုင်း(၁)’
တရားအောင်သနာတော်။

မေးခွန်းပုံစံပေါင်း ၄၀-တိတိ ဟောကြားပေးပြီးဖြစ်တယ်။
ဒီကနေသူ ၄၁-ခုမြို့က် မေးခွန်းက ၁ကြံမယ်။ သို့သော်
ဒီမေးခွန်းကို မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတာမဟုတ်ဘူး။ ရှင်နာဂသသန
က မိလိန္ဒမင်းကြီးကိုမေးတာ ဖြစ်တယ်။ အပြန်အလျှန် ဆွေးနွေး
နေတဲ့အထူးမယ် အပြန်အလျှန် မေးခွန်းတွေရှိသလို တစ်ဦးနဲ့
တစ်ဦး ညာက်ရည်ညာက်သွေး စမ်းသပ်တဲ့အနေနဲ့ မေးမြန်းတဲ့
မေးခွန်းမျိုးတွေလည်း ရှိတယ်။

“သာကစ္စာယ ပညာ ဝေဒီတွာ - လူတစ်ယောက်ရဲ့
ပညာအရည်အချင်းကို အဲဖိပုရှိလိုက် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြောဆိုခြင်း
ဖြင့် သိနိုင်တယ” လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတယ။ စကား
ပြောကြည့်မယ၊ ဆွေးနွေးကြည့်မယဆိုရင် ပုံရှိလိုက်ပါးရဲ့ ပညာ
အရည်အချင်းဆိုတာ သိနိုင်တယ။

၄၁-နာဂါသနပဋ္ဌာ

ဒီကနဲ့ ၄၁-ခုမြောက် မေးခွန်းက “နာဂါသနပဋ္ဌာ”
ရှင်နာဂါသနက မိလိန္ဒမင်းကြီးရဲ့ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေးကို
စမ်းသပ်တဲ့အနေနဲ့ မေးတဲ့မေးခွန်း ဖြစ်တယ။

အပြန်အလှန် မေးတယ်၊ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်တယ်၊ အဖြေ
ပေးတယ် ဆိုတာဟာ နှစ်ရှိုးနှစ်ဝ ပညာရည်ပြည့်ဝို့ လိုတယ်။
မြန်မာစကားမျာတော့ ‘အမေး နားကျောင်း၊ အဖြေ ဘုရား
လောင်း’ လို့ မိလိုပြောကြတယ်။ ဆိုလိုတဲ့ အမိပြုံးကတော့
မေးတာဟာ ဘယ်သူမဆို မေးတတ်တယ်။ ကွဲကျောင်းသားက
အစ မေးနိုင်တယ်။ ဖြဖို့ရာသာ ခက်တယ်ဆိုတဲ့ အမိပြာယ
ပြောတဲ့စကားပဲ့ ဖြစ်ပဲ့ရတယ်။

သို့သော် သာမန် အကြောင်းအရာ မေးတာကတော့
သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း မေးနိုင်တယ်။ ဓမ္မနဲ့ ပတ်သက်တဲ့
လေးနက်တဲ့မေးခွန်းတွေကျတော့ ကွဲကျောင်းသား အဆင့်က
မေးနိုင်ဖို့မလွယ်ဘူးပေါ့။

“ပညာရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကမှ မေးခွန်းတွေထဲတ်နိုင်ပြီး ပညာရှိတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ကမှ ဖြေဆိုနိုင်တယ်” လို့ ဆိုသင့်တယ်။ ဒါကြောင့်
အမြတ်များလည်း အဲဒီစကားပုံကို မှတ်သားဖို့ မသင့်ဘူးပေါ့။
အမိပိုယ်ကတော့ မေးတာလွယ်တယ်၊ ဖြေဖို့ခက်တယ်ဆိုတဲ့
အမြင်နဲ့ ပြောလာခဲ့တဲ့စကားပုံ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်။

ရှာ-ခုမြောက် နာဂတေသနပုံဌာ လို့ အမည်ပေးထားတယ်။
ရှင်နာဂတေသနပုံဌာ မေးလိုက်တဲ့ မေးခွန်းကို အလေးအနက်ထား
စဉ်းစားကြည့်ကြဖို့ လိုအပ်တယ်။ ရုပ်နှင့်ခါ အတိမ်အနက်ဆိုတာ
ကွဲပြားခြားနားတတ်တယ်။ အဲဒီတော့ ရှင်နာဂတေသနပုံဌာ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးကို ညာက်ရည်ညာက်သွေး စမ်းသပ်တဲ့အနေနဲ့ “လောက်
မဟာရာဇ် စက္ခဝိညေယဉ်း- မင်းကြီး၊ ဆားဟာ စက္ခဝိညာက်
စိတ်ဖြင့် သိရတဲ့အရာလား”လို့ မေးလိုက်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက သာမန်အဖြေမျိုး ဖြေလိုက်တယ်။
“အာမ ဘန္ဒေ စက္ခဝိညေယဉ်း- ဟူတ်ပါတယ်။ ဆား ဆိုတာ
မျက်စိနဲ့ကြည့်ပြီး သိနိုင်ပါတယ်”။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဆားဟာ မျက်စိနဲ့ကြည့်ပြီး သိနိုင်ပါ
တယ်လို့ဆိုတော့ ရှင်နာဂတေသနပုံဌာ သတိပေးစကားအနေနဲ့ ပြော
လိုက်တာ။ “သူငြှု မဟာရာဇ် ဇနာတိ-မင်းကြီး၊ သေချာစွာ
စဉ်းစားပါ” တဲ့။

အဲဒီအခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ရိပ်မိလာပြီး “ကို ပန ဘန္ဒေ
နိုဝင်းကြည်ယဉ်း- ဆားဟာ လျှောနဲ့မှ သိနိုင်တဲ့အရာလား” လို့
ပြန်မေးလိုက်တယ်။ ရှင်နာဂတေသနပုံဌာ “ဟူတ်တယ်။ ဆားဆိုတာ
လျှောနဲ့မှသိတယ်” လို့ ပြောတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ကိုပန်ဘတ္ထာ သုပ္ပါယ လောက် မိဂုံး
ရိဇ္ဇနာတိ-ဘယ်လိုပဲ၊ အရှင်ဘုရား ဆားဟူသမျှဟာ လျှောနဲ့မှ
သိလို့ရတာလား” ဆိုတော့ ရှင်နာဂတေန က “ဟုတ်တယ်
ဆားဆိုတာ လျှောနဲ့မှ သိနိုင်တယ်” လို့ပြောတယ်။

ထိုအခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးကို ပြန်ပြီး စောဒကတက်တယ်။
“နေပါဉ္စာ ဆားကို လျှောနဲ့သာ သိနိုင်တယ်ဆိုရင် ဘာဖြစ်လို့ ဆား
တွေကို လျည်းပေါ်တင်ပြီး သယ်ကြတာတူန်း။”

အဲဒီတော့ ဒီနေရာမှာ အတိမ်အနက်လေးကို စဉ်းစားဖို့
လိုတယ်ပေါ့။ ရှင်နာဂတေနက လောက် ကို အဝန်ဓာတ်၊ အဝန်
အရသာကို ရည်ညွှန်းတယ်။ မိလိန္ဒမင်းကြီးကတော့ ဆားခဲတွေ
ကို ရည်ညွှန်းတယ်။ ဆားခဲကို ရည်ညွှန်းပြောတာနဲ့ အဝန်ဓာတ်
ကို ရည်ညွှန်းပြောတာ မတူဘူး။ ဆားရဲ့ အဝန်ဓာတ်ကိုတော့
လျှောနဲ့မှ သိနိုင်တယ်။ သို့သော် အဲဒီ အဝန်ဓာတ်ရှိတဲ့ ဆားလို့
ခေါ်တဲ့ ပစ္စည်းဝဏ္ဏကိုတော့ မျက်စိနဲ့ပဲသိရှုံး သေချာတယ်။

အဝန်ရချင်ရင် ဆားခဲပဲ ယူပေးရမယ်။ ဆားခဲနဲ့ အဝန်ကို
ပေါင်းပြီးတော့ ခေါ်နေကြတာ။ ဆိုလိုတာက ရသ နဲ့ ရသအုံ
အဝန်ဓာတ်နဲ့ အဝန်ဓာတ်ရှိတဲ့အရာ၊ ဆားဆိုတာ အဝန်ဓာတ်၊
အဝန်အရသာကိုပဲ ပြောတယ်။ အဝန်ရှိတဲ့အရာကို မပြောဘူး။
ဒီလိုအဓိပ္ပာယ်မျိုး ယူရမယ်။ အဲဒီလိုယူမှ ဒီမေးခွန်းဟာ သဘာဝ
ကျတဲ့ အဖြေမျိုးရမယ်။

အဲဒီတော့ ဆားတင်မဟုတ်ဘူး၊ တစ်ခြားအရာတွေလည်း
အတူတူပဲ။ အချိုဓာတ်သက်သက်ကို သယ်ယူလို့မရဘူး။ အချို့
ဓာတ်ရှိတဲ့ ပစ္စည်းဝဏ္ဏကိုပဲသယ်ယူလို့ရတာယ်။ လောကလူတွေက

တွဲဖက်ပြီးတော့ ခေါ်တာ။ ဆီလိုချင်တယ်လို့ ပြောတဲ့အခါမှာ ပုံလင်းနွဲက်နဲ့ ထည့်ပေးကြရတယ်။ ရေသောက်ချင်တယ် ဆိုလို့ ရှိရင်လည်း ဖန်ခွဲက်နဲ့ထည့်ပေးရတယ်။ ကော်ဖို့သောက်ချင်တယ် ဆိုလို့ရှိရင်လည်း ကော်ဖို့ပန်းကန်နဲ့ ထည့်ပေးကြရတယ်။ အဲဒါကို သွားပြီးတော့ “ပန်းကန်ကို မလိုချင်ဘူး။” ကော်ဖို့ပဲ လိုချင်တယ်” ဆိုလို့ ကော်ဖို့ ဒီအတိုင်းယူလာလို့မရဘူး။ ဌာနနဲ့ဌာနလို့ ခေါ်တယ်။ အရာနှစ်ခု ပေါင်းစပ်နေတယ်။ သို့သော် ကော်ဖို့ဆိုတာ ပန်းကန်ကိုခေါ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ကော်ဖို့ ပျော်ဝင်နေတဲ့ သောက်ဖွယ်ကိုသာလျှင် ခေါ်တာ။

ရှင်နာဂသေနက“န သဏ္ဌာ မဟာရာဇ လောကာမေဝ အာဟရိတု အငန်သက်သက်ကို သယ်လို့မရဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ တုန်းဆိုရင် ဓကတောဘာဝတာ ဓတော ဓမ္မာ ဂေါဓရနာ-နဏ္ဌာဂတာ- အငန်နဲ့ဆားဟာ တွဲဖက်ပြီးနေတယ်။ အငန်ဓာတ် သည် ဆားထဲမှာရှိတယ်၊ အငန်နဲ့ ဆားခဲ့သည် တွဲဖက်ပြီး နေတယ်။ ခွဲလို့မရတဲ့ အရာတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ အငန်က လျာရဲ့ အာရုံး ဆားခဲာက မျက်စီရဲ့အာရုံဖြစ်လို့ မတူကြဘူး။ တကယ်က အငန်ဓာတ်မှာ အလေးချိန် မရှိဘူး။ အငန်ဓာတ် တည်ရာဖြစ်တဲ့ ဆားခဲ့မှာ အလေးချိန်ရှိတယ်” လို့ ရှင်းပြတယ်။

ပြီးတော့ ရှင်နာဂသေနက “သဏ္ဌာ ပန် မဟာရာဇ လောက် တုလာယ တုလယိတု- ဆားခဲ့ကို ချိန်ခွင်ပေါ်တင်ပြီး ချိန်လို့ရတယ် မဟုတ်လား” လို့ မေးတဲ့အခါ “ရပါတယ်, လေးလုံမှု ကို ချိန်လို့ရပါတယ်” လို့ မိလိန်မင်းကြီးက ဖြေတယ်။

“နဲ့သဏ္ဌာ မဟာရာဇ် လောက် တူလာယ
တူလယိတု အင်္ဂာတ်ကိုတော့ ချိန်လို့မရဘူး။ ဆားခဲကိုသာ
ချိန်လို့ရတယ်” လို့ရှင်နာဂတေသနက ရှင်းပြတယ်။

କିମେଳୁଫଣ୍ଡିଃହା ଦେଲନ୍ତିଗ୍ରୋଣିପର୍ଯ୍ୟମେଃତୁ ମେଳୁଫଣ୍ଡିଃଖ୍ରୀଃ
ପ୍ରତିତାଯି॥ ମୁକ୍ତିମାତଗାଃମୁତେତୁ ଆଚନ୍ତିଆରିହାନ୍ତେ ଶାଃଶ୍ଵିତା
କୁପ୍ରାଃତାଯି॥ ସିଦ୍ଧିଷେଷ ପିତ୍ରିତାପେମ୍ଭା ଲୟାତାଲ୍ଲେ ପ୍ରେଲ୍ଲିଙ୍ଗଲ୍ଲେ
ଶ୍ରୀରଣ୍ଜ ଆଚନ୍ତିଆରିହାନ୍ତେ ଶାଃେ କୁର୍ଣ୍ଣମ୍ଭୀଃଲ୍ଲୁଃକି ଶ୍ଵିଲ୍ଲିତାଯିପେ॥

ဆိုလိုရင်းက အငန်ဓမတ်ဆိုတာ လျှောက့်မှ သိနိုင်တယ်။
မျက်စိန္တ မသိနိုင်ဘူး။ အငန်ဓမတ်နဲ့ ဆားခဲဟာ ခွဲလို့မရအောင်
တဲ့ဖက်ပြီးတော့ နေကြတယ်။ အငန်လေးပေးပါ ဆိုလိုရှိရင်
ဆားခဲလေး ပေးရမှာသာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။ ထိုအတူပဲ အငန်
အရသာဟာ ဆားခဲမှာ တည်ရှိနေတာ ဖြစ်သောကြောင့် အငန်
လိုချင်ရင် ဆားခဲနဲ့တဲ့ဖက်ပေးရတာပဲဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဒီသဘော
ကို ရှင်းပြခြင်းပဲဖြစ်တယ်။

၄၂-ပြောယတန် ကမ္မနိဗ္ဗားပည့်

နောက် ၄၂-ခုမြောက် မေးခွန်းက ပဋိသတ္တန
ကမ္မနိပွဲတွေပညာ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။ လူတွေမှာ မျက်စိ၊ နား၊
နှာ၊ လျှာ၊ ကာယ အငါး ၅-မို့း ရှိတယ်ပေါ့။ အဲဒီ ၅-မိုးဟာ
တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆောင်ရွက်မှုခြင်းလည်း မတူကြဘူး။

ପିଲିକୁମଣି: କ୍ରୀ: ଗମେ: ତାଯି ॥ “ଆଶ୍ରମକୁଣ୍ଡା: - ମୁକ୍ତିଟି ଫାହା
ଫାହା ଲ୍ଲାବା ଗାୟବଳୀତା ଆୟତନକିମ୍ବୁ: କ୍ରୀତାଯି ଆସିଆୟତାଫା

ငဲးမျိုးဟာ ကံအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်တာလား (သို့မဟုတ်) တူညီသော တစ်ခုတည်းသောကံကြောင့် ဖြစ်တာလား”

ဆိုလိုတာက မျက်စိကို ဖန်တီးတဲ့ ကံကတစ်ခု၊ နားကို ဖန်တီးတဲ့ကံကတစ်ခု၊ နာခေါင်းကို ဖန်တီးတဲ့ကံကတစ်ခု လျှောကို ဖန်တီးတဲ့ကံကတစ်ခု၊ ကိုယ်ကာယကို ဖန်တီးတဲ့ကံကတစ်ခုလို့ မျက်စိ၊ နား၊ နာ၊ လျှော၊ ကာယ မတူညီတဲ့ အဂါရပ်တွေကို ကံတစ်ခုစီ တစ်ခုစီက ဖြစ်စေတာလား။ တူညီသော ကံတစ်ခု တည်းက ဖြစ်စေတာလား။

ရှင်နာဂတေန က “နာနာ ကမွေဟို မဟာရာဇ်နိုဓာတ္ထာနိ- မတူညီတဲ့ ကံအသီးသီးကြောင့် ဖြစ်တယ” လို့ ဖြေတယ။

လူရဲ့သန္တာန်မှာ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုတည်းမှာ ဖြစ်သော်လည်း ပဲ မျက်စိရဖို့က ကံတစ်ခု၊ နားရဖို့က ကံတစ်ခု၊ နာခေါင်းရဖို့က ကံတစ်ခု၊ လျှောရဖို့က ကံတစ်ခု၊ ကိုယ်ကာယရဖို့က ကံတစ်ခုလို့ ကံအမျိုးမျိုးက တစ်မျိုးစီကနေပြီးတော့ အဂါရပ်တစ်ခုစီကို ဖန်တီးတာ ဖြစ်တယ။

အဲဒီလို ဖြေတဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီး က “အရှင်ဘုရား ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြပါဉီး”လို့ ဆိုပြန်တယ။

“ဥပမာ- စိုက်ပျိုးတဲ့ မြေတွက်တစ်ကွက်ထဲမှာ မျိုးစေ အမျိုးမျိုးကို စိုက်တယ။ သရက်စော်လည်း စိုက်မယ်၊ ပိဋက္ခစော်လည်း စိုက်မယ်၊ တစ်ခြားအစောင့်တွေလည်း စိုက်မယ်။ အစောင့်မျိုးမျိုး စိုက်ပျိုးလိုက်မယ်။ မြေကတော့ တစ်ကွက်ထပဲ။ အဲဒီတစ်ကွက်ထဲမှာ မတူညီတဲ့အစောင့်တွေ စိုက်ပျိုးတယ။ စိုက်ပျိုးတော့ အဲဒီ

မတူညီတဲ့မျိုးစွဲတွေက မတူညီတဲ့အပင်တွေ ပေါက်လာဖြီး
မတူညီတဲ့အသီးတွေ သီးလာတယ် ဒီလိုဖြစ်တယ် မဟုတ်လား”
လို့ ရှင်နာဂသေနက မေးလိုက်တယ်”

“မှန်ပါတယ်။ မြေကွက်တစ်ကွက်ထဲမှာ မျိုးစွဲမတူဘူး
ဆိုရင် အပင်အမျိုးမျိုး အသီးအမျိုးမျိုး ဖြစ်မှာပဲ” လို့ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက ဆိုတယ်။

“အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲ လူခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ မျက်စိဖြစ်ဖို့
ကံတရားက မျက်စိကို ထုတ်လုပ်တယ်။ နားဖြစ်ဖို့အတွက် နားကို
ဖြစ်စေတတ်တဲ့ကံတရားက ထုတ်လုပ်တယ်။ နှာခေါင်းဖြစ်စေဖို့
အတွက် နှာခေါင်းဖြစ်စေတတ်တဲ့ ကံတရားက ထုတ်လုပ်တယ်။
လျာအတွက် လျာကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့ ကံတရားက ထုတ်လုပ်
တယ်။ ကိုယ်ကာယအတွက် ကိုယ်ကာယကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့
ကံတရားက ထုတ်လုပ်တယ်။ ကံတစ်ခုတည်းက ထုတ်လုပ်တာ
မဟုတ်ဘူး။ ကံအသီးသီးက ထုတ်လုပ်တာ ဖြစ်ပါတယ်”။

ကံမျိုးနှံရှိတဲ့ ဘဝတာမ်း

ဘဝတစ်ခုဟာ ကံတစ်ခုပဲရှိတယ်လို့ ယေဘုယျအားဖြင့်
ဒီလိုပြောကြတယ်။ လူဖြစ်စေတတ်တဲ့ကဲ့ နတ်ဖြစ်စေတတ်တဲ့ကဲ့
အဲဒီလိုက်ဟာ တစ်ခုထဲလိုပဲ အများက နားလည်ကြတယ်။

ရှင်နာဂသေနရဲ့ အဖြေအရဆိုရင် ကံတစ်ခုထဲက ထုတ်
လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ကံပေါင်းများစွာက ထုတ်လုပ်တယ်လို့
ဆိုတာဟာ သဘာဝကျသလား၊ မကျဘူးလားဆို လက်တွေနဲ့
နှိုင်းယဉ်ကြည်း။ လောကလူတွေဟာ လူလို့ ဖြစ်လာသောလည်းပဲ

တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မွေးကတည်းက မျက်စိကန်းလာတယ်။ အဲဒီ မျက်စိကန်းလာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပါဋ္ဌလို 'ဇွဲန္တ' (Blind from birth) လို ခေါ်တယ်၊ ပဋိသန္ဓာတည်တဲ့ အချိန်ကတည်းက မျက်စိပါမလာဘူး။

ကဲက ပြည့်စုံအောင် ထုတ်လုပ်မှုမရှိဘူးဆိုရင် လူတွေရဲ့ သန္တာန်မှာ ချို့ယွင်းချက်တွေ ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ အဲဒီတော့ ဒီနေရာမှာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကာယ ဆိုတာ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ပုံသဏ္ဌာန်မှာရှိတဲ့ ပသာဒ စွမ်းရည်ကို ဆိုလိုတယ်ပေါ့။

မျက်စိဆိုတာ အဆင်းအဘရှုံကို မြင်နိုင်တဲ့စွမ်းရည် စက္ခာ ပသာဒရှပ်၊ နားဆိုတာလည်းပဲ အသကို ဖမ်းယူနိုင်တဲ့ သောတ ပသာဒရှပ်၊ နှာခေါင်းဆိုတာလည်း အနဲ့ကိုဖမ်းယူနိုင်တဲ့ ယာန ပသာဒရှပ်၊ လျှာဆိုတာလည်းပဲ အရသာကိုသိနိုင်တဲ့ ဖို့ပသာဒ ရှပ်၊ ကိုယ်ကာယဆိုတာလည်း အထိအတွေ့ကို ဖမ်းယူနိုင်တဲ့ ကာယပသာဒကို ဆိုလိုတယ်။

ရှင်နာဂသနက မိလိန္ဒမင်းကြီးရဲ့ မေးခွန်းကို မြေကွက် တစ်ကွက်ထဲမှာ မျိုးစွဲတွေ စိုက်ပျိုးတဲ့ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြတယ်။ မျိုးစွဲတစ်စွဲဟာ သရက်စွဲစိုက်ရင် သရက်ပင်၊ သရက်သီး ပိန္ဒြေစွဲစိုက်ရင် ပိန္ဒြေပင်၊ ပိန္ဒြေသီး၊ အဲဒီလို မတူညီတဲ့မျိုးစွဲသည် မတူညီတဲ့အပင်ကို ဖြစ်စေတယ်။ ထို့အတူပဲ မတူညီတဲ့ကံတရား က မတူညီတဲ့ စက္ခာပသာဒ၊ သောတပသာဒ၊ ယာနပသာဒ၊ ဖို့ပ ပသာဒ သူမျိုးစွဲနဲ့သူဖြစ်တယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်ပေါ့။ သူကဲနဲ့သူ ဖြစ်လတာလို့ ရှင်းပြတယ်။ ဒဲလည်း သဘာဝကျတယ်။

အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ သတိထားရမယ့် အချက်တစ်ခုပဲပေါ့၊ ဒီလို ဆိုလိုတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဒီမေးခွန်းနဲ့အဖြေကို သဘောကျသွားတယ်။

၄၃-ကမ္မနာနာကရဏပညာ

နောက် ၄၃-ခုမြောက်မေးခွန်းကို မေးပြန်တယ်။ ၄၃-ခုမြောက် မေးခွန်းက ဘာလဆိုရင် ကမ္မနာနာကရဏပညာကြောင့် မတူကွဲပြားမှုဖြစ်ရတယ်ဟု အဖြေထုတ်သော မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

“အရှင်ဘုရား၊ လောက—လူတွေဟာ ဘာကြောင့် တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မတူကြတာလဲ၊ တစ်ချို့က အသက် တိုတယ်၊ တစ်ချို့က အသက်ရှည်တယ်။ တစ်ချို့က ရောဂါထူ ပြောတယ်၊ တစ်ချို့က ကျေန်းမာတယ်။ တစ်ချို့က အရှင်ဆိုတယ်၊ တစ်ချို့က လုပ်တယ်၊ တစ်ချို့လူတွေက ဉာဏ်ကြတယ်၊ အဆင့် မြင့်ကြတယ်။ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ဉာဏ် မရှိကြဘူး၊ ဘုန်းကံနည်းကြတယ်။ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက စည်းစီမံဉာဏ် ရှားပါးပြီး၊ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ စည်းစီမံဉာဏ်များပြားပြီး၊ ကျေန်းမာကြွယ်ဝေါမ်းသာကြတယ်။ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက မျိုးရှိုး နိမ့်ကျပြီး၊ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက မျိုးရှိုးတွေ မြင့်မားကြတယ်။ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကျ အသိပညာထက်မြက်ပြီး၊ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အသိပညာနည်းကြတယ်၊ ပညာမရှိဘူး။ လူချင်းတော့ တူ

တယ်။ သို့သော် ဘာဖြစ်လို့ အဲလို့ ကွဲပြားခြားနားသလဲ” ဒီ
မေးခွန်းကို မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတယ်။

ရှင်နာဂသနက မိလိန္ဒမင်းကြီးရဲ့ အမေးကို မဖြေမဲ့
မေးခွန်းထဲတဲ့တယ်။ “ကိုသာ ပန် မဟာရာဇ် ရုက္ခာ န သပ္ပါ
သမကာ- မင်းကြီး၊ မြေကြီးပေါ်မှာ ပေါက်တာချင်း တူလှက်သား
နဲ့ သစ်ပင်တွေဟာ ဘာကြောင့် မတူကြတာလဲ။ တစ်ချို့အပင်က
ချဉ်တယ်၊ တစ်ချို့အပင်က ငန်တယ်၊ တစ်ချို့အပင်ရဲ့ အရသာက
ခါးတယ်၊ တစ်ချို့အပင်က စပ်တယ်၊ တစ်ချို့အပင်က ဖန်တယ်၊
တစ်ချို့အပင်ကျတော့ ချို့တယ်၊ ဘာ? ကြောင့် မတူကြတာလဲ?”။

ဟုတ်တယ်လေ၊ အရွက် ကောက်ဝါးကြည့်၊ တမာရွက်
ကောက်ဝါးကြည့်၊ ခါးတယ်လေ။ တစ်ခြားအရွက်တွေ ချို့တဲ့
အရွက်ကောက်ဝါးကြည့်၊ ချို့ပြန်ရော်။ အားလုံးဟာ မြေကြီးပေါ်
ပေါက်တာ။ ဒီမြေဆီနဲ့ ဒီရောသောက်ပြီး ကြီးလာတဲ့ သစ်ပင်တွေ
ဖြစ်ပါလျက်သားနဲ့ မြေဆီ ရေဆိပ်ချင်း တူပါလျက်သားနဲ့
ငွေးတောက်တို့၊ တမာတို့ကျတော့ ခါးနေပြီး ဆီးဖြူသီးကျတော့
ချဉ်တယ်၊ ဖန်တယ်။ ငရှုတ်သီးကျတော့ စပ်တယ် ဘာဖြစ်လို့ပဲ?

“မညာမိ ဘဏ္ဍာ ပီဇာန် နာနာကရကော်- တပည့်
တော် ထင်တာတော့ မျိုးစွေမတူလို့” ထင်ပါတယ်လို့ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက ဖြေတယ်။

အချို့မျိုးစွေက ပေါက်လာတဲ့အပင်ဟာ ချို့တယ်။ အခါး
မျိုးစွေက ပေါက်လာရင် ခါးတယ်။ အဖန်မျိုးစွေက၊ အစပ်မျိုးစွေ
က ပေါက်လာရင် စပ်တယ်၊ ဖန်တယ်၊ ဒီလိုဖြစ်မယ်။ မျိုးစွေ
ကြောင့် ပြောင်းလဲမှုတွေ ရှိတယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်ပေါ့။

ရွင်နာဂသနက “ဒီအတိုင်းပါပ မင်းကြီး၊ ကံတွေ မတူကြလို လူတွေဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် မတူကြတာ ဖြစ်ပါတယ”လို ဖြေဆိုတယ။

ရွင်နာဂသန က ရှုဋကဓ္ထိဘင်္ဂသုတ်ကို ကိုးကားပြီး ဆက်လက်ရှင်းပြတယ။

“ကမ္မသာကာ မာကဝ သတ္တာ- အေး- လူငယ်၊ သတ္တာဝါတွေဟာ ကံဆိုတဲ့ကိုယ်ပိုင်ဥစာ ရှိကြတယ။ ကမ္မဒါယာဒါ- ကံပေးတဲ့အမွှေကို ခံယူကြရတယ။ ကမ္မယောနိ- ကံသာလျှင် အကြောင်းရှိကြတယ။ ကမ္မပန္တာ - ကံဆိုတဲ့ ဆွဲမျိုးရှိကြတယ။ ကမ္မပနိသရဏာ- ကံသာလျှင် အားကိုးရာရှိကြတယ။ ကမ္မသတ္တ ဝိဘဇ္ဇာ ယဒီဒံ ဟိနပ္ပကီတတာယ- အဆင့် အတန်းချင်းမတူအောင် ကံက သတ္တဝါတွေကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ပေးနေတယ။”

လူချင်းတူသော်လည်း အသက်တိုတယ။ အသက်ရှည်ရတယ။ ဘယ်အရာက ခွဲခြားသတ်မှတ်တာတုန်းဆိုရင် ကံက ခွဲခြားသတ်မှတ်တာ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မဟုတ်တဲ့လူတွေရဲ့အမြင်မှာ ဘုရားသခင်က သတ်မှတ်ပေးတယ်လို ဆိုတယ။

ဒီနေရာမှ စဉ်းစားကြည့်မယ်ဆိုရင် ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းလို သတ္တဝါတွေဟာ အူကြံနိမ့်မြင့် ဖြစ်ရတယ်ဆိုရင် အဲဒီ ဘုရားသခင်ကို အပြစ်တင်မယ့်လူတွေ အများကြီးဖြစ်လာလိမ့်မယ။ ဘုရားသခင်အပေါ်မှာ မကျေနပ်တဲ့လူတွေ၊ ဆန္ဒပြုမယ့်လူတွေ အများကြီးဖြစ်လိမ့်မယ။ ဘာဖြစ်လိုတုန်းဆိုရင် လောကကြီးမှာ ချမ်းသာတဲ့လူနဲ့ ဆင်းရဲတဲ့လူ ဘယ်သူကများလဲဆိုရင်

ဆင်းရဲတဲ့လူက များတယ်။ အဲဒီ ဆင်းရဲတဲ့လူတွေက မကျေမန်ဖြစ်ကြမှာ။

ကံတရားကို လက်ခဲလိုက်မယ်ဆိုရင် ဘယ်သူကိုမှ အပြစ်
တင်စရာ မရှိတော့ဘူး။ အပြစ်တင်ရင် ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲ အပြစ်
တင်ဖို့ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ‘ဘယ်သူမပြု မိမိမှ၊ ကိုယ်
လုပ်တဲ့ အတိုင်း ကိုယ်ရ’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဟာ စိတ်နေသဘော
ထားကို ပိုပြီးတော့ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့အောင်၊ ပြမ်းချမ်းသွား
အောင် ဖြစ်စေနိုင်တယ်။ ဆင်းရဲတာလည်း ကိုယ်တိုင်လုပ်ခဲ့
တာပဲ၊ ချမ်းသာတာလည်း ကိုယ်တိုင်လုပ်ခဲ့တာပဲ။ ဆင်းရဲတယ်
ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ ဘယ်သူကိုမှ အပြစ်တင်စရာမလိုဘူး။
အသက်ရှည်တယ်၊ အသက်တိုတယ် ဆိုတာလည်း ဘယ်သူမှ
အပြစ်တင်စရာ မလိုဘူး။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်လုပ်ခဲ့လို့ ဖြစ်ရတယ်။

မြန်မာမြတ်ဘက်သတ္တု

သစ်ပင်မျိုးစုံဟာ မိဇကိုအခြေခံပြီး အရသာ ပြောင်းလဲ
သလို လူတွေဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်မတူတာ ကံဆိုတဲ့
မျိုးစွဲပြီနဲ့ဆိုင်တယ်လို မြတ်စွာဘူရားက ဟောတယ်။

အဲဒီတော့ ရှင်နာဂါသနက ကံဆိုတဲ့အကြောင်းနဲ့ ရှင်းပြ
လိုက်တဲ့အပါ မိလိန္ဒာမင်းကြီးက ကျေနပ်သွားတယ်။

၄၄-ဝါယာမကရဏပညာ

၄၄-ခုမြောက်မေးခွန်းက ဝါယာမကရဏပညာ ကြီးပမ်း
အားထုတ်မှုဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းပဲ။

မိလိန္ဒာမင်းကြီးနဲ့ စတင်တွေ့စဉ်က “ကိုယ်တို့ ဘာလို
ဘုန်းကြီးဝတ်တာတုန်း” လို မေးတဲ့အခါမျာ “ကိုယ် လူမဲ့ ဒုက္ခု
နိရာလျှော်း၊ အညမဲ့ ဒုက္ခု နှုပ္ပါရွှေယာတို့၊ စတေသနတွေ့
အမှာက် ပါဌား- ဘုန်းကြီးဝတ်တယ်ဆိုတာ ရပြီးသားဒုက္ခု
ချုပ်ပြုမဲ့ဖို့နဲ့ အသစ်ဒုက္ခု မရဖို့ဆိုတဲ့ ဒုက္ခုချုပ်ပြုမဲ့အတွက်
လမ်းကြောင်း တွေ့လိုတွေ့ပြား ဘုန်းကြီးဝတ်တာပါ” လို
ရှင်နာဂါသနက ဖြေဆိုခဲ့တယ်။

အဲဒီအဖြေကို ပြန်ကောက်ပြီး မိလိန္ဒာမင်းကြီး က
ဒီမေးခွန်းကို မေးတာဖြစ်တယ်။

“ကို ပဋိကရွေ့ဝ ဝါယာမိတေန နန် သမ္မတွေ ကာလေ
ဝါယာမိတွေ အရှင်ဘူရားတို့ မဖြစ်သေးတဲ့ဒုက္ခုတွေ မဖြစ်ရ
အောင်၊ ဖြစ်ပြီးဒုက္ခုတွေ ချုပ်ပြုမဲ့အောင်ဆိုပြီး မိလို ကြိုတင်ပြီး
လုံလပြုတာဟာ ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ။ နယူးတွေ့ဒုးတွေ့ တွေ့လာမှ

၃၆

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

လုပ်သင့်တာ မဟုတ်လား” ဟု မိလိန္ဒမင်းကြီးက စောက်တက်တယ်။

ဘာဖြစ်လို့ ကြိုတင်ပြီးတော့ အစာင်တဲ့ မလဲ၊ နောင်ဘဝ မှာ ဆင်းခဲ့သူကြောင်းအတွက် မျှော်လင့်ပြီး ဘုန်းကြီးဝတ်တယ်ဆိုရင်တဲ့ နောင်သူကြောင်ပြီ ဆိုတော့မှာ ကြီးစားပါလားတဲ့။

ရှင်နာဂဿန က ပြန်လည်ချေပေါ်တယ် “သမ္မတ္ထာ ကာလေ မဟာရာဇ ဝါယာမော အကိစ္စကရော - တစ်ချိန် ကျမှ ထလုပ်လို့ မရဘူး၊ မအောင်မြင်ဘူးတဲ့။ လိုချင်ပြီဆိုမှ ထလုပ်လိုရှိရင် ဘာကိစ္စမှုမပြီးနိုင်ဘူး။ ပဋိကရွော ဝါယာမော ကိစ္စကရော- ဘယ်အရာပဲဖြစ်ဖြစ် ကြိုတင်ပြင်ဆင်လုပ်ကိုင်တာ ကမှ အကျိုးပြုတယ်။ ရောက်လာမှုလုပ်ရင် အကျိုးမဖြစ်ဘူးတဲ့။ ကြိုတင်လုပ်မှ အကျိုးဖြစ်တယ်”။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အရှင်ဘူရား ဉာဏ်မှာ ရှင်းပြစ်မ်းပါ ဆိုတော့ ရှင်နာဂဿနက ရှင်းပြတယ်။

“ဆုပါစ္စာ မင်းကြီးအနေနဲ့ ရေသာက်ချင်ပြီဆိုတဲ့ အချိန် ကျမှ ရေတွင်းရေကန် တူးမလား” လို့ မေးတဲ့အခါ “န ဟိ ဘန္တာ- အဲဒီလိုတဲ့ မလုပ်ပါဘူး ကြိုတင်ပြီးတော့ တူးရပါတယ်” လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဖြေတယ်။

ဘာဖြစ်ဖြစ် လိုချင်မှထလုပ်ရင် အလုပ်မဖြစ်ဘူး၊ ကြိုတင်လုပ်မှသာ အလုပ်ဖြစ်တယ်။ မိလိန္ဒမင်းကြီးက နောက်ဉာဏ် တစ်မျိုးနဲ့ ရှင်းပါဦးလို့ တောင်းဆိုတဲ့အခါ ရှင်နာဂဿနက ယခုလို ဉာဏ်တွေနဲ့ ရှင်းပြတယ်။

ဥပမာ “ထမင်းစားချင်ပြီဆိုမှ ပပါးစိုက်မှာလား” “မဟုတ်ဘူး”

ကြိုတင်ပြီး ဆာရင်စားဖို့ဆိုပြီးတော့ လူတွေဟာ အဆင်သင့် အစားအစာတွေ ထားရတယ်။ တကယ်ဆာလာမှ လုပ်လို ရှိရင် မဖြစ်တော့ဘူး။ ထမင်းစားချင်မှ လယ်ထွန်ပြီး ပပါးစိုက်ပြုး နေရင် အကျိုးမဖြစ်ဘူးတဲ့။

နိုင်ငံတစ်နိုင်မှာ စစ်ပွဲဖြစ်ပြီဆိုမှ ရန်သူနဲ့ တိုက်နေပြီဆိုတဲ့အခါန်မှာ မြို့ရို့တည်မယ်၊ ကျံးတူးမယ်၊ စစ်ပညာသင်မယ် ဆိုရင် ဖြစ်မလား။ တိုက်နေပြီဆိုရင် တိုက်ဖို့ပဲ ရှိတယ်။ ပညာသင်နေလို မရဘူးဆိုတဲ့ ဒီဥပမာတွေနဲ့ ရှင်းပြတယ်။

ဗုဒ္ဓဓာသနာကို ကိုးကားခြင်း

ကြိုတင်လုပ်ရခြင်းရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကို မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတဲ့ ဒေသနာတော် ကိုးကားပြတယ်။

ပဋိကရွေ့ဝ တဲ့ ကယိရာ၊

ယဲ ညာ ဟိတမထွေနေား၊

ကိုယ့်အတွက် အကျိုးဖြစ်မယ်လို သိထား၊

တဲ့အလုပ် ကြိုတင်ပြီးလုပ်ပါ။

လောက လူတွေဟာ ကြိုတင် လုပ်ထားကြတာပလေား၊ အနေးထည်တွေ ကြိုတင်လုပ်ထားရတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖစ် ကြိုတင်အဆင်သင့်ရှိနေအောင်။ ဆာရင် စားဖို့ဆိုတာ အခုခေါ် ပိုတောင် ကြိုတင်သေးတယ်နော်။ ကြောင်အီမ်ထဲမှာ ရှိတယ်၊ ရေခဲသေတ္တာထဲမှာ ရှိတယ်၊ အဆင်သင့်ပဲ။ ဆာရင် စားဖို့

အေးရင်း နွေးအောင်နေဖို့ ပူရင်လည်း အေးအောင်နေဖို့
ဆိုတာတွေ၊ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်း လူတွေဟာ အလုပ်တစ်ခုကို
ကြိုတင်ပြီးတော့ ပြင်ဆင်ထားကြတယ်။

န သာကဋ္ဌကစိန္ဒာယ၊

မန္ဒာ မိရော ပရက္ခမေး။

လျည်းသမားအတွေး မတွေးနဲ့ ပညာရှိ
ဟာ ပညာဖြင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရ
မယ်။

လျည်းသမားရဲ့ အတွေးဆိုတာ ဘယ်လိုတုန်း?။

ယထာ သာကဋ္ဌကော မင်း၊

သမဲ ဟိတ္တာ မဟာပထံ။

ဂိသမဲ မဂ္ဂမာရုယှု့၊

အကွဲ့နှိုးနှောဝ စျောယတီ။

လျည်းသမားတစ်ယောက်ဟာ ချောည်က
တဲ့လမ်းက မသွားဘဲ တစ်ခြား လမ်းက
သွားတယ်။ မညီညွတ်တဲ့လမ်း၊ ချောက်
ကမ်းပါးရှိတဲ့လမ်း သွားမိတဲ့အခါ လျည်း
ဝင်ရှိး ကျိုးပါလေရော့။ မကောင်းတဲ့
လမ်းကသွားလို့ လျည်းဝင်ရှိး ကျိုးသွား
ပြီဆိုရင် အဲဒီနေရာမှာ လက်မိုင်ချုပြီး
ဒုက္ခရောက်သလိုပဲတဲ့။

ဒံး ဓမ္မာ အပတ္တမ္မာ၊

အဓမ္မ မနုဝေထွေ့ယာ။

မန္တာ မစ္စမှုခံ ပတ္တာ၊
အကွဲဖီးန္တာဝ ရာယတီ။
ထိုအတူ ဓမ္မလမ်းကြောင်းမှ ဖယ်ခွဲပြီး
အဓမ္မလမ်းကြောင်းလိုက်ရင် ဉာဏ်နည်း
သူဟာ သေမင်းခံတွင်းဆင်းရပြီ ဆိုတဲ့
အခါ လျည်းဝင်နိုက္ခိုးတဲ့ လျည်းသမားလို
လက်မှုပိုင်ချေရပြီပေါ့။

လောကလူသားတွေလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ နောင်ဘဝဆိုတာ
ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရတယ်။ တစ်ချို့က စဉ်းစားသေးတယ်။
“သေခါနီးမှ လုပ်မယ်”။ သေခါနီးမှာမှ ဘယ်လိုသေမယမှန်းမှ
မသိဘဲနဲ့ ဘယ်လိုသွားလုပ်မလဲ။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု ဘာလုပ်ရ^၁
မလဲ။ နေ့စဉ်ဘဝမှာ အဓမ္မဆိုတဲ့ ဒုစရိတ်လမ်းကြောင်းကို
ရှောင်ပြီး ဓမ္မဆိုတဲ့ သုစရိတ်လမ်းကြောင်းကို ရွေးချယ်ပြီး သွားဖို့
လိုအပ်တယ်။

လျည်းဝင်နိုး ကျိုးပြီဆိုတဲ့အခါမှာ ကူးမယ့်လူလည်း မလာ
ဘူး။ တော်ကြီးမျက်မည်းမှာ တစ်ယောက်တည်း ဒုက္ခရောက်ရ^၂
တယ်။ ထိုအတူပဲ သေခါနီးမှာ သေမင်းရဲ့ခံတွင်းရောက်ပြီ
ဆိုတော့မှ ကုသိလ်လုပ်ဦးမယ်ဆိုရင် မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။

သေခါနီး ဓမ္မဘင်္ဂ

ဘုန်းကြီးတို့ ကြားဖူးတဲ့ ဒကာကြီးတစ်ဦးဟာ ငယ်ရွယ်စဉ်
အချိန်ကတော့ ကွန်မြှုန်စာတွေ ဖတ်ပြီး ကွန်မြှုန်စာန်ဆန်
တွေးတယ်။ ဘာသာရေးကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားမှုမပြုဘဲ ငြင်းပယ်
တယ်။ နောက်ပိုင်း ရောဂါဝေဒနာ ဖြစ်လာတယ်။ တဖေးဖေး

ကျော်မာရေးဟာ ကျဆင်းလာပြီး နောက်ဆုံးမှာ ကုလိုမရတဲ့ အခြေအနေမျိုး ဖြစ်လာပြီဆိုတဲ့ အချိန်မှာ ‘အေးပျော် ဘာမှုလည်း ကျူးမလုပ်ရသေးဘူး။ မသေချုပ်သေးဘူးပြာ’ လို့ နောင်တ စကားပြောတယ်။ သို့သော် သေမင်းက ခက္ခလိုင်းခိုင်းလို့မရဘူး။ လူဘဝမှာ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တာတွေ မလုပ်ဘဲနဲ့ ဒီအတိုင်းပဲ ဘဝတစ်ခု အဆုံးသတ်သွားရတယ်။ အဲဒါလို နောင်တဆိုတာ ရတတ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားဆုံးမတာကို ကိုးကားဖြိုးတော့ ရှင်နာဂတေနက မိလိန္ဒမင်းကြီးကို ပြောကြားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူလောကရောက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းဟာ ကြိုကြိုတင်တင် ကိုယ့်ဘဝ ကိုယ်ပြင်ပြီး အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ကြိုးစား အားထုတ်ကြရမှာ ဖြစ်တယ်။

နိုင်းချုပ်

တရားချစ်ခင် သူတော်စင်ပရီသတ်အပေါင်းတို့ မိလိန္ဒ မင်းကြီးနဲ့ ရှင်နာဂတေနတို့ မေးမြန်းဆွေးနွေးချက်တွေဟာ ဘဝ ခနီးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သင်ခန်းစာယူစရာ၊ မှတ်သားစရာများစွာ ရှိသည့်အတွက်ကြောင့် မိမိတို့အတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမယ့် အရာများကို မှတ်သားပြီး ကိုယ်စိုက်ယိုစိ ကြိုးစားအားထုတ် နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

မိလိန္ဒပြာ
မိလိန္ဒမဏ်နှင့် ရှင်နာဂသသနတို့၏
ဗုဒ္ဓဝဒရေးရာ အဓဒအတင်ဓာတ္ထိချက်များ
အပိုင်း(၁၉)

မှတ်တမ်း

သာသနတော်နှစ် ၂၂၆၀- ပြည့်စုစ် ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၈-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်ကော် ၈-ရက်၊ ၂၁၆-ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂-ရက်၊ ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၊ မရပ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနတော်ဘွဲ့ကားပြန်ဗျာရေးဦးမြို့နယ်၊ အမှားသို့ အတွင်း ဆင်ယင် ကျေးပ ပြုလုပ်အပ်သည့် သာသနပူဇားမြတ်စွာလာ တရားအလျှောက် အထူးတရားပျော် မင်္ဂလာတော်ဘွဲ့နှင့်မြို့နယ်၊ မင်္ဂလာရေး၊ အန္တိတီးပါး ဦးလိပ်ထားလျှောက် သံသရာအဆက်ဆက်တွင် တော်စပ်ခုံကြဖူးသော မိဘဘိုးဘွား၊ ဆွေမိုးမှုးနှင့် ဦးတော်နှင့်ပို့အား ရည်ရွယ် ဒေါ်လှောင်နှင့် သာသနရေးမြို့မြစ်တစ်စွဲ (ကိုကော်သင်း အေးဆို၍ မင်္ဂလာရေး)တို့၏ အမတာနါန ဓမ္မဒါန အပြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ‘မိလိန္ဒမဏ်နှင့် ရှင်နာဂသသနတို့၏ ဗုဒ္ဓဝဒရေးရာ အဓဒအတင်ဓာတ္ထိချက်များ’ အပိုင်း(၁၉)’ တရားအသနတော်။

ဒီကနေ့ (၄၅)ခုမြောက် မေးခွန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စတင် ဟောကြားမှာ ဖြစ်တယ်။ (၄၅)ခုမြောက် မေးခွန်းကတော့ စာပေ ကျမ်းကန်မှာဆိုထားတဲ့ စကားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မိလိန္ဒမဏ်းက မေးတာဖြစ်တယ်။ စာပေကျမ်းကန်မှာ ပကတိမီး နဲ့ ငရဲမီး ဒီနှစ်ခုကို နှင့်မြတ်ပြီး “ပကတိမီးအပူထက် ငရဲမီးအပူက ပိုပြီး ပြင်းထန်တယ်” လို့ ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်တယ်။

၄၅-ဓနရဟိကရှိခြားတာဝပ္ပါဒ

မိတ္ထန္တမင်းကြီးက လျှောက်တယ်၊

“အရှင်နာဂတေန၊ အရှင်ဘုရားတို့ ဟောလေ့ရှိကြတယ်-
ပကတိမီးထက် ငရဲမီးက ပိုမြီးပူတယ်၊ ကျောက်ခဲတုံးလေးကို
ပကတိမီးထဲထည့်ရင် တစ်နေကုန် မီးဖုတ်တောင် ကြမွှမသွား
ဘူး၊ ငရဲမီးထဲမှာဆိုရင် အိမ်အထွန်လောက်ကြီးတဲ့ ကျောက်တုံး
ကြီး ဖြစ်ပါစေ ထည့်လိုက်တာနဲ့ တစ်ခကာအတွင်း ကြမွှသွား
မယ်၊ ဒီစကား ကျွန်ုပ်မယုံဘူး။”

“ပြီးတော့ အရှင်ဘုရားတို့က ဟောကြပြန်တယ်- ငရဲမှာ
ဖြစ်တဲ့ သတ္တဝါတွေကတော့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ငရဲမှာ မီးဖုတ်ခံရ
သော်လည်း ကြမွှမသွားကြဘူး၊ ဒီစကားကိုလည်း လက်မခံ
နိုင်ဘူး။”

ထိုအခါ ရှင်နာဂတေနက ရှင်းပြတယ်-

“မင်းကြီး ဘယ်လိုယူဆပါသလဲ၊ ရေထဲက မကားမတွေ
မိကျောင်းမတွေ၊ လိပ်မတွေ၊ ကုန်းပေါ်က ဒေါင်းမတွေ၊ ခို့မတွေ
ဟာ အစာစားတဲ့အခါ မာတဲ့ကျောက်တုံးလေးတွေ ကျောက်ခဲ
လေးတွေ မျိုမြိုကြတယ် မဟုတ်လား။”

“မှန်ပါတယ်၊ မျိုမြိုကြပါတယ်”။

“သူတို့ဝမ်းထဲ ရောက်သွားတဲ့ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲတွေ
ဟာ ကြမွှသွားကြဘူးလား” “ကြသွားကြပါတယ်”

“ဒါဖြင့် သူတို့ရဲ့ ဝမ်းတွင်းမှာဖြစ်တဲ့ သန္တလောင်းရော
ကြသွားသလား”။ “ကြမွှသွားပါဘူး”

“ဘူးကြောင့်လဲ?”

“သူတို့ရဲ့ ကံအစွမ်းကြောင့် မကြေဘူးလို့ ထင်ပါတယ်”

“မင်းကြီး ဒီအတိုင်းပါပဲ၊ သူတို့ရဲ့ ကံအစွမ်းကြောင့် ငရဲသားတွေဟာ နှစ်ထောင်ချိကြောသော်လည်း ငရဲမိုးကြောင့် ကြေမသားကြပါဘူး”

မြတ်စွာဘူရာရားကလည်း ဟောပါတယ် “ကံမကုန်သေး သမျှ ငရဲသားဟာ မသေပါဘူးတဲ့”

ကြက်တွေ၊ ဒေါင်းတွေ အစုစုတဲ့ သတ္တဝါတွေ စားကြတဲ့ အစာအာဟာရတွေကို ကြည့်လိုက်။ ပါးစပ်က ကောက်တိုင်း စပါးစောင့်ဗျာ၊ ပဲစွဲတို့ ပါတာမဟုတ်ဘူး။ ကျောက်တုံးလေးတွေ၊ သဲပွင့်လေးတွေ သူတို့ပိုက်ထဲ ရောက်သွားတယ်နော်။ ရမ်းပြီး တော့ ကောက်တာ၊ ကောက်လိုက်တိုင်းမှာ သူတို့ အစာရတာ မဟုတ်ဘူး။ သို့သော် ဘာတွေ စားလိုက်စားလိုက် သူတို့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာရောက်ရင် ကြေသွားကြတယ်။

တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ သန္တာန်မှာ သန္တာတည်တဲ့ သတ္တဝါတွေ ကျတော့ ဘာလို့မကြေသလဲ။ ကြက်တွေရဲ့ကိုယ်ထဲမှာ ကြက်ဥ တွေ ဘာဖြစ်လို့ ကြေမသွားသလဲ။ လိပ်တွေရဲ့သန္တာန် လိပ်ဥတွေ မိကျောင်းတွေရဲ့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ မိကျောင်းဥတွေ ဘာလို့ မကြေသလဲ။ ဘာကြောင့် မကြေဘူးလို့ ထင်သလဲ။

ခြေသံတွေ ကျားတွေ စားတဲ့ မာတဲ့အနီးတွေ ကြေသွားတယ်၊ ဆင်ကြီးတွေစားတဲ့ သစ်ကိုင်းကြီးတွေ ဒါတွေလည်း ကြေသွားတယဲ့။ အေး- သူတို့ဝိုးထဲရောက်လာတဲ့ သန္တကောင် လေးတွေကျတော့ ဘာလို့ ကြေမသွားသလဲ။

အဆိပါ သတ္တဝါတွေရဲ ဝမ်းထဲရောက်တဲ့ သန္တာလောင်း
သတ္တဝါတွေကျတော့ ကြောမသွားဘဲ သူတို့ စားလိုက်တဲ့ အစာ
အာဟာရတွေကျတော့ ဘယ်လောက်ပဲမာမာ၊ ဘယ်လောက်ပဲ
ကြမ်းကြမ်း၊ ကျောက်ခဲ့ပဲ ဖြစ်ပါစေ ကြေသွားတာ ဘာကြောင့်
တုန်းလို့ ရှင်နာဂေသနက မေးခွန်းထုတ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဖြေတယ်။ “အရှင်ဘုရား သတ္တဝါတွေ
ရဲ ကံအစွမ်းကြောင့်လို့ ထင်ပါတယ်”။

လူတွေစားတဲ့အစာတွေကြော်သော်လည်းပဲ ဝမ်းတွင်း
မှ သန္တာလောင်းသတ္တဝါကျတော့ ကြောမသွားဘူး၊ ဘာကြောင့်
မကြတာတုန်းဆိုရင် ကံစွမ်းကြောင့်လို့ ထင်ပါတယ်လို့ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက ဖြေတယ်။

ငရဲထဲမှာဖြစ်တဲ့ သတ္တဝါဟာ အင်မတန်မှ ပြင်းထန်တဲ့
ငရဲမိုးလောင်တာဖြစ်သော်လည်းပဲ သူကံရဲအစွမ်းကြောင့် သေဆုံး
ပြီးတော့ မသွားဘူးလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်နော်။

ရှင်နာဂေသနက မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတဲ့ သူတုန်း
တစ်ခုကို ကိုးကားပြီး “သော န တာဝ ကာလံ တရောတိုး
ယာဝ န တဲ့ ပါပဲ ဗျို့ဟောတိုး ကံမကုန်မချင်း အဲဒီငရဲသား
သတ္တဝါဟာ သေသွားတယ်လို့ မရှိဘူး” လို့ ရှင်းပြေတယ်။

အဲဒီဉာဏ်နဲ့ ရှင်းပြုလိုက်တဲ့အခါမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက
လက်ခံသွားတယ်ပေါ့။

၄၆-ပထဝီသန္တရကာပညာ

(၄၆)ခုမြောက် မေးခွန်းကတော့ ပထဝီသန္တရကာပညာ
မြေကြီးကို ဆွဲဆောင်ထားတဲ့အရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မေးတဲ့
မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

ကမ္မာမြေကြီးတည်နေပုံနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကမ္မာမြေကြီးဟာ
ရေထူကြီးပေါ်မှာ တည်နေတယ်၊ ရေထူကြီးကတော့ လေထူကြီး
ပေါ်မှာ တည်နေတယ်။ လေထူကြီးမှာ အာကာသမှာ တည်နေ
တယ်။

ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး မိလိန္ဒမင်းကြီးက “မြေကြီးက ရေပေါ်
မှာ တည်နေတယ်၊ ရေက လေပေါ်မှ ဘတည်နေတယ်၊ လေက
အာကာသမှာ တည်နေတယ် ဒီစကားကို သူလက်မခံနိုင်ဘူး”လို
ပြောတယ်။

ရှင်နာဂသနက ရေပြင်ကြီးပေါ်မှာ မြေကြီးတည်နေ
တာကိုတော့ ရှင်းမပြောဘူး။ လေထူပေါ်မှာ ရေထူကြီး တည်နေ
တာကိုတော့ ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြုခဲ့တယ်။

ရွှေးခေတ်က ရဟန်းသယာတွေ ခရီးသွားရာ ဆောင်ယူ
လေ့ရှိတဲ့ ဓမ္မကရိုက် ရေစစ် ဆိုတာရှိတယ်။ ဓမ္မကရိုက်ရေစစ်
ကို စတီးတို့ ဒန်တို့နဲ့ လုပ်လေ့ရှိတယ်ပေါ့နော်။ ခွက်ကလေး
မျှက်ထားသလိုမျိုးနဲ့ လုပ်လေ့ရှိတယ်။

ဓမ္မကရိုက်ရေစစ်ကို ရေထဲနှစ်ပြီး အပေါ်ကို မလိုက်တဲ့
အခါ လေအားနဲ့ ဆွဲထားလို့ ရေတွေဟာ အောက်ကို ကျေမသွား
ဘူး။ “ထိုအတူပဲ ကမ္မာမြေကြီးအောက်မှာ ဒီရေထူကြီးကိုလည်း

၄၆

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

လေထုကန် ဆွဲယားတယ်၊ လေခဲ့အထက်မှာ ရေရှိတယ်” လို ရှင်နာဂသနက ရှင်းပြတယ်။

ပါဉိစာပေမှာ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ငလျင်လူပ်ပြီ ဆိုတဲ့အခါမှာ လေထုကြီးက စလှပ်တယ်။ လေထုလှပ်တဲ့အခါမှာ ရေထုက လှပ်တယ်၊ ရေထုလှပ်တဲ့အခါမှ မြေကြီးထုက လှပ်တယ် လို ဒီလိုဆိုတယ်။ အောက်ဆုံးက ‘လေ’ အလယ်ခေါင်က ‘ရေ’ အပေါ်ဆုံးက ‘မြေ’ အဲဒီနည်းနဲ့ လေလှပ်လို့ ရေလှပ်တယ်၊ ရေလှပ်လို့ မြေလှပ်တယ်လို ငလျင်လှပ်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အခုလိုဆိုတယ်။

ကဗ္ဗာမြေကြီးရယ်၊ ရေထုကြီးရယ်၊ လေထုကြီးရယ် ဒီလို တည်ရှိနေတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မိလိန္ဒမင်းကြီးက သူ မယုပါဘူးလို ပြောတော့ ဓမ္မကရှိက်ရောစ်ကို ယူပြီးတော့ ရှင်နာဂသနက ရှင်းပြလိုက်တယ်။ ရှင်းပြလိုက်တော့ သူလက်ခံသွားတယ်။

၄၅-နိဇရာဓနိဗ္ဗာနပဋ္ဌ

၄၃-ခုမြောက် မေးခွန်းကို မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတယ်။ “နိဇရာဓော နိဗ္ဗာန်- ချုပ်ပြိုးမှုဟာ နိဗ္ဗာန်လို ဆိုပါသလား” လို မေးတဲ့အခါ ရှင်နာဂသနက “ဟုတ်ပါတယ်”လို ဖြေတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ကထ ဘဏ္ဍာ နိဇရာဓော နိဗ္ဗာန်- အရှင်ဘုရား ဘယ်လိုချုပ်ပြိုးမှုဟာ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပါသလဲ” လို ထပ်မေးတယ်။

အဲဒီ ချုပ်ပြိုမ်းမှုတွေထဲက ဘယ်ချုပ်ပြိုမ်းမှုကို နိဗ္ဗာန်လို ခေါ်တာလဲလို့ဆိုတော့ ရှင်နာဂသေနက ရှင်းပြတယ်။

“သေ့မွေ ဗာလပုထူးနာ - ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေး မပိုကြတဲ့ လူအများစုက၊ အဣန္တ္တိက ဗာဟိုရေး အာယတနေ အဘိန္ဒြန်းစီ- မျက်စီ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကာယ၊ မန၊ ဆိုတဲ့ အဣန္တ္တိကာယတန် တွေကို စွဲမက်ကြတယ်၊ မြတ်နီးကြတယ်၊ ဗာဟိုရာယတန် ဆိုတဲ့ မျက်စီနဲ့ မြင်ရတဲ့ အဆင်း၊ နားနဲ့ ကြားရတဲ့အသံ၊ နာခေါင်းနဲ့ နမ်းရှာရတဲ့ အနဲ့ လျှာနဲ့လျက်ရတဲ့ အရသာ၊ အန္တာကိုယ်နဲ့ထိတွေ့ရတဲ့ အထိအတွေ့၊ မိတ်ကူးကြုံစည်လို့ သိရတဲ့အာရုံး၊ အဲဒီအာရုံးခြောက်ပါးကိုလည်းပဲ နှစ်သက်ကြတယ်၊ မြတ်နီးကြတယ်၊ စွဲလမ်းကြတယ်။”

အားလုံး မြို့ကြည့်လိုက်လိုရှိရင် လူတွေမြတ်နီးတာဘာလ မျက်စီ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကာယ၊ မန၊ အဆင်း၊ အသံ၊ အနဲ့၊ အရသာ၊ အထိအတွေ့၊ ကြုံတွေးအာရုံး၊ အဲဒီ (၁၂)မျိုးကို လူတွေဟာ မြတ်နီးကြတယ်၊ ခုံမင်ကြတယ်၊ စွဲလမ်းကြတယ်။

“တေ တေန သောတေန ဝါယူနှိုး- အဲဒီ စွဲလမ်းကြသည့် အတွက်ကြောင့် စွဲလမ်းနေတဲ့ ရေယဉ်ကြောကြီးမှာ ပုထုဇ္ဈာတွေ များပါနေကြတယ်။”

ဟုတ်၊ မဟုတ် စဉ်းစားကြည့်ပေါ့။ လောကမှာရှိတဲ့ လူတွေဟာ အဲဒီစွဲလမ်းမှုဆိုတဲ့ ရေယဉ်ကြောကြီးထဲမှာ များနေကြတယ်။ ဘယ်သူမှ ရှုန်းမထွက်နိုင်ဘူး။

“တက္ကာ ဆိုတဲ့ ရေယဉ်ကြောထဲမှာ များပါနေသည့် အတွက်ကြောင့်၊ န ပရီ မူစွဲနှိုး အတိယာ- မွေးဖွားခြင်းကလည်း

မလွတ်ဘူး၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်းကလည်း မလွတ်ဘူး။ သောက၊
ပရီဒေဝတိဆိုတဲ့ စိုးရိမ်တာတို့၊ ငိုကြီးတာတို့ကလည်း မလွတ်
ဘူး။ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲရခြင်းကလည်း မလွတ်ဘူး။
စိတ်ပင်ပန်းမှုတွေကလည်း မလွတ်ဘူး။ ဒုက္ခမျှန်သမျှက မလွတ်
ဘူးတဲ့။

“သူတော် ၁ ခေါ် မဟာရာဇ် အရိယသာဝကော-
မြတ်စွာဘူရားရဲ့ အဆုံးအမကို ကြားနာရတဲ့ အရိယသာဝက
တွေကတော့ မျက်စိုး၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကာယာ၊ မန၊ လို့ ခေါ်တဲ့
အဖွဲ့တို့ကာယတန်(၆)ပါး၊ ထို အဖွဲ့တို့ကာယတန် (၆)ပါးမှာ
ထင်ဟပ်တတ်တဲ့ အဆင်း၊ အသံ၊ အနဲ့၊ အထိအတွေ့၊ ကြံတွေး
အာရုံဆိုတဲ့ ဗာဟိရာယတန် (၆)ပါး၊ အဲဒီ သဘာဝတရားတွေ
ပေါ်မှာ စွဲလမ်းမှုမရှိကြဘူး။”

အားလုံးဟာ မမြတ်အရာတွေသာ ဖြစ်တယ်။ မမြှုပ်း
နှုပ်စက်မှုကြောင့် အဲဒါတွေဟာ ဒုက္ခတွေသာဖြစ်တယ်၊ ငါမိုင်တဲ့
အနတ္ထသဘောတရားတွေသာ ဖြစ်တယ်၊ ငါလည်း မဟုတ်ဘူး၊
ငါဟာလည်း မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ မြတ်စွာဘူရားရဲ့ အဆုံးအမကို
နာယူရသဖြင့် စိပသုနာဉာဏ်နဲ့ ရှုမြင်သုံးသပ်ပြီး မဂ်ဉာဏ်၊
ဖိုလ်ဉာဏ် ရရှိသွားတဲ့အခါ တွယ်တာမှုဆိုတဲ့ ရေယာ့ကြောထဲမှာ
မောမနေကြတော့ဘူး။

“အုမျှန်ကိုသိတဲ့အသိဉာဏ်နဲ့ ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ တွယ်တာမှု
တွေ မရှိဘူး၊ တွယ်တာမှုမရှိတော့ တက္ကာနီရောဓာ ဥပါဒါန-
နီရောဓာ တက္ကာချုပ်သွားတဲ့အခါမှာ ဥပါဒါနီလို့ဆိုတဲ့ ငါ
ငါဟာဆိုတဲ့ စွဲလမ်းမှုလည်း ချုပ်သွားပြီ။

ဥပါဒါန နိရာဓော ဘဝ နိရာဓော ဥပါဒါနဆိုတဲ့
တက္ကာ၊ ဒိဋ္ဌချုပ်သွားလိုရှိရင် ဘဝဆိုတဲ့ ကံတရားတွေ၊ ကံတရား
ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ခန္ဓာဝါးပါး ဆိုတာတွေ ချုပ်တယ်။
ဘဝနိရာဓော ဇတိနိရာဓော ဘဝချုပ်ပြိုမ်းသွားလိုရှိရင်
ဇတိဆိုတာလည်း ချုပ်ပြိုမ်းသွားတယ်။

ဇတိဆိုတာ ချုပ်ပြိုမ်းသွားသည့်အတွက်ကြောင့် ရာ-
မရဏ၊ အီမြင်း-သေခြင်း ဆိုတာလည်း မလာတော့ဘူး၊ သောက-
ပရိဒေဝဆိုတာလည်း မလာတော့ဘူး၊ ဒုက္ခ-ဒေါမနသုဆိုတာ
လည်း မလာတော့ဘူး၊ ဥပါယာသဆိုတာလည်း မလာတော့ဘူး၊
အဲဒီ ဒုက္ခဟူသမျှတွေဟာ အားလုံး အဆုံးသတ် ချုပ်ပြိုမ်းသွား
တယ်။”

“တက္ကာ ပြိုမ်းလိုက်တာနဲ့ ကျွန်တာတွေ အားလုံးပြိုမ်းသွား
တယ်၊ တွယ်တာမှုမရှိရင် အားလုံးပြိုမ်းသွားလို့ ဒုက္ခခ်ပ်သိမ်း
ချုပ်ပြိုမ်းသွားတယ်။ အဲဒီချုပ်ပြိုမ်းသွားမှုကို နိဗ္ဗာန်ခေါပါတယ်”လို
ရှင်နာဂသနက ရှင်းပြတယ်။

ကဲ-ဒါနိဗ္ဗာန်ရဲ့သဘောတရားကို အရှင်းဆုံး ရှင်နာဂသန
ပြောလိုက်တဲ့စကားပဲနော်၊ ဒုက္ခတွေ အပြီးသတ် ချုပ်ပြိုမ်းသွား
ခြင်းဟာ နိဗ္ဗာန်ပဲ။ သို့သော် နိဗ္ဗာန်ကို တစ်စုံတစ်ခု ခံစားရမယ်လို့
စိတ်က ထင်နေတတ်ကြသေးတယ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာဟာ ဘဝ
တစ်ခုလုံး ချုပ်ပြိုမ်းသွားတဲ့ အပြိုမ်းဓာတ်သဘောသာ ဖြစ်တယ်
ပေါ့။ ဘဝရှိနေသမျှတော့ အီမြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ ဆင်းရဲ
ဒုက္ခတွေ ရှိနော်းမှာပဲ။ ခန္ဓာမရှိတော့ဘူး၊ ဘဝမရှိတော့ဘူး၊ ဘဝ
လုံးဝချုပ်ပြိုမ်းသွားပြီဆိုတော့မှ အဲဒီဆင်းရဲတွေက လွှတ်မြောက်
မှာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။

ဒီလို ရှင်းပြလိုက်တဲ့အခါ ‘နိရောဓော နိဗ္ဗာန်’ ဒုက္ခ အပြီးသတ် ချုပ်ပြုမြို့ခြင်းဟာ နိဗ္ဗာန်ပဲဆိုတာကို မိလိန္ဒမင်းကြီး လက်ခံသွားတယ်။

၄၈-နိဗ္ဗနလဘာနပညာ

ဒီမေးခွန်းပြီးတဲ့အခါ (၄၈)ခုမြောက် မေးခွန်းမှာလည်းပဲ နိဗ္ဗာန်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခု ထပ်မေးတယ်။ နိဗ္ဗာန်-လဘာနပညာ- နိဗ္ဗာန်ခြင်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့မေးခွန်း ပြစ်တယ်။

“ဘတ္တ နာဂတေသန သမ္ပဝါ လဘန္တိ နိဗ္ဗာန်- အရှင် ဘုရား သတ္တဝါအားလုံးဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ရကြသလား”လို မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတယ်။

ရွှင်နာဂတေသနက “န ခေါ် မဟာရာဇ သမ္ပဝါ လဘန္တိ နိဗ္ဗာန်-သတ္တဝါအားလုံးကတော့ နိဗ္ဗာန်ကို မရဘူး”လို ဖြေတယ်။

အားလုံး နိဗ္ဗာန်ရောက်သလားဆိုရင် အားလုံးတော့ နိဗ္ဗာန်ကို ဘယ်ရောက်မလဲတဲ့။ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မှ နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင် တယ်ဆိုတာ ရှင်းပြတယ်။

“အပိုစ ခေါ် မဟာရာဇ ယော သမ္မာ ပဋိပန္တာ မှန်မှန်ကန်ကန် ကျင့်သူဟာ ထူးခြားတဲ့ဉာဏ်နဲ့ သိရမယ့်တရား တွေကို သိတယ်။ ပိုင်းခြားသိရမယ့် ဒုက္ခသစ္စတရားကို သိတယ် ပယ်ရမယ့် သမုဒ္ဒသစ္စတရားကို ပယ်တယ်၊ မျက်မောက်ပြုရ မယ့် နိရောဓေသစ္စတရားကို မျက်မောက်ပြုတယ်၊ ဖြစ်ပွဲးစေရ မယ့် မဂ္ဂသစ္စတရားကို ဖြစ်ပွဲးစေတယ်။”

ဂိပသာကျင့်စဉ်ကို ကျင့်လိုက်တဲ့အခါ ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊
နိရောဓ၊ မရွှေ လိုဆိုတဲ့ သစ္ာလေးပါးကို အမှန်အတိုင်း သိသွား
တယ်။ အဲဒီ သစ္ာတရားလေးပါးကို အမှန်အတိုင်း သိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
သည်သာလျှင် နိဗ္ဗာန်ရတယ်။ ကျင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရဘူး။”

လူတွေအားလုံးဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ရသလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို
အားလုံးမရဘူး၊ မှန်မှန်ကန်ကန်ကျင့်လို သစ္ာလေးပါးကိုသိတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာလျှင် နိဗ္ဗာန်ရတယ်လို ဒီလိုပြေဆိုခြင်းဖြစ်တယ်။

၄၉-နိဗ္ဗာနှသူဓဇာနာပြာ

နောက်နံပါတ် (၄၉) ခုမြောက်မေးခွန်းကလည်း နိဗ္ဗာန်နဲ့
ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းပဲ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်
ပြီး မေးတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီး က “ဘအေး နာဂတေန ယော န
လဘတိ နိဗ္ဗာန်၊ အနာတိ သော သူခံ နိဗ္ဗာန် - နိဗ္ဗာန်
မရသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်ဟာ ချမ်းသာတယ်လို သိနိုင်
သလား” လို ဒီမေးခွန်းကို မေးတယ်။

ရွင်နာဂတေနက ဖြေတယ်။ “ကိုယ်မရပေမယ်လို နိဗ္ဗာန်
ဟာ ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။”

“ကထ ဘအေး အနာတိ- ဘယ်လိုလုပ် သိပါသလဲ။”

အဲဒီမှာ ရှင်နာဂတေနက ရှင်းပြဖို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးကို မေးခွန်း
တစ်ခု မေးလိုက်တယ်။

“လူတစ်ယောက်ဟာ လက်တွေ၊ ခြေတွေကို အဖြတ်ခံရ^{၁၁} တယ်။ အဲဒီလို အဖြတ်ခံရတဲ့သူက လက်ခြေအဖြတ်ခံလိုက်ရတဲ့ အခါ ဆင်းရဲတယ်ဆိုတာ သိတယ်၊ ကိုယ့်လက် ကိုယ့်ခြေကို ဖြတ်လိုက်လိုရှိရင် နာတဲ့ဆင်းရဲခုကွဲကို သူသိတယ်။

ကောင်းပြီ “ဘေးကနေ ပုဂ္ဂိုည်းနေတဲ့ သူတစ်ယောက် ကရော လက်ခြေဖြတ်ရင် နာတယ်ဆိုတာရော သူမသိနိုင်ဘူး လား” လို့ ရှင်နာဂါသနက မေးတဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ကိုယ့်အဖြတ်မခံရပေမယ်လို့ သိပါတယ်” ဖြတယ်။

“ဘယ်လို သိတာတူန်း”

“လက်ခြေ အဖြတ်ခံရတဲ့လူက အော်ဟစ်ပြီး ငိုကြေးတဲ့ အသံကို ကြားပြီး ကြည့်နေတဲ့ လူကလည်းပဲ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် အဖြတ်ခံရတာ မဟုတ်သော်လည်းဘဲ ခုကွဲကို သိပါတယ်”။

“အဲဒီအတိုင်းပဲ နိဗ္ဗာန်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ သိပ်ချမ်းသာတယ်လို့ ပြောကြတယ်။ သူတို့ပြောတဲ့ အသံကို ကြားပြီး နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာတယ်” လို့ ဒီလို သိနိုင်ပါတယ်လို့ ရှင်နာဂါသနက ရှင်းပြတယ်။

နိဗ္ဗာန်သူ့

နိဗ္ဗာန်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ မှတ်သားစရာတစ်ခုကတော့ နိဗ္ဗာန်ကို ‘သူခ’ လို့ပြောတာဟာ ဝေဒနာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စကား မဟုတ်ဘူး။ လူတွေကတော့ ချမ်းသာတယ်တို့ ဆင်းရဲတယ်တို့ ပြောလိုရှိရင် စိတ်ခံစားမှုနဲ့ ပြောကြတာနော်။ စိတ်ထဲမှာ ခံစား ရတာ ပျော်တယ်တို့ မပျော်ဘူးတို့ စိတ်ညှစ်တယ်တို့ မည်ဘူးတို့ ဆိုတာ စိတ်ခံစားမှုနဲ့ ပြောတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာတယ်လို့ ပြောတာဟာ ခံစားတဲ့ ဝေဒနာ
မရှိဘဲနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သူခလို့ ပြောနိုင်တာတုန်းလို့ဆိုတဲ့
မေးခွန်းဟာ လေးနက်တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခု ဖြစ်တယ်။

ရှင်သာရိပုတ္ထာ၏ အဓိပ္ပာ

ရှင်သာရိပုတ္ထာက တရားပွဲတစ်ခုမှာ “သူခမိုး
အာဂုသာ နိဗ္ဗာန် - အေး- ငါရှင်တို့ ဒီနိဗ္ဗာန်ဆိုတာ သိပ်
ချမ်းသာတယ်” လို့ ဟောတယ်။

တရားပွဲမှာပါတဲ့ ဥဒါယီ ဆိုတဲ့ ကိုယ်တော်ကြီးက “အရှင်
ဘုရား၊ အဲဒီနိဗ္ဗာန်မှာ ခံစားမှု ဝေဒနာ မရှိဘူး မဟုတ်လား၊
ဘာကြောင့်ချမ်းသာတယ်လို့ ပြောနိုင်တာတုန်း”လို့ ပြောတဲ့အခါ
ရှင်သာရိပုတ္ထာရာက ရိုးရိုးလေးပဲဖြေလိုက်တယ်။ “အဲဒီ ခံစားမှု
ဝေဒနာ မရှိလို့ဘဲ ချမ်းသာတယ်လို့ ပြောတာ” ဖြစ်တယ်။

ဆုံးလိုတာက ခံစားမှုရှိနေသေးရင် ချမ်းသာတယ်လို့
ပြောလိုမရဘူး။ လူတွေကသာ သူခ ဝေဒနာကို ချမ်းသာတယ်လို့
ထင်ကြတာကိုး။ တကယ်ကတော့ ခံစားမှုရှိခြင်းသည် မရှိခြင်း
ဘက်သို့ ရောက်ရှိပြောင်းလဲသွားမှာ သေချာတယ်ပေါ့၊ တည်မြှုမှာ
မှ မဟုတ်တာ။ ဒါကြောင့်မို့ ခံစားမှုမရှိလို့ဘဲ နိဗ္ဗာန်ဟာ ချမ်းသာ
တယ်လို့ ရှင်သာရိပုတ္ထာရာက ဒီလိုရှင်းပြခဲ့ဖူးတယ်ပေါ့။

ဝေဒနာ ရှိနေသေးလို့ရှိရင် သူခ ဝေဒနာ သည်
ဂိပ္ပရိကာမခုက္ခ ပြောင်းလဲသွားတာနဲ့ ခုက္ခဖြစ်တဲ့ တရား
ဖြစ်တယ်။ ဝေဒနာမရှိလို့ နိဗ္ဗာန်ဟာ ချမ်းသာတယ်လို့ ဒီလို့
မှတ်သားကြရတာ ဖြစ်တယ်။

နိဗ္ဗာန်မရဘဲနဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာတယ်လို့ သိနိုင်တဲ့နည်းကို ရှင်နာဂသနက လက်ခြေဖြတ်ခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဒုက္ခကို ရပ်ကြည့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က သိရသလို နိဗ္ဗာန်ဝင်စံသွားကြတဲ့ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တွေ ဘုရား၊ ပစ္စကူးခွဲတွေရဲ့ ဥဒါန်းကျူးတဲ့အသံကို ကြားပြီးတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ သိရှိကြရတာ ဖြစ်တယ်လို့ ဖြေဆိုခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

နိုင်းချုပ်

တရားချစ်ခင် သူတော်စင်ပရီသတ်အပေါင်းတို့ လေးနက်တဲ့ တရားဓမ္မတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မေးကြတယ်၊ ဖြေကြတယ်။ ထိုအမေးအဖြေတွေဟာ ဗုဒ္ဓရဲဝါဒရေးရာနဲ့ ပတ်သက်လာလို့ ရှိရင် မှတ်သားဖွယ်ရာ အင်မတန်မှကောင်းပြီး မိမိတို့ရဲ့သွောန်မှာ အသိဉာဏ်တွေ တိုးပွားစေနိုင်တာဖြစ်လို့ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်အောင် အသိဉာဏ်တွေ တိုးပွားလာအောင် ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

Transcribed by-Ma Thida Lwin
Typed by- U Ngwe Tun

မိလိန္ဒပဋ္ဌ
မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂတေသနတို့၏
ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အဓိကအတင်ပြောဆိုချက်များ
အပိုင်း(၂၀)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၁၂၆၀-ပြည့်နှစ် ကောဇာလတ္တရန် ၁၃၇၈-ခုနှစ်
 နတ်တော်လပြည့်ကျော် (၉)ရက်၊ (၂၃-၁၂-၂၀၁၆) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး
 မရွေးကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျော်မှုဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော်
 ထွန်းကားပြန်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန၊ မျှော်ခိုးရို့မာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျော်းပ
 ပြုလုပ်အပ်သည့် သာသနုပ္ပါယ်မြတ်လိုက် တရားအလျှောက်တော် အထူးတရားပွဲ၌
 ရန်ကုန်ဖြူ။ Dr.ဦးထွန်းလင်း+ဒေါ်ခြောက်စိန်နှင့် ဦးဖြူ+ဒေါ်ရိရိသန်း တို့အား
 အမှုပုထော်၍ ဦးလျှော်ဖွေ့ဖြော်ဆွဲနှင့် မှတ်ထားပြန်ပြတ် မောင်အာကာဟိုန်း
 မောင်သီဟပြုပြတ်နှင့် United Pacific Co.,Ltd. စီသားစုတို့၏ အမတဝါရာ
 ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ‘မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂတေသနတို့၏
 ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အကျော်တင်ပြောဆိုချက်များ အပိုင်း(၂၀)’ တရားဒေသနာတော်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ၅၀-ပြောက်မေးခွန်းကို ဆက်ပြီးတော့
 မေးတယ်။ မိလိန္ဒမင်းကြီးရဲ့ နန်းဆောင်ပြောသာဖို့မှာ ရှင်နာဂတေသန
 နဲ့ ရဟန်းတော်တွေကိုပုံပြီး မေးခွန်းပေါင်း ပြောက်များစွာကို
 မိလိန္ဒမင်းက မေးနေတာ။ ရှင်နာဂတေသနက ဖျဖြူလို့ ကျေနပ်
 အားရပြီခို့တဲ့အခါမှာ နောက်မေးခွန်းတွေ ဆက်ကာ၊ ဆက်ကာ
 မေးတာ။

ဒီကနေ့ည မေးခွန်းပုစ္စာ ၅၀-မြောက်ကို ရှင်းပြုဗာ
ဖြစ်တယ်။ ၅၀-မြောက်မေးခွန်းပုစ္စာက ‘ဗုဒ္ဓအတ္ထိ နတ္ထိဘဝ’
“ဗုဒ္ဓဆိုတာ ရှိခဲ့သလား၊ မရှိဘူးလား” ဆိုတဲ့မေးခွန်းပဲ။

ဒီကနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်တွေ ကိုးကွယ်နေကြတဲ့
ဗုဒ္ဓဆိုတာ တကယ်ရော ရှိခဲ့သလား၊ တစ်ချို့က တကယ်မရှိဘဲ
ဖန်တီးပြီး ယူထားတာတွေလည်း ရှိတယ်။ တကယ်ရှိခဲ့တာက
တော့ Historical Buddha လို ခေါ်တယ်။ Historical Buddha
ဆိုတာ သမိုင်းထဲမှာ တကယ်ရှိတဲ့ဘူးရား။

ဒီမေးခွန်းမျိုးတွေကို ကနေ့ခေတ်မှုဗာလည်း မေးတတ်တယ်။
“လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၆၀၀-က ဂေါတာမဗုဒ္ဓ ပွင့်ခဲ့တယ်ဆိုတာရော
တကယ် ဟုတ်သလား၊ သာဓကပြနိုင်ရဲ့လား” လိုဆိုရင် ဒီကနေ့
ခေတ်မှာ မြတ်စွာဘူးရား ဖွားတော်မှုခဲ့တဲ့နေရာတို့ ဘူးရားအဖြစ်
သို့ ရောက်ခဲ့တဲ့နေရာတို့ ပထမဦးဆုံး တရားဟောခဲ့တဲ့နေရာတို့
နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာန်စံတဲ့နေရာတို့ သံဝေဇ္ဇာယ ၄-၅၁၁ သမိုင်း
အထောက်အထား ပြသနိုင်တယ်။

ပိဋက္ခမင်းကြီးက ဘယ်ခေတ်မှုဗုံး ဒီမေးခွန်းကို မေးရ^၁
သလဲလိုဆိုရင် မြတ်စွာဘူးရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး သာသနာနှစ် ၅၀၀-
ခန့်၊ (မှန်နန်းရာဇ်ဝင်မှာ ဖော်ပြထားတာတော့ နှစ်-၄၉၀)။
အဲဒါတော့ ဘူးရားပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး နှစ်ပေါင်း ၅၀၀-ကြာတဲ့အခါမှာ
ဖြစ်တယ်။

ပိဋက္ခမင်းကြီးက သူကိုယ်တိုင်က ပိဋကတ်သုံးပဲ စာပေ
တွေကို နှုန်းစပ်စပ်လေ့လာပြီး မရှင်းလင်းတဲ့ အချက်တွေကို
မေးတယ်၊ ဘူးရားကို မယုံကြည်သူတော့ မဟုတ်ဘူး။ ယုံကြည်သူ

ဖြစ်တယ်ပေါ့။ သို့သော်လည်း ဒီလိုမေးခွန်းမေးမယ်ဆုံးရင် ဘယ်လို ဖြေသလဲဆုံးတာသိချင်လို့ မေးတာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်ပေါ့။

၅၀-ဗုဒ္ဓသာအထူးနှုန်းဘာဝပြော

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ဘတ္တာ နာဂတေန ဗုဒ္ဓိ တယာ ဒီပြော- အရှင်နာဂတေန၊ အရှင်ဘုရားကိုယ်တိုင် ဗုဒ္ဓကို မြင်ခဲ့ဖူး ပါသလား”လို့ စတင်မေးတယ်။

ရှင်နာဂတေနက “န ဟိ မဟာရာဇ်- မင်းကြီး၊ ဗုဒ္ဓကို ကိုယ်တိုင် မမြင်ဖူးပါဘူး”လို့ ဖြေတယ်။

မမြင်ခဲ့ဘူးလို့ ဖြေတဲ့အခါ ထပ်ပြီးမေးတယ်။ “အရှင်ဘုရား မမြင်ခဲ့ဘူးဆုံးရင် အရှင်ဘုရားဆရာတွေရော ဗုဒ္ဓကို မြင်ခဲ့ဖူး သလား”

ရှင်နာဂတေနရဲ့ ဥပမာယ်ဆရာတွေကလည်း ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး နှစ်ပေါင်း ၅၀၀-နီးပါးခန့်မှ ပေါ်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကိုး။ အဲဒီတော့ ယခုလိုဖြေတယ်။ “န ဟိ မဟာရာဇ်- ဥပမာယ် ဆရာတွေလည်း မမြင်ဖူးပါဘူး”တဲ့။

“တေန ဟိ ဘတ္တာ နာဂတေန နတ္တိ ဗုဒ္ဓိ- ဒီလိုဆုံး ဗုဒ္ဓမရှိဘူးပေါ့”လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဆုံးတယ်။

လောကမှာ မြင်ဖူးမှ ရှိတယ်လို့ ပြောလို့ရတာမှ မဟုတ်တာ။ မမြင်ဘူးလည်း ရှိနေတာပဲ။ မမွေးခင်က ကိုယ်အဖေ ကိုယ်မြင်ဖူးကြလို့လား။ မမွေးခင်က ဘယ်သူမှ မြင်ဖူးတာ မဟုတ်ဘူး၊ အမေလည်း မမြင်ဖူးဘူး၊ အဖေလည်း မမြင်ဖူးဘူး။

မွေးလာပြီးတော့မှ ဒါက အမေ၊ ဒါက အဖေဆိုပြီး မှတ်သားကြရတာ။

အဲဒီတော့ ဗုဒ္ဓဆိုတာကို အရှင်ဘုရား ကိုယ်တိုင်လည်း မမြင်ခဲ့ဘူး။ ဆရာတွေကလည်း မမြင်ခဲ့ဘူးဆိုရင် ဗုဒ္ဓမရှိဘူးပေါ့လို ဒီလိုပြောတာ။

အဲဒီတော့ ရှင်နာဂသသနက မိလိန္ဒမင်းကြီးကို ပြန်ပြီး မေးခွန်းထုတ်တယ်။

“ကို ပန် မဟာရာဇ် ဟိမဝတိ ဦးဟာ နှီး တယာ ဒိဋ္ဌာ ဟိမဝန္တာမှာ ‘ဦးဟာ’ဆိုတဲ့ မြစ်ကြီးရှိတယ်...”

ဒီမြစ်အကြောင်း တစ်ခြားနေရာမှာတော့ မတွေ့ဖူးဘူး။ မိလိန္ဒပုရာမှာသာလျှင် တွေ့ရတယ်။ တောင်ကျမြစ်ဆိုတာ ရှိရှိ၍ တာပေါ့။ မြန်မာပြည်မှာလည်း မြစ်တွေအများကြီး ရှိတာပဲလေ။ ဒုဋ္ဌဝတီမြစ်တို့ ဇော်ဂျိတို့ တစ်ချို့လူတွေ မြင်ဖူးချင်မှ မြင်ဖူးမှာ။ မြစ်တွေဆိုတာကတော့ ရှိတာပဲ။ သီပေါ်မြို့နားကပ်ပြီး ဒုဋ္ဌဝတီ မြစ်က စီးသွားတာ ဆိုတော့ သီပေါ်မြို့ကလူတွေက ဒီမြစ်ကို သိကြတယ်။ ဇရာဝတီမြစ်ထဲ စီးဝင်ခါနီး ရောက်တော့ ဒုဋ္ဌဝတီ ကိုပဲ မြစ်ငယ်လို့ ခေါ်ကြတယ်။ ဝေးလံတဲ့ဒေသက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကတော့ ဒီမြစ်ကို သီမှာမဟုတ်ဘူး။

ဟိမဝန္တာတောင်ဆိုတာ လူသူအရောက်အပေါက်နည်းတဲ့ နေရာ ဖြစ်တယ်။ မိလိန္ဒမင်းကြီးကလည်း ဟိမဝန္တာတောင် အကုန်နှုန်းစုပ်စပ် သူရောက်ဖူးမယ် မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါကြောင့်မို့ ဟိမဝန္တာတောင်က ဦးဟာမြစ်ကို မြင်ဖူးမှာ မဟုတ်ဘူး။

မြန်မာပြည်မှာ မေခ၊ မလိခဆိတဲ့ ဧရာဝတီရဲ့အစ မြစ်တွေ
ဟာ မရောက်ဖူးတဲ့လူအဖို့ ထူးဆန်းတယ်။ အဲဒီ မေခ၊ မလိခရဲ့
အထက် ပူတာဘုရားမှာ မူလာရှိဖို့တာ ရှိသေးတယ်။ ဘုန်းကြီးလို့
တောင်မှ မနှစ်ကမှ ရောက်ဖူးတယ်။

“ဟိမဝဏ္ဍာမှာ ဦးဟာမြစ်ကို အသင်မင်းကြီး မြင်ဖူးသလား”
ဆိုတော့ “မမြင်ဖူးပါဘူး”တဲ့။ “သင်မင်းကြီးရဲ့ ဖခမည်းတော်ရော
အဲဒီမြစ်ကို မြင်ဖူးသလား” ဆိုတော့ “ဖခမည်းတော်လည်း
မြင်ဖူးတယ်လို့ မပြောဖူးဘူး”။ “ဒီလိုဆိုရင် ဦးဟာမြစ်ဆိုတာ
မရှိဘူး”ပေါ့။

တစ်ချို့ကိစ္စတွေမှာ စကားကပ်လိုရှိရင် ကပ်တဲ့စကားနဲ့ပဲ
ပြန်မေးရတယ်။ ဖြေတဲ့နေရာမှာ လိမ္မာကျမ်းကျင်မှုလို့ ဆိုလို
တယ်။ ရှင်နာဂသနက မေးခွန်းအဖြေထုတ်တဲ့နေရာမှာ လိမ္မာ
ကျမ်းကျင်တော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးကို မေးခွန်းတွေ ပြန်ထုတ်တယ်။

“ဒီလိုဆိုလိုရှိရင် အသင်မင်းကြီးကိုယ်တိုင်လည်း ဦးဟာမြစ်
ကို မမြင်ဖူးဘူး။ သင်မင်းကြီးရဲ့ ဖခမည်းတော်ကြီးကလည်း
မမြင်ဖူးဘူးဆိုတော့ ဟိမဝဏ္ဍာတောင်မှာ ဦးဟာမြစ် မရှိဘူးပေါ့”။

ဒီလို မှတ်ချက်ဆွဲလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဘာပြော
တုန်းဆိုတော့ “ရှိတာပေါ့ အရှင်ဘုရား”။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင်
ဦးဟာမြစ်အကြောင်း ရေးသားပြောဆိုထားတာတွေက ရှိတာကို။
“တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် မမြင်ဖူးသော်လည်း၊ တပည့်တော်ရဲ့
ခမည်းတော်ကြီး မဖြင့်ဖူးသော်လည်း ဦးဟာမြစ်ဆိုတာ ရှိတယ်”။

ရှိခြင်း မရှိခြင်းဟာ မြင်ဖူးခြင်းနဲ့ မမြင်ဖူးခြင်းနဲ့ ဆိုင်မှ
မဆိုင်တာ၊ လူက အကုန်လုံးလိုက်ပြီး မြင်ဖူးတာမှ မဟုတ်တာ။

မမြင်ဖူးရင် မရှိဘူးဆိုတဲ့ပုံစံမျိုးနဲ့ပြောတဲ့ မိလိန္ဒမင်းကြီးကို လိမ္မာပါးနှင်းစွာ ပြန်ပြီးတော့ မေးတဲ့အခါမှာ သူ့ဟာသူ အဖြော်ပြီးသား ဖြစ်သွားတယ်နော်။

ရှင်နာဂသေနက အဖြေထုတ်တယ် “ဒီအတိုင်းပဲပေါ့။ ငါလည်းမမြင်ဖူးဘူး၊ ငါရဲ့ဆရာတွေလည်း မမြင်ဖူးဘူး။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓဆိုတာ ရှိတယ်”။

ဖြေဆိုမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ လိမ္မာကျမ်းကျင်မှုကို သင်ကြားပို့ချပေးတဲ့သဘောပဲ။ မိလိန္ဒမင်းကြီးရဲ့ မေးခွန်းဟာ ရှုတ်တရက်ဆိုရင် ကြောင်သွားနိုင်တယ်ပေါ့။ ဗုဒ္ဓရှိလား၊ မရှိလား ဆိုတဲ့မေးခွန်းဟာ မမြင်ဖူးရင် မရှိဘူးဆိုတဲ့ conclusion ကို ဆွဲမယ့်သဘော သူက လုပ်တာ။

လောကကြီးမှာ မမြင်ဖူးဘဲနဲ့ ရှိနေတာတွေ အများကြီးပဲ။ ပင်လယ်ထဲမှာ အလွန်ထူးဆန်းတဲ့ သတ္တုဝါတွေနော်၊ မမြင်ဖူးဘူး။ တော့ထဲမှာ အလွန်ထူးဆန်းတဲ့ သတ္တုဝါတွေ မြင်ဖူးကြတာ မဟုတ်ဘူး။ သို့သော် တစ်စတစ်စနဲ့ လောကမှာ ထူးခြားတဲ့အရာတွေဟာ စူးစမ်းလေ့လာသူတွေက တွေ့ရှိလာကြတယ်။ ဒီကနဲ့ ခေတ်တော့ ကင်မရာတွေနဲ့ ရုပ်ပုံလွှာတွေ မှတ်တမ်းထင်ပြီး ပြတဲ့အခါမှာ တော်တော်များများလူတွေဟာ မြင်ဖူးလာကြတယ်။ အစစ်ကို မမြင်ဖူးသော်လည်းပဲ ပုံကိုမြင်ဖူးလာကြတယ်။ အဲဒီလိုပဲ လောကမှာ မမြင်ဖူးတာနဲ့ မရှိဘူးလို့ ပြောလို့မရဘူးလို့ ဒီလို ဆိုလိုတယ်။

တေဝိဇ္ဇာတ်

ဒါန္ဓုပတ်သက်ပြီးတော့ conclusion ဆွဲတာမျိုးတွေ ရှိတတ်သေးတယ်။ တေဝိဇ္ဇာတ်မှာ မြတ်စွာဘူရားက Brahmin တွေကို မိန့်ဆိုခဲ့တာ ပါရှိတယ်။ Brahmin တွေရဲ့ ဦးတည်ချက်က ပြဟ္မာ့ပြည်ပဲ ဖြစ်တယ်ပေါ့။ ပြဟ္မာ့ပြည်ရောက်ဖို့ သူတို့ဟာ အကျင့်တွေကို ကျင့်ကြတယ်။ တစ်ချို့ကလည်း sacrifice လုပ်တယ်၊ ယမ်းလော်ပြီး ပြဟ္မာ့ပြည်ရောက်ဖို့ လုပ်ကြတယ်။

အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘူရားက ပြဟ္မာကတိုကို မေးတယ် “နေပါဦး၊ မင်းတို့ပြဟ္မာကို မြင်ဖူးသလား” “မမြင်ဖူးဘူး”

“မင်းတို့ မမြင်ဖူးရင် မင်းတို့ရဲ့ဆရာတွေရော မြင်ဖူးလား” “မမြင်ဖူးဘူး”

“ဆရာဆရာတွေရော ပြဟ္မာကို မြင်ဖူးတယ်လို့ ပြောသလား”

“မြင်ဖူးတယ်လို့ ပြောသမကြားဘူး”

“ဝေဒကျမ်းတွေကို ပထမဆုံး ထိတွင်ရေးသားတဲ့ ဆရာ ရသေ့ကြီးတွေကရော ပြဟ္မာကို မြင်ဖူးသလား”

“မြင်ဖူးတယ်လို့ မပြောဘူး”

ဒါဖြင့် မင်းတို့ဟာ မမြင်ဖူးဘဲ ရမ်းသမ်းပြီး ပြဟ္မာ့ပြည်ကို သွားဖို့ကြီးစားနေတာဟာ လွှဲမှားနေတယ်လို့ မြတ်စွာဘူရားက အဲဒီလို့ တေဝိဇ္ဇာတ်မှာ ဟောထားတာ ရှိတယ်နော်။

ဥပမာမယ်- အဆောက်အအိုတစ်ခု မဆောက်သေးခင် လျေကားလုပ်ထားတာနဲ့ တူတယ်။ အဆောက်အအိုကလည်း ဘယ်နှစ်ထပ်မှန်းလဲ မသိဘူး၊ လျေကားက အရင်လုပ်ထားတယ်။

ဘယ်အဆောက်အအိုကိုတက်ဖို့ လျောကားမှန်းလဲ မသိဘဲ လုပ်ထားတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ပြဟ္မာ?ပြည်အကြောင်းပြောပြီး ပြဟ္မာ ဆိုတာလည်း တွေ့ဖွဲ့တာမဟုတ်ဘူး။ ပြဟ္မာ?ပြည်ရောက်ကြောင်းတရားကို မသိဘဲ အခုလို ပြဟ္မာ?ပြည်ရောက်ဖို့ ကြီးဘားနေကြတာဟာ လွှာမှားနေတာဖြစ်တယ်။

“ငါက ပြဟ္မာကိုလည်း မြင်ဖူးတယ်။ ပြဟ္မာ?ပြည်ရောက်ကြောင်း တရားကိုလည်း သိတယ်။ အဲဒါ ပြဟ္မာတွေက ဘယ်လိုကုသိုလ်လုပ်ခဲ့လို့ ပြဟ္မာဖြစ်တယ်ဆိုတာလည်း သိတယ်။ ပြဟ္မာ?ပြည်ကို ရောက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရတယ်ဆိုတာ ငါသိတယ်” လို့ တေဝါဇ္ဈသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတယ်။

“ဗုဒ္ဓ” ရှိခဲ့တယ်ဆိုတာ မြင်ဖူးသည်ဖြစ်စေ၊ မမြင်ဖူးသည်ဖြစ်စေ ရှိတယ်ဆိုတာကို ဥပမာနဲ့ သက်သေပြုတာ။ သို့-ဒီကန္တခေတ်မှာတော့ ဒီထက်သေချာတာတွေနဲ့ သက်သေပြုလို့ ရပြန်တယ်ပေါ့။ ဘာတုန်းဆိုရင် Historical Buddha သမိုင်းအထောက်အထားတွေ ရှိတယ်။ သမိုင်းအထောက်အထားတွေကြည့်ပြီး ရှိတယ်ဆိုတာကို ပြောတာ။

မြန်မာအစ တကောင်းက

မြန်မာနိုင်ငံမှာ “မြန်မာအစ တကောင်းက” လို့ အရင်တုန်းက ဆိုနိုင်ပြုခဲ့ကြတယ်။ သို့သော် သမိုင်းဆရာအချိုက အထောက်အထား မပြနိုင်လို့ မယုံကြည့်ကြဘူး။ အခုနောက်ပိုင်းရောက်တဲ့ အခါ တကောင်းလည်း တစ်ခုနိုင်က ကြိုးပွားတိုးတက်ခဲ့တဲ့ ပျူလူမျိုးတို့ရဲ့ မြို့ပြဒေသဆိုတာကို အထောက်အထားတွေ တွေ့ထားပြီ။

ထိအတူပ တကောင်းပ။ ဟန်လင်းပ။ အညွက့်ပ။
 ဆိုပြီးတော့ ပျူလူမျိုးတွေရဲ ဒေသဟောင်းတွေ မြန်မာရာဇ်မှာ
 ရှိတယ်။ သို့သော် မြေကြီးထဲက တူးဖော်ရရှိတဲ့အထောက်အထား
 တွေ မတွေ့ခဲ့က ဒါဟာ လုပ်ကြံးအတ်လမ်းတွေလိုပဲ ယူဆကြ
 တယ်။ ဒီကန္တခေတ် အထောက်အထားတွေ တွေ့လာတဲ့အခါ
 တကယ်ပ ရှိခဲ့တယ်ဆိုတာကို လက်ခံလာကြပြန်ပြီနော်။

အဲဒီတော့ ရှိမရှိဆိုတာဟာ တွေ့ဘူးမြင်းနဲ့ မတွေ့ဘူးမြင်းနဲ့
 ပြောလို့မရဘူး။ တစ်ခို့၊ မြန်မားသမိုင်းဆရာတွေကတော့
 “ကျောက်စာရှိမှ အမှန်၊ ကျောက်စာ မရှိရင် ပုံပြင်ပ” လို ဒီလို
 သတ်မှတ်ကြတယ်။ သို့သော် လောကကြီးမှာ တကယ်ဖြစ်ပျက်ပြီး
 ကျောက်စာပေါ် မရောက်တာတွေက ပိုများတယ်။ ကျောက်စာ
 မရှိဘူးဆိုတာနဲ့လည်း မရှိဘူးလို ပြောလို့မရဘူး။ တကယ်ရှိခဲ့ပေ
 မယ့် နှစ်ပေါင်းကြာရင် အထောက်အထားဆိုတာ ရှိချင်မှုလည်း
 ရှိမယ်ပေါ့။

ဒီကန္တ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကိုပဲ ကြည့်
 အားလုံးဟာ မှတ်တမ်းဆိုတာ ရှိချင်မှရှိမယ်။ သို့သော် တကယ်
 ဖြစ်ပျက်ခဲ့တယ်ဆိုတာတွေက အများကြီးပဲရှိတယ်။ ‘သတင်းစာ
 များသည် သမိုင်းကို ပြောနေကြသည်’ ဆိုပြီး သတင်းစာ
 ပြောတဲ့ သမိုင်းဟာ အမှန်တရားလားဆိုတာ ကန္တခေတ်က
 လူတွေက ဆုံးဖြတ်နိုင်စွမ်းရှိတယ်။ သတင်းစာထဲပါတာနဲ့ အမှန်
 လိုလည်း ပြောလို့ မရဘူး။ အဲဒီတော့ အထောက်အထားဆိုတာ
 လေးနဲ့လည်း အမှန်လို့ ပြောလို့မရဘူးလော့။ ရှိခဲ့တာ မရှိခဲ့တာ
 ဆိုတာ မှတ်တမ်းနဲ့ မဆိုင်ဘူး။ ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန့် စဉ်းစားတတ်ဖို့
 လိုအပ်တယ်။

အသောက် ကျောက်တိုင်များ

အသောက်မင်းကြီးက ဗုဒ္ဓနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ နေရာတွေကို
ကျောက်တိုင်စိုက်ပြီး သတ်မှတ်ထားတယ်။ ဘယ်နေရာမှာ ဘုရား
ဖွားတယ်၊ ဘယ်နေရာမှာ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တယ်၊ တရား
ကျင့်တယ်၊ ဘယ်နေရာမှာ တရားဦးဟောတယ်၊ ဘယ်နေရာမှာ
ပရီနို့ဗုဒ္ဓနဲ့တယ်ဆိုတာ အထောက်အထားတွေ တူးဖော်လိုက်တဲ့
အခါ တကယ်ပဲ တွေ့ရှိနေကြရတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက မမြင်ဘူးရင် မရှိဘူးဆိုတဲ့ စကားမျိုးနဲ့
ရှင်နာဂါသနကို မေးခွန်းထုတ်တဲ့အခါမှာ ရှင်နာဂါသနက
မမြင်ဘူးဘဲနဲ့ ရှိတယ်လို့ ပြောတဲ့အရာတွေကို ထောက်ပြလိုက်
တာနော်။ အဲဒီလို့ ထောက်ပြလိုက်တဲ့အခါ နောက်ဆုံးမှာ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက လက်ခံလိုက်ရတယ်။

၅၁-ဗုဒ္ဓသာအနူဌာရဘာဝပ္ပာ

၅၁-ခုမြောက်မေးခွန်းက ဗုဒ္ဓပဲ ဆက်စပ်လာပြန်တယ်။
ဗုဒ္ဓသာအနူဌာရဘာဝပ္ပာ တဲ့။ မြတ်စွာဘုရားဟာ အမြတ်ဆုံး
လို့ ဆိုတာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးတာဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတယ် “ဘဏ္ဍာ နာဂါသန ဗုဒ္ဓိ
အနူဌာရော- အရွင်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဟာ အမြတ်ဆုံးလား။”

အနူဌာရဆိုတဲ့ စကားလုံးက န+ဥထ္ထရ- သာလွန်မြင့်မြတ်
သူမရှိဆိုတဲ့ အမိပို့ပို့ရတယ်။ သာလွန်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘူးဆိုတော့
အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

ဗုဒ္ဓဟာ အမြတ်ဆုံးလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းမေးတော့ ရှင်နာဂါသနက “မှန်ပါတယ် ဗုဒ္ဓဟာ အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ပါပဲ” လို့ ဖြေတယ်။

အဲဒီမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဆက်ပြီးပြောတယ်၊ “ကထ ဘန္ဒ္ဓနာဂါသန အဖိုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ် အနာသီ- အရှင်ဘုရား မမြင်ဖူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အမြတ်ဆုံးလို့ အရှင်ဘုရား ဘယ်လို ပြောနိုင်တာတုန်း”တဲ့။

ကိုယ်မှ မမြင်ဖူးတာ၊ မမြင်ဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အမြတ်ဆုံးလို့ ဘာကြောင့် ပြောနိုင်တာတုန်းလို့ဆိုတော့ ဒီနေရာများလည်း ရှင်နာဂါသနက လိမ္မာပါးနပ်စွာဖြေတယ်။

“တဲ့ ကို မည်သီ မဟာရာဇ်- မင်းကြီး ဒီအချက်ကို ဘယ်လို့ထင်သလဲ၊ တစ်ခုပြောမယ်၊ စဉ်းစားပါတဲ့။”

အညာဒေသမှာနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ပင်လယ်ကြီးကို မမြင်ဖူးကြဘူး၊ ဘုန်းကြီးတို့တောင် အတော်ကြီးမှ ပင်လယ် မြင်ဖူးတာနော်။ အညာသားတွေ ဘယ် ပင်လယ်မြင်ဖူးမလဲ။ တစ်ချို့ မြစ်မရှိတဲ့အရပ်ကလူတွေ ချောင်းကို မြစ်ခေါ်ကြတယ်။ ‘မမြင်ဘူး မူးမြစ်ထင်’ ဆိုတဲ့ဟာ မြန်မာစကားတောင် ရှိသေး တယ်။

“ယေဟို အဖိုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ် မဟာသမုပဒ္ဒိ - ပင်လယ် သမုပဒ္ဒရာကြီးကို မမြင်ဖူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ပင်လယ်သမုပဒ္ဒရာကြီး ဆိုတာကို အလွန်ကြီးမားတယ်၊ အလွန်နက်တယ်၊ ထောက် တည်ရာ မရှိလောက်အောင် နက်တယ်။ အဲဒီ ပင်လယ်ဆိုတဲ့ ရေပြင်ကျယ်ကြီးထဲကို မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊ မြစ်ငယ်များစွာက

၆၆

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝသ

ရေတွေအားလုံး စီးဝင်သွားကြတယ်။ အဲဒီလို စီးဝင်သွားလို့
ပင်လယ်ကြီးဟာ ပြည်လုံးသွားတယ်ဆိုတာလည်းမရှိဘူး။ ရေတွေ
လျှော့သွားတယ်ဆိုတာလည်း မရှိဘူး။ မရှိတာကို ပင်လယ်
မမြင်ဖူးတဲ့သူတွေ သိနိုင်ပါသလား”

မိလိန္ဒမင်းကြီး က “အရှင်ဘုရား သိနိုင်ပါတယ်” လို့
ဖြေတယ်။

ပင်လယ်တော့ မမြင်ဖူးဘူး။ ဒါပေမယ့် ပင်လယ်ကြီးဟာ
အလွန်ကျယ်ပြန်တယ်၊ အလွန်နက်ရှိင်းတယ်၊ အားလုံးဟာ
ရေတွေ စီးဝင်နေတယ်ဆိုတာတွေကို မမြင်ဖူးပေမယ့် သိနိုင်ပါ
တယ်တဲ့။

ဘုရင်ကြီး က အဲဒီလိုဖြေတဲ့အခါ ရှင်နာဂတေန က^၁
ပြောတယ်။ “ဒီအတိုင်းပါဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်သာဝက^၂
တွေဟာ အလွန်ကို ဘုန်းတန်ခိုးအာနာဘော်တွေ ကြီးကြော်တယ်။^၃
ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတဲ့ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားတဲ့ မြတ်ပူဇ္ဈာရဲ့ တပည့်^၄
သာဝကတွေကိုကြည့်ပြီး မြတ်စွာဘုရားဟာ အဲဒီ ဘုန်းတန်ခိုး^၅
အကြီးဆုံးဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထက် မြင့်မြတ်တယ်ဆိုတာဟာ သိလို့
ရပါတယ်”။

ဆိုလိုတာက တပည့်များရဲ့ မြင့်မြတ်မှုကို ကြည့်ပြီးတော့
မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုကို သိလို့ရတယ်လို့ ဒီလို
ဆိုလိုတယ်။ သူ့တပည့်တောင် ဒီလောက် တန်ခိုးကြီးနေမှုတော့
မြတ်စွာဘုရားဆို ဘယ်ပြောစရာ ရှိသလဲပေါ့။ အဲဒီလို့ ဖြေလိုက်
တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီး က လက်ခံသွားတယ်။

၅၂—ဗုဒ္ဓသာအများပြားရာဘဝဇာနှင့်ပညာ

နောက်မေးခွန်းတစ်ခု ထပ်မေးပြန်တယ်။ ၅၂-ခုမြောက် မေးခွန်းက “ပုဂ္ဂအနူတ္ထရဘာဝဇာနှင့်ပညာ”ပုဂ္ဂဟာ အမြတ်ဆုံး ဆိုတာ သိနိုင်သလား” ဆိုတဲ့ မေးခွန်းပဲ။

ပုဂ္ဂအမြတ်ဆုံးဆိုတာ သိနိုင်တဲ့နည်းလမ်း ရှိသလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ရှင်နာဂတေသနက သမိုင်းကြောင်းနဲ့ ဖြေတယ်။

“ဘုတေပုံး မဟာရာဇ် တိသာတွေရော နာမ လေ ခါစရိယော အဟောသီ- အရှင်မင်းကြီး၊ ရွှေးတုန်းက တိသာ မထောရိဆိုတဲ့ ကျမ်းပြုဆရာကြီး ရှိခဲ့ဖူးတယ်။”

သာသနာမှာဆိုရင် ရှင်မဟာပုဂ္ဂပေါ်သက အငြကထာ ကျမ်းတွေ ရေးသားပြုစုခဲ့တယ်၊ ရှင်အနန္တ၊ ရှင်ဓမ္မပါလတို့က နိုကာကျမ်းတွေ ရေးသားပြုစုခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီ အငြကထာ၊ နိုကာ ကျမ်းပြုဆရာတွေကို မမိလိုက်သော်လည်း သူတို့ရေးခဲ့တဲ့ ကျမ်း တွေမှတစ်ဆင့် သူတို့ကိုသိနိုင်တယ်။

အနော်ရထာမင်းကြီး ရှိတယ်ဆိုတာလည်း အနော်ရထာ မင်းကြီးရဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုဖြစ်တဲ့ စေတိပုထိုးတွေကိုကြည့်ပြီး သိနိုင်ကြတယ်။ ပုဂ္ဂခေတ်က ကြီးကျယ်ထင်ရှားမှုတွေ၊ တိုးတက် မြင့်မားမှုတွေကို ပုဂ္ဂရဲ့ယဉ်ကျေးမှုကို ကြည့်သောအားဖြင့် ထိမင်း တို့ရဲ့ ဘုန်းလက်ရုံးနဲ့ တိုးတက်ကြီးပွားမှုကို သိနိုင်ကြတယ်ပေါ့။

ထိုအတူပဲ တိသာမထောရ်ဆိုတဲ့ အဲဒီခေတ်က ထင်ရှားတဲ့ ကျမ်းပြုဆရာတော်ကြီး ရှိတယ်။ အဲဒီကျမ်းပြုဆရာတော်ကြီးဟာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြောခဲ့ပြီ။ “နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြောလွန်သွားတဲ့

တိသုဓထော်ကြီးကို ဘယ်လိုလုပ်သိနိုင်တဲ့” လို ရှင်နာဂဿ
က မေးခွန်းထဲတ်လိုက်တော့ မိလိန္တမင်းကြီးက ဖြေတယ်။
“ရေးခဲ့တဲ့ကျမ်းတွေကို ကည့်ပြီး တိသုဓထော်ကြီး ရှိခဲ့တယ်
ဆိုတာ သိရပါတယ်။”

အဲဒီတော့ ရွင်နာဂသနက ဖြေတယ်။ “အဲဒီအတိုင်းပဲ
မင်းကြီး၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မြင့်မြတ်မှုကို ယော ဓမ္မဲ့ ပသုတီ၊
သော ဘဂဝန္တီ ပသုတီ ဆိုတဲ့အတိုင်း မြတ်စွာဘုရား
ဟောကြားဆုံးမခဲ့တဲ့တရားတွေကို တွေ့ရလိုရှိရင် မြတ်စွာဘုရား
ကို တွေ့ရသလိုပဲ။ မြတ်စွာဘုရားဟောခဲ့တဲ့တရားတွေကိုကြည့်ဖို့
ဗုဒ္ဓကို သိလိုရတယ်။ ဓမ္မဲ့ ဟို မဟာရာဇ် ဘဂဝတာ
ဒေသိတော့- ဓမ္မဲ့ဆိုတာ ဘုရားကဟောခဲ့တာပါ။”

ဒီလို ခက်ခဲနက်နဲ့ပြီးတော့ စစ်မှန်တဲ့ တရားဓမ္မတွေကို
သိရှိပြီး ဗုဒ္ဓဆိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မြင့်မြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲလို့ တရားကနေ
တစ်ဆင့် ဗုဒ္ဓကိုသိလို့ရတယ်လို့ ရှင်နာဂတေနက ရှင်းပြတဲ့အခါ
မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံတယ်။

၅၃-ခုမြိုင်ပြော

၅၃-ခုမြောက်မေးခွန်း “မဲ့ဒီဇိုင်ပညာ”တဲ့ “မဲ့မှာ တယာ
ဒီဇော်- အရှင်ဘုရား တရားကို ကိုယ်တိုင် မြင်ပြီးပြီလား” ဆိုတဲ့
မေးခွန်းကို မိလိန္တမင်းကြီး မေးတယ်။

ရဟန်းတော်တွေအနေနဲ့ ကိုယ်သိထားတဲ့ တရားကို
လူတိုင်းအား ပြောခွင့်မရှိဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ မပြောရတာတုန်းလို့

ဆိုရင် မမှန်မကန်ပြောတာမျိုး မဖြစ်စေရန်၊ လူအထင်ကြီးအောင်
ပြောတာမျိုး မဖြစ်စေရန် ကိုယ်တိုင်သိတဲ့ တရားမျိုးကို ပြောဆို
လေ့ မရှိကြဘူး။

သောတာပန် ဖြစ်သွားရင်တောင်မှပဲ သောတာပန်ဟာ
သူကိုယ်သူ သောတာပန်လို့ မပြောဘူးတဲ့။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့
စိတ်နေသသောထား နှစ်မျိုးရှိတယ်။ (၁) သူသိတဲ့တရားကို
လူတိုင်းသိစေချင်တယ်။ (၂) သူ သောတာပန်ဆိုတာကို လူသိမှာ
စိုးတယ်။ မြှုပ်ထားတဲ့ရွှေအိုး လူတွေသိမှာ စိုးသလိုပဲတဲ့။

ပရီနိဗ္ဗာန်စံခါနီးကျမှ တရားထူးတရားမြတ် ရုမရ သိလိုကြ
လို့ မေးတဲ့အခါ ဖွင့်ဟပြောဆိုသွားကြတယ်။ ပုစ္စလက်ထက်က
မထောရ်ကြီးတစ်ပါးဟာ အနာဂတ်မြတ် ပြောရမှာ ရှက်တယ်။
သေခါနီးအခါ ဝိုင်းမေးကြလို့ အဲဒီမထောရ်ကြီးက “နတ္တိ ကို့”လို့
ပြောသွားတယ်။ နတ္တိ ကို့ဆိုတာ ဘာမှမရှိဘူးလို့ အမိပါယ်
ရတယ်။ နတ္တိ ကို့ဆိုလို့ ပြောပြီး လွန်သွားတဲ့အခါ သူတပည့်တွေ
က ဝမ်းနည်းပြီး ငိုက်သတဲ့။

နောက် မြတ်စွာဘူးရားထံ ရောက်တဲ့အခါကျမှ သူပြောတဲ့
အမိပါယ်ကို နားလည်ကြရတယ်။ နတ္တိ ကို့ဆိုတာ အာကို့-
ညာယတနစာန်ရတဲ့ အနာဂတ်ဘဝကို ရည်ညွှန်းတယ်။ အရိယာ
ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ထုတ်ဖော်ပြောဖို့ရာက အင်မတန်မှ ဝန်လေးကြ
တယ်။

မိလိန္ဒာမင်းကြီး က ရှင်နာဂသနကို မေးတယ်။
“ကိုယ်တော်ရော တရားကို တွေ့ပြီးပြီလား၊ မြင်ပြီးပြီလား”
(တစ်နည်းအားဖြင့် “ဓမ္မာ တယာ ဒီဇွာ- ကိုယ်တိုင်မြင်တဲ့
တွေ့တဲ့တရားလား”လို့ မေးတာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။)

ရှင်နာဂသနက “ပုံစွဲနေတိယာ ခေါ် မဟာရာဇ်
ပုံစွဲပညတိယာ ယာဝိုင် သာဝကေဟို ဝတ္ထိတဗ္ဗံ့- မင်းကြီး
မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဦးဆောင်မှု၊ သိစေမှုဖြင့် တပည့် သာဝကတွေ
ဟာ တစ်သက်လုံး တရားအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးနေကြတာ
သာ ဖြစ်ပါတယ်” လို့ ဖြေလိုက်တယ်။

ရှင်နာဂသနက တရားကို သိတယ်, မသိဘူး မဖြေဘူး။
တရားဆိုတာ တစ်သက်လုံး ကျင့်သုံးရမယ်လို့ ဖြေတယ်။ အဲဒီလို
ဖြေလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံသွားတယ်။

၅၄-အသက်မန် ပဋိသန္ဓဟနပဋ္ဌာ

၅၄-ခဲမြောက် မေးခွန်းက ဘဝကူးခြင်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့
မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

“ဘဏ္ဍာ နာဂသေန န စ သက်မတိ၊ ပဋိသန္ဓဟတိ
စ - အရှင်ဘုရား၊ ဒီဘဝမှ ကူးသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ ပြန်စပ်
တာသာ ဖြစ်တယ်။ ဟုတ်ပါသလား” လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက
မေးတယ်။

ဒီဘဝမှ ဟိုဘဝကူးသွားတာမရှိဘူး ပြန်စပ်တာပဲရှိတယ်။
ဒီဘဝက တစ်ခုမှ ဟိုဘဝက်ကိုပါသွားတာမရှိဘူး။ သို့သော် ဒီဘဝ
မှာလုပ်တဲ့ ကံတရားကြောင့် နောင်ဘဝမှာ အကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်
လာတယ်၊ ဒီဘဝကနေ ဟိုဘဝကို ပြောင်းသွားတာ တစ်ခုမှ
မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ရှင်နာဂသေနက “အာမ မဟာရာဇ်-
ဟုတ်ပါတယ် မင်းကြီး”လို့ ဖြေတယ်။

“ကထ ဘန္တ နာဂသန န စ သက် မတိ
ပဋိသန္တဟတိ စ၊ ဉာဏ်ဖွံ့ကရောတိ- အရှင်ဘုရား ဒီဘဝက
ပြောင်းသွားတာ မရှိဘူး၊ ဆက်စပ်မှုသာရှိတယ်ဆိုတာ ဘယ်လို
လဲ၊ ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြစမ်းပါဉီး”။

ရှင်နာဂသန က ဥပမာနဲ့ပြောတယ်။ “မင်းကြီး၊ လူ
တစ်ယောက်ဟာ ဆီမံးထွန်းထားတယ်။ အဲဒါ ဆီမံးမှုကူးပြီး
နောက်ဆီမံး ထွန်းတယ် အဲဒီမှာ နောက်ဆီမံးဟာ ပထမဆီမံးမှ
ကူးပြောင်းလာသလား” မေးတဲ့အခါ “မဟုတ်ပါဘူး”လို့ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက ဖြေတယ်။

မြန်မာစကားမှာ မိုးကူးတယ်လို့ ပြောလေ့ရှိတယ်။ သို့သော်
မူလမီး လျော့သွားတာ မဟုတ်သည့်အတွက် ဒီမံးက ကူးပြောင်း
သွားတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။

လူတွေဟာ သေဆုံးသွားတဲ့အခါ ဒီဘဝက ရှုပ်တွေ
နာမ်တွေဟာ နောင်ဘဝကို ကူးပြောင်းသွားတာ မဟုတ်ဘူး။
သို့သော် ဒီဘဝရှုပ်နာမ်ကို အကြောင်းပြုပြီး နောင်ဘဝမှာ ပြန်စပ်
သွားတာပဲ ရှိတယ်။ အဲလို့ဖြေတယ်။

အဲလို့ဖြေတဲ့အခါကျတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီး က “အရှင်
ဘုရား၊ နောက်ဥပမာတစ်ခုနဲ့ ထပ်ရှင်းပါဉီး” လို့ ဆိုပြန်တယ်။

ရှင်နာဂသနက ရှင်းပြတယ် “အသင်မင်းကြီး ငယ်ငယ်
တုန်းက ဆရာဆီက ကဗျာသင်ခဲ့ဖူးပါလား” “သင်ခဲ့ဖူးပါတယ်”။

အဲဒီဆရာ သင်ပေးလိုက်တဲ့ ကဗျာလေးဟာ “ဆရာရဲ့
နှုတ်က သင်မင်းကြီးထံ ကူးလာတာလား” လို့ မေးတဲ့အခါ
“မဟုတ်ပါဘူး” လို့ ဖြေတယ်။

“ဒီအတိုင်းပဲ လူတွေဟာ သေဆုံးသွားတဲ့အခါ ဒီဘဝက ရုပ်တွေ၊ နာမ်တွေဟာ ပြောင်းလဲသွားတာ မဟုတ်ဘူးတဲ့။ နောက် ဘဝကို ကူးသွားတာ မဟုတ်ဘူး၊ သို့သော် အကြောင်းအကျိုး အနေနဲ့ ဆက်စပ်နေတာသာ ဖြစ်တယ်”လို ရှင်းပြလိုက်တဲ့အခါ ကျတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံသွားတယ်ပေါ့။

၅၅-ဝေဒရွှေပြော

နောက် ၅၅-ခမြားကို မေးခွန်းကတော့ ‘ဝေဒရွှေ’ ဆိုတဲ့ မေးခွန်းပဲ့၊ နံပါတ် ၃၁-မေးခွန်းကလည်း ဒီမေးခွန်းပဲ ဖြစ်တယ်။

“အရှင်ဘုရား၊ ဝေဒရွှေကို အစစ်အမှန်အားဖြင့် ရရှိပို သလား”။

ရှင်နာဂသနက “မင်းကြီး၊ ဝေဒရွှေကို ပရမထွေအားဖြင့် တော့ လုံးဝမရရှိပါဘူး” လို ဖြေတဲ့အခါ “ဒီအဖြေ သင့်လော် ပါတယ်လို မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံတယ်။”

မိလိန္ဒမင်းကြီးနဲ့ ရှင်နာဂသနတို့ဟာ ခဲရာခဲဆစ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အတွေးအခေါ် အယူအဆပိုင်းဆိုင်ရာ မေးခွန်းတွေကို ရှင်းလင်းပြီတော့ မေးကြာ ဖြေကြာ ပြလုပ်ကြတာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။

ဒီလို အမေးအဖြေများကို နာယူမှတ်သားကြရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေမှာ အသိဉာဏ် တိုးပွားလာနိုင်တယ်။ သို့သော် မြန်မာလူမျိုး တွေက မေးခွန်းမေးတာ အင်မတန်မှ နည်းကြတယ်။ နိုင်ပြေား သားတွေကတော့ မေးခွန်းမေးတာ အလေ့အထ ရှိကြတယ်။

မေးခွန်းဆိုတာ မေးကြရမှာဖြစ်တယ်။ ကိုယ့်ရင်ထဲမှာ မရှင်းတဲ့ အကြောင်းအရာများကို မေးကြရတယ်။

စက်ာပူနိုင်ငံမှာ မိဘတွေက မြန်မာပြည်ကသွားကြတဲ့ တရုတ်မျိုးနှင့် ထိုင်ဝမ်မှာမွေးတဲ့ ကလေးတစ်ယောက်ဟာ အလွန်ထူးခြားတဲ့ ကလေးတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။ ဂု-နှစ်သား အရွယ်က ဘုန်းကြီးနဲ့ ပထမဆုံး စတွေ့တဲ့အခါမှာ မေးခွန်းကို အက်လိပ်လို ရေးလာတယ်။

“မြတ်စွာဘုရားက ဒေဝဒတ်ကို ဘာဖြစ်လို ရဟန်းခံပေး တာတုန်း”ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကိုမေးတယ်။ သူဟာ စာအလွန်ဖတ် တယ်။ ဗုဒ္ဓဝင်တွေလည်း ဖတ်ပြီးပြီ။ ၅၅၀-၉၈၀တွေလည်း ဖတ်ထားတယ်။ အက်လိပ်လိုရေးထားတဲ့ စာအုပ်တွေ ဖတ်တယ်။ အဲဒီကလေး အခုမှ ၁၁-နှစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ တလောက စက်ာပူ သွားတဲ့အခါ “ဘုန်းဘုန်းနဲ့ တစ်ရက်နောက်” ဆိုပြီး မနက် ကတည်းက သူအမေက လိုက်ပို့တယ်။ တစ်နေကုန် အတူလာ နေတယ်။ လာတဲ့အခါမှာ သူက မေးခွန်းလေးတွေ ယူလာတယ်။

ဘာမေးတုန်းဆိုလိုရှိရင် “ဘုရားအားလုံးရဲ့ မယ်တော်ဟာ ဘုရားအလောင်းလေးဖွားပြီး ၇-ရက်ကျရင် ဘာဖြစ်လို သေရ တာတုန်း”တဲ့။ အဲဒီမှာ ဒကာတစ်ယောက်က “မင်းဘာဖြစ်လို ဒီမေးခွန်း မေးတာတုန်း” ပြောတော့ “ခြုံော်၊ ဘုရား အလောင်း လေးဟာ ဝမ်းနည်းရာမယ်တဲ့။ သူအမေ သူမမြင်ဖူးလိုက်ရဘူး။ အဲဒီခေတ်က ကင်မရာလည်း ရှိတာမဟုတ်တော့ သူအမေကို ဓာတ်ပုံရှိက်ထားတာလည်း မရှိဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့်မို့ သူဝမ်းနည်း မှာပေါ့” တဲ့။

နောက် မေးခွန်းလေးတစ်ခုက “စာတိကြီး င-ပါး အကြောင်းကို သူရှင်းပြပါ”တဲ့။ နောက်တစ်ခုက “လူတွေဟာ သေသွားပြီး ဘဝသစ် ရောက်လာတဲ့အခါ အတိတ်ဘဝကို ဘာဖြစ်လို့ မူးကြသလဲ။ ဘာဖြစ်လို့ မမှတ်မိကြသလဲ”တဲ့၊ သူက အဲဒီမေးခွန်းတွေမေးတာ။ သူက အသိဉာဏ် အတော်ထက်မြှက် တဲ့ ကလေးပဲ။

သူမွေးနော်အတွက် ဘုန်းကြီးကိုလက်ဆောင်လာပေးတာ၊ သူကိုယ်တိုင် စာအုပ်ဆိုင်သွားပြီ Critical Thinking ဆိုတဲ့ စာအုပ် ကို လက်ဆောင်ပေးတာ။ ဒီလိုတဲးခွန်တဲ့ အသိဉာဏ်ထက်မြှက် တဲ့ ကလေးတွေကလည်း လောက်ကြီးမှာ ရှိတယ်ပေါ့။ ဒါတွေ ဟာ အတိတ်ဘဝနဲ့ ဆက်စပ်ပြီးတော့သာ ဖြစ်တာဖြစ်တယ်။

နိုင်းချုပ်

ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့တတွေဟာ ဘဝတစ်ခု ရလာတဲ့ အချိန်မှာ အမှတ်တမဲ့မနေကြဘဲနဲ့ လေ့လာသင့်တယ်။ ရင်ထဲမှာ မရှင်းတာတွေကို မေးခွန်းထုတ်ရမယ်။ မေးခွန်းထုတ်ပြီး အဖြေ ရှာရမယ်။ မေးခွန်းထုတ်ခြင်း၊ အဖြေရှာခြင်းဖြင့် ကိုယ့်ရဲ့ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေးတွေ မြင့်မားလာအောင် ကြီးစားသင့်တယ်။

“မိလိန်မင်းကြီးနဲ့ ရှင်နာဂတေနတို့ရဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေ အတင်ပြောဆိုချက်များ” ဟာ အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပြီး ဒီတရားတွေကို မှတ်သားနာယူခြင်းဖြင့် စဉ်းစားဉာဏ်တွေ တိုးတက်ပြီး မိမိတို့ဘဝ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်တာ

ဖြစ်လို့ မမေ့သောသတိဖြင့် ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေ
ကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

Transcribed by-Ma Thida Lwin
Typed by- Wai Wai Lwin

မိတ္ထပ္ပူဌာ

မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂဿန္တ၏
ဗုဒ္ဓဝါဒဓရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ
အပိုင်း(၂)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၂၆၀-ပြည့်နှစ်၊ ကောဇာသတ္တရာ၏ ဘဂ္ဂရ-ခုနှစ်၊
နတ်တော်လပြည့်ကျော် (၁၄)ရက်၊ (၂၈-၁၂-၂၀၁၆) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊
မရမ်းကုန်ပြုနယ်၊ သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော်
ထွန်းကားပြန်ပွားရေး ဦးစီးဌာန၊ အူးသီရိပိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းဝ
ပြုလုပ်အုပ်သည့် သာသနူဗုံဗုံမြတ်မံုတ်လာ တရားအလူအထူးတရားပွဲ၌
ရန်ကုန်ပြု၊ ဦးမောင်မောင်ရင်+ဒေါ်လှလှစိန်၊ သား-ကိုလေ့လာစိုး+မဏေးမွန်
ဆွေ၊ သမီး-ဒေါ်ခင်ပြိုးပြိုးစိုး+ကိုရန်နိုင်သိမ်း၊ သား- ကိုချမ်းမြေးဟိန်း+
မကြည်သာမင်းမွန်၊ မြေး-မောင်သူရရီး၊ မပြေးပန်းဝတ်ရည်၊ မောင်သုတရိုး
မိသားစုတို့၏ အမတတော်၊ မမှုဒါန်အပြုံဖြင့် ဟောကြားအင်သော ‘ဒိတ္ထပ္ပုံးနှင့်
ရှင်နာဂဿန္တ၏ ဗုဒ္ဓဝါဒဓရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ အပိုင်း (၂)’
တရားဒေသနာတော်။

ဗုဒ္ဓဝါဒနဲ့ပတ်သက်ပြီး မရှင်းလင်းတဲ့ အချက်တွေ မိလိန္ဒ^၁
မင်းကြီး၊ မေးသမ္မာ ရှင်နာဂဿန္တက ကျေနပ်လောက်အောင်
အဖြေပေးနိုင်ခဲ့တယ်၊ ဒီကနေ့သူမှာ ၅၆-ခုမြောက် မေးခွန်းနဲ့
အဖြေကို စတင် နာယူကြေရမှာ ဖြစ်တယ်။

၅၆-အညကာယသက်မနပညာ

လောကလူသားတွေဟာ ဘဝတစ်ခု ရရှိပြီးတဲ့နောက်
ဘဝမှာ အဆုံးသတ်ကြရတယ်။ ဒီဘဝလုပ်သမျှ ကံတရားတွေက
နောင်ဘဝ အဆက်ဆက်မှာပါပြီး ဘာကြောင့် ကံတရားတွေရဲ့
အကျိုးကိုခံစားရသလဲ ဆိုတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး မရှင်းလင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
တွေ မြောက်မှားစွာ နိကြတယ်။ မြတ်ပုဂ္ဂိုလ်အဆုံးအမကို လက်ခံ
ယုံကြည်လို တရားဓမ္မကို အတော်အတန် သိရှိနားလည်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
များသာလျှင် ဒီအချက်ကို သဘောပေါက်နိုင်တာဖြစ်တယ်။

၅၆-ခုမြောက်မေးခွန်းမှာ အညကာယသက်မန လက်ရှိ
ကာယမှ အခြားကာယတစ်ခုသို့ ပြောင်းသွားတဲ့ သတ္တဝါမျိုး
ရှိသလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းပဲ။

ဥပမာဆိုပါစို့ ငှက်ကလေးတစ်ကောင်နားနေတဲ့ သစ်ပင်
တစ်ပင်ကို ခုတ်လွှဲလိုက်လိုရှိရင် အဲဒီငှက်ဟာ ပုံသွားပြီး နောက်
တစ်ပင်ကို သွားနားတယ်။ လူတွေရဲ့သစ္စာနှင့်မှာရှိတဲ့ ဝညှဉ်
ကောင်, လိပ်ပြောကောင်, soul လို ဆိုတဲ့အရာ, spirit လိုဆိုတဲ့
အရာဟာလည်း ဒီဘဝရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ပျက်စီးသွားတယ်ဆိုရင်
ဝညှဉ်ကောင်ဆိုတာက နောက် body တစ်ခု ပြောင်းရွှေ့နေတာ
လားဆိုတဲ့ မေးခွန်းမျိုးပဲ။

မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်လို ဗုဒ္ဓဘာသာလို ပြောရတဲ့
တိပက်ရဲ့ အယူအဆတွေက တန္ထာရ မန္တရ အယူဝါဒ ဖြစ်တယ်။
‘ညီ’ မဏီပဒေ ဟု’ ဆိုတဲ့ မန္တာနှင့် အခေါက်ပေါင်း
ရှစ်သောင်းလေးထောင်ပြည့်အောင် ရွှေ့လေ့ရှိတယ်။

အဲဒီ တိပက်ပုဒ္ဓဘာသာက reincarnation ဆိုတာ လက်ခံတယ်။ ရုပ်ခန္ဓာကြီး ပျက်စီးသွားလို့ နောက်ရုပ်ခန္ဓာ တစ်ခုမှာ ဝင်စားတယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ သေဆုံးသွားပြီးတဲ့ နောက်မှာ ဂုဏ်-ရက်တိတိ နောက် body အသစ်ရှာနေတဲ့ အခိုန်ပိုင်းလို့ ဒီလို့ဆိုတယ်။

အဲဒီ အယူအဆမျိုးတွေဟာ ရွှေပန်နိုင်ငံက ပုဒ္ဓဘာသာအခို့မှာလည်း ရှိတယ်။ သချိုင်းကို လူလှပပ ပြင်ဆင်ထားပြီးနှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း မိမိတို့ ချစ်ခင်မြတ်နီးတဲ့ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေ၊ မိဘဘိုးသွားတွေကို ပူဇော်ကြတယ်။ ဘုန်းကြီး၊ သီလရှင်တွေကို ပင့်ဖိတ်ပြီး chanting လုပ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်စေကြတယ်။

အဲဒီလို့ တန္တရ မန္တရတွေ ရွတ်ဖတ်ပေးတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရွှေပန်ဘုန်းကြီးတစ်ပါးကို မေးကြည့်တယ်။ သူက ဒီလို့ပြောတယ်။ “spirit ဆိုတဲ့ ဝိယှဉ်တွေ နားခို့နေတဲ့သူသာန်မှာ ပူဇော်ပသမှုပြုပြီးတဲ့ အခါမှာ နောက်ထပ် ဘဝကောင်းကောင်း ရောက်ရှိဖို့ ဆုတောင်းပတ္တနာပြုပေးတယ်”။

ဒီဘဝမှာရှိတဲ့ ဝိယှဉ်ကောင်လေးက နောက်ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုမှာ ဝင်ရောက်တယ်လို့ဆိုတဲ့ အယူအဆနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မိလိန္ဒမင်းကြီးနဲ့ ရှင်နာဂေါသနတို့ရဲ့ မေးဖြေမှုကို စဉ်းစားကြည့်ရ အောင်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတယ်။ “အတ္ထိ ကောစိ သတ္တာ ယော ကျေမှာ ကာယာ အညံး ကာယံ သက်မတိ-လောကကြီးမှာ လက်ရှိကာယကနေပြီး တစ်ခြားကာယကို ပြောင်းသွားတဲ့ သတ္တာဝါဆိုတာ ရှိပါသလား”တဲ့။

မြန်မာကတော့ 'သတ္တ' ကို သတ္တဝါလို့ပြောတာ။ ပုဂ္ဂလတ္ထိ သတ္တတို့ ပုရိသတ္တဆိတ် အသုံးအနှစ်နဲ့တွေဟာ Philosophical Term အရ ပြောမယ်ဆုံးလို့နှင့် အယူဝါဒရေးရာနဲ့ ပတ်သက်တယ်လို့ ပြောနိုင်တယ်။

သတ္တဆိတ်တာ အသက်၊ လိပ်ပြာ၊ ဝိညာဉ်ကောင်လို့ ဒီလို ဆိုလိုတယ်။ အသက်၊ လိပ်ပြာ၊ ဝိညာဉ်ကောင်ဟာ ကာယတစ်ခုက နောက်ကာယတစ်ခုကို ပြောင်းရွှေ့သွားသလား၊ အဲဒီလို ပြောင်းရွှေ့သွားတဲ့ သတ္တ၊ ဒီဝါ ရှိသလားလို့ မေးတာဖြစ်တယ်။

အဲဒီမေးခွန်းကို ရှင်နာဂသနဲ့ “န ဟိ မဟာရာဇ်-အဲဒီလို လက်ရှိကာယကနေဖြီး နောက်ထပ် ကာယတစ်ခုကို ပြောင်းရွှေ့သွားတဲ့ (အတ္တာ၊ အသက်၊ လိပ်ပြာ၊ ဝိညာဉ်ကောင်) သတ္တဝါဆိတ်တာ မရှိပါဘူး” လို့ အတိအကျပဲ ပြေလိုက်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ထပ်ဆင့်ပြီးတော့မေးတယ်။ “ယဒီ နတ္ထိ နရ်၊ မူတော့ ဘဝိသတိ ပါပကေတိ ကမွေဟို- ဒီဘဝက ကူးသွားတာမရှိဘူးဆိုရင် မဟုတ်တာတွေလုပ်ထားတဲ့ အကုသိုလ် ကံမှ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ် လွှတ်မသွားဘူးလား” တဲ့။

အကြမ်းယျင်း စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် ဒီဘဝက ဘာမှ မပါဘူးဆိုရင် ဒီဘဝမှာ ဒုစရိုက်အလုပ်တွေ သူလုပ်ခဲ့လိမ့်မယ်။ လူသတ်ချင်လည်း သတ်မယ်၊ သူများဥစ္စာ ခိုးချင်လည်း ခိုးမယ်။ မဟုတ်တာတွေ အကုန်လုပ်တယ်။ လုပ်သွားတဲ့ မကောင်းမှု အကုသိုလ် ဟိုဘဝပါသွားတာ မရှိဘူးဆိုရင် အဲဒီ အကုသိုလ်က တွေက သူ လွှတ်မသွားဘူးလားတဲ့။

ဒီလိုမေးတော့ ရှင်နာဂသေနက ရှင်းတယ်။ “မင်းကြီးမှုန်ပါတယ်။ အကယ်၍ တစ်ဖန်ပြန်ပြီးတော့ မဆက်စပ်ဘူးဆိုရင်တော့ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံတွေက လွှတ်သွားနိုင်ပါတယ်”

ဒီဘဝကသာ လိုက်ပါမသွားပေမယ်လို့ ဘဝနှစ်ခုဟာ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်မှုရှိတယ်။ အဲဒီ ဆက်စပ်မှုရှိခြင်းကြောင့် မကောင်းမှုကံမှ မလွှတ်ပါဘူး။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “မလွှတ်နိုင်ဘူးဆိုတာကို ဥပမာနဲ့ ရှင်းပါပြီး” လို့ဆိုတော့ ရှင်နာဂသေနက ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြတယ်။

“လူတစ်ယောက် စိုက်ပိုးထားတဲ့ သရက်ခြံသွားပြီး အခြားလူတစ်ယောက်က သရက်သီးကို နှီးတယ်ဆိုလိုရှိရင် လောက ဥပဒေအရ အပြစ်ဒဏ်မသင့်ဘူးလား” ဆိုတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “သူများသရက်သီးမှတော့ အပြစ်ဒဏ်သင့်တာပေါ့” လို့ဆိုတယ်။

အဲဒီတော့ ရှင်နာဂသေနက ထောက်ပြတယ်။ “အဲဒီလူ ခိုးတဲ့ သရက်သီးဟာ ပိုင်ရှင်စိုက်တဲ့သရက်သီး မဟုတ်ဘူးတဲ့ ပိုင်ရှင်စိုက်လိုက်တဲ့ သရက်စောက မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလူ ခိုးတဲ့ သရက်သီးဟာ စိုက်ထားတဲ့သရက်ပင်မှ သီးတဲ့အသီးသာ ဖြစ်တယ်။ ခိုးတဲ့လူ ဘာကြောင့် အပြစ်ဖြစ်ရတာလဲ”။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အဲဒီလူ ခိုးတဲ့ သရက်သီးဟာ ပိုင်ရှင်စိုက်ထားတဲ့ သရက်စောက ပေါက်လာတာမို့ ဆက်စပ်မှု ရှိနေတယ်။ ဆက်စပ်မှုရှိလို့ ခိုးတဲ့လူဟာ အပြစ်သင့်ရပါတယ်” လို့ပြောတယ်။

“ဒီဉာဏ်အတိုင်းပဲ ဒီဘဝမှု နာမ်ရှုပ်တွေကနေ ကံတစ်ခုကို
ပြုလုပ်လိုက်တယ်။ ကုသိုလ်ကံပဲဖြစ်ဖြစ် အကုသိုလ်ကံပဲဖြစ်ဖြစ်
ဒီဘဝမှာ လုပ်လိုက်တယ်။ အဲဒီကံကြောင့် နောက်ဘဝမှာ ရှုပ်
နာမ်အသစ် ဖြစ်လာတာဖြစ်တယ်။ ဒီလိုဆက်စပ်နေတာ ဖြစ်
သောကြောင့် အကုသိုလ်ကံမှ မလွှတ်နိုင်ပါဘူး” လို ရှင်နာဂတေန
က ရှင်းပြတယ်။

သရက်ခြုံပိုင်ရှင်စိက်တဲ့ မှုပ်ပင်က သီးတဲ့အသီး
ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် ခိုးယူတဲ့လူက အပြစ်မလွှတ်သလိုပဲ
ဒီဘဝရှုပ်နာမ်က လုပ်ထားတဲ့ကံတရားက မွေးထုတ်ပေးလိုက်တဲ့
ဘဝဖြစ်လို အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကံတရားက မလွှတ်နိုင်ဘူး၊ ဒီလို
ဖြေတယ်။

ဒါန္ဒာပတ်သက်ပြီးတော့ ၂၂-ခုမြောက် မေးခွန်းမှာလည်း
ဒီသဘောကို ရှင်းလင်းပြီး ဖြေဆိုခဲ့တယ်။

၂၂-ခုမြောက် မေးခွန်းကို ဖြေဆိုတဲ့နေရာမှာ အခုလိုပဲ
လူတစ်ယောက်ဟာ အခြားတစ်ယောက်စိုက်ထားတဲ့ သရက်သီး
ကို ခိုးတယ်၊ ခိုးတဲ့အခါ ဖမ်းပြီးတရားစွဲတယ်၊ တရားစွဲတဲ့အခါ
သူက တရားရုံးမှာ သူစိုက်တဲ့သရက်သီးခိုးတာ မဟုတ်ပါဘူးလို
ငြင်းချက်ထုတ်တယ်။ “ကျွန်ုပ်ခိုးတာဟာ သူစိုက်တဲ့ သရက်သီး
မဟုတ်ပါဘူး။ သူစိုက်တဲ့သရက်သီးက မရှိတော့ပါဘူး။ အခုဟာ
နောက်သီးတဲ့ သရက်သီးကို ခိုးတာပါ” ဆိုပြီးတော့ သူက
လျောက်လဲချက်ပေးတယ်။

သို့သော်လည်း အပြစ်က လွှတ်သွားလားဆို ဘယ်လွှတ်
မှာတုန်း။ ဟိုလူစိုက်တဲ့ သရက်ပင်ကသီးတဲ့ သရက်သီး ဖြစ်နေ

၈၂

ဒေါက်တာ အရွင်နန္ဒမာလာဘိဝသ

သည့်အတွက်ကြောင့် သူဟာ အပြစ်ဒက်ချခြင်းကို ခံရတယ်။ အဲဒီဥပမာနဲ့ ဖြေရှင်းပေးခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

အခုလည်းပဲ ဒီကာယကနေ နောက် ကာယတစ်ခု ကူးပြောင်းသွားတာ မရှိသော်လည်း ဒီဘဝ ရှပ်နာမ်တွေနဲ့လုပ်တဲ့ ကံတရားက နောင်ဘဝ ရှပ်နာမ်အသစ်ကို ဖြစ်ပေါ်တော့ ဖြစ်သောကြောင့် ကနဲ့ဆက်စပ်နေသည့်အတွက်ကြောင့် အပြစ် မလွှတ်နိုင်ဘူး။

ဘဝမှာ ဘယ်တူန်းကပဲ လုပ်ခဲ့လုပ်ခဲ့၊ လုပ်ခဲ့တဲ့ကံတရား သည် ဘဝတစ်ခုကို ထုတ်လုပ်နေတာသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါ ဗုဒ္ဓရဲ့ အဆုံးအမကို လက်ခံယဉ်ကြည်ကြတဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်ဝင် တွေအနေနဲ့ ဒီလိုပဲ မှတ်ရမှာဖြစ်တယ်။

ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းလို လူဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကျတော့ တစ်ခါပဲ ဖန်ဆင်းတာလေ။ ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းလို လူဖြစ်လာပြီးရင် သေရင် ဘယ်သွားလဲ။ ကောင်းကင်ဘုံက အမိန့်ချမယ့်နောက်ကို သံ့ချိုင်းကနေစောင့်မယ်။ သံ့ချိုင်းကနေ စောင့်ပြီးတော့ ဘုရားသခင်ရဲ့အလိုတော်ကျ ထာဝရကောင်းကင်ဘုံကို ကိုယ်တော်မြတ်နဲ့အတူတကွခေါ်ပြီး ထားချင်လည်းထားမယ်။ သို့မဟုတ် မင်း အလွန်ဆိုးတယ်၊ ထာဝရငဲ့သွားတော့ဆိုပြီး ပို့ချင်လည်းပို့မယ်။ ဒီနှစ်လမ်းပဲရှိတယ်။ ဒါက ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းတာကို ယုံကြည်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ နောက်ဆက်တဲ့ အခြေ အနေတစ်ခုပဲ။

ဘဝမှာ အရေးကြီးတဲ့အယူအဆ အသိအမြင်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားက-

‘ବ୍ୟାଙ୍ଗ ପୁନଃ ପିଲା
ଯ ମର୍ତ୍ତ୍ଵ କୂରିତ ଲୁହ
ତଣ୍ଡି ତଥ ସର୍ବ ହୋତି
ତା ଆଶିଯ ରହିତି’

“ଲ୍ଲାତର୍ଥୀଯେବାକ୍ଷରା ଲଗ୍ନକ୍ଷିତାଂମ୍ବା କୋଣିଃତାଲନ୍ଦ୍ୟଃ
ଲ୍ଲବ୍ଧତାଯି ମକୋଣିଃତାଲନ୍ଦ୍ୟଃ ଲ୍ଲବ୍ଧତାଯି॥ ଆଶି କୋଣିଃ,
ମକୋଣିଃ କିମ୍ବିଲ୍ଲବ୍ଧତ୍ଵାତ୍ତୁଆଲ୍ଲବ୍ଧହା କିମ୍ବିଲ୍ଲକ୍ଷ୍ୟତାଵକିଳ୍ପିନ୍ଦତାଯି॥
କିମ୍ବିଲ୍ଲବ୍ଧତ୍ଵାତ୍ତୁଆର୍ପାଫ୍ରିତାଯି॥ କିମ୍ବିଲ୍ଲବ୍ଧତ୍ଵାତ୍ତୁଆର୍ପାକିଳା ଫେକ
କାଂ ଯୁଦ୍ଧାଃରତାଯି”

‘ତୁ ଯା ଆଖିର ହୋଇ
ହୀଯାଂ ଆଖିପିଲିକି’

“အဲဒီ ကိုယ်လုပ်ခဲ့တဲ့ကံသည်သာ ဘဝခန္ဓိမှာ အရိပ်ပမာ
လိုက်နေမှာပဲ။”

မြတ်စွာဘုရားက ကံရဲပုံရိပ်ကို ဒီလိုဟောထားတာ ဖြစ်တယ်။ ကောင်းတာလုပ်ရင် ကောင်းတဲ့အကျိုး၊ မကောင်းတာလုပ်ရင် မကောင်းတဲ့အကျိုး ဆိုတာတွေကို ရရှိခဲ့စားရမယ်၊ လူတွေဟာ ကိုယ်လုပ်တဲ့ ကံက္ခာပုံရိပ်တွေအတိုင်း ထင့်တယ်။

“ကမ္မာ သတ္တု ပိဘတော်၊ ယခိုင် ဟိန့် ပဏီတတာယ-
မိမိလုပ်ခဲ့တဲ့ ကံတရားသည် သတ္တုဝါတွေရဲ့ အထက်တန်းကျူး၊
အောက်တန်းကျူး အဆိုး၊ အကောင်းကို ကံပဲ ဖန်တီးနေတာ
ဖြစ်တယ်”

ବାଯଦ୍ରି ଫନ୍ଟଟିଃ ଫେନ୍ଟାତାତ୍ତ୍ଵଃ ହୀରିଣ୍ଡ ଲୁତାଳ୍ୟେବାଗ୍ରହ
ଆବକ୍ରମ୍ୟତ୍ତୁଲୁଧିବାଣ୍ଡ ଆବକ୍ରମ୍ୟତ୍ତୁଲୁଧିତାଯି । କୁଙ୍ଗ୍ରୋଦ୍ଧ

အသက်ရှည်ရလဲ၊ ဘုံကြောင့် အသက်တိရသလဲ၊ အသက်တိတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ တစ်ခြားသတ္တဝါတွေကို နှိပ်စက်တတ်တယ်၊
သတ်ဖြတ်တတ်တယ်။ သတ်ဖြတ်မှုတွေကို ကျူးလွန်တယ်၊
ပါကာတိပါတက် ကျူးလွန်မှုတွေ လုပ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့
အသက်တိကြတယ်။ သူများကို တိဇ္ဇာဝလုပ်လို့ ကိုယ်တိတယ်။ reaction လို့ ခေါ်တယ်။

ပြစ်တေးလျက အဘော်ရိရိနီ ဆိုတဲ့ မူလလူမျိုးတွေ
အသုံးပြုတဲ့ ဘူးမရင်းဆိုတဲ့ လက်နက်လိုပဲ၊ ပစ်လိုက်လိုရှိရင်
ပစ်သူထဲ ပြန်ရောက်လာတယ်။ အဲဒါမျိုးလို ကိုယ်လုပ်တဲ့အရာ
သည် ကိုယ့်ဆီကို ပြန်ပြန်ရောက်လာတတ်တယ်။ effect အနေနဲ့
အကျိုးဆက်အနေနဲ့ ပြန်ရောက်လာတယ်။ ကိုယ်က သူများ
အသက်တိအောင်လုပ်ရင် ကိုယ်လည်းအသက်တိတယ်လို့ ဆိုလို
တယ်။ အသက်ရှည်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သူများကို အသက်တိ
အောင် မလုပ်ခဲ့ဘူး၊ သူများကို ညာတာတယ်။ ပါကာတိပါတမှ
ရောင်တယ်၊ သီလကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့
အသက်ရှည်တယ်။

၅၅-ကမ္မပလ အဖွံ့အဝပဉာဏ်

နောက် ၅၇-ခုမြောက် 'မေးခွန်းတစ်ခုကို မေးပြန်တယ်။
'ကမ္မပလ အဖွံ့အဝပဉာဏ်' ကံရဲ့အကျိုး ရှိ၊ မရှိ မေးတာ
မဟုတ်ဘဲ ကံတရားရှိတယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးမေးတဲ့ မေးခွန်း
ဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီး က မေးတယ်။ “လူမိနာ နာမရွှေပေန
ကမ္မာ ကတဲ့ ကုသလဲ ဝါ အကုသလဲ ဝါ။ ကုလို့ တာနိ
ကမ္မာနိ တို့နဲ့ - အရှင်ဘုရား ဒီရှင်နာမ်နဲ့ ကောင်းတာရော
မကောင်းတာရော၊ ကုသိုလ်ရော အကုသိုလ်ရော လုပ်ကြတယ်။
အဲဒီလိုလုပ်တဲ့ကံတရားတွေဟာ ဘယ်မှာတည်ရှိနေပါသလဲ”။

သတ္တဝါတွေလုပ်တဲ့ ကံတရားတွေဟာ ဘယ်မှာ တည်နေ
သလဲလို့ မေးတဲ့အခါ ရွင်နိဂါသန က “အနုပြန္တေသာများ
မဟာရာဇ် တာနိ ကမ္မာနိ ဆာယာဝ အနပါယိနိ - ဘယ်မှာ
တည်ရှိနေတယ်ဆိုတာ မဖြေဘ “အဲဒီကံတွေက အရိပ်ပမာ
တကောက်ကောက် လိုက်နေတယ်” လို့ ဖြေတယ်။

ကဲ့ရဲ့ တည်ရှိရာ

ဒီအချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘုန်းကြီးတို့ တစ်ခါတုန်းက
တရားပွဲမှာ ဟောဖူးတယ်။ “ကံတရားတွေဟာ ဘယ်မှာရှိသလဲ
လူတွေလုပ်လိုက်တဲ့ ကောင်းကံ မကောင်းကံ၊ အသိဉာဏ်တွေက
အစ လူတွေရဲ့ သန္တနှင့်မှာဖြစ်တဲ့ သဘာဝတရားတွေ နာမ်တရား
တွေဟာ ဘယ်မှာတည်ရှိသလဲ”လို့ မေးရင် တစ်ချို့က ဦးနောက်
ထဲမှာလို့ ဖြေကောင်းဖြေလိမ့်မယ်၊ (သို့မဟုတ်) နှလုံးသားထဲမှာ
လို့ ဖြေကောင်းဖြေလိမ့်မယ်။

ဒါဖြင့် ဦးနောက်ပျက်သွားရင် ကံတွေ ပါမသွားသွားလား။
ဆိုပါစို့ ကုန်ပျူတာပျက်သွားလိုရှိရင် ကိုယ်လုပ်ထားတဲ့ ဒေတာ
တွေ ဆုံးရှုံးသွားတယ်။ အကုန်လုံး ပျက်စီးကုန်တယ်။ အဲဒါလို
လုပ်ထားတဲ့ကံတွေ ဆုံးရှုံးပြီး ပျောက်ကွယ်သွားနိုင်တယ်။

နှလုံးသားမှာ ရှိတယ်ဆိုရင်လည်း နှလုံးသား ပျက်စီးသွားရင်ရော ဒီကံတွေ ပျက်စီးသွားသလားလို့ စဉ်းစားစရာဖြစ်တယ်။

အဲဒီတူန်းက အဖြေထုတ်ပြီး ဘာဟောခဲ့တူန်းဆိုရင် ကံတရားတွေဟာ ဦးနောက်မှာ တည်ရှိတာလည်း မဟုတ်ဘူး နှလုံးသားမှာ တည်ရှိတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ စိတ္တသနတိ (mental process) စိတ်ဖြစ်စဉ်မှာ တည်ရှိတယ်လို့ ဟောခဲ့ဖူးတယ်။

စိတ်ဖြစ်စဉ်ဆိုတာက ရွှေ့စိတ်ပျက်သွားရင် နောက်စိတ်ပေါ်တယ်။ အဲဒီတော့ ရွှေ့စိတ်ခဲ့သတ္တိသည် နောက်စိတ်ပေါ်ရောက်သွားတယ်။ နောက်စိတ်ခဲ့သတ္တိသည် နောက်အခြားစိတ်ပေါ် ရောက်သွားတယ်။ ဒီလိုပြောင်းလဲနေတဲ့ သဘောတရားပေါ့။ ကမ္မသတ္တိတွေဟာ စိတ်အစဉ်မှာပဲ တည်ရှိနေတယ်လို့ ဒီလို ဆိုနိုင်တယ်။

သို့သော် ဒီနေရာမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “လူတွေလုပ်တဲ့ ကောင်းမကောင်းကံတွေဟာ ဘယ်မှာတည်ရှိတူန်း” လို့ မေးတဲ့ အခါမှာ ရှုင်နာဂသေနက ဘယ်မှာရှိတယ်လို့ မဖြေဘဲ “အနုပ်နွောယျ၍ တာနိုင် ကမ္မဘာနိုင် ဆာယာဝ အနပါယိနိ-အဲဒီကံတွေဟာ အရိုင်ပမာ သတ္တဝါတွေနောက်က ထပ်ချပ်မကွာ ပါနေတယ်”လို့သာ ပြောတာ။ ဘယ်မှာ တည်ရှိတယ်ဆိုတာ မဖြေဘူး။

အဲဒီလိုပြောလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီး က ပြန်မေးတယ်။ “သတ္တာ ပန် ဘဏ္ဍာ တာနိုင် ကမ္မဘာနိုင် အသေးတု-အရှင်ဘုရား၊ အဲဒီကံတွေဟာ ဘယ်မှာရှိတယ်ဆိုတာကို အရှင်ဘုရား ပြနိုင်သလား။”

ရှင်နာဂသနက “မင်းကြီး၊ ကျွန်ုပ်ပြောမယ့်စကားကို
ဘယ်လို ယူဆသလဲ။ သစ်ပင်တွေဆိုတာ ရှိတယ် အဲဒီသစ်ပင်
တွေဟာ အသီး မသီးကြသေးဘူး၊ အဲဒီအသီး မသီးသေးကြတဲ့
သစ်ပင်ရဲ့ အသီးတွေဟာ ဘယ်နားမှာရှိတယ်ဆိုတာ ပြလို ရပါ
သလား” လို့ မေးတယ်။

သစ်ပင်တစ်ပင်ဟာ အသီး မသီးသေးဘူး။ သို့သော်
တစ်ချိန် သီးမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ မသီးသေးတဲ့ အသီးတွေဟာ
ဘယ်နားမှာရှိလဲ။ အမြှစ်ထဲမှာ ရှိတာလား၊ အခွဲထဲမှာ ရှိတာလား၊
အခေါက်ထဲမှာ ရှိတာလား၊ အကိုင်းအခက်ထဲမှာ ရှိတာလား၊
အရွက်ထဲမှာ ရှိတာလား၊ ဘယ်မှာရှိတာတုန်းလို့ ဘယ်လို
ပြောမလဲ၊ ပြနိုင်ပါမလားလို့ မေးတဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက
“အရှင်ဘုရား၊ ဘယ်ပြနိုင်မတုန်း”လို့ ဖြေတယ်။

“အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲ အပွဲ့ဆိုန္ဒယ သန္တတိယာ-
ဖြစ်စဉ်တစ်ခုက ပြတ်စဲမသွားဘူး။ ပြတ်စဲမသွားတဲ့ ဖြစ်စဉ်
ရှိနေသည့်အတွက်ကြောင့် အဲဒီကတွေဟာ ဘယ်နေရာမှာ
ရှိတယ်ဆိုတာ ပြဖို့မဖြစ်နိုင်ဘူး”လို့ ရှင်းပြတယ်။

ကံတရားတွေဟာ ဘယ်နားမှာ ရှိနေတယ်လို့ ပြောလို
မရဘူး။ သို့သော် လုပ်ထားသည့်ကံက အကျိုးကို ဖြစ်စေလိမ့်
မယ်လို့ ဆိုနိုင်တယ်။ ဒီသစ်ပင်စိုက်ထားလို့ရှိရင် ဒီသစ်ပင်က
အသီးသီးမယ်လို့တော့ ပြောနိုင်တယ်။ သို့သော် ဒီအသီးက
ဘယ်နားမှာရှိတယ် ဆိုတာတော့ မပြနိုင်ဘူး။

ကံတရားတွေဟာ အကျိုးပေးမှာ သေချာတယ်။
ဘာကြောင့် အကျိုးပေးတာတုန်းဆို လုပ်ခဲ့လို့။ သို့သော် အဲဒီ

လုပ်ထားတဲ့ ကံတရားတွေဟာ ဘယ်နားမှာ ရှိနေကြသလဲလို့
မေးမယ်ဆိုရင်တော့ ဒါပြုလိုမရဘူးလို့ ရှင်နာဂသနကဖြတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ရဲ့ အမိက လက်ခံထားတဲ့
အချက်က ဘာလဲလို့ဆိုရင် ကံနဲ့ ကံ၏အကျိုးကို လက်ခံတာ။
မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်က ‘ကမ္မဝါဒ’ ကံရှိတယ်လို့လည်း
ဟောတယ်။ ထိုကံကို လုပ်လို့ရတယ်လို့လည်း ဟောတယ်။

သို့သော် အီနိယနိုင်ငံမှာ တစ်နိုင်တုန်းက ကံကို ငြင်းပယ်
တဲ့ဝါဒတွေ၊ ကံ၏အကျိုးကို ငြင်းပယ်ခဲ့တဲ့ဝါဒတွေ ပေါ်ခဲ့ဖူး
တယ်။ အကိရိယဝါဒ ဆိုတာ ကံကို ငြင်းပယ်တဲ့ဝါဒ၊ ကံဟာ
လုပ်လို့မရဘူး။ နတ္တိက ဝါဒ ဆိုတာ ကံ၏အကျိုးကို ငြင်းပယ်
တာ။ အဟောတူကဝါဒ ဆိုတာ အကြောင်းကို ငြင်းပယ်တာ၊
ကံရော၊ ကံ၏အကျိုးရော နှစ်ခုစလုံးကို ငြင်းပယ်တာ။ အဲဒီ
ငြင်းပယ်တဲ့ဝါဒကိုပဲ ဒုစရိက်တရား ၁၀-ပါးမှာ မိစ္စာဒိုဒိုလို
ပေါ်ပြတယ်။ မိစ္စာဆိုတာ လွှဲမှားနေတဲ့ ဒီဋ္ဌာ-အမြင်။ သူအမြင်
ဟာ တကယ်ရှိတဲ့အနေအထားမျိုး မဟုတ်ဘဲနဲ့ လွှဲမှားနေတဲ့
အမြင်လို့ ဒီလို့ဆိုလိုတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက ကံဆိုတာ ရှိတယ်။ ကံ၏ အကျိုး
တရားဆိုတာ ရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်က ‘ကမ္မဝါဒ’,
ကိရိယဝါဒ’ ဒီလို့ ဟောကြားခဲ့တာဖြစ်လို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ဖို့
အခြေအကြောင်းတရားကတော့ ကံကို လက်ခံယုံကြည်မှုပဲ
ဖြစ်တယ်။

ကံကို ငြင်းပယ်ရင် ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်နိုင်ဘူး။ တစ်ခါ
တရဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ပါလျက် ကံတရားကို ငြင်းပယ်တဲ့

အနေအထားမျိုးတွေ အရိပ်အယောင်လေးတွေ တွေ့နေရတယ်။ ဘာတွေတူန်း ဆိုလိုရှိရင် ဒီဇာမဂ်လာ၊ သူတော်လာ၊ မူတ မဂ်လာ လိုခေါ်တဲ့ လောကီမဂ်လာကို လက်ခံယုံကြည်ကြခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဒီနှစ်ယန်င်းမှာ မနက်စောစောထ မြေက်ခင်းစိမ်းစိမ်းလေး မြင်လိုက်ရင် မဂ်လာရှိတယ်။ နွားချေခိုစိစိလေး ကိုင်လိုက်ရရင် လည်း မဂ်လာရှိတယ်လို ယုံကြည်ကြတယ်။ သူတို့က နွားကို အလေးထားတယ်၊ မြန်မာပြည်မှာတော့ နွားချေးတွေ့ရင် နှာခေါင်းတောင် ပိတ်လိမ့်ဦးမယ်။

မြန်မာနိုင်းမှာ ကံကို မယုံကြည်တဲ့ အယူအဆတွေ ရှိတယ်။ နေချင်းညာချင်း ကြီးပွားချင်လို ရှင်းစိက်တယ်။ အကြံ အစည်အောင်ချင်လို ကြံပင်စိက်တယ်။ သို့မဟုတ် ကြံကို ဘုရား လျှောက်တို့ ဒါမျိုးတွေ လုပ်ကြတယ်။ ယုံကြည်ချက် လွှမှားမှုတွေ ဖြစ်တယ်။ ကြံကို ဘုရားလျှောက်တော့ ကုသိလ်ပဲ။ သို့သော် ကြံ ဘုရားလျှော့မှ ကြံဆိုတဲ့စကားလုံးပေါ်မှာ ယုံကြည်တာကျတော့ ကံကိုယုံကြည်တာ မဟုတ်တော့ဘူး။ ဘုရားလျှော့လို ကောင်းကျိုး ချမ်းသာရတယ် ဆိုတာတော့ ကံတရားလို ပြောလိုရတယ်။ ကောင်းတာလုပ်တယ်လို ပြောလိုရမယ်။

ကြာပန်း ဘုရားကပ်ရင် ငါအလုပ်တွေ ကြန့်ကြာနေမယ် ဆိုပြီး မကပ်ဘူး။ ပန်းသီးလည်း ဘုရားမလျှော့ဘူး။ ဘာဖြစ်လိုဆို ပင်ပန်းတယ်ပေါ့။ ပန်းသီးလို မခေါ်နဲ့လေး Apple လိုခေါ်ပေါ့၊ အဲဒီကျတော့ ပြောင်းသွားမှာပဲလေး။ မြန်မာတွေဟာ နောမ် ယုံကြည်တာဟာလည်း ကံကို ပစ်ပယ်တဲ့ အနေအထားမျိုး

ဖြစ်နေတယ်။ ရောထွေးနေတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒီလို ရောထွေးမှုတွေကို မရှိဖော့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း “ကိုယ်ကောင်းတာလုပ်ရင် ကောင်းတာဖြစ်တယ်။ မကောင်းတာလုပ်ရင်လည်း မကောင်းတာဖြစ်တယ်” လို့ ရဲရဲပံ့ပံ့ကြီး ကံတရားကို လက်ခံ ယုံကြည်ကြရမှာဖြစ်တယ်။

ငါလုပ်နေတဲ့ အလုပ်ဟာ ကောင်းတဲ့ အလုပ်လား၊ မကောင်းတဲ့အလုပ်လား၊ ကုသိုလ်လား၊ အကုသိုလ်လား။ အဲဒါကို သိရှိနားလည်ပြီး ကုသိုလ်တရားကိုသာ ကြိုးစားအားထုတ်ပြီး အကုသိုလ်တရားတွေ နည်းနိုင်သမျှနည်းအောင် ဖယ်ရှားကြရမှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါသာလျှင် မြတ်စွာဘူရားရဲ့အဆုံးအမန္ဒာ ကိုက်ညီ တယ်။

နိုင်းချုပ်

တရားချုပ်ခေါ် သူတော်စင်ပရိသတ်အပေါ်းတို့ မြတ်ပွဲခဲ့ရဲ့ အဆုံးအမကိုလိုက်နာပြီး အပေါ်ယုံ ယုံကြည်မှုတွေကို ဖယ်ရှား နိုင်ရမယ်။ မိမိတို့လုပ်တဲ့ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ကံတရားတွေရဲ့ သဘာဝတွေကို သိရှိနားလည်ပြီး အကုသိုလ်ကို ရှောင်ရှားခြင်း၊ ကုသိုလ်တရားဖြစ်ပွားအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းသည် သာလျှင် မှန်ကန်သော လုပ်ရပ်ဖြစ်တယ်လို့ မှတ်သားကြကာ ကုသိုလ်တရား ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်။

သာရ ... သာရ ... သာရ

မိလိန္ဒပဋ္ဌာ
မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂါသနတိ၏
ဗုဒ္ဓဝါဒဓရာ အချေအတင်ပြောဆို၍၂၅၁၂
အပိုင်း(၂၂)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၇၆၀-ပြည့်နှစ်၊ ကောဇာသဏ္ဌာရှင် ၁၃၇၈-ခုနှစ်၊
 ပြာသိလဆန်း(၂)ရက်၊ (၃၀-၁၂-၂၀၁၆) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်း
 မြို့နယ်၊ သာသနာဇူနှင့် ယဉ်ကျော်နှင့်ကြိုးငြာနာ၊ သာသနာတော် တွန်းကား
 ပြန့်ဘားရေး ဦးစီးငြာနာ၊ မျှော်သီပိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်
 သည့် သာသနာပုံဖော်မောင်လာ တရားအလျှေတော် အထူးမဓာသဘင် အခမ်း
 အနား၌ ရန်ကုန်ပြု၊ ရဲမျှော်ကြီးဆင်းမြိုင်(ပြို့)+ဒေါ်လှမြင့် မိသားစုတိုင်း အမတ
 ဒါန၊ မဓာဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ‘မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂါသနတိ၏

ဗုဒ္ဓဝါဒဓရာ အချေအတင်ပြောဆို၍၂၅၁၂ အပိုင်း(၂၂)’ တရားဒေသနာတော်။

၅၈-ညွှန်တိအာနုပညာ

၅၈-ခုမြောက်မေးခွန်းမှာ ဥပ္ပါဒ္ဓတိ အနန္တပညာ၊ ဖြစ်လာ
 သူကိုယ်တိုင်က သူဖြစ်လိမ့်မယ်ဆိုတာ သိနိုင် မသိနိုင် မေးတာ
 ဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီး က မေးတယ်- “ဘအော် နာဂတေသန
 သော ဥပ္ပါဒ္ဓတိ၊ အနန္တတိ သော ဥပ္ပါဒ္ဓသာမိတိ- အရှင်
 ဘုရား၊ ဖြစ်သူကိုယ်တိုင်က သူဖြစ်လိမ့်မယ်ဆိုတာကို သိပါ
 သလား”

ရှင်နာဂေသနက “သိနိုင်ပါတယ” လို့ ဖြေတယ။

“အရှင်ဘူရား၊ သိနိုင်တယ ဆိုရင် ဥပမာနဲ့ ပြောစမ်းပါ”
လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဆိုပြန်တယ။

ရှင်နာဂေသန က “မင်းကြီး၊ ဥပမာ- လယ်သမား
တစ်ယောက်ဟာ ပပါးစိုက်ပျိုးတယ။ သူစိုက်ပျိုးတဲ့အချိန်မှာ
မိုးလေဝသက အင်မတန်မှုကောင်းမွန်ပြီး ပပါးပင်တွေဟာ
ရှင်သနနေတယ။ အဲဒါကိုကြည့်ပြီးတော့ ပပါးတွေ အများကြီး
ရမှာလို့ သူ ကြိုတင်ပြီး မသိနိုင်ဘူးလား” လို့ မေးလိုက်တယ။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “သိနိုင်တာပေါ်ဘူးလား”။

အဲဒါအချိန်မှာ ပပါးပင်ဟာ သီးမှုမသီးသေးတာ။ အပင်
တွေတော့ ပေါက်နေပြီ၊ မိုးလေဝသလည်း ကောင်းတယ။ အပင်
တွေက သနစွမ်းတယ။ အဲဒါ ပစ္စာပွဲနာခြေအနေကိုကြည့်ပြီး
ဒီနှစ်တော့ ပပါးတွေ များစွာရတော့မှာပဲဆိုတာ လယ်သမားဟာ
ကြိုတင်သိနေတယ။

အဲဒါလိုပဲ ဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဟာ ကိုယ်ဖြစ်လိမ့်
မယ ဆိုတာကို ကြိုတင်ပြီးတော့သိနိုင်ပါတယလို့ ရှင်နာဂေသန
က ဖြေတာဖြစ်တယ။

ဒီကနေ့ခေတ်မှာ ကြိုတင်ခန့်မှန်းပြောဆိုမှုတွေ အများကြီး
ပေါ်လာပြီ။ သို့သော ထင်ရှားတဲ့ ဥပမာတစ်ခုကိုပဲ ရှင်နာဂေသန
ပြောတာဖြစ်တယ။ ဖြစ်လာမယ့်အနာဂတ်ကို သိနိုင်တယလို့ ဒီလို
ဒီဥပမာနဲ့ ဖြေလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံသွားတယ။

ဒါ သာမန်အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့
မေးတာမျိုးဖြစ်လို့ ပုံစွဲတရားတော်နဲ့ တိုက်ခိုက်သက်ဆိုင်မှုတော့

မရှိဘူး။ သို့သော အနာဂတ်ကို ကြိုတင်သိနိုင်ပဲ ရှင်းပြတာ
ဖြစ်တယ်။

၅၉-ဗုဒ္ဓနအသာနပြာ

နောက် ၅၉-ခုမြောက်မေးခွန်းက ‘ဗုဒ္ဓနအသာနပြာ’
မြတ်စွာဘုရားကို ညွှန်းဆိုနိုင်ပါသလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။
ဗုဒ္ဓနတယ် ဗုဒ္ဓ ဘယ်နေရာမှာရှိတယ်ဆိုတာကို ညွှန်ပြနိုင်သလား
လို့ မေးတာဖြစ်တယ်။

အဲဒီအခါန်မှာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားလို့ နှစ်ပေါင်း
၅၀၀-လောက် ကြာညာင်းသွားပြီ။ ဘုရားရှင် သက်တော်
ထင်ရားရှိတဲ့အခါန် မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီနဲ့ ပတ်သက်ဖြေတော့ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးကမေးတယ်။

“ဘန္ဒေ နာဂတေန ဗုဒ္ဓိ အတ္ထိ- ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရှိပါ
သလား”။

ရှင်နာဂတေနက “အာမ မဟာရာဇ် ဘဂဝါ အတ္ထိ-
မင်းကြီး၊ နှိုလေးစားတဲ့ မြတ်စွာဗုဒ္ဓ ရှိပါတယ်” လို့ ဖြေတယ်။

အဲဒီမှာ အသုံးအနှစ်းကို မှတ်သင့်တယ်။ မိလိန္ဒမင်းကြီးက
ဗုဒ္ဓလို့မေးတဲ့အခါမှာ ရှင်နာဂတေနက ‘အာမ မဟာရာဇ်
ဘဂဝါ အတ္ထိ’ လို့ “ဘဂဝါ”ဆိုတဲ့စကားလုံးကို သုံးပြီးဖြေတယ်။

ဒီ ဘဂဝါဆိုတဲ့ စကားလုံးက မြန်မာလူမျိုးတွေအနေနဲ့
ကတော့ ဘုရားလိုပဲ သိတားတာ။ သို့သော ဘဂဝါ ဆိုတဲ့
စကားလုံးကို အီနှစ်ယနိုင်ငံက ယနေ့အထိ လူတွေ သုံးနေတုန်းပဲ

ရှိသေးတယ်။ သူတို့လေးစားတဲ့ ဆရာကြီးတွေကို ဘဂါဝါ လို ခေါ်တယ်။ သူတို့က ဂုရုကြီးတွေကို ဘဂါဝါလို ခေါ်တာဖြစ်တယ်။

“ဘဂါဝါ” ပုဒ်ကို ဖွင့်ဆိုတဲ့အခါ “ဘဂါဝါတိ ဝရာ၊ ဘဂါဝါ ဆိုတာ လေးစားထိုက်တဲ့ဆရာ့၊ ဂရု ဟိ လောကော ဘဂါဝါတိ ဝစ္စတိ - လောက လူတွေက သူတို့ လေးစားတဲ့သူကို ဘဂါဝါ လို ခေါ်တယ်” လို ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသက ဖွင့်ဆိုတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ မြတ်ဗုဒ္ဓကို ဘဂါဝါဆိုတဲ့စကားလုံးနဲ့ ရဟန်းတော်တွေက တလေးတစား ခေါ်ဆိုကြတာ ဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာ ဘုရားရဲ့ သွန်သင်မှာ ဆုံးမမှုအောက်မှာ နေကြရတော့ ဘုရားဟာ ဆရာပဲ။ သွန်သင်ဆုံးမတဲ့နေရာမှာ တကယ့်ကို ဆရာမြတ် ဖြစ်တယ်ပေါ့။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဆရာကို “အာစရိယ”လိုသုံးပြီး အာစရိယ ပူဇော်လုပ်ကြတယ်။ သာမန်သင်ကြားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အာစရိယ၊ မြတ်စွာဘုရားကျတော့ အလွန်လေးစားရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သော ကြောင့် ဘဂါဝါ လို သုံးပြီးတော့ ခေါ်တာပဲဖြစ်တယ်။ ရှင်နာဂတေနက “ဘဂါဝါ- မြတ်စွာဘုရား တကယ်ရှိပါတယ”လို ဖြေတာ။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဘာထပ်မေးလဲဆိုရင် “သက္ကာ ဗုဒ္ဓိ နိဒဿောတဲ့ ကူးစ ဝါ ကူးစ ဝါ တိ- ဗုဒ္ဓရှိတယ်ဆိုရင် ဗုဒ္ဓ ဘယ်နေရာမှာ ရှိတယ်၊ ဘယ်အရပ်မှာ ရှိတယ်လို ရှိတဲ့နေရာကို ပြောပြနိုင်မလား”

သူမေးတဲ့မေးခွန်းက ဘုရားပရီနိဗ္ဗာန်စံပြီးလို နှစ်ပေါင်း ၅၀၀-ခန့်ရှိမှ မေးတဲ့မေးခွန်းလော့ “မြတ်စွာဘုရားရှိတယ်ဆိုရင် ဘယ်မှာလဲ၊ ရှိတဲ့နေရာ ပြောနိုင်လား” လို မေးတာဖြစ်တယ်။

ရွင်နာဂါသနက ဘယ်လိုဖြတ်နဲ့ဆိုရင် “ပရိနိဗ္ဗာတော့၊
မဟာရာဇ် ဘဂဝါ အနုပါဒီသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ-
ဘာမှ အကြောင်းအကျွန်းမရှိတော့တဲ့ အပြိုးစာတ်အနေနဲ့ ပြိုးသွား
ပြီ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသွားပါပြီ” လို့ ဖြတ်ယ်။

ပြိုးသွားပြီဆိုတဲ့နေရာမှာ လောကလူတွေက နိဗ္ဗာန်စံ
သွားတယ ဆိုတဲ့အခါ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ကောင်းက်ဘုလိုလို၊ နိဗ္ဗာန်
ဟာ အလွန်ချမ်းသာတယ ဆိုတော့ နေရာတစ်ခုခု ရှိနေသလိုလို
ဒီလို ထင်ကောင်းထင်ကြမယ်။ အနုပါဒီသေသာယ ဆိုတာ
နှ+ဥပါဒီသေသာယ၊ ဥပါဒီဆိုတာ ခန္ဓာကို ခေါ်တာ။ ဘုန်းကြီး
တို့တတွေ ရရှိထားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ ဘယ်သူက ထုတ်လုပ်
ပေးထားတာလဲဆိုရင် ကံနဲ့ ကိုလေသာက ပေါင်းစပ်ပြီး ထုတ်ပေး
တာ။

သရက်ပင် ဘယ်သူက ထုတ်တာလဲဆိုရင် သရက်စေ့
ကနေ မြေပြီးနဲ့ရော့နဲ့ ပေါင်းစပ်ပြီးတော့ ထုတ်ထားတယ လို့ ဒီလို
ပြောရတာ။ အဲဒီလို ကံနဲ့ကိုလေသာတွေက ထုတ်လုပ်ထားတဲ့
ခန္ဓာကိုယ်ကို “ဥပါဒီ” လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ “ဥပါဒီ”ဟာ သေသ-
ကြောင်းကျွန်းနေသေးတယ်။ ကိုလေသာတွေ၊ ကံတရားတွေတော့
ကုန်သွားပြီ။ သို့သော် ခန္ဓာကြီး ကျွန်းနေသေးတယ ဆိုရင်
သဥပါဒီသေသနိဗ္ဗာန် လို့ ခေါ်တယ်။

အနုပါဒီသေသ ဆိုတာ နှ ဥပါဒီသေသ -ကြောင်းကျွန်းတဲ့
ခန္ဓာမရှိတော့ဘူး၊ ဘာမှာကို မရှိတော့ဘူး။ အကြောင်းတွေက
အရင်ကုန်သွားတယ်၊ နောက်တော့ အကျိုးတွေပါ မရှိတော့ဘူး၊
အကြောင်းအကျွန်းမရှိတဲ့ အပြိုးစာတ်နဲ့ ပြိုးသွားတယ်။ မြတ်စွာ

ဘုရားနဲ့ပတ်သက်လို ဘာမှမကျန်တော့၊ ကျန်တာက ဓာတ်တော်
ကျန်တာပေါ့။ သက်ရှိခိုင်ခန္ဓာအနေနဲ့ ဘာမှမကျန်တော့ဘူး။
မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဘဝဟာ ဌီမ်းသွားပြီလို ဒီလိုပြောတာ။

“ပရိနိဗ္ဗာတော့ မဟာရာဇ်- မင်းကြီး၊ မြတ်စွာဘုရားက
ပရိနိဗ္ဗာနှစ်သွားပြီတဲ့။ အနုပါဒီသေသ-ခန္ဓာအကြောင်းအကျန်
ဘာတစ်ခုမှ မကျန်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်နဲ့ ချုပ်ဌီမ်းသွားပြီ။ န သတ္တာ
ဘဂဝါ နိဒဿောတဲ့ “ကြခ ဝါ ကြခ ဝါ” တိ- ဘယ်နေရာမှာ
မြတ်စွာဘုရား ရှိတယ်ဆိုတာတော့ ပြလိုမရတော့ပါဘူး” လို ဖြေတယ်။

မိလိန္ဒာမင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား ပြလိုမရတော့ဘူးဆိုရင်
ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြပါ” လို ဆိုတယ်။

ရှင်နာဂသေနက ဥပမာနဲ့ပြောတယ်။ “ဆိုပါစိုးကြီးမားတဲ့
မီးပုံကြီးရဲ့ မီးလျှော်ကြီးတစ်ခု ဌီမ်းသွားတယ်။ အဲဒီမီးလျှော်ကြီးကို
ဘယ်နေရာမှာ ရှိတယ်လို ပြလိုမရမလား” တဲ့။

“မရနိုင်ပါဘူး အရှင်ဘုရား၊ အဲဒီမီးလျှော်ဟာ ဌီမ်းသွား
တာဖြစ်လို အပွဲညတိုး ငတာ - ခေါ်ဝေါ်စရာ လက်ကျန် မရှိ
တော့ဘူး” လို မိလိန္ဒာမင်းကြီးက ဖြေတယ်။

“အဲဒီဥပမာလိုပဲပေါ့၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ရူပကာယ, နာမ
ကာယတော်ဟာ အနုပါဒီသေသ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်နဲ့ ဌီမ်းသွားတာ
ဖြစ်လို မြတ်စွာဘုရား ဘယ်မှာရှိတယ်ဆိုတာကို ဘယ်လိုလုပ်
ပြလိုရမလဲ ဌီမ်းသွားပြပဲ”။

ဒါပေမယလို မြတ်စွာဘုရားရှိတယ်လို သိနိုင်တဲ့နည်းက
ဓမ္မကာယေန ဒေါ သတ္တာ ဘဂဝါ နိဒဿောတဲ့ - ရှုပ်ခြပ်

အနေနဲ့တော့ မြတ်စွာဘုရားကိုပြဖို့ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ပြမ်းသွားပြီ။ သို့သော ဓမ္မကာယနဲ့ ပြလို့ရတယ်။ ဘုရားဟောထားတဲ့ တရားတွေ ရှိတယ်။ “အဲဒီ ဓမ္မကာယနဲ့တော့ မြတ်စွာဘုရားကို ညွှန်းဆိုလို ရပါတယ်။ ဘာဖြစ်လိုတုန်းဆိုတော့ ဓမ္မကို မြတ်စွာ ဘုရားဟောခဲ့တာ ဖြစ်လိုပါပဲ” လို ရှင်းပြတဲ့အခါ မိလိန္ဒမ်းက ကျေနပ်လက်ခံသွားတယ်။

ကာယ သုံးပါး အယဉ်အဆ

ဒီကနေ့ခေတ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဂိုဏ်းကွဲတစ်ခုဖြစ်တဲ့ မဟာယာနုပ္ဒဘာသာဆိုတာရှိတယ်။ တရုတ်, ဂိုဏ်းယား, ဂျပန်, ဓိယက်နမ်နိုင်ငံများမှာ ထွန်းကားတယ်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထေရိဒေသသနာပြုတက္ကလာဆိုလိုမှာ လာရောက်ပြီး စာသင်နေကြတဲ့ မဟာယာနုပ္ဒဘာသာဝင်တွေ ရှိတယ်။

မဟာယာနုပ္ဒဘာသာရဲ့အယူအဆအရ ‘နိမ့်တကာယ သမ္မာဂကာယ ဓမ္မကာယ’လို့ ကာယ ရု-မျိုးနဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို ညွှန်းဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒီ “ဓမ္မကာယ” ဆိုတဲ့ စကားဟာ သူတို့အတွက် သလွှန်စ အခြေခံ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်၊ ဓမ္မကာယ ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား မရှိတော့သော်လည်းပဲ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ကိုယ်စား တရားတွေကို ဓမ္မကာယ ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ သီလက္ခန်း ဋီကာသစ်ဆိုတဲ့ကျမ်း ရှိတယ်။ ပါဌိုဂတီ နိုင်နိုင်နှင်းနှင့် ရေးသွားတဲ့ ကျမ်းစာတစ်စောင် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကျမ်းစာကို ကြည့်ပြီး ကျမ်းတတ်သာသနာပိုင် မောင်းထောင်ဆရာတော်ကြီးဆိုတာကို ပြလို့ရတယ်။ သူရဲ့

လက်ရာနဲ့ သူအကြောင်းကို ပြောလိုရတယ်။ မန္တလေးနန်းတော် ကို ကြည့်ပြီး မင်းတုန်းမင်းကြီးရှိခဲ့တယ်ဆိုတာ ဖော်ပြလိုရတယ်၊ ဒီလိုဆိုလိုတာပဲ။ ဒါက ရိုးရိုးပြောတဲ့စကားပဲ။

မမွှေကို ဘုရားဟောတာဖြစ်သောကြောင့် မမွှေဖြင့် ဘုရားကို ညွှန်ပြလို့ ရတယ်။ သို့သော နိမ့်စိတကာယ သမ္မာဂ ကာယ လို့ ဆိုတာကတော့ နောက်ပိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အယူအဆတစ်ရပ် သာ ဖြစ်တယ်။

ထေရဝါဒ ကျမ်းဂန်များအရ ပြောရမယ်ဆိုရင် မြတ်စွာ ဘုရားဟာ ‘အပွဲညထီ’ ဂတော-ခေါ်ဝါဝရာ မရှိတော့တဲ့ အဖြစ် ရောက်သွားပြီ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားပြီ။ ညွှန်ပြစရာအကြောင်း ဘာမှ မရှိတော့ဘူး။ ပညတ်တင်ပြီးပြောဖို့ရာ ခန္ဓာမရှိတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်ပေါ့။ ပရိနိဗ္ဗာတဲ့ ဆိုတာ အားလုံး ချုပ်ပြီမ်းသွားပြီ ဆိုတဲ့ အမိပါယ်ကို ဆိုလိုတယ်ပေါ့။

၆၀-ကာယပီယာယနပဋ္ဌာ

၆၀-ခုမြောက် မေးခွန်းက ‘ကာယပီယာယန’ ခန္ဓာကိုယ် ကို ဂရုစိုက်ခြင်း၊ မြတ်နီးခြင်း ရှိသလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီး က “ဘဏ္ဍာ နာဂါသန ပီယာ ပွဲမိတာနဲ့ ကာယော- ရဟန်းတွေဟာ ကိုယ်ကာယကို မြတ်နိုး ခင်တွယ်မှု ရှိကြသလား”လို့ မေးတယ်။

ဒီမေးခွန်းက ရဟန်းသံယာတွေ အနေအထားကိုကြည့်ပြီး မေးတာ ဖြစ်တယ်။ ရဟန်းသံယာတွေဟာ သာမန်လူတွေလိုပဲ

အသက်ရှင်ဖို့ ရေမိုးချိုးရတယ်။ ကိုယ်လက်သန့်ရှင်းမှု လုပ်ရတယ်၊ အစားစားရတယ်၊ ရေသောက်ရတယ်၊ ရေမချိုးမှုးမချိုး နေလိုရှင် ကိုယ့်ဟာကို အနဲ့ခံနိုင်မှု မဟုတ်ဘူး။ ရေချိုးရတယ်၊ သန့်စင်ရတယ်၊ ကိုယ်ဝတ်တဲ့အဝတ်တွေ ဖွံ့ဖြိုးလျှော့ရတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ ည်စံပေမှု မသန့်ပြန်မှုတွေကို သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ဖြစ်အောင် လုပ်ကြရတယ်။

အဲဒီတော့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ချစ်နေလို့ လုပ်ကြတာလား ဆိုတော့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ချစ်လို့လုပ်တဲ့သူလည်း ရှိမှုပေါ့။ ရဟန်းသံယာတွေအနေနဲ့ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကို မွေးမြှုရတယ်၊ စောင့်ရှောက်ရတယ်၊ ရေမိုးချိုးပေးရတယ်။ မျက်နှာသစ်ပေးသွားတိုက်ပေးရတယ်၊ ကိုယ်လက်သုတ်သင်မှုတွေ လုပ်ကြရတယ်။ အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးခွန်းမေးတာ ဖြစ်တယ်။

ရှင်နာဂသသနက “ကာယကို ချစ်ခင်မြတ်နီးခြင်း မရှိပါဘူး”လို့ဖြေတဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အထ ကိသာ နှခေါကေလာယထ မမာယထ- အဲဒီလို မရှိဘူးဆိုရင် ဘာဖြစ်လို့သူတို့က ကိုယ်ကာယကို အရေးတကြီး ဂရုစိုက်ပြီး နေကြတာလဲ”လို့ ဆိုတယ်။

ရေမိုးချိုးပြီး သန့်သန့်ပြန်ပြန် နေကြတယ်၊ စားသောက်နေထိုင်ကြတယ်၊ ဒီလိုနေတာဟာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို မြတ်နီးပြီး ဂရုစိုက်တယ်ဆိုတဲ့ အမြိုက်မျိုးကိုရောက်တယ်ပေါ့။ ဘာကြောင့် အဲဒီလို လုပ်ကြတာလဲ။ ခန္ဓာကိုယ်ကို မချစ်ဘဲနဲ့ ဘာဖြစ်လို့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဂရုစိုက်နေကြတာတုန်းလို့ ပြောတာဖြစ်တယ်။

အဲဒီမှာ ရှင်နာဂသေနက မချစ်ပေမယ်လို လုပ်ရတယ
ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြတယ်။

“သူပြောမယ့် စကားတစ်ခုကို ဘယ်လိုအောက်မေ့သလဲ။
တစ်ခါတရု အသင်မင်းကြီး စစ်ပွဲတစ်ပွဲကို ဆင်နှုနဲ့အခါ
ရန်သူကဗာပစ်တဲ့မြားမှန်တယ်ဆိုတာမျိုး မရှိဘူးလား”။

“ရှိပါတယ်”

အဲဒီလိုရှိရင် “မြားမှန်တဲ့ဒက်ရာကို ဆီလိမ်းပေးတာတို့
ဆေးလိမ်းပေးတာတို့ အပေါ်ကနေ ပတ်တီးစီးတာတို့ လုပ်ကြ
ရတယ်။ လိမ်းဆေးတွေ လိမ်းတယ်၊ တကယ့်ကို နှီးည့်တဲ့ အဝတ်
လေးတွေနဲ့ ပတ်တီးစီးတယ်ဆိုတာတွေ မလုပ်ကြဘူးလား၊
မြားဒက်ရာတွေရလာရင် ဆေးလိမ်းတာတို့ ပတ်တီးစီးတာတို့
မလုပ်ကြဘူးလား”။

“လုပ်ကြရတာပေါ့ ဘူရား”တဲ့။

“ဒါဖြင့် အဲဒီလိုလုပ်တာဟာ အဲဒီအနာကို ချစ်လိုလား”

“အရှင်ဘူရား အဲဒီအနာကိုတော့ ဘယ်ချစ်မလဲ။ ဒါပေမယ့်
အသားနာတက်ပြီး အနာပျောက်အောင် လုပ်ကြရတာပေါ့” တဲ့။

“မင်းကြီး၊ အဲဒီအတိုင်းပဲ ရဟန်းတော်တွေဟာ ကိုယ်
ကာယကို ချစ်ခင်မြတ်နီးခြင်း မရှိပေမယ်လို တွယ်တာမှာ
ကင်းကင်းနဲ့ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်နိုင်အောင်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်
ချက်နဲ့ ကိုယ်ကာယကို သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ရေ့မိုးချိုးပေးရတယ်။
သန့်ရှင်းရေး လုပ်ပေးရတယ်။ ပြီးတော့ အစာစားတဲ့အခိုန်
စားပေးရတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို မြတ်နီးလို့ မဟုတ်ဘူး။ ခန္ဓာကိုယ်
ကြီးကို အသုံးချုပြီးတော့ မြင့်မြတ်တဲ့ အကျင့်တရားကို ကျင့်ကြုံ
နိုင်ဖို့အတွက် လုပ်ကြရတာ”

အဲဒီမှာ ရွင်နာဂသနက ထပ်ပြီး ပြောတယ် “သေခာ စဉ်းစားကြည့်ပေါ့။ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ အနာကြီးနဲ့ တူတယ်။ အနာဆိုတာ ပြည်တရွတ်ရွတ်နဲ့ ပြည်ယိုတယ်၊ သွေးယိုတယ်။ လူတွေရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုလည်း ကြည့်လိုက်၊ ကိုးပေါက်ဖို့ အမာဝလို့ ခေါ်ကြတယ်။ မျက်စိက မျက်ရည်တို့ မျက်ချေးတို့ နားက နဟချေးတို့ နာခေါင်းက နှုပ်ချေးတို့ လျှာက တံတွေး သလိပ်တွေတို့ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ရှိသမျှ ကိုယ်ကာယတွေဟာ အကုန်လုံး ရွှေစရာတွေချည်းပဲ ထွက်နေတာ။ အနာကြီးနဲ့တူတဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကို ရဟန်းတော်တွေက ဘယ်မှာလျှင် တွယ်တာမှာ ရှိပါမယဲ”။

မြတ်စွာဘူရားကိုယ်တိုင် ဟောထားတာ ရှိတယ်။ “အလွှဲစမွဲပဋိစ္စနွော- စိနေတဲ့ အရေရထူ အရေပါးဖြင့် ဖုံးအပ် ထားတဲ့ စာဝဒ်ရော မဟာဝဏော- အပေါက်ကိုးပေါက်ရှိတဲ့ အနာကြီးနဲ့တူတဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးက၊ သမန္ဒတော ပထ္မရတီ အသုစီ ပူတီ ဂန္ဓိယော- မစင်မကြယ် ပုပ်စောနဲ့အနဲ့တွေဟာ ဒီဝန်းကျင်ပတ်လည်မှာ ယိုတွက်နေတာသာ ဖြစ်တယ်” လို့ ဟောတယ်။

ကိုးပေါက်ဖို့ အနာဝကနေပြီးတော့ ရွှေစရာတွေ အပုပ်နဲ့ တွေ ယိုတွက်နေတာသာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ယိုတွက်နေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့သဘောကိုသိတဲ့ ရဟန်းတွေဟာ ဘယ်မှာလျှင် ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ကိုယ်ကာယကြီးကို မြတ်မြတ်နီးနီးနဲ့ ယုယာနေမှာ လည်းတဲ့။ သို့သော ဒီကိုယ်ကာယကြီး တည်တဲ့နေတဲ့အချိန်မှာ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်နိုင်ဖို့ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့သာ လုပ်ကြတာ။

ဥပမာ- အနာကြီးကို ဆေးလိမ့်ပေးတယ်ဆိုတာ အနာကို ချစ်မြတ်နီးလို့ မဟုတ်ဘူး။ ထိုဆေးမလိမ့်ရင် အနာကြီးက ပိုဆိုးလာနိုင်တယ်။ အနာကြီးကနဲ အသားနှုတွေ တက်ပြီးတော့ ကျွန်းမှုမှုကို မျှော်လင့်လို့သာ လုပ်တာဖြစ်တယ်။ မျှော်လင့်ချက် တစ်ခုနဲ့ လုပ်တာ။

အဲဒီလို ဥပမာ ဥပမေယျား ဖြဖိုလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံသွားတယ်။

၆၁-သဗ္ဗညာဝပ္ပါဒ

အဲဒီတော့ နောက်မေးခွန်းတစ်ခုက ၆၁-ခုမြောက် မေးခွန်းဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ သဗ္ဗညာ၍-အရာခပ်သိမ်းသိတယ်ဆိုတာ ဟုတ်သလားလို့ မေးတာဖြစ်တယ်။

“အရှင်ဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ ‘သဗ္ဗညာ၍ သဗ္ဗာသာရီ’ အားလုံးကို သိတယ် မြင်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်သလား။

“ဟုတ်ပါတယ်။”

“ဟုတ်တယ်ဆိုရင် တပည့်တွေကို သိကွာပုံးပည်တဲ့ အခါမှာ ဘာဖြစ်လို့ တစ်ခါတည်း မပည်တဲ့ တစ်ခုစီ အစဉ် အတိုင်း သိကွာပုံးပည်ရပါသလဲ” တဲ့။

ရှင်နာဂတေနက ဖြေတယ်။ “အရှင်မင်းကြီးမှာ ဆေးပညာ တတ်ကျမ်းတဲ့ သမားတော်ကြီး ရှိတယ်မဟုတ်လား”။

“ရှိပါတယ်ဘုရား”။

အဲဒီ သမားတော်ကြီးဟာ မြေပေါ်မှာပေါက်တဲ့ အပင်တွေ
အားလုံးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဆေးအကြောင်းကို ကောင်းကောင်း
နားလည်တတ်ကျမ်းတဲ့ သမားတော်ကြီးဖြစ်လို့ အားလုံးကို
သိတယ် မဟုတ်လား”။

“မှန်ပါ သိပါတယ်”

“ဒါဖြင့် အဲဒီသမားတော်ကြီးဟာ နေမကောင်းတဲ့လူကို
အချိန်ကျမှ ဆေးတိုက်တာလား သို့မဟုတ် အချိန်မကျခဲ့
ဆေးတိုက်တာလား”

“မဟုတ်ဘူး၊ အချိန်ကျမှသာ ဆေးတိုက်တာ၊ အချိန်မကျမှ
ဆေးမတိုက်ပါဘူး”။

“အဲဒီလိုပါပဲ၊ မြတ်စွာဘူးရားဟာ အလုံးစုံကို သိတယ်
ဆိုပေမယ့် အပြစ်ကြုံလာတဲ့အခါမှသာ သိကွာပို့ဝို့ ပညတ်
တယ်။ ကြိုတင်ပြီးတော့ ဥပဒေတွေ ထူတ်ဆင့်ပြီး လုပ်တာ
မရှိဘူး။ အပြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါမှသာ ဥပဒေတွေကို ပညတ်တာ
သာ ဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘူးရား ပညတ်ထားတဲ့ ဥပဒေကို
ရာသက်ပန် လွန်ကျူးမှု မလုပ်ကြရဘူး”။

ခုခေတ်မှာ ဥပဒေကို ကြိုတင်ပြီး ရေးဆွဲကြတယ်။ ကြိုပြီး
စိတ်ကူးနဲ့ ရေးဆွဲတဲ့ ဥပဒေက အလုပ်မဖြစ်ဘူး။ အလုပ်မဖြစ်တဲ့
ဥပဒေတွေ ပြင်ကြရတယ်။

ကြိုတင်ပြီးတော့ ဥပဒေတစ်ခု လုပ်တယ်ဆိုတာ ရောဂါ
မဖြစ်မဲ ကြိုတင်ပြီး ဆေးကုတာနဲ့ တူတယ်။ ဥပမာ- လူ
တစ်ယောက်ကို ဆေးဆရာကခေါ်ပြီး မင်းလက်မောင်းပြစ်မဲး
ဒီလက်မောင်းမှာ တစ်နေ့ အနာကြီးပေါက်လိမ့်မယ်။ ခုကတည်း

က ခွဲစိပ်ထားမှ သင့်တော်လိမ့်မယ်ဆိုပြီး ခွဲစိပ်ထားမယ်ဆိုရင် ဒီဆရာကို ဘယ်သူက ကျေးဇူးတင်မှုလဲ။ အနာ မဖြစ်သေးတာ ကို ကြိုတင်ခွဲစိပ်ထားမယ်ဆိုရင် ခွဲစိတ်ခံရသူကရော လက်ခံပါ မလား။ ဘယ်လက်ခံမလဲနော်။ အနာမဖြစ်သေးခင်က ဆေးတင် တာမျိုး လုပ်လို့မရဘူး။ အနာပေါ်လာမှ ဆေးပေးရတာ။

အကြောင်းကိစ္စ ပေါ်လာမှုသာလျှင် တားမြစ်တဲ့ဥပဒေ ထုတ်ကြေရတာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။ မြတ်စွာဘုရားက ဘယ်တော့မှ ကြိုတင်ပြီး သိက္ခာပုစ် ပည်တာ မလုပ်ဘူး။ ကြိုတင်ပြီးတော့ ပည်ချက်တွေ မထုတ်ဘူး။

သို့သော်လည်း ဘိက္ခာနီမတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဂရာဓမ္မ စ-ပါးဆိုတာ ကြိုတင်ပြီးတော့ ပည်တဲ့ အနုပ္ပန္နပည် ဆိုတာ ရှိတယ်။ အခြားမှာ မရှိဘူး၊ အမှုပေါ်လာမှုသာ ပည်တယ်။

သမားတော်ကြီးဟာ ဆေးအားလုံးကို နားလည်သော် လည်းပဲ ရောဂါမဖြစ်ခင် ဆေးမကုသလို မြတ်စွာဘုရားဟာ လည်းပဲ အကြောင်းမပေါ်ခင် ဥပဒေ ပည်တာ မလုပ်ဘူးလို့ ရှင်နာဂတေနက ရှင်းပြတဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးကလည်း သဘောကျ လက်ခံသွားတယ်။

နိုးချုပ်

အေး- တရားချစ်ခင် သူတော်စင်ပရိသတ်အပေါင်းတို့ လောကကြီးမှာ မေးခွန်းတွေရှိသလိုပဲ အဖြေတွေ ဆိုတာလည်း ရှိတယ်။ ဘယ်လိုမေးရင် ဘယ်လိုပြောတယ်ဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်တွေ ကိုယ့်ရဲ့ ရင်ထဲနှလုံးထဲမှာ ရောက်ရှိသွားပြီး အသိဉာဏ်ကြွယ်ဝို့

အတွက် ဒီလို အမေးအဖြေတွေကို မှတ်သားနာယူကြရမှာ
ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်စိကိုယ်စီ သဘောကျပြီးတော့ မှတ်သား
နာယူနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာရ ... သာရ ... သာရ

Transcribed by-Ashin Hitadhaja
Typed by- Wai Wai Lwin

မိတ္ထနပဋိ
မိတ္ထမင်းနှင့် ရှင်နာဂသနတ္ထိ၏
ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ
အပိုင်း(၂)

မှတ်တမ်း

သာသနတော်နှစ် ၂၂၆၀-ပြည့်နှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၈-ခုနှစ်၊
 ပြောသိလဆန်း ၁၅-ရက်၊ (၁၂-၁-၂၀၁၃)၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်း
 မြို့နယ်၊ သာသနနာမူးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြံးဌာန၊ သာသနတော် ထွန်းကား
 ပြန်ပွားရော်းစီဌာန၊ မျှော်ခိုပ်ဟန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျော်ပဲ ပြုလုပ်အပ်
 သည့် သာသနနှုပနအမြတ်မင်းလာ တရားအလှုံ၊ အထူးတရားပွဲ၏ နှစ်ဖက်မိဘ^၁
 များကို အမှုနား၍ ကွုန်လွန်သူ ဦးအောင်ဖြူဝင်းအား ရည်စူးလျက် (ပိုင်^၂
 ဆောက်လုပ်ရေးမှု)တို့၏ အမတဒါန၊ မွှေ့ဒါန အဖြစ်ဖြင့် ဟောကြား
 အပ်သော ‘မိတ္ထမင်းနှင့် ရှင်နာဂသနတ္ထိ၏ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင်
 ပြောဆိုချက်များ အပိုင်း(၂)’ တရားဒေသနတော်။

ဒီကန့် ၆၂-ခုမြောက် မေးခွန်းက စကြေမယ်။ ၆၂-ခုမြောက်
 မေးခွန်းက ‘မဟာပုရိသ လက္ခဏပ္ပာ’ မဟာပုရိသရဲ့ ကာယ
 မှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အမှတ်အသားတွေဟာ ၃၂-မျိုး ရှိတယ်။
 အဲဒီ ၃၂-မျိုးသော အမှတ်အသားတွေကို “ပါရမိပုရိရိုင် အဲမှတ်
 တဲ့ဆိုပ်များ” ဆိုပြီး တစ်ခုချင်း ရှင်းလင်းပြီး ဟောထားတာ
 ရှိပါတယ်။

ဒီယန်ကာယ် ပါထိကဝင် လက္ခဏသုတ္တနဲ့ မရှိမနိကာယ်
ပြဟ္မာယူသုတ္တနဲ့မှာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ရွှေပကာယမှာ ဖြစ်ပေါ်နေ
တဲ့ အမှတ်အသားတွေကို ဖော်ပြထားတာ ရှိတယ်။

သာမန်အားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုရင် ကဲ့ကျမှာရဲ့ပုံရိပ်တွေဟာ
လူတိုင်းရဲ့သဏ္ဌာန်မှာ ပေါ်လာတယ်။ မကောင်းတဲ့ ပုံရိပ်တွေ
လည်း ပေါ်တယ်၊ ကောင်းတဲ့ပုံရိပ်တွေလည်း ပေါ်တယ်။ မဟာ
ပုဂ္ဂိုလ်သလက္ခဏာ ယောက်ဗျားမြတ်တွေမှာသာ ရရှိနိုင်တဲ့ အမှတ်
လက္ခဏာကတော့ (၃၂)မျိုး ရှိတယ်။

၆၂-မဟာပုဂ္ဂိုလ်သလက္ခဏာပဋ္ဌ

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ၆၂-ခုမြောက် မေးခွန်းကို မေးတယ်။
“အရှင်ဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ ၃၂-မျိုးသော ယောက်ဗျားမြတ်
လက္ခဏာတွေနဲ့ ပြည့်စုတယ်။ ၈၀-သော လက္ခဏာငယ်တွေနဲ့
တန်ဆာဆင်ထားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ရှိတယ်။ အသားအရောင်
အားဖြင့် ရွှေရောင်အဆင်းရှိတယ်။ တစ်လုပ်မာဏ ရောင်ပြည်
ဝန်း ရှိတယ်လို့ဆိုတာ ဟုတ်ပါသလား။”

လောကမှာ အာဖရိကလူတွေရဲ့ အသားအရောင်က
မည်းမောင်နေတယ်။ ဥရောပလူတွေရဲ့ အသားအရောင်က ဖြူနှီ
စပ်ပေါ့။ မြန်မာပြည်က လူတွေရဲ့ အသားအရောင်ကတော့
အဝါရောင်ရှိတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့အသားအရောင်ဟာ ကျက်သရေရှိတယ်။
ကျက်သရေရှိလို့ တင်စားပြီးတော့ က္ခာန သန္တာ ဘတ္တစော-

ရွှေနဲ့တူညီတဲ့ အရေဖြင့် ဖုံးအပ်ထားတယ်။ ဗျာမပွဲဘာ- ခန္ဓာကိုယ်က ထွက်နေတဲ့ တစ်လံလောက်ရှိတဲ့ အရောင်အဝန်းရှိတယ်လို့ ဒီလိုလိုလိုတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ရှုပကာယနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဖော်ပြုထားတဲ့ မဟာပုဂ္ဂိုလ်ကွဲကာ ၃၂- မျိုးနဲ့ လက္ခဏာတော်ငယ် ၈၀-နဲ့ တန်ဆာဆင်ထားတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို ရွှေရောင်အဆင်းရှိတဲ့ အရေပြားနဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို အပ်ဖုံးထားတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်က ထွက်နေတဲ့ ရောင်ခြည်ဝန်းက တစ်လံပမာဏရှိတယ်လို့ဆိုတာ ဟုတ်ပါသလားလို့ မေးတော့ ရှင်နာဂသေနက “ဟုတ်ပါတယ်”လို့ ဖြေတယ်။

အဲဒီအခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ကို ပန်သေ ဘဏ္ဍာ မာတာ ပိတရေပိ-အရှင်ဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မယ်တော်ခမည်းတော် ကရော ၃၂-ပါးသော ယောက်ဗျားမြတ်လက္ခဏာတွေ ရှိကြတယ်။ လက္ခဏာငယ် ၈၀-နဲ့ ပြည့်စုကြတယ်။ ရွှေရောင်အဆင်းကဲ့သို့ တင့်တောင့်တင့်တယ်ရှိသော အရေအဆင်းရှိကြတယ်။ တစ်လံ မျှလောက် ရောင်ခြည်ဝန်းရှိကြတယ် ဒီအတိုင်း ဟုတ်ပါသလား”လို့ မေးပြန်တယ်။

ဘုရားဟာ အဲဒီလို့ လှပချောမောတဲ့ခန္ဓာကိုယ် ရှိတယ ဆိုရင် သူရဲ့ မယ်တော်၊ ခမည်းတော်တွေရော အဲဒီအတိုင်း ရှိသလားလို့ မေးတဲ့အခါ ရှင်နာဂသေနက ဖြေတယ်။

“မင်းကြီး၊ သူရဲ့မယ်တော်၊ ခမည်းတော်တွေမှာတော့ ၃၂-ပါးသော ယောက်ဗျားမြတ်လက္ခဏာ မရှိပါဘူး၊ လက္ခဏာတော် ငယ် ၈၀-နဲ့ တန်ဆာဆင်ထားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်လည်း မဟုတ်ဘူး။

ရွှေရောင်အဆင်းနဲ့ တစ်လံလောက်ထွက်နေတဲ့ အရောင်အဝန်း
လည်း မရှိကြပါဘူး”။

“အရှင်ဘုရား မယ်တော် ခမည်းတော်တို့မှာ မရှိဘူးဆိုရင်
မြတ်စွာဘုရားမှာလည်း ၃၂-မျိုးသော ယောက်ဘူးမြတ်လက္ခဏာ
လက္ခဏာငယ် စဝါ ရွှေရောင်အဆင်း တစ်လံပမာဏ ရောင်ခြည်
ဝန်း မရှိနိုင်ဘူး၊ လောကမှာ သားသမီးဆိုတာ အမေနဲ့ တူရင်
လည်း တူမယ်၊ အဖေနဲ့တူရင်လည်း တူမယ်”လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက
ဆိုတယ်။

လောကရဲ့ ယုံကြည်ချက်အရ သားဆိုတာ အမေနဲ့တူတာ
ရှိတယ်၊ အဖေနဲ့တူတာ ရှိတယ်၊ တစ်ဦးဦးနဲ့ တူရမယ်၊ အမေနဲ့
လည်း မတူ၊ အဖေနဲ့လည်း မတူဘူးဆိုရင်တော့ ထူးဆန်းတယ်။
ခုအတိုင်းဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားဟာ မယ်တော်နဲ့လည်း မတူဘူး၊
ခမည်းတော်နဲ့လည်း မတူဘူး၊ ဖြစ်နိုင်ပါမလားပေါ့၊ ဒီလို ဆိုလို
တယ်နော်။

ဖြစ်နိုင်တဲ့ စံနဗ္ဗာတစ်ခုကိုပြပြီး ဖြေရမယ်။ ဥပမာ-
ဥပမယျဆိုတာ လောကမှာ ပြစ်ရာတွေ ရှိတယ်၊ မတူတာတွေ
ရှိတယ်။ အမေအဖေက မွေးလာသော်လည်း အမေအဖေနဲ့
မတူတဲ့အချက်တွေ လောကမှာ ရှိတယ်။

ရွှေ့နာဂတေနက ပြန်ပြီး မေးခွန်းထုတ်တယ်။ “မင်းကြီး
ပွင့်ဖတ်တစ်ရာ ပဒုမွာကြာဆိုတာ လောကမှာ ရှိတယ်မို့လား”
“ရှိပါတယ် ဘုရား”

သတပတ္တ အမိပါယ်

ဒီနေရာမှာ “သတပတ္တ- ပွင့်ဖတ်တစ်ရာ” ဆိုတာနဲ့
ပတ်သက်ပြီး မှတ်သားဖွယ်ရှိတယ်။ သတပတ္တ- ပွင့်ချပ်တစ်ရာ
ရှိတယ်။ ပွင့်ချပ်ဆိုတာ ဒီပဒ္ဒဗြာရဲ့ကြာပွင့်က အဖတ်ကလေး
တွေ အထပ်တစ်ရာရှိတယ် ပန်းပွင့်တွေမှာ ဘယ်နှစ်ဖတ်ပါသလဲ။
ဥပမာ-လူတွေဟာ ပန်းတွေတွေနေကြတာပဲ၊ တစ်ချို့ပန်းပွင့်က
လေးဖတ်လောက်ပဲပါတာ၊ တစ်ချို့ကျ သုံးဖက်လောက်ပဲ ပန်းပွင့်
တွေ။ အဲဒီမှာ နှင့်းဆီပန်းဆိုရင်လည်း ပွင့်ဖတ်တွေ များတယ်။
ပဒ္ဒဗြာရဲ့မှာတော့ သတပတ္တ ခေါ်တယ်။ မြန်မာစကားမှာ
“ပွင့်ချပ်တစ်ရာ ပဒ္ဒဗြာ” လို့ ဒီလိုအသုံးရှိတယ်။ ‘သတ’ ဆိုတဲ့
စကားလုံးကို တစ်ရာလို့အတိအကျယ်ပြီး ဘာသာပြန်တဲ့သော
ရှိတယ်ပေါ့။ ပဒ္ဒဗြာရဲ့မှာ ပွင့်ဖတ်တစ်ရာ ရှိုမရှိ ရေတွက်ကြည့်မှ
သိမယ်။ သို့သော ရုပန်ရုခါမှာ တစ်ရာမပြည့်လည်း သတ-လို့
သုံးနိုင်တယ်။ ‘သတ’ သွှေ့သည် ရုပန်ရုခါ အများဆိုတဲ့ အမိပါယ်
ကိုဖော်ပြတယ်။

သတပဒီ

ကင်းခြေများဆိုတဲ့ အကောင်ကို တွေ့ဖူးကြမှာပါနော်။
ကင်းမြီးကောက်က တစ်မြီးး၊ ကင်းပုဇွန်က တစ်မြီးး၊ ကင်းခြေများ
က တစ်မြီးး၊ ကင်းသုံးမြီးး ရှိတယ်။ ကင်းခြေများ ဆိုတာက
ခြေထောက်တွေ အများကြီးပါတယ်၊ ကင်းခြေများကို ပါဋ္ဌာလို့
‘သတပဒီ’ လို့ခေါ်တယ်၊ အားလုံးကြီးပါတယ်၊ ကင်းခြေများကို ပါဏ်နဲ့
ခေါ်တယ်။ အားလုံး Centi-ဆိုတာ တစ်ရာကို ပြောတာ၊ ပါဏ်နဲ့

နိုင်တယ် Pede ဆိုတာ ‘ပါဒ’ ပဲ။ အဲတော့ ခြေထောက်ကလေး
တွေ တစ်ရာရှိတယ်။ တကယ်ကို ခြေထောက်တွေ တစ်ရာ
ရှိသလား။ အများကြီး ရှိတာတော့ မှန်တယ်။ အဲဒီနေရာမှာ
စာပေကျမ်းကန်က သတ သဇ္ဈာဒါ ပဟုပရိယာယောသတ
သန္တာသည် ဒီနေရာမှာ ရာဂဏ်းအတိအကျကို ပြောတာ
မဟုတ်ပါဘူး။ ခြေထောက်တွေ များတယ်လို ပြောတာပါလို
ဆိုတယ်။

“အရှင်မင်းကြီး၊ ပွင့်ဖတ်တစ်ရာရှိတဲ့ ပဒ္ဒမ္မာကြာဆိုတာ
ရှိတယ်မို့လား”။

“မှန်ပါ၊ ပဒ္ဒမ္မာကြာဟာ ရှိပါတယ်။”

“အဲဒီ ပဒ္ဒမ္မာကြာဟာ ဘယ်မှာပေါက်တာလဲ။”

“ရေထဲက ချုံညွှန်မှာ ပေါက်ပါတယ်။”

“အဲဒီ ပဒ္ဒမ္မာကြာဟာ ညွှန်ကပေါက်တယ်ဆိုရင် ပဒ္ဒမ္မာ
ကြာနဲ့ညွှန်ဟာ အဆင်းအရောင်ချင်း တူသလားတဲ့ အနဲ့ချင်း
တူသလား၊ အရသာချင်း တူသလား”တဲ့

“မတူပါဘူး”။

“ဒါဖြင့် ပဒ္ဒမ္မာကြာဟာ ရေထဲမှာနေတာ ဖြစ်သောကြောင့်
ရေနဲ့ရော အနဲ့တူသလား၊ အဆင်းတူသလား၊ အရသာတူသလား
ဆိုတော့ “မတူပါဘူး” ဖြေတယ်။

“ဒါအတိုင်းပေါ့ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းဟာလည်း ဒီမိဘ
နှစ်ပါးက မွေးလာတာဆိုပေမယ့် မိဘနှစ်ပါးနဲ့ မတူတာလည်း
ရှိနိုင်တယ်” လို ရှင်နာဂသနက ဖြေဆိုတယ်။

လောကမှာ သားသမီးဟာ အမေနဲ့ရင်လည်း တူရမယ်၊
အဖေနဲ့ရင်လည်း တူရမယ်၊ သို့မဟုတ် အမောမျိုးနဲ့ တူရမယ်၊
အဖောမျိုးနဲ့လည်း တူရမယ် ဆိုပေမယ့် ပဒ္ဒမွာကြောဟာ စံညွှန်မှ
ပေါက်ပြီး စံညွှန်နဲ့ လုံးဝ မတူဘူးလေ။ အဲလို မတူတဲ့နေရာက
လည်း မတူတဲ့အရာ ပေါက်ဖွားတတ်တယ်ဆိုတာ လောက
သဘာဝ ဥပမာနဲ့ ဖြေရှင်းပြလိုက်တော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးဟာ
သဘောကျေဘွားပြီး လက်ခံလိုက်တယ်။

၆၃-ဘဂဝဓတော့ပြဟွာစာရီပြော

၆၃-ခုမြောက် မေးခွန်းက “ဘဂဝတော့ ပြဟွာစာရီ”
ဆိုတဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်၊ ပြဟွာစာရီ ဆိုတဲ့ စကားလုံးမှာ ရှုံးပုံစံ
“ပြဟွာ” က အနက် J-မျိုးရှိတယ်၊ ပြဟွာ ပြဟွာ သို့မဟုတ်
မြင့်မြတ်သော လို ဆိုနိုင်တယ်။ ဒီနေရာမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက
သူပြောလိုတဲ့ အဓိပါယ်ကို ရှုက်ထားပြီး အဓိပါယ် J-မျိုးထွက်
ဝေါဟာရဖြင့် မေးခွန်းထဲတဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါမျိုးကို ဝိုင်းတာ
ပတော် လို ခေါ်တာဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီး က “ဘဏ္ဍာ နာဂသေန ဗုဒ္ဓိ
ပြဟွာစာရီ- အရှင်နာဂသေန၊ ဗုဒ္ဓဟာ ပြဟွာစာရီလား” လို့
မေးတယ်။

ဒီမေးခွန်းကို ရှင်နာဂသေနက “မြတ်သောအကျင့်ကို
ကျင့်သူ” ဆိုတဲ့ အသိများ အသုံးများတဲ့ အဓိပါယ်နဲ့ “အာမ
မဟာရာဇ် ဘဂဝါ ပြဟွာစာရီ- မှန်ပါတယ် မင်းကြီး၊ လေးစား
အပ်တဲ့ မြတ်စွာဘူရာရားဟာ ပြဟွာစာရီပါပဲ”လို့ ဖြေတယ်။

အဲဒီအခါမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက သူလိုချင်တဲ့ အမိပါယ်၊ ရှုက်ထားတဲ့အမိပါယ်နဲ့ “တေန ဟို ဘဏ္ဍာ နာဂသေန ပုံခွဲ့ ပြဟ္မာနော သိသော- ဒါဆိုရင် အရှင်နာဂသေန၊ ပုံစွဲဟာ ပြဟ္မာရဲ့တပည့်ပေါ့” လို စွဲဆိုတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ပြဟ္မာလိုကျင့်သူ၊ ပြဟ္မာရဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်သူ သို့မဟုတ် ပြဟ္မာရဲ့ နောက်လိုက်” လို ဆိုလို တယ်။

ဒီနေရာမှာ ရှင်နာဂသေနရဲ့ လိမ္မာပါးနပ်မှုက အလွန် ထင်ရှားတယ်၊ ပြဟ္မာရဲ့- ပြဟ္မာလိုကျင့်သူဆိုတိုင်း ပြဟ္မာ၏ တပည့် မဟုတ်ပုံကို ဥပမာပြ၍ ချေပတယ်။

ရှင်နာဂသေနက မိလိန္ဒမင်းကြီးကို မေးတယ် “အတို ပန် တေ မဟာရာဇ် ဟတ္ထိပါမောက္ခာ- သင်မင်းကြီးမှာ အကြီးအကဲ ဆင်ကြီး ရှိတယ်မဟုတ်လား”။

“ရှိပါတယ်”။

“ကို နဲ့ ခေါ် မဟာရာဇ် သော ဟတ္ထိ ကဒ္ဓတိ ကော့ခြားနား နာတိ- အဲဒီဆင်ကြီးဟာ ရုဖန်ရဲ့ ကြီးကြာသံလို အော်တယ် မဟုတ်လား”။

“ဟုတ်ပါတယ် ကြီးကြာသံလို အော်ပါတယ်”။

“အဲဒီဆိုရင် မင်းကြီး၊ ဆင်ကြီးဟာ ကြီးကြာင့်ရဲ့ တပည့်လား” လို ရှင်နာဂသေနက မေးတဲ့အခါ “မဟုတ်ပါဘူး ဘူရား”လို မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဖြေတယ်။

ဒါနဲ့ပဲ ပြဟ္မာရဲရဲ ဆိုတာနဲ့ ပြဟ္မာရဲတပည့် မဟုတ်ဘူး ဆိုတာ ရှင်းသွားတယ်။

ဘဲဒီမှာ ရွှင်နာဂသန က “ကို ပန့် မဟာရာဇ် ပြဟွာ
သပုဒ္ဓကော အပုဒ္ဓကော- ပြဟွာဟာ ပုဒ္ဓက လား၊ အပုဒ္ဓက
လား” လို့ မေးလိုက်တယ်။

ပုဒ္ဓကဆိတ္တစကားလုံးက အသိဉာဏ်ရှိသူ သိမဟုတ် ပုဒ္ဓ
ကို ကိုကွယ်သူ ‘အပုဒ္ဓက’ အသိဉာဏ်မရှိသူ ပုဒ္ဓကို မကိုကွယ်သူ
ဆိတ္တ အဓိပ္ပာယ်ထွက်တယ်။ အဲတော့ ပြဟွာဟာ ‘ပုဒ္ဓက’လား,
‘အပုဒ္ဓက’ လားလို့မေးတဲ့အခါမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ‘ပုဒ္ဓက’လို့
ဖြေလိုက်တယ်။

ပုဒ္ဓကရဲ့အဓိပ္ပာယ်က ‘ပုဒ္ဓသူ သိသော’ ဘုရားတပည့်လို့
အဓိပ္ပာယ်ထွက်သွားပြန်တယ်နော်။ ဒါကြောင့်မို့ အဲဒီပြဟွာကြီး
ဟာ ပုဒ္ဓကဆိရင် ဘုရားရဲ့တပည့်ပဲ ပြဟွာကသာ ဘုရားတပည့်
ဘုရားက ပြဟွာရဲ့တပည့် မဟုတ်ဘူးဆိတာကို ပြန်ပြီး ချေပ
ပြောဆိုလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။

၆၄-ဘဂဝဓတာ ဥပသမ္မဒါပညာ

နောက်တစ်ခါ ၆၄-ခုမြောက်မေးခွန်းကို မေးမြန်းတယ်။
‘ဘဝဝတော ဥပသမ္မဒါ’ တဲ့ ‘ဥပသမ္မဒါ’ ဆိတာ ရတန်း
အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း၊ ဥပသမ္မဒါ- မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့
ရောက်ရှိခြင်း၊ ‘ဥပရိဘဝ သမ္မန္ဒ’ အထက်အဆင့် တိုးမြှင့်
ရောက်ရှိခြင်းဆိတ္တ အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့ ဝေဟာရပဲ။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား မြင့်မြတ်သော အဖြစ်သို့
ရောက်ခြင်းဆိတ္တ ဥပသမ္မဒါဟာ ကောင်းသလား” လို့ မေးတယ်။

ရှင်နာဂသနက “အာမ မဟာရာဇ သုန္တရာ- ကောင်းပါတယ်”လို့ ဖြေတယ်။

အဲဒီအခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အထို ပန ဘဏ္ဍာ ဗုဒ္ဓသူ ဥပသမ္မဒါ၊ ဥဒါဟူ နထို-မြတ်စွာဘုရားမှာ ဥပသမ္မဒါရှိသလား၊ မရှိဘူးလား” မေးတယ်။

ဥပသမ္မဒါဟာ ကောင်းတယ်ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားဟာ ရဟန်းခံထားသလား၊ ရဟန်းမခံဘူးလား။ ဘုရားဟာ ဥပသမ္မဒါရှိသလား? မရှိဘူးလား? လို့ မေးတာဖြစ်တယ်။

ရှင်နာဂသနက ဖြေတယ် “မြတ်စွာဘုရားဟာ သဗ္ဗည့်တာ ဉာဏ်တော်ကြီးကို ရလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဥပသမ္မန္တာ- မြင့်မြတ်တဲ့ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရောက်ရှိသွားပြီ။ နထိုဘဝေတော် ဥပသမ္မဒါအညေဟိ ဒီန္တာ - သာဝကတွေမှာလို သူတစ်ပါးတွေပေးတဲ့ ဥပသမ္မဒါတော့ မရှိဘူး”။

သာဝကတွေမှာ တစ်ခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဥပသမ္မဒါအဖြစ် ပေးရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအရ ဥပမာ- ကိုရင်တစ်ပါးကို ရဟန်းခံမယ်ဆိုရင် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအရ သိမ်ထဲမှာ သံယာတွေက ဥတ်ကမ္မဝါစ ရွတ်ဖတ်ပြီး ရဟန်းအဖြစ် မြှင့်တင်ပေးတာ။ ဒီနေ့ခေတ် အသုံးအနှစ်းနဲ့ ပြောရမယ် ဆိုရင် higher ordination ပေါ့ အဆင့်မြင့်တဲ့ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရောက်ရှိစေတာ။ သူများတွေကနေ ကြော်ပြီး လုပ်ပေးတာ။ မြတ်စွာဘုရားမှာ အဲဒီလို သူများကပေးတဲ့ ဥပသမ္မဒါတော့ မရှိဘူး။ သဗ္ဗည့်တာဉ် ရလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ‘ဥပသမ္မန္တာ’ ဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဥပသမ္မဒါ လုပ်နည်းကားကို သာဝက တွေကို ပည်တေးခဲ့တယ်။ သာဝကတွေက တစ်သက်လုံး လိုက်နာရမယ့်အချက် ဖြစ်တယ်လို့ ရှင်းပြလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒာ မင်းကြီးရဲ့ လူညွှေပတ်တဲ့စကားဟာ ပြောသူးပြန်တယ်နော်။

၆၅-အသုတေသနာ' ဘေသဇ္ဇာ

၆၅-ခုမြောက် မေးခွန်းက ‘အသုတေသနာ’ ဘေသဇ္ဇာ’ လူတွေရဲ့ မျက်လုံးက ထွက်တဲ့မျက်ရည်ဟာ ဆေးဖြစ်တယ် ဆေးမဖြစ်ဘူးဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်တယ်။

မိလိန္ဒာမင်းကြီး က မေးတယ်။ “အရှင်ဘုရား၊ အမေ သေလို ငိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရှိတယ်။ တရားဓမ္မကို မြတ်နီးပြီးတော့ တရားထူး တရားမြတ်ရတဲ့အခါမှာ ဝမ်းသာလွန်းအားကြိုးပြီး ငိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ရှိတယ်။ အဲဒိန်စ်ယောက်ရဲ့ မျက်ရည်ဟာ ဘယ်သူ့ မျက်ရည်က ဆေးဖြစ်ပြီး ဘယ်သူ့မျက်ရည်က ဆေးမဖြစ်သလဲ”။

ရှင်နာဂတေသနက ဖြေတယ်- “ငိုတဲ့သူတစ်ယောက်ရဲ့ မျက်ရည်က ရာဂါ ဒေါသ၊ ဟောဟနိတဲ့ အညစ်အကြေးရှိတယ်၊ ပူတယ်။ ကျေန်တစ်ယောက်ရဲ့ ဝမ်းသာပိတိဖြစ်ပြီး ကျေတဲ့မျက်ရည် ကတော့ အညစ်အကြေးကင်းတယ်၊ အေးတယ်။ အေးတဲ့ မျက်ရည်က ဆေးဖြစ်တယ်။ ပူတဲ့မျက်ရည်က ဆေးမဖြစ်ဘူး”။

ဆေးဖြစ်တယ် မဖြစ်ဘူး ဆိုတာကတော့ ဘာကို ရည်ညွှန်းပြောဆိုတယ် မသိဘူး၊ ဆိုလိုတာကတော့ အပူကြောင့်ဖြစ်တဲ့ မျက်ရည်ဟာ ရင်ထဲက ပူနေသည့်အတွက်ကြောင့် အဲဒိပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့

စိတ်မချမ်းသာမှုက လွှမ်းမိုးနေတယ်ပေါ့။ ဝမ်းသာပိတ္ထဖြစ်ပြီး
တော့ ထွက်လာတဲ့ မျက်ရည်ကျတော့ စိတ်နှလုံးသားထဲမှာ
အေးချမ်းနေတာ ဖြစ်သောကြောင့် ဆေးဖြစ်တယ်လို့ ဒီလို့
ပြောတာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်ပေါ့နော်။

ရောဂါတိပျောက်စေတတ်တဲ့ ဆေးဖြစ်တယ် မဖြစ်ဘူးကို
ပြောတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ မျက်ရည်ပူနဲ့ မျက်ရည်အေး၊
မျက်ရည်အေးက ဆေးဖြစ်တယ် မျက်ရည်ပူက ဆေးမဖြစ်ဘူး။

၆၆-သရာဂ ဓိတရာဂ နာနာကရဏာပ္ပာ

၆၆-ခုမြောက် မေးခွန်းက ‘သရာဂနဲ့ ဓိတရာဂ’ ပုဂ္ဂိုလ်
ပြ-ဌီးရဲ့ ထူးခြားချက်လို့ မေးတာ။

“အရှင်ဘုရား ‘သရာဂ’ ရာဂရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်၊ ‘ဓိတရာဂ’-
ရာဂကင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်၊ သူတို့နှစ်ဦးရဲ့ ကွဲပြားခြားနားချက်က
ဘာလ”။

ရှင်နာဂသနက ဖြေလိုက်တယ်။ “ဒကော အန္တာ-
သိတော့၊ ဒကော အန္တာ-သိတော့- တစ်ယောက်က ရာဂရဲ့
လွှမ်းမိုးမှုကို ခံရတယ်။ တစ်ယောက်က ရာဂရဲ့ လွှမ်းမိုးမှုကို
မခံရဘူး”

ရာဂရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ရာဂရဲ့လွှမ်းမိုးမှုကို ခံရတယ်၊ ရာဂ^၁
မရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ရာဂရဲ့လွှမ်းမိုးမှုကို မခံရဘူး။

မိတ္ထနမင်းကြီးကထပ်မေးတယ် “အရှင်ဘုရား အန္တာ-
သိတော့-လွှမ်းမိုးခံရတယ်၊ အန္တာ-သိတော့- လွှမ်းမိုးမခံရဘူး
ဆိုတာ ဘာပြောတာလဲ”

ရှင်နာဂသန က ဓကော အတ္ထိကော, ဓကော အနတ္ထိကော- တစ်ယောက်က လိုချင်မှုရှိတယ်၊ တစ်ယောက်က လိုချင်မှု မရှိဘူး။”

ရာဂရိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ ရာဂမရိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ လိုချင်သူနဲ့ မလိုချင်သူ ဆိုတဲ့ အမိပါယ်နဲ့ပြောပြတာ။ ပြောတဲ့အခါကျတော့ အဲဒါဆိုရင် ရှင်းပြီ။ အရှင်ဘူရား တပည့်တော်သိပြီ။ ရာဂရိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က လိုချင်သူ၊ ရာဂမရိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က မလိုချင်သူဆိုတာ ဒီနှစ်ယောက် စလုံးဟာ ရာဂရိသူပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ရာဂမရိသူပဲဖြစ်ဖြစ် လူဆိုတာ အကောင်းကြိုက်တာချင်းတော့ အတူတူပဲ့၊ အဆိုးကို ဘယ်သူမှ မကြိုက်ဘူးလေ၊ အားလုံးဟာ အကောင်းကြိုက်တယ်။

“မင်းကြီး၊ အကောင်းကြိုက်သော်လည်း ရာဂရိသူရဲ့ အကောင်းကြိုက်မှာက အရသာလည်း ခံတယ်။ အရသာပေါ်မှာ တွယ်တာမှု တဏ္ဍာလည်း လွမ်းမိုးတယ်။ (အရသာကလည်း သူ့ကို လွမ်းမိုးတယ်၊ အရသာပေါ်မှာ တွယ်တာ တပ်မက်တဲ့ တဏ္ဍာကလည်း သူ့ကိုလွမ်းမိုးတယ်။) ရာဂက်းပြတ်တဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ အရသာကိုတော့သိတယ်၊ အရသာပေါ် တွယ်တာတဲ့တဏ္ဍာက သူ့ကိုလွမ်းမိုးခြင်းမရှိဘူး၊ ဒီလို ကွဲပြားပါ တယ်”လို ရှင်နာဂသနက ရှင်းပြတ်။

ရှင်အာနန္ဒ ရှင်းပြုပုံ

အဲဒါလိုပဲ သုတေသနတစ်ခုမှာ အရှင်အာနန္ဒက ရှင်းပြတာ ရှိတယ်။

“မြတ်စွာဘုရားမှာ မျက်လုံးရှိတယ်၊ ဒိမ္မာလည်း မျက်လုံးရှိတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ နားရှိတယ်၊ ဒိမ္မာလည်း နားရှိတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ နာခေါင်းတို့ လျှောတို့ ကိုယ်ကာယတို့ရှိတယ်။ ဒိမ္မာလည်း ရှိတယ်။”

မြတ်စွာဘုရားရဲ့မျက်လုံးက ကောင်းတာလည်း မြင်တယ်၊ မကောင်းတာလည်း မြင်တယ်။ နားက ကောင်းတဲ့အသံ၊ မကောင်းတဲ့အသံ၊ နာခေါင်းက ကောင်းတဲ့အနဲ့ မကောင်းတဲ့အနဲ့အကုန်ရတယ်။ လျှောကလည်း ကောင်းတဲ့အရသာ၊ မကောင်းတဲ့အရသာ အကုန်သိတယ်။ ကိုယ်ကာယကလည်း ကောင်းတဲ့အထိအတွေ့၊ မကောင်းတဲ့အထိအတွေ့ အကုန်သိတယ်။

အဲမှာ ဘာထူးလဲဆိုရင် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကျတော့ ကောင်းတဲ့ဟာဆိုရင် လောဘဖြစ်တယ်။ မကောင်းတဲ့ဟာဆိုရင် ဒေါသဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကျတော့ ကောင်းတာကို ကောင်းတယ်လို့ သိတယ်၊ လောဘ မဖြစ်ဘူး။ မကောင်းတဲ့နေရာလည်း မကောင်းဘူးလို့ သိတယ်၊ ဒေါသ မဖြစ်ဘူး။ ဒါကွဲပြားခြားနားချက်ပဲ”

နိုင်းချွမ်

တရားချစ်ခင် သူတော်စင်အပေါ်တို့ မိလိန္ဒမင်းနှင့် အရှင်နာဂတေသနတို့၏ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင် ပြောဆိုချက်များဟာ မှတ်သားဖွယ်ရာ၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ၊ အချက်အလက်တွေ ပါရိတ္ထဖြစ်လို့ အသိဉာဏ် တို့ပျားစေနိုင်တဲ့အရာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတဲ့ အဆုံးအမတရားတော်

၁၂၀

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝသ

တွေကို များများ နာယူမှတ်သားပြီး အသိဉာဏ်ဖြစ်ပွားအောင်
ကြီးစားကြောမှုပြစ်တယ်လို ကိုယ်စိုက်ယိုစိ နှလုံးထားပြီး ကြီးစား
အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

Transcribed by-Ashin Hitadhaja
Typed by- Wai Wai Lwin

မိလိန္ဒပြာ
မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂသသနတို့၏
ဗုဒ္ဓဝါဒဓရာ အချေအတင်ပြောနှုန်းချက်များ
အပိုင်း(၂၄)

မှတ်တော်

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၆၀-ပြည့်နှစ် ကောဇာသူဗျာရာ၏ ၁၃၂၈-ခုနှစ်
 ပြာသိုလပြည့်ကျော်(၃)ရက် (၁၅-၁-၂၀၁၃) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်း
 မြို့နယ်၊ သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော် ထွန်းကား
 ပြန်ပွားရေးဦးစီးဌာန၊ မျှော်ဦးရိပ်မာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်
 သည့် သာသနာပူဇာမြတ်မင်းလာ တရားအလျှေတော် အထူးခွဲသာင် အခါး
 အနား၍ (၁) သံသရာအဆက်ဆက်တွင် တော်စပ်ခဲ့ဖူးသော မိဘဘိုးဘွား
 ဆွေမြို့များနှင့် ဦးတင်းဦးတို့အား ရည်ရွှေး၍ ဒေါ်လှခင် သားသမီးမြေးတစ်စု
 (ကိုကျော်သင်းဆေးဆိုင် မင်းလာရေး) (၂) ဦးပြည့်စီး+ဒေါ်ယဉ်မြတ်စီး မိသားစု
 (Royal Golden Park Co.,Ltd.) (၃) ဦးရွှေအားရည်ရွှေး၍ ဒေါ်အေးနှင့် သား
 သမီး၊ မြေးတစ်စု ကျွော်အေး၊ (၄) ဦးစောထိုး+ဒေါ်ခင်မမလေး (မွဲအလင်း)
 သား-စောလေယာမင်း (Ever Smilerdom;pk)၊ (၅) ဦးတွန်မြင့်+ဒေါ်ခင်ထွေးရို့
 (ရွှေကံကောက်ကိုး မိသားစု)၊ (၆) ဦးလှုတင်+ဒေါ်ခင်စန်းနှင့် သားသမီးမြေး
 တစ်စုတို့၏ အမတတိနာ မွဲဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ‘မိလိန္ဒမင်းနှင့်
 ရှင်နာဂသနတို့၏ ဗုဒ္ဓဝါဒဓရာ အချေအတင်ပြောဆိုရှုက်များ အပိုင်း(၂၄)’
 တရား ဒေသနာတော်။

ပညာဖြင့်သာသိနိုင်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အဆုံးအမတရား
 တော်တွေကို နားလည်ဖို့ ပညာရည်မြင့်များအောင် အမေး
 အဖြော့ လေ့လာကြရတာဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်က

သတ္တဝါတွေကို ဆုံးမသွန်သင်တဲ့အခါမှာ ပဋိပုစ္စ၊ ဝိနိတ-
ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ပြီး ဆုံးမသွန်သင်လေ့ရှိတယ်။ မေးခွန်း
ထုတ်ပြီး အဖြေးပေးတာဟာ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေး တိုးတက်စေ
နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘူရားရဲ့ ဆုံးမသွန်သင်နည်းဟာ
မေးခွန်းထုတ်ပြီး ဖြေဆိုလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းပဲ ဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘူရားရဲ့ အဆုံးအမ တရားတော်တွေဟာ ဂုဏ်ရ-
နက်နဲ့တယ်၊ ဒုဒ္ဓသ-မြင်ဖို့ခက်တယ်၊ ပဏ္ဍာတဝေဒနိယ-ပညာ
ထက်မြက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေသာ သိနိုင်တယ်။ အတ္ထာဝစရ-
Logic နည်းဖြင့် ချဉ်းကပ်ပြီး ကြောင်းကျိုးဆင်ခြင်ရှုံး သိနိုင်တာ
မဟုတ်ဘူး။ နိပုကော-အလွန်သိမ်မွေ့တယ်။ ဒါကြောင့် ဉာဏ်-
သင်ယူခြင်း၊ ပရိပုစ္စာ- ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်းဖြင့် သိအောင်
ကြီးဗျားကြရမှာ ဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက အလွန်အမေးအမြန်းထူတယ်၊ ရှင်နာဂ^၁
သေနက သူ့မေးသမူမေးခွန်းတွေကို သူ့ရင်ထဲရောက်အောင်
ရှင်းလင်း ဖြေဆိုနိုင်ခဲ့တယ်။ မြတ်စွာဘူရားရဲ့ အဆုံးအမနဲ့
ပတ်သက်တဲ့ မေးမြန်းမူ၊ ဖြေဆိုမှုတွေက အင်မတန်မှ စိတ်ဝင်စား
စရာ ကောင်းတယ်။ “မိလိန္ဒပ္ပာ”လို့ ဆိုတဲ့အခန်းမှာ မေးခွန်း
ပေါင်း ၈၆-မျိုးကို မှတ်တမ်းတင်ထားတာ ဖြစ်တယ်။

၆၅-ပညာပတီဒ္ဓာနပညာ

၆၅-ခုမြောက် မေးခွန်းက ပညာပတီဒ္ဓာန- လူတွေရဲ့
အသိပညာဆိုတာ ဘယ်မှာ တည်ရှိနေသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်း
ဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ကုတ္ပါ ပညာ ပဋိဝသတိ- အရှင်ဘုရား၊ ပညာဆိတာ ဘယ်မှာနေသလဲ တည်ရှိသလဲ” လို မေးတယ်။

ကန္တခေတ် အတွေးနဲ့ပြောမယ်ဆိုရင် ဦးနောက်မှာလား၊ တစ်ခြားနေရာမှာလား၊ ဘယ်နေရာမှာ ပညာရှိတာလဲ။ အများစု ကတော့ ပညာဟာ ဦးနောက်မှာလိုပဲ ပြောကြမှာဖြစ်တယ်။

သို့သော် ရှင်နာဂေသန က “န ကတ္ထစိ မဟာရာဇ်မင်းကြီး၊ ပညာဆိတာ ဘယ်နေရာမှာမှ တည်ရှိတာမဟုတ်ဘူး” လို ဖြေတယ်။

ဘယ်မှာမှာမရှိဘူးလို ပြောတဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “တေန ဟို ဘဏ္ဍာ နတ္ထိ ပညာ- အရှင်ဘုရား၊ ဒါဆိုရင် ပညာဆိတာ မရှိဘူးပေါ့” ဆိုတယ်။

ပညာဆိတာရှိရင် ဘယ်က ထွက်လာတယ်၊ ဘယ်မှာ ရှိတယ်ဆိုတာ သိရမှာပေါ့။ အဲတော့ ဘယ်မှာမှ မရှိဘူးဆိုရင် ပညာဆိတာ မရှိဘူးလိုဆိုတော့ အဲဒီမေးခွန်းကိုဖြဖို့ပို့ပွဲစွာကရက လိုခေါ်တဲ့ မေးခွန်းပြန်ထုတ်တဲ့နည်းကို ရှင်နာဂေသန က သုံးတယ်။

“ပါတော့ ကုတ္ပါ ပဋိဝသတိ- အရှင်မင်းကြီး၊ လေက ဘယ်မှာနေတာတုန်း။”

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “န ကတ္ထစိ ဘဏ္ဍာ- အရှင်ဘုရား လေဆိတာ ဘယ်မှာမှာနေတာ မရှိဘူး” လို ဖြေတယ်။

လေချုနေရာငှာန ဘယ်မှာတုန်းလို ပြန်မေးလိုက်တော့ သူအဖြေကလည်းပဲ န ကတ္ထစိ ဘယ်မှာမှ မရှိဘူးလို အဖြေ

ထွက်လာတယ်။ အဲတော့ ဘယ်မှာမှ မရှိဘူးဆိုတော့ သူပြောတဲ့ အတိုင်း တေန ဟို၊ နတ္ထိ ဝါတော မင်းကြီး၊ ဒါဆိုရင် လေ မရှိဘူး” လို ရှင်နာဂါသနက ဆိုတယ်။

လေကမှာ လေဆိုတာရှိတယ်ဆိုတာ လူတိုင်းက လက်ခံတယ်။ လေခဲ့တည်ရာငှာနကိုပြပါဆိုရင် ပြဖို့ခက်တယ်ပေါ့နော်။ လဟာပြင်တိုင်းမှာ လေဆိုတာရှိနေတာပဲ၊ လဟာပြင်မှန်သမျှ လေတွေရှိကြတယ်။ ဘယ်မှာနေတယ် ဆိုတာကို အဖြေထုတ်ဖို့ ခက်တယ်။

ထိုအတူပဲ ပညာဆိုတာလည်း ဦးနောက်မှာလား၊ နှုလုံး သားမှာလား၊ တစ်ခြားကိုယ်အရှိုး အစိတ်အပိုင်းတွေမှာလားလို ဒီလို location နဲ့ ပြောဖို့ကျတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

လေဟာ ဘယ်နေရာရှိမှန်းမသိပေမယ့် လေတော့ရှိတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဘယ်မှာနေမှန်းမသိရပေမယ့် ပညာဆိုတာ ရှိတယ်လို ရှင်နာဂါသနက ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ခြင်းဖြင့် ပြေလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီး သော်- location မရှိပေမဲ့ ရှိတယ်ဆိုတာတွေ လေကကြီးမှာ ရှုပါလားလို သဘောပါက်ဘွားပြီး ဒီမေးခွန်း အတွက် အဖြေကို ကျေနပ်လက်ခံသွားတယ်။

၆၈-သံသာရပ္ပာ

နောက် ၆၈-ခုမြောက်မေးခွန်းက သံသာရပ္ပာ သံသာရ ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

သံသာရဆိုတာ သံသရတိ- အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်
လူညွှေလည်တတ်၏၊ ဒါကြောင့် သံသာရခံ့တယ်။ ပါဋ္ဌာစစ်
အမှန်က သံသာရ၊ ‘သာ’မှာ ရေးချုပ်တယ်။ မြန်မာမှူးပြုလိုက်တဲ့
အခါမှာ “သံသရာ”ဖြစ်သွားတယ်။ ထိုအတူပဲ ပါဋ္ဌာပေအစစ်က
ပရိကြာရ၊ ‘ခ’မှာ ရေးချုံးပရိကြာရ။ မြန်မာတွေခံ့လိုက်တော့
“ပရိကြာရာ” ဖြစ်သွားပြန်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ကတမော သော သံသာရော-
အရှင်ဘုရားတို့ သံသရာလို့ ပြောကြတယ်၊ အဲဒီ သံသရာဆိုတာ
ဘယ်ဟာလ”လို့ မေးတယ်။

ရှင်နာဂေါ်န က “ကြော ကတော ကြောဝ မရတိ၊
ကြော မတော အညြှေ ဥပ္ပါဒ်တိ- ဒီဘဝမှာမွေးပြီး ဒီဘဝမှာ
သေတယ်၊ ဒီဘဝမှာသေပြီး တစ်ခြားဘဝမှာဖြစ်တယ်။ တဟို့
ကတော တဟို့ ယေဝ မရတိ ထိုဘဝမှာမွေးပြီး ထိုဘဝမှာပဲ
သေတယ်။ တဟို့ မတော အညြှေ ဥပ္ပါဒ်တိ အဲဒီဘဝမှာ
သေပြီးတော့ တစ်ခြားဘဝမှာ ဖြစ်ပြန်တယ်။ ဒုတိ သံသာရော
ဟောတိ ဒီနည်းနဲ့ သံသရာဆိုတာ ဖြစ်တယ်”လို့ ဖြေတယ်။

“ဒီဘဝမှာမွေးပြီး ဒီဘဝမှာသေတယ်။ သေပြီးရင် နောက်
ဘဝတစ်နောရာမှာ ဖြစ်ပြန်တယ်။ တစ်ခါ အဲဒီဘဝမှာ မွေးပြန်
တယ်၊ မွေးပြီးရင် တစ်ခါသေမယ်။ သေပြီးရင် တစ်ခါ ဖြစ်ပြန်
တယ်။ ဒါကို သံသရာလို့ ဆိုလိုတယ်”။ သမ္မတရှုထောင့်ကနေပြီး
သေဆုံးမှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဖြေတာဖြစ်တယ်။

အဲဒီတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီး က “အရှင်ဘုရား၊ ဥပမာနဲ့
ရှင်းပြပါညီး” လို့ ဆိုတယ်။

ရှင်နာဂါသနက ယခုလို ဥပမာပေးတယ်။ “လူတစ်ယောက်ဟာတဲ့ သရက်သီးမှုညွှန်ကိုစားပြီး အင္ဂာကြီးမှာစိုက်တယ်။ အဲဒီ စိုက်လိုက်တဲ့အပင်ဟာ ကြီးလာပြီး အသီးသီးတယ်။ တစ်ခါ အဲဒီအပင်က အသီးကို စားပြီးစိုက်၊ အပင်ပေါက်အသီးသီး၊ အဲဒီနည်းအတိုင်းဖြစ်တဲ့အခါ သရက်ပင်တို့ရဲ့အစကိုမသိနိုင်တော့ဘူး။”

“ထိုအတူ လူတစ်ယောက်တည်းမှာ ဘဝပေါင်း မြောက်မြားစွာ မွေးလိုက်သေလိုက် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေတာဟာသံသရာပဲ”လို့ ဖြေတာဖြစ်တယ်။

ခန္ဓာ၊ အာယတနာ၊ ဓာတ်တွေဟာ မပြတ်မခ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းကို သံသရာလိုဆိုတဲ့ အဓိပါယ်မျိုးပဲ သက်ရောက်တဲ့ အဖြောပဲဖြစ်တယ်။ ဖြေဆိုလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးကကျေနပ်လက်ခံသွားပြန်တယ်။

၆၉-စီရကာတသရဏာပြာ

၆၉-ခုမြောက် မေးခွန်းက စိရကာတ သရဏာ အလွန်ရှည်ကြာတဲ့ကာလက လုပ်ခဲ့တာကို ပြန်လည်အမှတ်ရခြင်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းပဲ။

မှတ်မိတယ်ဆိုတာ လူတွေဟာ ဘယ်တုန်းက ဘာလုပ်ခဲ့တယ်ဆိုတာတွေ မှတ်မိတယ်။ လူတော်တော်များများကတော့အတိတ်ဘဝကို မေးသွားကြတယ်။ အတိတ်အကြောင်းအရာတွေဆိုတာ ဒီဘဝမှာတင်ပဲ အများကြီးမေးသွားတယ်။ အတိတ်ဘဝကိုမှတ်မိတဲ့လူကတော့ အလွန်ရှားတယ်။

မိလိန္ဒာမင်းကြီးက “လူတွေဟာ ငယ်စဉ်က လုပ်ခဲ့တဲ့ဟာ တွေကို ပြန်ပြီး အမှတ်ရကြတယ်၊ အဲဒီအမှတ်ရတာဟာ ဘယ် အရာနဲ့ အမှတ်ရသလဲ”လို့ မေးတယ်။

ဘယ်အရာနဲ့ အမှတ်ရသလဲဆိုတော့ ရှင်နာဂသနက ဖြေတယ်၊ သတိနဲ့ အမှတ်ရတာ၊ သတိကနေ အမှတ်ရတယ်လို့ ပြောတယ်။

ရှင်နာဂသနက သတိနဲ့ အမှတ်ရတယ် ဆိုတဲ့အခါ မိလိန္ဒာမင်းကြီးက “နန်း စိတ္ထေန သရတီ၊ နော သတိယာ-အရှင်ဘုရား စိတ်နဲ့မှတ်မိတာပါ၊ သတိနဲ့မှတ်မိတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီလိုမဟုတ်လား” ဆိုတယ်။

ရှင်နာဂသနက “မင်းကြီး၊ တစ်ခါတရုံ အသင်မင်းကြီး ဟာ အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်ပြီးတဲ့အခါ တစ်စုတစ်ခု မေ့သွားတာ ရှိပါသလား” ဆိုတော့ “ရှိပါတယ်”လို့ ဝန်ခံတယ်။

“အဲဒီလို့ အလုပ်တစ်ခုလုပ်ရှုံး မေ့နေတယ်ဆိုတဲ့ အချိန် မှာတဲ့ အရှင်မင်းကြီးဟာ စိတ်ကောင်းမဲ့နေသလား”လို့ မေးတဲ့အခါ “စိတ်ကောင်းမဲ့နေတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ သတိသာ အဲဒီအချိန်မှာ မရှိတာပါ”လို့ ဆိုတယ်။

မေ့သွားတယ်ဆိုတာ သတိပဲမရှိတာ၊ စိတ်ကတော့ရှိတယ်၊ လူတွေဟာ၊ စိတ်ကတော့ ရှိနေတာပဲလော့။ အမြဲဖြစ်ပြီး အမြဲရှိ တယ်။ ဒေါသထွက်နေလည်း စိတ်ကတော့ ရှိတာပဲ၊ လောဘ ဖြစ်နေလည်း စိတ်ကတော့ ရှိနေတာပဲ။ မောဟဖြစ်နေလည်း စိတ်ကတော့ ရှိနေတာပဲ။ သို့သော် သတိမရှိတော့ဘူးဆိုရင် မောတယ်။

ရှင်နာဂါးနာဂါး “ဒါဆိုရင် ဘာဖြစ်လို့ စိတ်ဖြင့်မှတ်မိတာ၊ သတိဖြင့် မှတ်မိတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရသလဲ” ဆိုတဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ကလျှောသီ ဘဏ္ဍာ နာဂါးနာဂါး အရှင် ဘူရား၊ သတိနဲ့ အမှတ်ရတယ်ဆိုတာ သင့်လျော်ပါတယ်” လို့ လက်ခံတယ်။

၄၀-အဘိဓာန္ဒသတီပြာ

မိလိန္ဒမင်းကြီး က မေးတယ်၊ “အရှင်ဘူရား သတိ အားလုံးဟာ မွေးရာပါ ပင်ကိုယ်အသိရှိပြီး မှတ်မိတာလား သို့မဟုတ် တစ်ဦးဦးက သတိရစေလို့ အမှတ်ရတာလား”

ရှင်နာဂါးနာဂါး “ဒါလိုလိုရင် သတိဟူသမျှ အဘိဓာန္ဒသ သတိသာ ဖြစ်တယ်၊ ကရွေ့မိကာ သတိ မရှိနိုင်ဘူး” လို့ ဆိုလိုက်ပြန်တယ်။

ရှင်နာဂါးနာဂါး “ယခို နတ္ထိ ကရွေ့မိကာ သတိ၊ နတ္ထိ ကိုး သိပို့ကာနဲ့ ကမွားယတနေဟို ဝါ သိပွဲယတနေဟို ဝါ ဝိဇ္ဇာနာနေဟိုဝါ ကရကိုယ်- သင်ကြားမှတ်သားပြီး နှင့်ဗျာ်သိတဲ့ ကရွေ့မိကာ သတိမျိုး၊ ဉာဏ်နဲ့ယျာဉ်တဲ့သတိမျိုး၊ မရှိဘူးဆိုရင် လောကမှာ အတတ်ပညာရှင်တွေဆိုတာ မလိုအပ် တော့ဘူး၊ ပညာသင်ကျောင်းတွေ တစ်ခုမှ မလိုအပ်တော့ဘူး” လို့ ပြန်လည်ချေပါတယ်။

“သင်ပေးမှရလာတဲ့ ပညာနဲ့ယျာဉ်တဲ့ ကရွေ့မိကာ သတိမျိုး၊ မရှိဘူးဆိုရင် ကျောင်းဆရာတွေလည်း အလကားပဲ။ ကျောင်း

တွေလည်း အလကားပဲ ဘာမှ လုပ်စရာမလိုတော့ဘူး ဖြစ်သွား
မှာပေါ်တဲ့။ ဆရာဆိုတာ မရှိဘဲ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်
ကန္တမိကာ- သင်ယူမှတ်သားပြီးတဲ့နောက်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့
သတိဆိုတာ လောကမှာ ရှိတယ်တဲ့။ ရှိလို့ အတတ်ပညာဆိုတာ
ရှိတယ်။ အတတ်ပညာတွေရှိလို့ အတတ်ပညာရှင်ဆိုတာရှိတယ်။
အတတ်ပညာဆိုတာရှိလို့ ဆရာဆိုတာလည်း လိုအပ်တယ်”လို့
ဒီလိုပြောတာ။

အဘိဓာန္တိသတိ ဆိုတာ မွေးရာပါအသိနဲ့ မှတ်မိသော
သတိ ကန္တမိကာသတိ ဆိုတာ အခြားသူတစ်ယောက်ပေးတဲ့
အသိနဲ့ မှတ်မိသောသတိလို့ မှတ်ပါ။

၃၁-သတိဉာဏ်ပုဒ်

၃၁-ခုမြောက် မေးခွန်းကျတော့ ‘သတိ ဉာဏ်’ သတိ
ဖြစ်ပေါ်လာမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မေးတယ်။ “သတိဖြစ်ခြင်း
အကြောင်း ဘယ်နှစ်မျိုးရှိပါလ”လို့ မေးတယ်။

“သတိဖြစ်ကြောင်းတရား ၁၇-မျိုးရှိတယ်” လို့ ရှင်နာဂ-
သေနက ဖြေတယ်။ ၁၇-ခုသော အကြောင်းကြောင့် သတိဟာ
ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။

(၁) အဘိဓာန္တိသတိ ဆိုတာ မွေးရာပါသတိနဲ့ လူတွေ
ဟာ ဘဝဟောင်းကို မှတ်မိကြတယ်၊ ရှင်အာနနာတို့ ခုဗ္ဗာရာတို့
အတိတ်ဘဝကို မှတ်မိကြတယ်၊ ဘဝဟောင်းကို သိနိုင်စွမ်းရှိလို့
အတိသာရလို့ ခေါ်တယ်။

အတိသုရဆိုတာ အတိ-အတိတ်ဘဝက အဖြစ်အပျက်
တွေကို သရ-အမှတ်ရတာ။ အတိသုရညာက်လိုလည်း သုတယ်
ပေါ့နော်။ အတိတ်ဘဝကို ပြန်လည်မှတ်မိနေတယ်ဆိုတဲ့ သတိ
ဟာ မွေးရာပါအသိရှိတဲ့သတိလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်ပေါ့။ တစ်ချို့က
နှစ်ဘဝ မှတ်မိတယ်။ တစ်ချို့က သုဘဝ မှတ်မိတယ်၊ မှတ်မိတာ
တွေ အမျိုးစုံပဲရှိတယ်နော်။

လောကမှာ လူဝင်စားလို့ ပြောကြတယ်။ လူဝင်စားတင်
မဟုတ်ဘူး၊ ခွေးဝင်စားလည်း ရှိတယ်။ နားဝင်စားလည်း ရှိတယ်၊
နားဝင်စားတဲ့ ဒကာမကြီးတစ်ယောက်က “နားလေးတွေအော်ရင်
သူရှင်ထဲက နာကျင်တယ်တဲ့။ နားကလေးနဲ့ နားမကြီးတွေအော်
လိုက်မောင်းပေးတယ်။ မျက်စိမ်းစိမ်းလေးမြင်ရင် စားချင်သေး
တယ်” လို့ ပြောတယ်။ သံသရာက ကြိုက်လာတဲ့အကြိုက်ကို
မစွန်နိုင်ဘူး။

တင်သုရည်ဘဝကနေပြီး လူဝင်စားလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့
ရေမြင်လိုရှိရင် ငါးဖမ်းချင်စိတ် ပါက်တယ်တဲ့။ ဘဝချင်းနီးရင်
ဖြစ်တယ်လို့ ပြောတာနော်။ အဲဒီသတိမျိုးကို အသိဇာနန္ဒသတိ-
မွေးရာပါအသိနဲ့ အမှတ်ရနေတဲ့ အတိသုရညာက်နဲ့ ဖြစ်တဲ့သတိ။

(J) နောက်တစ်ခုက ကဗျာမိကာသတိတဲ့။ ကဗျာမိကာ
သတိဆိုတာ သင်ယူပြုလုပ်မှုကို အကြောင်းပြုပြီး မှတ်မိတာ။
တကယ်ကတော့ သင်ကြားလေ့လာပြီး လုပ်ထားတဲ့အရာတစ်ခု
ကို သင်လိုက်လို့ မှတ်မိတာမျိုး၊ သင်လိုက်ရင် အသိဉာဏ်လေး
တွေ ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီအသိဉာဏ်နဲ့ မှတ်မိတာတွေ ပေါ်လာ
တယ်။ အဲဒီလို့ နှိုင်းယဉ်ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်လည်း သတိဆိုတာ
ဖြစ်တယ်။ သူတပါးက ပြောပြလို့ မှတ်မိတာမျိုး ဖြစ်တယ်။

(၃) နောက်တစ်ခုက ဉာဏ်ရိကပိညာဏတောပါ
သိသာထင်ရှားတဲ့ အကြောင်းကြောင့်လည်းပဲ သတိဆိုတာ
ဖြစ်တယ်။

သိသာထင်ရှားတဲ့ အကြောင်းတရားဆိုတာ ကိုယ့်ဘဝမှာ
အမှတ်တရလေးတွေ နှိုတတ်တယ်။ ဆုပါန့် မင်းစိုးရာဇာတွေ
ဆိုရင် ဘယ်နေ့ ဘယ်ရက်က သူကို ဘိသိက်သွန်းတယ်၊ ခုခေတ်
လူတွေ မင်းလာရရက်မြတ်ကို မှတ်ကြုတယ်ပေါ့ ဘယ်နှုန်းမြောက်
ဆိုတဲ့ မွေးနေ့တို့ အဲဒါမျိုးတွေက ဉာဏ်ရိကပိညာဏလို့ ခေါ်
တယ်။ ဘယ်နေ့က တရားထူးရတယ်ဆိုတာမျိုးတွေ စိတ်ထဲမှာ
အမှတ်အသား၊ စိတ်ထဲမှာဖြစ်တဲ့ အချိန်တုန်းက impression
ကောင်းတဲ့အရာတွေ မှတ်သားမှာ၊ စွဲလမ်းမှာ ဒီထင်ထင်ရှားရား
မှတ်သားထားလို့ ပြန်ပြီးသတိရတာလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။

(၄) နောက်တစ်ခုကတော့ ဟိတ်ပိညာဏတောပါ အကျိုး
ပြုတဲ့ အသိစိတ်ကြောင့် ဘယ်တုန်းက ဘယ်လိုချမ်းသာတာ၊
ငယ်ငယ်တုန်းက ဘယ်လိုသုံးခဲ့ရတာ ဆိုတာမျိုးတွေ၊ ဘယ်လို
နေ့ခဲ့ရတာဆိုတာတွေ ပြန်ပြောတာတွေဟာ ဟိတ်ပိညာဏ
ခေါ်တယ်။ ချမ်းသာသူခဲ့စားခဲ့ရတယ်။ ဒါတွေကိုလည်း ပြန်ပြီး
တော့ မှတ်မိတတ်တယ်။

(၅) ထိုအတူပဲ အဟိတ်ပိညာဏ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ကြတာ
တွေလည်း လူတွေက ပြန်ပြောခဲ့ကြတာပဲ။ မှတ်မိတတ်ကြတာပဲ၊
သုခန့် မှတ်မိသလိုပဲ ဒုက္ခရောက်ခဲ့တာတွေကိုလည်း လူတွေက
စွဲစွဲမြှုမြှု မှတ်မိတတ်ကြတယ်။

(၆) သဘာဂနိမိတ္ထတောပါ ပုံတူ အာရုံတစ်ခုတွေ့ရင် လည်း မှတ်မိတယ်။ ဥပမာ- ကိုယ့်အမေနဲ့ တူတယ်၊ ကိုယ့်အဖေနဲ့ တူတယ်၊ ကိုယ့်ညီအစ်ကိုမောင်နဲ့ ရှုပ်တူရင် အဲဒါ အဖေအဖေ သွားသတိရတယ်နော်။ ဆင်ဆင်တူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မြင်လိုက်တာနဲ့ မြင်တာကတစ်ယောက်၊ သတိရတာကတစ်ယောက် ဖြစ်သွားတယ်။

ကြေားဖူးတယ် မဟုတ်လား၊ ရွှေးတုန်းက အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ဥသွှေ့ပင်အောက်မှာ ထင်းကောက်နေရင်း ကျောပေါ်မှာ ဥသွှေ့သီးကြွေကျသတဲ့၊ ဥသွှေ့သီးကျတော့ ငိုလိုက်တာတဲ့။ အဖော်လိုက်တဲ့သူက “ညည်း ဒီလောက်နာသွားလို့ ငိုနေတာလား၊ ဘယ်လိုနေသေးလိုတုန်း” မေးတော့ “ဥသွှေ့သီးကျတာ ဒီလောက်မနာပါဘူးတဲ့၊ သူ့အမျိုးသား မသေခင် ကျောထုတာ သတိရမိလို့ ငိုတာ”တဲ့။ ကဲ-ဖြစ်တာက တစ်ခြား၊ သတိရတာက တစ်ခြား၊ အဲဒါမျိုးကို သဘာဂနိမိတ္ထ လိုပြောတာ။ ပုံစံတူလို့ သတိရတာနော်။

(၇) ဂိသဘာဂ နိမိတ္ထတောပါ မတူတာတွေ့လိုရှိရင် လည်း တူတာတွေကိုသွားပြီး သတိရမိတတ်တယ်၊ ဒီလိုခိုတာ။ မတူတာကို ကြည့်ပြီးတော့လည်း ဟယ်... . ဒီတုန်းကတော့ ဒီလို မဟုတ်ဘူးဆိုပြီး ငယ်ငယ်တုန်းက တွေ့ခဲ့တာတွေကို ပြန်သတိရပြန်တယ်။ ဒါလည်း သတိရခြင်းအကြောင်းတစ်ခုပဲတဲ့။

(၈) ကထာဘိညာဏတော့- တစ်ဦးဦးက သတိပေးစကား ပြောခြင်းကြောင့် မှတ်မိတ်တယ်။

(၉) လက္ခဏတော့- အမှတ်အသား လုပ်ထားလို့ အမှတ်အသားကြောင့်လည်း သတိရတယ် မှတ်မိတ်တယ်။

(၁၀) သာရဏတော့ ကိုယ့်အပေါင်းအသင်းတွေ၊ ဒါ ဒိုင်ယ်ငယ်တုန်းက ဘယ်လိုလုပ်ခဲ့တာ၊ မင်းမှတ်မိလားလို့ ပြောတဲ့ အခါ အေး- မှတ်မိတယ်ဆိုကြတယ်၊ သတိပေးလို့ မှတ်မိတာ။ တစ်ဖက်သားက သတိရစေလို့လည်းပဲ သတိဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်တဲ့။

(၁၁) ဗုဒ္ဓတော့- စာပေသင်ကြားတဲ့ အခါမှာလည်းပဲ ဒီစာလုံးတွေကို မှတ်မိတာ။ အဲဒီစာလုံးတွေ မှတ်မိတာဟာလည်းပဲ သင်ကြားမှုကြောင့် မှတ်မိတာ။ မသင်ဘူးဆိုရင် မမှတ်မိဘူး။ ဘယ်အလုံးပြီး ဘယ်အလုံးရေးရတယ်ဆိုပါစို့ မြန်မာစကားဆိုလို့ ရှိရင်လည်း ဘယ်စာလုံးပြီး ဘယ်စာလုံး ရေးရတယ်ဆိုတာ မှတ်မိကြတယ်။ အကွဲရာက ဘယ်လို့ ဘာပြီး ဘာရေးတယ်။

ဆိုပါစို့ ကရွှေမိကာ ကို ကပြီးရင် ၏၊ နှာပြီးရင် မိ၊ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ရေးသွားတယ်။ ဒီစာလုံးရဲ့ ရွှေစာလုံးက ဘာ၊ နောက်စာလုံးက ဘာ။ အင်လိပ်စာလုံးဆိုရင်လည်း congratulation ဆိုလည်း ဘယ်နှလုံးရှိတယ်ဆိုတာ မှတ်မိတယ်။ ဘယ်အလုံးပြီး ဘယ်အလုံးရေးရမယ်ဆိုတာ မှတ်မိကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ သင်ယူမှတ်သားခြင်းကြောင့် သတိဖြစ်တာတဲ့ ဒီလို ဆိုလိုတယ် နော်။ သင်ထားလို့ မှတ်မိတာ။

(၁၂) ဂဏာနာတော့- ဂဏေန်းသင်ထားရင် ဂဏေန်းနည်းနဲ့ လည်းပဲ လူတွေမှာ သတိဆိုတာ ဖြစ်တယ်တဲ့။

(၁၃) ဓာရကတော- ရင်ထဲမှာ စွဲနေအောင် နှုတ်တက် ဆောင်ထားခြင်းကြောင့်လည်းပဲ မှတ်မိတတ်တယ်။ ‘နမော တသာ’ ကို အိပ်ရာမှ နိုးတာနဲ့ ဘယ်သူမဆို ရွတ်နိုင်မှာပဲ။ ‘နမောတသာ’ ကြောနေတော့ သတိတောင် ထားစရာမလိုဘူး။ အဲဒီလို နှုတ်တက်ဆောင်ထားသည့်အတွက်ကြောင့် နှုတ်တက် နေလို့ မှတ်မိတယ်။

(၁၄) ဘာဝနာတော- သတိဟိုးတက်လာအောင် သတိ သမ္မဇာုံ ကျွမ်းစဉ်တစ်ခုကို ကျွမ်းတယ်။ mindfullness လေ့ကျွမ်းခန်း လုပ်တယ်ပေါ့။ အဲဒီလို mindfullness လေ့ကျွမ်းခန်းလုပ်ခြင်း ကြောင့်လည်းပဲ လူတွေဟာ မှတ်မိတတ်ကြတယ်။

(၁၅) ပေါ်ထွေကနိုပ်နတော စာအုပ်မှာ မှတ်တမ်းတင် ထားခြင်းကြောင့်လည်း မှတ်မိတယ်။ ဘယ်နေ့က ဘာဆိုတာ ရေးလိုက်တာလေး။ နောက် ပြန်လှန်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီနေ့က ပါတို့ ဘာလုပ်ခဲ့ကြတယ်ဆိုတာ မှတ်တမ်းစာအုပ်ဖော်ပြီး ပြန်မှတ်မိတယ်။

(၁၆) ဥပန်ကျွေပတောပို အနီးအနား ချုပြုးတော့ပြတယ်။ ဒါမျိုးတွေ့ဖူးလားဆိုရင် အဲဒီချုပြတဲ့ပစ္စည်းကိုကြည့်ပြီး တွေ့ဖူးရင် တွေ့ဖူးတယ်၊ မတွေ့ဖူးရင် မတွေ့ဖူးဘူးဆိုပြီး မှတ်မိခြင်း၊ ဒီလို လည်း သတိဆိုတာဖြစ်တယ်။

(၁၇) အနုဘူးတတောပို- ကိုယ်တိုင် ကြံ့တွေ့ခံစားမှု ခံစားဖူးလို့ရင်လည်း သတိဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်နော်။ ခံစားဖူးတဲ့အရာ၊ မျက်စိနဲ့မြင်ဖူးတယ်။ နားနဲ့ကြားဖူးတယ်၊ နာခေါင်းနဲ့ နှမ်းရှာဖူးတယ်။ လျှောနဲ့လျက်ဖူးတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ထိတွေ့ဖူးတယ်

ဆိုတဲ့ အဲဒီခန္ဓာကိုယ် ကြံတွေဖူးတဲ့အရာကိုလည်းပဲ သတိဆိုတာ
ဖြစ်တယ်။

လူကြီးတွေက တစ်ချို့ ပြောလေ့ရှိသေးတယ်။ ဒိုင်ယ်ငယ်
တုန်းက သီးသီးဘူးရတာ အင်မတန်ကောင်းတယ်။ မာလကာသီး
လည်း ချိုလိုက်တာ၊ အခုခေတ် မာလကာသီးတွေက အရသာ
မရှိပါဘူး၊ တကယ်တော့ အရသာပျက်တာ မာလကာသီးနဲ့ သီးသီး
မဟုတ်ဘူး၊ သူလျှောက ပျက်နေတာနော်။ အဲဒီလိုလည်း ဖြစ်တတ်
တယ်ပေါ့။ လူကြီးတွေဟာ များသောအားဖြင့် အလို ပြောလေ့
ပြောထ ရှိကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အနုဘူးတော့ ကိုယ်
ကိုယ်တိုင် တွေကြံခံစားဖူးလို့ရှိရင်လည်း ဒီ သတိဆိုတာ
ဖြစ်တယ်။

သတိဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းကို ၁၇-မျိုး ရှင်နာဂသေနက
ယခုလို ရှုံးလင်းဟောပြောခဲ့တာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။ သို့သော် အခြား
ဂိဋကတ်စာပေ အန္တကထာ နိုကာတွေထဲမှာ ဒီလိုရေးထားတာ
မတွေဖူးဘူး။ သို့သော်လည်း မှတ်သားစရာ အလွန်ကောင်း
တယ်။ ဒါတွေဟာ လောကကြီးမှာ ရှိနိုင်တဲ့အရာတွေကို ဖြေကြုံ
ဖန်ဖန် ဖြေတာတော့ ဟုတ်မယ်မထင်ဘူး။

အဲဒီခေတ်က ဒီလို ပြောရှိဆိုစဉ် ရှိကောင်း ရှိနိုင်တယ်။
သို့မဟုတ် သတိဖြစ်နိုင်တဲ့ အရာတွေကို စုဆောင်းပြီးတော့
ဖော်ပြတာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်ပေါ့။ မှတ်သားဖို့ အလွန်ကောင်း
တယ်။

သတိဉာဏ်ပော့ လို့ ဆိုတဲ့ ဒီမေးခွန်းမေးတာကို အခုလို
ရှုံးလင်းဖော်ပြလိုက်တော့ မိတ္ထနပိုင်းကြီးက ကျေနပ်အားရမှု
ဖြစ်သွားတယ်။

နိုင်းချွဲ

တရားချုစ်ခင် သူတော်စင် ပရီသတ်အပေါင်းတို့ “မိလို့
ပင်းနှင့် ရှင်နာဂသေနတို့၏ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင် ပြောဆို
ချက်ချား”ဟာ အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပြီး သိသင့်သိတိက်
တဲ့အရာတွေ ဖြစ်တယ်။ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် မစဉ်းစားမိတဲ့အရာတွေ
များစွာပါရှိလာတာဖြစ်လို့ ကြားလိုက်ရတာနဲ့ အသိပညာတွေ
ရရှိသွားနိုင်တယ်။ ဒီအသိပညာတွေဟာ အလွန်တန်ဖိုးရှိတဲ့
အသိပညာတွေဖြစ်တယ်။

မြတ်ဗွ္ဗွဲရဲအဆုံးအမ တရားတော်တွေ သိရှိရတာ အလွန်
တန်ဖိုးရှိတဲ့ အရာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒီဘဝမှာလည်းပဲ အသိဉာဏ်
တွေရလို့ ပညာပါရမိကုသိုလ်မျိုးလည်း ကိုယ့်သန္တာနှုန်းမှာ ဖြစ်ခွင့်ရ
တယ်။

ပညာဆိုတာ အပြစ်ကင်းတဲ့ ကုသိုလ်ပဲ။ အဲဒီကုသိုလ်ရဲ့
အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်လေရာဘဝမှာ အသိဉာဏ်ကွဲယ်ဝခြင်း
ဆိုတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကို ရရှိလာနိုင်တယ်။

ကိုယ်တိုင်သိခြင်းဟာ တိုက်ရှိက် ပညာပါရမိဖြစ်တယ်
ဆိုတာ မေ့မထားဘဲ အသိပညာတွေ တိုးပွားအောင် ကြီးစား
အားထုတ်ကြရမှာဖြစ်တယ်လို့ ကိုယ်စိကိုယ်စိ သတိထားပြီး
တော့ ပညာတိုးပွားအောင် ကြီးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်
သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

မိလိန္ဒပဋ္ဌာ

မိလိန္ဒပင်းနှင့် ရှင်နာဂတေသနတို့၏
ဗုဒ္ဓဝါဒဇော်၊ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ
အပိုင်း(၂၅)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၂၆၀-ပြည့်နှစ်၊ ကောကျသူ့ရှင် ၁၃၇၈-ခုနှစ်၊
ပြာသိုလပြည့်ကျော် (၁၀)ရက်၊ (၂၂-၁-၂၀၁၃) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊
မရမ်းကုန်း ပြို့နယ်၊ သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော်
ထွေးကား ပြန်ပွားရေးဦးစီးဌာန၊ မျှော်သိမ်ဟန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျော်းပ
ပြုလုပ်အပ်သည့် သာသနုပ္ပါယ်မြတ်မော်လာ တရားအလျှောက် အထူးခွဲသာင်
အမေးအနား၍ ကျေးဇူးရှင်မိဘများနှင့် ကျေးဇူးတိသူများအား အမှုဒါသာ၍၍
(၁) ဦးတင်လိုင်+ဒေါ်ရိုရို မိသားစု၊ (၂) ပဟန်းပြို့နယ်၊ ဦးမခလမ်း၊ အမှတ်
(၄၉၉/၁-၄၈) ဦးဝင်းကို+ ဒေါ်မာလာလှိုင်၊ သမီး မအေးမြတ်မွန် မိသားစုတို့၏
အမတော်နာ၊ မဗ္ဗာနာနာဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ‘နိဂုံးနှင့် ရှင်နာဂတေသန^၁
တို့၏ မုဒ္ဓဝါဒဇော်၊ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ အပိုင်း(၂၅)’ တရား
အသနာတော်။

မိလိန္ဒပဋ္ဌာမှာ မေးခွန်းပေါင်း ၈၆-ခုရှိတဲ့ထဲက ၂၁-ပုံ
ဟောပြောပေးခဲ့ပြီ။ အခု ဒီကနေ့ ၂၂-ခုမြောက် မေးခွန်းက
စတင်ပြီးဟောမယ်။

၇၂-ဗုဒ္ဓဓာဏာသတီပဋိလာဘာပြာ

၇၂-ခုမြောက် မေးခွန်းက ဗုဒ္ဓဂုဏ်ကို အမှတ်ရခြင်းနဲ့
ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ရှင်နာဂသန၊ ကိုယ်တော်တို့က
ဟောပြောကြတယ်။ အသက်တစ်ရာနေ့ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က နှစ်ပေါင်း
၁၀၀ အကုသိုလ်တွေ လုပ်ထားစော်းတော့ သေခါနီးမှာ မြတ်စွာ
ဘုရားရဲ့ဂုဏ်ကို အာရုံပြုရင်း သေမယ်ဆိုရင် သူဟာ နတ်ပြည်
ရောက်တယ်လို့ ဟောပြောကြတယ်။ အဲဒါကို မယုံဘူး။ ပြီးတော့
လည်း ပါကာတိပါတက် တစ်ကြိမ်လုပ်ရဲ့နဲ့ ငရဲကျွန်ုင်တယ်လို့
ဆိုကြတယ်၊ ဒါလဲ လက်မခံနိုင်ဘူး”လို့ ပြောတယ်။

နှစ်ပေါင်း ၅၀ လူသတ်လာတဲ့ တမ္မဒါဒိုက ဆိုတဲ့ လူ
တစ်ယောက်ဟာ သေတော့ နတ်ပြည်ရောက်ဘွားတယ်ဆိုတာ
မဖြစ်နိုင်ဘူးတဲ့။ ဒီအတ်လမ်းကို ပြောတာ၊ လူဆိုးကြီးဟာ
ကောင်းရာသုဂ္ဂတိ ရောက်တယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

နောက်တစ်ခုက တစ်ခုသောပါအောက်တို့ကို ကျူးလွန်
မိတယ်။ သူများအသက် တစ်ခါပါသတ်လိုက်မိတယ်၊ အဲဒီတစ်ခါ
သတ်တာနဲ့ပဲ ဒီလူဟာ ငရဲကျွေားတယ်။ ဒါလည်း မယုံဘူးတဲ့။

ရှင်နာဂသနက ရှင်းပြတယ်။ “အခုပြောမယ့်စကားကို
ဘယ်လို့ထင်သလဲ၊ ကြိုက်သလိုဖြေပါ။ ကော်ကဲခဲလေးတစ်လုံး
ဟာ သေးသေးပဲ ဖြစ်ပါစေ၊ လျေပေါ်မတင်ပဲ ရေထဲကို ဒီအတိုင်း
ခုလိုက်မယ်ဆိုရင် ပေါ်နိုင်ပါမလား” ဆိုတော့ “မပေါ်နိုင်ဘူး”လို့
မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဖြေတယ်။

“လူည်းပေါင်းများစွာတိုက်ရတဲ့ နှစ်တန် သုံးတန် လေးငါးတန် တန်နှစ်ဆယ်လေးတဲ့ ကျောက်တုံးကြီး ဆိုပါစို့ တန်နှစ်ဆယ်လောက်ရှိတဲ့ ကျောက်တုံးကြီးကို လျော့သော်ပေါ်တင်ထားရင် ပေါ်နိုင်သလားတဲ့။ ကုန်ချိန်များစွာ တင်နိုင်တဲ့ ပင်လယ်ကူးသဘောကြီးနဲ့ တင်လာလို့ရှိရင် အဲဒီကျောက်တုံးကြီးဟာ ရေမှာပေါ်နိုင်သလား” မေးတဲ့အခါ “အရှင်ဘုရား ပေါ်နိုင်တာပေါ့” လို့ ဖြေတယ်။

အဲဒီအတိုင်းပ “ကုသိုလ်ဆိုတာ လျော့သော်နဲ့တူတယ်” လို့ ရှင်နာဂသေနက ရှုံးပြတယ်။

ဘယ်လောက်ပဲ အကုသိုလ်တွေ လုပ်ထား လုပ်ထား၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုက ကယ်နိုင်တယ်၊ အပါယ်ငရဲမှာ မြှုပ်မသွားဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒီဥပမာနဲ့ ရှုံးပြတယ်။ မိလိန္ဒမင်းကြီးကလက်ခံသွားတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်က “ယေ ကေစိ အကုသလာမွှာ သဖွေ တေ အဓောဘာဂိုံးမနိယာ- အကုသိုလ်မှုန်သမျှဟာ အောက်ကိုပို့ဆောင်တယ်” လို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဘယ်အကုသိုလ်ကမှ လူပြည် နတ်ပြည်ကို ဖြစ်စေနိုင်တာမရှိဘူး။ အားလုံး အကုသိုလ်မှုန်သမျှဟာ ငရဲ တိရဇ္ဇာန်၊ ပြဋ္ဌာဆိုတဲ့ အပါယ်ဘုံတွေကို ရောက်စေတာချည်းပဲ။

“ယေ ကေစိ ကုသလာမွှာ သဖွေ တေ ဥမ္မာဂိုံး- မနိယာ- ကုသိုလ်မှုန်သမျှဟာ အထက်ကိုပို့ဆောင်တယ်” လို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဘယ်ကုသိုလ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပန်းလေးတစ်ပွင့်လျှို့တဲ့ ကုသိုလ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဆွမ်းလေးတစ်စွန်းလောင်းတဲ့ ကုသိုလ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မေတ္တာပို့တဲ့ကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ် အဲဒီကုသိုလ်အားလုံးဟာ ကောင်းရာ သိဂါတီဘုံး လူဘုံး နတ်ဘုံးကို ရောက်စေနိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

ကျောက်ခဲ့ဆိုတာကတော့ အောက်ဆွဲမှာပဲ ရေမှာပေါ်ဖို့ မရှိဘူး။ သို့သော် ခုနကလို လျော်တို့ သဘော်တို့ပေါ်မှာ တင်ပြီး တော့ သယ်လာမယ်ဆိုရင် ဒီကျောက်ခဲ့တွေ ရေမမြှုပ်ဘူးတဲ့။ အကုသိုလ်တွေရှိနေသော်လည်းပဲ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကနေ လျော်သဖြတ်ဆောင်ရွက်ပေးလို့ရှိရင်တော့ ဒီလူဟာ အပါယ်ငရဲ မကျဘူး။

ဘုန်းကြီးတို့တတွေလည်း သံသရာ ကျင်လည်တဲ့အခါ ကောင်းတာနဲ့ မကောင်းတာ လုပ်မိကြမှာပဲ။ မကောင်းတာ လုပ်တာက များမှာပါ။ မကောင်းတာလုပ်တာက များပေမယ်လို့ ယခု လူပြည်မှာလာပြီး ပြုပြုရွင်ခွင့်နဲ့ ယခုလို့ နေကြတာ။ ဒါ ကုသိုလ်ဆိုတဲ့ လျော်ပေါ်မှာ ရောက်နေလို့ ဖြစ်တဲ့သဘောပဲ။ အောက်ကိုပို့ဆောင်တတ်တဲ့ ကျောက်ခဲ့နဲ့တဲ့ အကုသိုလ်တွေ မရှိဘူးလားဆိုတော့ ရှိတယ်။ ကိုယ်က လျော်ပေါ်ရောက်နေလို့ မမြှုပ်တာ။ လျော့ကင်းသွားပြုဆိုရင်တော့ ပလုံဆိုပြီး မြှုပ်သွားမှာ သေချာတယ်။ အကုသိုလ်တွေကတော့ အောက်ကိုပို့ဆောင်မှာ ပေါ့။ ကုသိုလ်ရှိရင်တော့ အထက်ကိုရောက်မယ်။

ဒီနေရာမှာ ကုသိုလ်နဲ့ အကုသိုလ်ရဲ့ အစွမ်းသတ္တိနှစ်ခုကို ဖော်ပြတဲ့ အပို့ပို့ယ်လည်းရတယ်။ ကုသိုလ်ဟာ စွမ်းအားကြီးတယ်၊ အကုသိုလ်က စွမ်းအားမကြီးဘူး။ သို့သော် ကုသိုလ်က

မကယ်နှင်တဲ့၊ ချက်ချင်း ကယ်လိုမရတဲ့ အကုသိုလ်မြို့ေတာ့
ရှိတယ်။ တစ်ဘဝတာအတွက် ကယ်လိုမရဘူး။ သို့သော် ထာဝရ
ကယ်လိုမရတဲ့ အကုသိုလ်ဆိုတာ မရှိဘူး။

ဆိုပါစို့။ အမေသတ်တာတို့ အဖေသတ်တာတို့ ရဟန္တာ
သတ်တာတို့ သံယာသင်းခွဲတာတို့ ဘုရားသွေးစိမ်းတည်အောင်
လုပ်တဲ့ အကုသိုလ်တွေဟာ ဤဘဝ၏အခြားမဲ့၌ သေချာပေါက်
အပါယ်ငရဲသွားမှာ။ ကယ်လို မရတော့ဘူး။ ဘယ်လောက်ပဲ
စေတီတွေတည်တည်၊ ဘယ်လောက်ပဲ နှေ့တိုင်း ဘုရားရှိခိုး ရှိခိုး၊
ဘယ်လောက်ပဲ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေလုပ်လုပ် အဲဒီအကုသိုလ်
မြို့ေကျရင်တော့ သေသည်၏အခြားမဲ့မှာတော့ ငရဲရောက်သွားမှာ
ပဲတဲ့။ ဒါကတော့ သေချာပေါက်ပဲ၊ ပဋိသန္တရှိယက် လို ခေါ်တဲ့
အကုသိုလ်ကံမြို့ေကို ကယ်တင်လို့မရဘူး။

ကယ်တင်လို့မရဘူးဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တောင်မှပဲ ငရဲကို
ရက်တို့တို့နဲ့ လွှာတိန်းတာ ရှိသေးတယ်။ ဆိုပါစို့ အဇာတသတ်
မင်းကြီးဟာ သူ့ချွဲဖောင် ပိမ့်သာရမင်းကို ထောင်သွင်းအကျဉ်းချုပ်း
နောက်ခုံး သူ့အမိန့်နဲ့ သတ်ဖြတ်လိုက်တယ်။ ပိတုယာတကကံ
ကျူးလွန်ခဲ့တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သာမည့်ဖလသုတ် ဟောတဲ့
အခါမှာ သူ့ဟာ သာမည့်ဖလသုတ်အခုံးမှာ သောတာပန်
ဖြစ်သင့်သော်လည်း မဖြစ်တော့ဘူး။

သို့သော် ငရဲမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြောရှည်မခံရအောင်
သာမည့်ဖလသုတ်နာရပဲ့ ကုသိုလ်က အထောက်အကူပြုလိုက်
တယ်။ အဇာတသတ်မင်းဟာ အနှစ်ခြောက်သောင်းပဲ ငရဲမှာ
ခံပြီး ပြန်လွတ်လာမယ်။ အကန့်အသတ်လေး ရသွားတယ်။

ဥပမာ ထောင်ဒဏ်တစ်သက်၊ လွတ်ရက်မရှိခို့တာ ချထားတယ်။
ထောင်ဒဏ်တစ်သက်၊ လွတ်ရက်မရှိကနေ လျှော့ပေါ့ရက် ရတဲ့
သဘောပေါ့။ အဲဒီလိုတော့ အထောက်အကူးပြုတယ်လို့ဆိုရမယ်။

၇၃-ခုက္ခာပ္ပာနဝါယာမပဋိ

နောက်တစ်ခုက ၇၃-ခုမြောက် မေးခွန်းကတော့
'ခုက္ခာပ္ပာနဝါယာမ' ဆင်းခဲ့ခုက္ခာကို ဖယ်ရှားဖို့ ကြိုးပမ်း
အားထုတ်ခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး မေးတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြိုးက စတင်ပြီး မေးခွန်းထုတ်တယ်။

"ရှင်နာဂတေန၊ ကိုယ်တော်တို့ဟာ ပြီးခဲ့တဲ့အတိတ်ခုက္ခာကို
ပယ်ဖို့ ကြိုးစားကြတာလား" ဆိုတော့ ရှင်နာဂတေနက "မဟုတ်
ပါဘူး"လို့ ဖြေတယ်။

"ဒါဖြင့် နောင်ဖြစ်လာမယ့်ခုက္ခာကို ဖယ်ရှားဖို့ ကြိုးစားတာ
လား"

"ဒါလည်း မဟုတ်ပါဘူး"

"ဒါဆိုရင် အခုလက်ရှိ ဖြစ်နေဆဲခုက္ခာကို ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့
ကြိုးစားတာလား" ဆိုတော့ "ဒါလည်း မဟုတ်ဘူး" လို့ ဖြေတယ်။

အတိတ်ခုက္ခာဆိုတာ ဖယ်စရာမှုမရှိတော့တာ၊ ပြီးခဲ့ပြီလေ။
အဲဒါအတွက် ဘာမှ ကြိုးစားဖို့မလိုဘူး။ အနာဂတ်ခုက္ခာလည်း
ဖြစ်မှ မဖြစ်သေးတာ၊ လုပ်လို့မရဘူး။ ဒါဖြင့် ပစ္စာပြန်ခုက္ခာကို
ဖယ်ရှားဖို့လားဆိုတော့ ပစ္စာပြန်ခုက္ခာဆိုတာ ဖြစ်နေဆဲ ဖြစ်တယ်။
ဖြစ်နေဆဲခုက္ခာကို ဖယ်ရှားလို့မရဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ဖြစ်နေဆဲခုက္ခာ

ဆိတဏလည်း ဖယ်ရှားဖို့ သူကြီးစားတာ မဟုတ်ဘူးလို ဒီလိ
ဖြေတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ဒါဖြင့် ကိုယ်တော်တို့ ဘာအတွက်
ကြီးစားကြလဲ”လို မေးတယ်။

ရွင်နာဂသနက ဖြေတယ်။ “အခုလက်ရှိဒုက္ခာပြိုးပါခေါ်
တစ်ခြားဒုက္ခတွေလည်း ထပ်ပြီးမဖြစ်ပါစေနဲ့ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်
နဲ့ကြီးစားကြတာပါ”။

ဒီလိဖြေလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီး က ထပ်မေးပြန်
တယ်။ “ဘယ်လိုလဲ နောင်လာမယ့် အနာဂတ်ဒုက္ခဆိုတာ ရှိနေပြီ
လား”။

အနာဂတ်ဒုက္ခဆိုတာ နောင်မှဖြစ်မယ့်ဒုက္ခဟာ အခုရှိနေ
ပြီလားလို မေးချင်တဲ့သဘောပဲ။ နောင် အနာဂတ်ဒုက္ခဆိုတာ Future is not sure ပဲလေ့ သေမှု မသေချာတာ။ နောင်လာမယ့်
ဒုက္ခဆိုတာ ရှိနေပြီလားလို မေးတော့ ရွင်နာဂသနက ဖြေ
တယ်။ “မရှိသေးပါဘူး”။

အဲဒီတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ဒီလိဆိုရင် ကိုယ်တော်တို့
သိပ်တော်ကြတာပေါ့။ အလွန်ကို ပညာရှိကြပါပေတယ် မရှိသေး
တဲ့ ဒုက္ခကိုတောင် ဖယ်ရှားဖို့ ကြီးစားနေကြတာပေါ့” ဆိုလိုက်
တယ်။

ဒီနေရာလေးကို သူက အကွက်ဖမ်းချင်တာ။ မရှိသေးတဲ့
ဒုက္ခဟာ ရှိမှုမရှိသေးတာ၊ မရှိသေးတဲ့အရာအတွက် ကိုယ်တော်
တို့က တရားကျင့်နေကြတာဆိုတော့ ကိုယ်တော်တို့က တကယ့်
ကို ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေပေါ့။ ငွေ့ပြောတဲ့ စကားပါ။ ‘တုမေ့

အတိပညီတာ’ ကိုယ်တော်တိုက တယ်ပြီး တော်ကြောယ်ပေါ့။
မရှိသေးတာအတွက် ကိုယ်တော်တို့ ကြီးဘားနေကြောယ်။

အဲဒီလိုပြောတဲ့အခါ ရှင်နာဂသေနက သူစကားနဲ့ သူကို
ပြန်ဖြဖို့ “အရှင်မင်းကြီး၊ အရှင်မင်းကြီးမှာ ဆန္ဒကျင်ဘက် စစ်ပြု
နေတဲ့ ရန်သူမင်းတွေဆိုတာ မရှိဘူးလား” လို့ မေးလိုက်တယ်။

“ဟာ-ရှိတာပေါ့ ဘူးရား” လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဖြေတဲ့အခါ
“အဲဒီလို ရှိတယ်ဆုံးလို့ရှိရင် ရန်သူတွေ စိုင်းပြီး စစ်တိုက်နေတဲ့
အချိန်ကျမှ အရှင်မင်းကြီးဟာ ကျျးတူးတာလား၊ မြို့နိုးတည်
ဆောက်တာလား” မေးလိုက်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီး က “အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘူး၊ ကြိုတင်
လုပ်ထားရတာပါ” လို့ ဖြေတယ်။

ရှင်နာဂသေန က ဆက်မေးတယ် “ရန်သူတွေလာပြီ
ဆိုတော့မှ အသင်မင်းကြီးတို့ဟာ ဆင်စီးအတတ် သင်တာလား၊
မြင်စီးအတတ် သင်တာလား၊ ဓားခုတ်၊ လွှာတိုး၊ လေးမြားအပေါ်
သင်တာလား” လို့ဆိုတော့ “မဟုတ်ပါဘူး၊ ကြိုတင်ပြီးတော့
သင်ကြောယ်” မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဆိုတယ်။

“ကြိုတင်ပြီးတော့ တံတိုင်းတွေကာတာတို့ ကျျးတူးတာတို့
ကြိုတင်ပြီးတော့ စစ်ပညာတွေသင်ထားကြတာ ဘာအတွက်လဲ”
လို့ ရှင်နာဂသေနက မေးတဲ့အခါ “နောင်အနာဂတ်မှာ ဖြစ်ပေါ်
လာမယ့် အန္တရာယ်တွေကို ဟန္ဒတားဖို့အတွက်ပါ” လို့ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက ဖြေတယ်။

“ဒါဆိုလိုရှိရင် အနာဂတ်အန္တရာယ်ဆိုတာ ရှိနေပြီလား”
လို့ မေးတဲ့အခါ “မရှိသေးပါဘူး” လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဖြေတယ်။

“အရှင်မင်းကြီးက အလွန်ပညာရှိတာပဲ၊ အလွန်တော်တာပတဲ့။ ကိုယ့်မှာ မကျရောက်လာသေးတဲ့ဘေးကို ကာကွယ်ဖို့ကြိုတင်ပြီးတော့ စီမံဆောင်ရွက်နေတာဟာ မရှိသေးတာအတွက် အလုပ်လုပ်နေတာ မဟုတ်လား။”

ရှင်နာဂတေနက မိလိန္ဒမင်းကြီးကို သူစကားနဲ့သူ ပြန်လည် ချေပလိုက်တာ။

ဧရတ္ထ်းတူးတဲ့ ဥပမာ

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား၊ ဥပမာတစ်ခု ထပ်ပေးပါ ဦး” လို့ တောင်းဆိုတယ်။

“အရှင်မင်းကြီး ရေဆာပြီခိုတဲ့အခါမှ ရေတွင်းတူးတာလား”၊ “ဘယ်ဟုတ်မလဲဘုရား။ တပည့်တော် ရေတွင်းက ကြိုတင်ပြီး တူးထားတယ်။

“အဲဒါဖြင့် ရေမဆာသေးဘဲနဲ့ ဘာဖြစ်လို့ တူးတာတို့နဲ့”
“နောင်ဆာရင် သောက်ဖို့ပေါ့ ဘုရား။”

“အရှင်မင်းကြီးကလည်း တကယ်ပညာရှိတာပဲနော်၊ မရှိသေးတာကို အရှိလုပ်ပြီး လုပ်နေတာပဲ” ဆိုပြီး ရှင်နာဂတေနက ချေပတယ်။

လယ်ဏ္ဍာနိခြင်း ဥပမာ

“အသင်မင်းကြီးဟာ ထမင်းဆာမှ လယ်စိုက်တာလား” ဆိုတော့ “ဘယ်ဟုတ်မလဲဘုရား။ စပါးတွေ အရင်စိုက်ပြီးတော့ ဂိုဒေါင်ထဲမှာ ဆန်တွေ စပါးတွေ အကုန်လုံးအပြည့်ထည်ထားရတာ”။

၁၄၆

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

“အဲဒါ ဘာအတွက် လုပ်တာတုန်း။”

“ဆာလိုရှိရင် စားဖို့အတွက် လုပ်တာ။”

အခု “ဆာနေပြီလား” ဆိုတော့ “မဆာသေးပါဘူး” လို့
ဖြေတယ်။

“ဆာတယ်ဆိုတာ မရှိသေးဘဲ လုပ်တယ်ဆိုတော့ အသင်
မင်းကြီးလည်း အလွန်ကိုတော်ပြီး အလွန်ပညာရှိတယ်လို့ ပြောရ^၁
မှာပလို့ ပြန်ပေါ်ပြီးတော့ သူစကားနဲ့သူ ပြန်ချေပလိုက်တယ်။

မရှိတာအတွက် လုပ်နေကြတာဟာ ဒါထုံးစံပဲ။ ကြိုတင်
ပြင်ဆင်မှုတွေ လုပ်ရတယ်၊ မရှိတာအတွက် လုပ်ထားတာပဲ။
ရှင်နာဂတ်သေနက ဘုန်းကြီးတို့တတွေဟာလည်း ဖြစ်ပေါ်လာမယ့်
ဆင်းရဲ့ဒုက္ခ၊ အခုမရှိသေး မဖြစ်သေးသော်လည်း နောင် အဲဒီလို
ဒုက္ခမျိုးတွေ မဖြစ်အောင်လို့ဆိုပြီး ကြိုတင် တရားကျင့်ကြတာ
ဖြစ်တယ်။ ဖြစ်လာမယ့်ဒုက္ခကို မဖြစ်ရအောင် ကြိုတင်ပြီးတော့
ပြင်ဆင်ထားတာပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ဒီလိုဖြေလိုက်တယ်။

အဲဒီလိုဖြေတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ကျေနှင်းလက်ခံသွားပြီး
နောက်ထပ် မေးခွန်းတစ်ခု ထပ်မေးပြန်တယ်။

၇၄-မြို့ဟ္မာလာကပ္ပာ

၇၄-ခုမြောက် မေးခွန်းကျတော့ ‘မြို့ဟ္မာ’ဆိုတာနဲ့
ပတ်သက်ပြီး မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတယ်။ “ကိုဝ ဒုရော
ကူတော့ မြို့ဟ္မာကော်- ဒီလူပြည်ကနေ မြို့ဟ္မာ’ပြည်ဟာ
ဘယ်လောက်ဝေးပါသလဲ။”

ရှင်နာဂသေနက ဖြတယ်။ “လူပြည့်နဲ့ ပြဟ္မာပြည်ဆိုတာ အလွန်ဝေးတယ်။ အိမ်ရဲအထွတ်ကြီးလောက်ကြီးတဲ့ ကျောက်တဲ့ ကြီးတစ်ခု ပြဟ္မာပြည်က ပစ်ချလိုက်မယ်ဆိုလိုရှိရင် တစ်နေ့ တစ်နေ့မှာ ကျောက်တဲ့ကြီးရဲအောက်ကိုကျတဲ့နှစ်ဦးဟာ ယူအနာ ပေါင်း ၄၈၀၀၀ ခနီပေါက်မယ်၊ အဲဒီနှစ်ဦးကျနောက်တဲ့ ကျောက်တဲ့ ကြီးဟာ လေးလကြာမှ မြေပြင်ရောက်နိုင်မယ်။”

တစ်ယူအနာဆိုတာကို ၈-မိုင်နဲ့ တွက်ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် တစ်ရက် တစ်ရက်ကို မိုင်ပေါင်း ၃၈၄၀၀၀။ အဲဒီ ကျောက်တဲ့ကြီး အောက်ကျနောက်တဲ့နှစ်ဦးဟာ အဲဒီလောက် ခနီပေါက်တယ်။ အဲဒီ ကျောက်တဲ့ကြီးဟာ လူပြည်ကို လေးလကြာမှ ရောက်မယ်တဲ့ အဲဒီလောက်ဝေးတယ်လို့ ပြောတာ။

အဲဒီမှာ မိလိန္တမင်းကြီးက “ဒါဖြင့် အရှင်ဘရားတို့ တရား ဟောတဲ့အခါ ပြောကြတယ်။ အားကောင်းတဲ့ ယောက်ဗျား တစ်ယောက်ဟာ ဆန့်ထားတဲ့လက်ကို ကျွေးလိုက်သလို၊ ကွဲး ထားတဲ့လက်ကို ဆန့်လိုက်သလို စိတ်စွမ်းရည် ထက်မြေက်တဲ့ ရဟန်းဟာ လူပြည်မှုပျောက်ကွယ်ပြီး ပြဟ္မာပြည် ရောက်သွား နိုင်တယ်။ အဲဒီစကားကို လက်မခံနိုင်ဘူး၊ အဲဒီအတိုင်းဆိုရင် အလွန်မြန်တဲ့နှစ်ဦးနဲ့ ယူအနာရာပေါင်းများစွာ ဖြတ်သန်းရမှာ ဖြစ်တယ်”လို့ ထောက်ပြတယ်။

ကျောက်တဲ့ကြီးကျတာ လေးလကြာတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ရှင်ဝဏ္ဏပစ္စည်းဟာ လေထဲမှာ လွှင့်သွားနေတာ ဒီလောက်ကြာ တယ်။ ခုံက တန်းရှင်တွေကျတော့ ကွဲးထားတဲ့လက်ကလေး ကို ဆန့်လိုက်သလို၊ ဆန့်ထားတဲ့ လက်ကလေးကို ကွဲးသလို စတဲ့နှစ်ဦးနဲ့ ရောက်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

ဒီစကားကို မိလိန္ဒမင်းကြီး မယုံဘူး၊ လက်မခံဘူး။ အဲဒီ
လောက်ဝေးတဲ့ ပြဟ္မာ့ပြည်ကြီးကို ဘယ်လိုလုပ်သွားမတုန်း။
ဒီလောက်မြိုင်မြိုင်ဆန်ဆန်ကြီး ယူဇာပေါင်း မြောက်များစွာ
ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ရောက်သွားနိုင်မတုန်း၊ မရောက်နိုင်ဘူး။

အဲဒီတော့ ရှင်နာဂသေနက “နေပါဉီး မင်းကြီး၊ အရှင်
မင်းကြီးရဲ့ အတိနယ်မြောက ဘယ်မှာလဲ”

“အရှင်ဘုရား၊ အလသနနှစ်ဆိုတဲ့ကျွန်း ရှိတယ်။ အဲဒီကျွန်း
မှာ မွေးတာပါ အလက်နန္ဒမြို့ယားပါ။”

မိလိန္ဒမင်းကြီးရဲ့ အတိဘူမိအခြေခံတော်ခေါ်တဲ့ Alexander,
ပါဌိလိကျတော့ အလသန လိုခေါ်တယ်။ အဲဒီကျွန်းမြေကြီး
အကြောင်း ဓာဒသာသန်က ပထဝါကျမ်းမှာ တောင်ပေါက်
ဆရာတော်ကြီး ရေးထားတာ ရှိတယ်။ အဲဒီကျွန်းကလည်းပဲ
ကမ္မာ့မြေပုံထဲမှာ ယခင်ကရှိတယ်။ အခေါ်အဝါတော့
ပြောင်းချင်ပြောင်းမယ်။

ရှင်နာဂသေနက မေးတယ် “ကိုဝ် ဒုဇော ဏူတော့
အလသန္ဒာ- အလသနကျွန်းဟာ ဒီကနေ ဘယ်လောက်ဝေး
တုန်း”။

“ယူဇာ ၂၀၀ ဝေးတယ်”

အကွာအဝေးကို အတိအကျဖြေတာဆိုတော့ ယနေ့ခေါ်
မိုင်တို့ ကိုလိုမိတာတို့နဲ့ တွက်ကြည့်ရင် မှန်မမှန် သိလို့ရနိုင်တယ်။
တစ်ယူဇာကို ၈-မိုင်နှုန်းနဲ့ တွက်တာရှိတယ်။ ၁၂-မိုင်နှုန်းနဲ့
တွက်တာရှိတယ်။ “ယောဇ္ဇာ” ဆိုတာ အီနှီးယက ရွေးဟောင်း
အသုံးတစ်ခုပေါ့။ မိုင်ဆိုတာကျတော့ အက်လိုပဲရဲ့အသုံး။ အခု

ခေတ် ကိုလိမ့်တာ ဖြစ်သွားပြန်ပြီ အတိုင်းအတာတစ်ခုက ပြန်ပြီ
မှတ်ရမယ့်သဘောရှိတယ်။

အဲဒီမှာ ရှင်နာဂါသနက မေးပြန်တယ်။ “အရှင်မင်းကြီး
ကိုယ်ငယ်ယ်တုန်းက အဲဒီမှာ လုပ်ခဲ့တာတွေကို မှတ်မိတာ
ရှိသလား”။

“ရှိတာပေါ့”

“ဟာ-မြန်လှည့်လား၊ အခုပဲ ဒီနားနေတယ် အခု အဲဒီကို
သွားသတိရတယ်ဆိုတော့ မြန်လှည့်လားတဲ့။ ယူအနာ ၂၀၀
ရောက်သွားပြီလေ” လို့ ရှင်နာဂါသနက ဆိုလိုက်တယ်။

တရားနာနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကိုယ့်အိမ်ပြန်ကြည့်ပါလား
ရောက်သွားပြီလေ။ လေးငါးခေါက်တောင် စိတ်နဲ့ သွားလို့ ပြန်လို့
ရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ပြဟ္မာ့ပြည်သွားတယ်ဆိုတာ စိတ်နဲ့
သွားတာ။ ရုပ်ခွဲနာကိုယ်ကြီးကို စိတ်ထဲမှာ ထည့်လိုက်ပြီး စိတ်
နှုန်းနဲ့ သွားတာဆိုတော့ ချက်ချင်းရောက်တာပေါ့။ ဒါကို
စိတ္တာဂမနလို့ ခေါ်တယ်။

စိတ္တာဂမန စိတ်ဖြင့်သွားခြင်း ရှိတယ်၊ ကာယဂမန
ကာယဖြင့်သွားခြင်း ရှိတယ်။ ကိုယ်ခွဲနာကြီးနဲ့သွားရင် ဖြည့်ဖြည့်ပဲ
သွားလို့ရမယ်။ စိတ်နဲ့သွားတာကျတော့ ဖြုတ်ခနဲ့ရောက်သွား
တယ်။

အဲဒီမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက စိတ်ခဲ့လျင်မြန်မှုကို သဘော
ပေါက်သွားပြန်တယ်။ ရှင်နာဂါသနရဲ့ ဖြေဆိုချက်ကို သူလက်ခဲ့
လိုက်တယ်။

၁၅၀

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဗုဒ္ဓစာပေမှာလာတဲ့ အကြောင်းအရာ
တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မေးမြန်းတယ်။ မကျေနပ်ရင် ထပ်မေးတယ်။
ဥပမာ ဥပမေယဉ့် ရှင်းတဲ့အခါ သဘောပေါက်သွားရင်လည်း
လက်ခံတယ်။

နိုင်းချုပ်

တရားချစ်ခင် သူတော်စင်ပရီသတ်အပေါင်းတို့ မိလိန္ဒပါဌာ
မှာလာရှိတဲ့ မိလိန္ဒမင်းကြီးနဲ့ ရှင်နာဂသနတို့ရဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ
အချေအတင်ပြောဆိုချက်များဟာ မှတ်သားဖွယ်ကောင်းပြီး
အသိဉာဏ် တိုးတက်စေနိုင်သောကြောင့် ဒီတရားတွေကို နာယူ
မှတ်သားပြီး အသိဉာဏ်ပွားအောင် ကြိုးစားကြရမှာ ဖြစ်တယ်လို့
ကိုယ်စီ ကိုယ်စီ နှလုံးထားပြီး ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေ
ကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

Transcribed by-Ko Thu Rein Aung
Typed by- Wai Wai Lwin

မိလိန္ဒပဋ္ဌာ

မိလိန္ဒမဏ်နှင့် ရှင်နာဂတေသနတို့၏
ဗုဒ္ဓဝါဒဇေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ
အပိုင်း(၂၆)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၇၆၀-ပြည့်၏ ကောဇာသတ္တရန် ၁၃၃၈-ခုနှစ်
ပြာသိုလပြည့်ကျော် (၁၀)ရရှိ၊ (၂၂-၁-၂၀၁၂) ရန်ကုန်တိုင်ဒေသကြီး မရမ်းကုန်း
ဖြိုနယ်၊ သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျော်မှဝင်နှစ်ပြေားနာ၊ သာသနာတော် ထွန်းကား
ပြုဗျားဇော်ပိုးနှစ်ပြေားနာ အူရှုံးသိရိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျော်ပြုလုပ်အပ်သည်
သာသနာပူးအမြတ်မဟုတ် တရားအလျှောက် အထူးမွှုသဘင်အခမ်းအနား၍
ဦးလိုင်မြင့် ဦးရွှေသန်းစုံ၊ ဦးခင်ဗောင်ထွန်း၊ ဒေါ်ဝင်းဝင်းအေး
ဒေါ်စန်းစန်းလွှဲ၊ ဒေါ်ခင်ဗောက်အေး ဒေါ်ခင်ဗုံးရည်နှင့် (၁၉၅၅-၈၁) စက်မှုတ္ထတ္ထလို့
ကျောင်းဆင်း သူငယ်ချင်တစ်စုံတို့၏ အမတအိန္ဒ ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြား
ကောင်သာ ‘မိလိန္ဒမဏ်နှင့် ရှင်နာဂတေသနတို့၏ ခုဗုဒ္ဓဝါဒဇေးရာ အချေအတင်
ပြောဆိုချက်များ အပိုင်း (၂၆)’ တရားဒေသနာတော်။

၃၅-ခုမြောက် မေးခွန်းက ‘ဒီနဲ့ လောကုပွဲနဲ့နား
သမကဘာဝ’ ဘုံချင်း အကွာအဝေးမတူသော်လည်း ထိုဘုံနှစ်ခု
မှာ ဖြစ်ကြတဲ့ သတ္တဝါတို့ရဲ့ အချိန်ပိုင်းချင်းတူတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး
မေးတဲ့မေးခွန်း ဖြစ်တယ်။

၇၅-ခီးနဲ့ ဓလာကူပွဲနဲ့ သမကဘာဝပညာ

မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတယ် “အရှင်ဘုရား၊ ဒီမှာ ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ပြီး ပြဟ္မာ့ပြည်မှာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါတစ်ဦး ဒီမှာ ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ပြီး ကသို့ရ အရပ်ဒေသမှာဖြစ်တဲ့ သတ္တဝါတစ်ဦး၊ အဲဒီနှစ်ဦးရဲ့ အချိန်ဟာ ဘယ်သူက ပိုကြာပြီး ဘယ်သူက ပိုလျင်မြန်သလဲ”။

ဒီမေးခွန်းက ဘာနဲ့တူတူနဲ့ဆိုရင် ရန်ကူနဲ့ Television စက်က ရုပ်သံလွင့်လိုက်တယ်။ အဲဒီရုပ်သံကို မန္တလေးက ဖမ်းယူ တာနဲ့ ပဲခူးကဖမ်းယူတာနဲ့ ဘယ်ဟာကကြာပြီး ဘယ်ဟာ မြန်ပါ သလဲ၊ ပဲခူးကို အရင်ရောက်ပြီးတော့ မန္တလေးကို နောက်မှ ရောက်သလား၊ ဘယ်ဟာက ကြာပြီး ဘယ်ဟာက မြန်သလဲ ဆိုတဲ့ မေးခွန်းမျိုးပဲ။

ဒီ သာဂလမြို့မှလူတစ်ယောက် သေဆုံးသွားတယ်။ သေပြီး အလွန်ဝေးလံတဲ့ ပြဟ္မာ့ပြည် သွားဖြစ်တာရယ်၊ အလွန်ကြီးမဝေးတဲ့ ကသို့ရဆိုတဲ့ဒေသကို သွားဖြစ်တာရယ်၊ အဲဒီ လူနှစ်ယောက် ဖြစ်တဲ့ အချိန်ချင်း ကွာခြားသလား။ ဘယ်သူက လျှင်မြန်ပြီး ဘယ်သူက ကြာသလဲလို့ မေးခွန်းမေးတာ ဖြစ်တယ်။

အဲဒီမေးခွန်းကို ရွင်နာဂတေသန က “အချိန် အတူတူပဲ ရောက်ပါတယ်”လို့ ဖြဖေတယ်။

ဒီကနေသေပြီး ပြဟ္မာဖြစ်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း တစ်စက္ကန့်ဆို တစ်စက္ကန့်၊ ကသို့ရမှာမွေးတာလည်း တစ်စက္ကန့်ဆို တစ်စက္ကန့်ပဲ။ တစ်စက္ကန့်အတွင်း မွေးဖွားကြ၊ ပဋိသန္ဓာ တည်ကြ တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

ကသီရရဆိတာ အီနိယနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ “ကတ်ရွှေးယား” လို့ ခေါ်တဲ့အပ်ပဲ။ နဂါစကိုဆိုတဲ့မြို့ ရှိတယ်။ အီနိယနဲ့ပါကစွာတန်နယ်စပ်မှာ မကြာခဏ ရန်ဖြစ်တဲ့အေသာ ယခုလည်း ကသီရလို့ ခေါ်တယ်။ သို့သော် အီနိယလေသံနဲ့ “ကတ်ရွှေးယား” လို့ ခေါ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးနဲ့ ရှင်နာဂသော်တို့ ဆွေးနွေးနေတဲ့နေရာဟာ ကသီရနဲ့ သိပ်မဝေးဘူး။ အီနိယနိုင်ငံမှာပဲ ဆွေးနွေးနေကြတာမို့ အလွန်ကြီး မဝေးဘူး။ ၁၂-ယူဇာလောက်ပဲ ဝေးတဲ့နေရာ ဖြစ်တယ်။

အနီးအဝေး အလှမ်းကွာလွန်းတဲ့ ပြဟ္မာ့ပြည်နဲ့ ကသီရမှာ သွားဖြစ်ကြတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ အချိန်ပိုင်းခြားအားဖြင့် တူသလား၊ ဘယ်သူကမြှင့်ပြီး ဘယ်သူကကြာသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ဝေးတော့ တူတူပဲလို့ဖြေတယ်။

“အရှင်ဘုရား အဲဒါဆို ဥပမာပေးပါ” တဲ့ဆိုတော့ “အသင် မင်းကြီး ဘယ်မြို့မှာမွေးတာလဲ” လို့ ရှင်နာဂသနက မေးတယ်။

“အရှင်ဘုရား၊ ကလသိဂါမဆိုတဲ့မြို့ ရှိတယ်၊ အဲဒီမြို့မှာ မွေးတာပါ”။ မိလိန္ဒမင်းကြီး ကတိမြို့က အလသနကျွန်း ကလသိဂါမ ဖြစ်တယ်၊ ရာဇ်ဝဲတဲ့မှာသုံးတဲ့ Alexandria ဆိုတဲ့ ကျွန်း၊ ကလသိဂါတဲ့ရွာမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီး မွေးခဲ့တယ်။

“အဲဒီ ကလသိဂါမဟာ ဒီသာဂလမြို့ကနေ ဘယ်လောက် ဝေးလဲ”

“ယူဇာ ၂၀၀ ခန့် ဝေးတယ်”

အိန္ဒိယနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း သာဂလမြို့တော်နဲ့ အတိဒေသ ကလသိဂါမဟာ ယူဇာ ၂၀၀ လောက် ဝေးတယ်လို့ဆိုတယ်။ ဒါဖြင့် ဒီကနေ ကသို့ရက ဘယ်လောက်ဝေးသလဲလို့ ဆိုရင် ၁၂-ယူဇာလောက်ပဲ ဝေးတယ်။

ကသို့ရက ၁၂-ယူဇာဘာ ကလသိဂါမ က ယူဇာ ၂၀၀ ကွာလှမ်းတယ်။ တစ်ယူဇာကို ၈-မိုင်နှုန်းနဲ့တွောက်တာ ရှိတယ်။ ၁၂-မိုင်နှုန်းနဲ့ တွောက်တာရှိတယ်။ ယောဇ္ဈာဒရဲ့ အတိုင်းအတာကို သိနိုင်တယ်။ အိန္ဒိယမှာတစ်ချိန်တုန်းက ယောဇ္ဈာဒဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ ခရီးအကွာအဝေးကို ပေါ်ပြုတယ်။ ကနေ့ခေတ် မိုင်နဲ့ဆိုရင် ၈-မိုင် (သို့မဟုတ်) ၁၂-မိုင်ခန့်လို့ ဆိုတယ်။

“အဲဒီလို ကွဲပြားခြားနားတဲ့ ဒေသနှစ်ခုမှာ အသင်မင်းကြီး အခုချိန် ကလသိဂါမ ပြန်တွေးလိုက်စမ်းပါ သူမွေးတဲ့ ဒေသကို ပြန်တွေးကြည့်လိုက်စမ်းပါ”ဆိုတော့ “တွေးပြီးပြုကိုယ်တော်”တဲ့။

“ဟုတ်ပြီ တွေးပြီပြုဆိုရင် ကသို့ရကိုလည်း တွေးလိုက်စမ်းပါ” ဆိုတော့ “ကသို့ရကိုလည်း တွေးပြီးပြီ” လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဆိုတယ်။

“ကလသိဂါမကို တွေးတာနဲ့ ကသို့ရတွေးတာ ဒီနှစ်ခု ဘယ်ဟာကကြာပြီး ဘယ်ဟာက မြန်တုန်း”လို့ ရှင်နာဂသေနက မေးတဲ့အခါ “တူတူပါပဲ”လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ဖြေတယ်။

အဲဒီလိုဖြေတဲ့အခါ ရှင်နာဂသေနက “ဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲ ပေါ့ ဒီကသေပြီး ပြော့ပြည် သွားဖြစ်တာရယ် ကသို့ရမှာ သွားဖြစ်တာရယ် ဒီနှစ်ခုလုံးဟာ အချိန်အားဖြင့် တူကြတယ်”လို့ ရှင်းပြုတယ်။

လူတစ်ယောက် သေဆုံးသွားလိုရှိရင် ဒီဘဝမှာ သေတာနဲ့
တစ်ဖြင်နက် ဖြစ်ရမယ့်ဘဝမှာ ချက်ချင်းဖြစ်သွားတယ်။ ကြားထဲ
မှာ အန္တရာဘဝလို့ခေါ်တဲ့ စာရင်းမဝင်သေးလို့ waiting list နဲ့
နေရတာမျိုး မရှိဘူး။ ဖြစ်ရမယ့်ဘဝမှာ ချက်ချင်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီ
ဖြစ်ရမယ့်ဘဝဆိတဲ့အထဲမှာ ကိုယ့်အိမ်နားတင် ကိုယ်ပြန်ဖြစ်တာ
ရှိတယ်။ ဒါကို လူတွေက မကျတ်ဘူးလို့ အိမ်ပေါ်ကမဆင်ဘူးလို့
ပြောနေတယ်။ အမှန်ကတော့ အဲဒါလည်း ဘဝတစ်ခုပဲ။ ဘဝ
တစ်ခုအာနေနဲ့ ချက်ချင်းဖြစ်တယ်။

လူပြည်ရောက်မယ်ဆိုရင်တော့ လူအကောင်အထည်
ကတော့ ချက်ချင်းမပေါ်ဘူး။ သန္တစိတ် အနေနဲ့ကတော့
ချက်ချင်းဖြစ်သွားတယ်။ စိတ်အစဉ်ဟာ ပြတ်တောက်သွားတာ
မရှိဘူး။ စုတိစိတ်၊ စုတိစိတ်ပြီးရင် ပဋိသန္တစိတ်ပဲ။ ပဋိသန္တစိတ်
ပြီးရင် ဘဝင်စိတ်တွေ လာပြန်တယ်။ အဲဒီလို့ ချက်ချင်းဖြစ်တယ်။
စုတိနဲ့ ပဋိသန္တကြေားမှာ ဘယ်စိတ်မှ ခြားကွယ်မှုမရှိဘူး။ အချိန်
အနေနဲ့လည်း ခြားကွယ်မှု မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။ ဒါကြောင့်
ဘယ်နေရာမှာဖြစ်ဖြစ် တူညီသော အချိန်အပိုင်းခြား ရှိတယ်လို့
အဘိဓမ္မသဘောအရ ရှင်နာဂတေနက ဒီလို့ဖြေရှင်းခြင်းသာ
ဖြစ်တယ်။

ရုပ်-ဓာတ္ထပြာ

ဂုဒ္ဓ-ခုမြာက် မေးခွန်းက ဟောဗျာ်ပြာ့- ဟောဗျာ်
တရားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။ ဟောဗျာ် ဆိုတာ

ဟေမိ+အင်= ဟေမိဆိုတဲ့ ယောဂိုပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် သစ္စာသိဖို့
ဓမ္မသာမဂ္ဂီရဲ၊ အဂိုအကြောင်းတရားလို့ ဆိုလိုတယ်။

မိလိန္ဒမ်းကြီးက မေးတယ်။ “ကတိ ဘဏ္ဍာ ဟော့ ဟော့မျှ၏”
အရှင်ဘုရား၊ ဟော့မျှင်ဘယ်နှစ်ပါး ရှိသလဲ။ ရှင်နာဂသေနက
ဟော့မျှင် ဦ-ပါးရို့ကြောင်း ဖြေတယ်။ အဲဒီအခါ မိလိန္ဒမ်းကြီးက
“အရှင်ဘုရား သိတဲ့အခါ ဘယ်မျှသောဟော့မျှင်နဲ့ သိပါသလဲ”
လို့ မေးပြန်တယ်။

ဟော့မျှင် ဦ-ပါးရှိတဲ့အထဲမဟု “သိတာက ဓမ္မဝိစယ-
သဟော့မျှင် တစ်ခုတည်းနဲ့ သိတယ်” လို့ ရှင်နာဂသေနက
ဖြေတယ်။

လူတွေမှာ အဂိုအစိတ်အပိုင်းတွေ အများကြီးရှိတယ်။
ခေါင်းပိုင်းမှာကြည့်လိုက် မျက်စိရှိတယ်၊ နားရှိတယ်၊ နှုံးခေါင်း
ရှိတယ်၊ လျှောရှိတယ်၊ နောက် ကိုယ်ကာယတွေရှိတယ်။ မြင်တာ
ဘယ်နှစ်ခုနဲ့ မြင်တာတုန်းလို့ဆိုရင် မျက်လုံးနဲ့ပဲ မြင်တာပဲလေ။
ကြားတာကျတော့ နားနဲ့ပဲ ကြားတယ်။

ဟော့မျှင် ဦ-မျိုးရှိတဲ့အထဲမှာ ဘယ်နှစ်မျိုးနဲ့ သိတာလဲ
ဆိုတော့ သိတယ်ဆိုတဲ့အလုပ်က ပညာရဲ့ အလုပ်ပဲ။ ဟော့မျှင်
ဦ-ပါးမှာ သတိဆိုတာက အမှတ်ရတာ။ ဓမ္မဝိစယက သိတာ။
ဝိရိယက အားထုတ်တာ။ စိတ်ကို မြှင့်တင်ပေးတာ။ ပိတိက
စိတ်ထဲမှာကျေနပ်တာ၊ နှစ်ခြိုက်တာ။ ပသ္သခိုက စိတ်နှလုံး
အေးချမ်းတာ၊ သမာဓိက တည်ပြုမိတာနဲ့ ဥပေကွာက ညီတူညီမှု
ဖြစ်စေတဲ့သဘော။

အဲဒီတော့ ဟောရွင် ဂု-ပါးလို ဟောထားပေမယလို သိတာကတော့ ဓမ္မဝိစယသမ္မာရွင်ကပဲ သိတယ်လို ရှင်နာဂ သေနက ဒီလိုဖြေတယ်။ ဟောရွင်တစ်ခုတည်းနဲ့ သိတယ်လို ဖြေတယ်။

အဲဒီလိုဖြေတော့ “ဒီတစ်ခုတည်းနဲ့သိလိုရှင် ဘာဖြစ်လို ဂု-ခုဟောရတာတုန်းတဲ့ တစ်ခုတည်း ဟောပါလား”လို မိလိန္ဒ မင်းကြီးက ဆိုတယ်။

“မင်းကြီး ဘယ်လိုထင်လဲ။ ဓားရှည်ကြီးကို အိမ်ထဲမှာ ထည့်ထားတယ်။ အိမ်ထဲထည့်ထားတဲ့ ဓားရှည်ကြီးဟာ ခုတ်တဲ့ လက်မပါဘဲနဲ့ ခုတ်စရာတွေကို ခုတ်ဖြတ်နိုင်သလား” လို ရှင်နာဂ သေနက မေးတယ်။

“မခုတ်ဖြတ်နိုင်ပါဘူး” လို မိလိန္ဒ မင်းကြီးက ဖြေတယ်။

“အဲဒါလိုပဲ ဓမ္မဝိစယသဟောရွင်ဟာ ကျော်တဲ့ဟောရွင် ၆-ပါးမပါရင် သူဟာသူ မသိနိုင်ဘူး။ အကူအညီပါရမယ” လို ရှင်းပြေတယ်။

ရှင်နာဂ သေနက ဓားညာမှာနဲ့ ရှင်းပြေတဲ့အခါ မိလိန္ဒ မင်းကြီး က ကျေနပ်လက်ခံသွားတယ်။

၄၄-ပါပုံညာနဲ့ အပွဲ့နှုပ်ဘာဝပြာ

၂၂-ခုမြောက် မေးခွန်းက ‘ပါပုံညာနဲ့ အပွဲ့နှုပ်ဘာဝ’ ကုသိုလ်နဲ့အကုသိုလ် ဘယ်အရာက ပိုများသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်း ဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အရှင်ဘူရား ကုသိုလ်နဲ့ အကုသိုလ်ဘယ်ဟာက ပိုများသလဲ” လို့ မေးတယ်။

ရှင်နာဂသေနက “ကုသိုလ်က များတယ်၊ အကုသိုလ်က နည်းတယ်” လို့ ဖြေတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ဘူးကြောင့်လဲ” လို့ မေးတဲ့အခါ ရှင်နာဂသေနက ရှင်းပြတယ်။

လူတွေဟာ မကောင်းမှုအကုသိုလ်လုပ်ပြီး “ငါ မကောင်းမှု လုပ်မိသွားပြီ” လို့ နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်က မတိုးပါးဘူး။”

အကုသိုလ်တာရား မတိုးပါးပဲ

အကုသိုလ်လုပ်ပြီး စိတ်မကောင်းဖြစ်ကြတယ်။ လူတိုင်းတော့ ဖြစ်ချင်မှုဖြစ်မှာ။ လူမိုက်တွေကျတော့ နောင်တမရဘူးလို့ တော် ကြော်သေးတယ်။ မကောင်းတာလုပ်ပြီး ဝိပုဇ္ဇာရ ဆိုတာ အခုမဖြစ်ပေမယ့် ဒုက္ခဖြစ်လာပြီဆိုရင် ငါလုပ်မိတာ များတယ်ဆိုတဲ့စိတ်က ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီဘဝမှာ မဖြစ်ဘူးဆိုရင်လည်း ငရဲကျတဲ့အခါ ဖြစ်တယ်။ မကောင်းမှု လုပ်တဲ့လိုက် တစ်နေ့နေ့ တစ်ခုနှင့်မဟုတ် ဖြစ်ကိုဖြစ်လာတယ်။

ဒုက္ခတွေပြီး ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ငါများတယ်ဆိုတာ ဖြစ်တယ် (သို့မဟုတ်) လူတော်လူကောင်းစိတ်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်ခါတလေ များများယဉ်းယဉ်း လုပ်ပြီးရင်လည်း ပြန်တွေးမိရင် စိတ်မကောင်းဖြစ်တယ်။ စိတ်ထဲမှာ ဝမ်းသာကြည်နဲ့မှု မဖြစ်ဘူး လို့ ဆိုလိုတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ အဲဒီအကုသိုလ်က မတိုးဘူး။

ကုသိုလ်တေရား တို့မျိုးပုံ

ကုသိုလ်ကောင်းမှုကတော့ ပြုလုပ်တဲ့အခါမှာ အဝိပဇ္ဈ-
သာရ- နှလုံးသာယာမှုကို ဖြစ်စေတယ်။ အဲဒီ ကုသိုလ်ကောင်းမှု
လုပ်ပြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကိုယ်လုပ်တဲ့လုပ်ရပ်ပေါ်မှာ ကျေနှင်းတယ်။
အဲဒီ ကျေနှင်းပြုးကြောင့် ဝမ်းမြောက်တယ်၊ ဝမ်းမြောက်တဲ့အခါ
ပိတ် ဖြစ်တယ်၊ ပိတ်ဖြစ်တဲ့အခါ ပသုဒ္ဓဆိုတဲ့ စိတ်နှလုံးပြုးချမ်း
တယ်၊ စိတ်နှလုံးပြုးချမ်းတဲ့အခါမှာ သုခဆိုတဲ့ စိတ်ချမ်းသာမှု
ကိုယ်ချမ်းသာမှုဖြစ်တယ်။ သုခဖြစ်လာလို့ရှင် စိတ်ဟာ တည်ပြုး
တဲ့သမာဓိကို ဖြစ်စေတယ်။ တည်ပြုးတဲ့ သမာဓိ ဖြစ်လာပြီဆိုရင်
အမှန်အကန်သိလာတယ်။ ဒီဖြစ်စဉ်ကြီး ရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့
ကုသိုလ်ကောင်းမှုက တိုးတယ်။

ဒါ သဘာဝနှစ်ခုကို ဆန်းစစ်ကြည့်ရမယ်။ လူတိုင်းမှာ
ဒီလိုဖြစ်တာလို့ ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တူန်းဆိုရင်
အကုသိုလ်ကို ပေါ်ပေါ်ပါးပါး လုပ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရွှေမှာပဲ
ရှိတယ်ဆိုပေမယ်လို့ တစ်နေ့တစ်ချိန်ကျေရင် ဒီလုပ်ရပ်အတွက်
စိတ်မကောင်း ဖြစ်မှာပဲ။

ကုသိုလ်ဆိုတာ ဝမ်းသာကြည်းမှုတွေနဲ့ သွားသည့်
အတွက်ကြောင့် ကုသိုလ်ဟာ တိုးတယ်။ အကုသိုလ်ကျတော့
စိတ်မကောင်းဖြစ်လို့ တိုးလာမှု မရှိဘူးလို့ ဒီရှုထောင့်ကနေ
ပြီးတော့ ကုသိုလ်နဲ့ အကုသိုလ်၊ “အကုသိုလ်က နည်းတယ်၊
ကုသိုလ်က များတယ်” လို့ ဖြေဆိုခြင်း ဖြစ်တယ်။

အဲဒီမှာ ရှင်နာဂတေနက ဥပမာတစ်ခု ထပ်ပြောတယ်။
“မြေလက်ပြတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်က မြတ်စွာဘုရားကို

ကြောပန်းတစ်ပွင့် လျှော့လိုက်တယ်။ အဲဒီကြောပန်းတစ်ပွင့် လျှော့လိုက်တဲ့ ကုသိုလ်က ဇာ-ကမ္မာထိအောင် သူဟာ အပါယ်ငရဲ မရောက်ဘူး”တဲ့။ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်က နည်းတယ် ကုသိုလ်က များပါတယ်လို့ ပြောတာ။

ပန်းတစ်ပွင့် ကုသိုလ်

အဲဒီပန်းလေးတစ်ပွင့် လျှော့လိုက်တာနဲ့ပဲ ဇာ-ကမ္မာ အပါယ်မလားဘူးဆိုတာ စာပေကျမ်းဂန်မှာ ဒီလိုခိုထားတာက ပန်းလေးတစ်ပွင့်နဲ့ရော ဒီလိုဖြစ်နိုင်သလားလို့ မေးစရာနှုတ်တယ်။ ပန်းလေးတစ်ပွင့် လျှော့လိုက်တဲ့ကုသိုလ်နဲ့ သူဟာ ဇာ-ကမ္မာ အပါယ်မလားဘူးဆိုသည်မှာ ဘယ်လိုဖြစ်နိုင်သလဲ။

ပန်းတစ်ပွင့်လျှော့တဲ့ ကုသိုလ်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကောင်းရာသုဂေတိ၊ ဆိုပါစို့- လူဖြစ်တယ် နတ်ဖြစ်တယ်။ နတ်ဖြစ်ပြီးတော့ လူပြန်ဖြစ်တယ်။ လူပြန်ဖြစ်တဲ့အခါမှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှ တွေ့ဆက်လုပ်တယ်။ ဆက်လုပ်တော့ နတ်ဖြစ်လိုက်၊ လူဖြစ်လိုက် ကောင်းတာတွေချည်းပဲ ဆက်ဆက်လုပ်သွားသည့် အတွက် ကြောင့် ပန်းတစ်ပွင့်လျှော့တဲ့ကုသိုလ်ရဲ့အရှိန်နဲ့ ဆက်ဆက်ပြီးတော့ ကုသိုလ်တွေလုပ်၏ အဲဒီလိုလုပ်ခြင်းကြောင့် ဇာ-ကမ္မာထိအောင် သူဟာ အပါယ်ငရဲကို မရောက်ဘူးလို့ ဒီလို ဆိုလို တယ်။

ရှာ-အန္တာ အာန္တာ ပါပကာရဏာပညာ

၃၈-ခုမြောက် မေးခွန်းကတော့ ဇာနန္တာ ဇာနန္တာ
ပါပကရဏာ မကောင်းမူလုပ်တဲ့အခါမှာ သိလို့လုပ်တာနဲ့ မသိလို့
လုပ်မိတာ ဘယ်ဟာပို့ဆိုးသလဲ ဆိုတဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီး က မေးတယ် “လူတစ်ယောက်ဟာ
မသိလို့ အကုသိုလ်လုပ်တယ်၊ တစ်ယောက်ကတော့ သိလျက်
အကုသိုလ် လုပ်တယ်။ ဘယ်သူရဲ့ အကုသိုလ်က ပိုများသလဲ”။

ရွင်နာဂေသနက ဖြေတယ် “မသိလို့လုပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့
အကုသိုလ်က ပိုများပါတယ်”။

အဲဒီအဖြေကို အများစုက ထောက်ခံမယ် မထင်ဘူး။
ဘာဖြစ်လိုတုန်းဆို မြန်မာပြည်မှာ ဒီကောင် သိလျက်သားနဲ့
လုပ်တာ လူမိုက်လိုပဲပြောကြတာ။ မသိလို့လုပ်မိရင် ခွင့်လွှတ်
ကြတယ်လော့။ သို့သော် ဥပဒေများတော့ မသိလို့ လုပ်မိပါတယ်
ဆိုတာနဲ့ အပြစ်ကလွှတ်မှာတော့ မဟုတ်ဘူး။

အကုသိုလ်မှာလည်း မသိလို့လုပ်မိတာနဲ့ သိလျက်လုပ်တာ
ဘယ်ဟာက ပို့ဆိုးသလဲလို့ဆိုရင် အများရဲ့အဖြေကတော့
သိလျက်လုပ်တာ ပို့ဆိုးတယ်။ ဒီလိုဖြေကြလိမ့်မယ်။ သို့သော်
ရွင်နာဂေသနက မသိလို့ အကုသိုလ် လုပ်မိတာက ပို့ဆိုးတယ်
လို့ ဖြေတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးကလည်း အဲဒီအဖြေကို သဘောတူပုံ
မရဘူး။ “ကိုယ်တော် ဒီလို့ဆိုရင် သူရဲ့အမှုထမ်းတွေထဲက
မင်းသားတွေပဲဖြစ်စေ အမတ်တွေပဲဖြစ်စေ မသိလို့ မကောင်းမူ
လုပ်တဲ့လူတွေကို ဒဏ်နှစ်ဆချရမှာပေါ့” လို့ ဆိုတယ်။

၁၆၂

ဒေါက်တာ အရှင်နှုန်းမာလာဘိဝံသ

ရွင်နာဂသနေက ဥပမာနဲ့ရှင်းပြတယ် “ပူကျက်နေတဲ့
သတုံးကြီးကို တစ်ယောက်က သိလျက်ကိုင်တယ် တစ်ယောက်
က မသိလို့ ကိုင်မိတယ်။ ဘယ်သူကို ပိုလောင်မလဲ” လို့ မေးတဲ့
အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက “မသိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ပိုလောင်မယ်၊ သိတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်က သက်သာမယ်” လို့ ဖြေတယ်။

“အကုသိုလ်လုပ်ရင်လည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ မသိလို့လုပ်မိတယ်
ဆုတဲ့အကုသိုလ်က ပိုပြီးတော့ များတယ်” လို့ ဖြေတဲ့အခါ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက လက်ခံသွားတယ်။

၇၉-ဉာဏ်ရှုရှုကာခီ ဂမနပဋ္ဌာ

၇၉-ခုမြောက်မေးခွန်းက ‘ဉာဏ်ရက္ခရာဘဒီဂမန’ ဉာဏ်-
ကုရ စတဲ့ ဝေးလံတဲ့ဒေသသို့ သွားရောက်ခြင်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့
မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား ဒီကိုယ်ကာယနဲ့ ဉာဏ်-
ကုရကျွန်း သွားနိုင်သူ သို့မဟုတ် ပြော့ပြည်နဲ့ တြေားကွွန်း
ဒေသသွားနိုင်သူ တစ်စုံတစ်ယောက် ရှိပါသလား” လို့ မေးတယ်။

ရွင်နာဂသနေက “ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးနဲ့ ဉာဏ်ရကုရ ကိုပဲ
ဖြစ်စေ ပြော့ပြည်ပဲဖြစ်စေ တစ်ခြားနေရာပဲဖြစ်စေ သွားနိုင်တဲ့
သူ ရှိပါတယ်” လို့ ဖြေတယ်။

“ဒါဖြင့် ဒီမဟာဘူတာကာယနဲ့ ဉာဏ်ရကုရ ပြော့ပြည်နဲ့
တြေားဒေသ တစ်ခုခုကို ဘယ်လိုသွားတာလဲ”

ရှင်နာဂသနက ပြန်မေးတယ်။ “မြတ္တေးမှာ တစ်ထွာ
တစ်တောင် အသင်မင်းကြီး ငယ်စဉ်တွန်းက ခုန်ခဲ့တာများ
မှတ်မှတ်ရရ ရှိသလား”တဲ့။ “ရှုပါတယ် တပည့်တော် အမြင်
ရှစ်တောင်လောက်ထိအောင် ခုန်နိုင်တယ်” လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက
ဆိုတယ်။

“ဟူတ်ပြီ၊ ဘယ်လိုခုန်တာတုန်း ပြောပြစမ်းပါ”ဆိုတော့
ပထမ ခုန်တော့မယ်ဆိုရင် ‘ကို’သွင်းတယ်ပေါ့။ ဘယ်လောက်ထိ
အောင် ခုန်မယ်ဆိုပြီး စိတ်အားသွင်းလိုက်တယ်။ သွင်းပြီးတဲ့
အခါကျတော့ ဘယ်လောက်ထိရောက်အောင် ခုန်မယ်ဆိုတဲ့
စိတ်နဲ့ ခုန်လိုက်တာ။ သူစိတ်ထဲရဲ့ ရည်မှန်းချက်အတိုင်း သူ
ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ပေါ့ပါးမြောက်တက်သွားတယ်။”

ခုန်ပုံတော့မယ်ဆိုရင် စိတ်ခွဲစွမ်အားနဲ့ ပထဝိနဲ့ အာပေါကို
လျော့ချုပြီးတော့ တေဇောနဲ့ ဝါယောကို မြှင့်တင်ပေးလိုက်တဲ့အခါ
လူဟာပေါ့သွားတယ်။ ပေါ့သွားပြီးတော့ ခုန်ပုံလို့ ရသွားတဲ့
သဘောလို့ ဖိလိုဆိုတယ်။

ဒီမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက သူ့အတွေ့အကြံကို ပြောတယ်။
သူဟာ ခုန်မယ်ဆိုတဲ့စိတ်ကို အားတင်းလိုက်တဲ့အခါမှာ သူခန္ဓာ
ကိုယ်က ပေါ့သွားပြီးတော့ ခုန်နိုင်သွားတယ်လို့ ဖိလိုဆိုလိုတယ်။

ရှင်နာဂသနက က သူကို ကောက်ချက်ခွဲပြောတယ်။
“ဒီအတိုင်းပဲပေါ့၊ စိတ်ကိုပိုင်နိုင်တဲ့ တန်ခိုးရှင်တစ်ယောက်ဟာ
သူရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို စိတ်ထဲထည့်လိုက်ပြီး စိတ်စွမ်းအားနဲ့
ကောင်းကင်ပုံတက်တာ ဖြစ်တယ်။”

၁၆၄

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝသ

ဒီလိပြာလိုက်တော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံသွားပြန်
တယ်။

၈၀-ဒီယိုဇ္ဈိပဉာဏ်

၈၀-မြောက် မေးခွန်းက ‘ဒီယိုဇ္ဈိပဉာဏ်’ အရိုးရှည်တဲ့
အကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီးမေးတာ။

“အရိုးတွေဟာ ယူအနာတစ်ရာမက ရှည်တယ်လို့ ပြောကြ
တယ်။ သစ်ပင်တွေတောင် ယူအနာတစ်ရာရှည်တဲ့သစ်ပင် မရှိဘူး
တဲ့။ သတ္တဝါရဲ့အရိုးဟာ ဘယ်လိုလုပ် ရှည်နိုင်မှာတုန်း” လို့ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက ဆိုတယ်။

အဲဒီမှာ ရှင်နာဂါသနက ပြန်မေးတယ်။ “မင်းကြီး၊
သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ယူအနာငါးရာ အလျားရှိတဲ့ ငါးကြီးတွေရှိတယ်
ဆိုတာ ကြားဖူးလား” လို့ မေးတဲ့အခါ “အရှင်ဘူးရား၊ ကြားဖူး
ပါတယ်” လို့ ဖြေတယ်။

“အဲဒါဆိုရင် ပင်လယ်ထဲမှာ ယူအနာငါးရာလောက်
ထိအောင် ရှည်လျားကြီးမားတဲ့ ငါးကြီးတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီ
ငါးကြီးတွေရဲ့ အရိုးတွေဟာ ရှည်မှာပေါ့” လို့ ဖြေလိုက်တဲ့အခါ
မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံသွားတယ်။

ဒီမေးခွန်းကတော့ စာနဲ့ပတ်သက်တဲ့မေးခွန်းလည်း မဟုတ်
ဘူး၊ တရားနဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ပဟုသုတ
အနေနဲ့ မေးတာပဲဖြစ်တယ်။ သတ္တဝါအကောင်ကြီးလို့ရှိရင်
အရိုးကလည်း ရှည်မှာပေါ့။ သတ္တဝါကြီးသလောက် အရိုးကြီး

ကလည်း ကြီးမှာ၊ အဲခိုလိုဖြေလိုက်တယ်။ အားလုံး မေးခွန်းပေါင်း ၈၀-ထိအောင် အမေးအဖြေ လုပ်ပြီးသွားပြီ။

နိုင်းချုပ်

တရားချုစ်ခင် သူတော်စင်ပရိသတ်အပေါင်းတို့ မိလိန္ဒပဏ္ဍာလိုဆိုတဲ့ အခွန်းမှာ မေးခွန်းပေါင်း ၈၇-ခု ရှိတယ်။ ထို့နောက် မှာ ဆက်မေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကျတော့ မေလ္လာကပညာ တို့ တစ်ခြားနာမည်တွေနဲ့ မှည်ပြီးတော့ ဖော်ပြထားတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို မေးခွန်းတွေမေးပုံနဲ့ ဖြဖုပုတွေကို ကြားနာရတဲ့အခါမှာ ပဟုသုတတွေ၊ အသိဉာဏ်တွေ တိုးတက်မြင့်မားစေနိုင်တယ်။ အမေးအဖြေဆိုတာ သူတော်းပွားရေပြီး အသိဉာဏ်ကို မြင့်မား စေနိုင်တယ်၊ ဘယ်ကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီးဖြစ်ဖြစ် အားလုံး မေးမြန်း စူးစမ်းတတ်ဖို့ စူးစမ်းတတ်ပြီးတဲ့အခါမှာ အဖြေရှာတတ်ဖို့ မေးခြင်းမြန်းခြင်းဟာ ပညာဉာဏ်တိုးခြင်းရဲ့အကြောင်းပြစ်တယ် ဆိုတာကို မှတ်သားနာယူပြီး မိမိတို့ဘဝမှာ အမှတ်တမဲ့မနေဘဲနဲ့ ပညာတို့ပွားအောင် ကြီးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓ ... သာဓ ... သာဓ

Transcribed by-Ko Thu Rein Aung
Typed by- Wai Wai Lwin

မိလိန္ဒပြာ
မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂမသနတ္ထိအိ
ဗုဒ္ဓဝါဓရရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ
အပိုင်း(၂၇)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၂၆-ပြည့်ကျိုး ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၈၀-ခုနှစ်၊
 နတ်တော်လပြည့်ကျော် (၉)ရက်၊ (၃၁-၁၂-၂၀၁၈) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊
 မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော်
 ထွန်းကားပြန်လွှားမေးဦးဌာန၊ မျှော်သီရိပိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျော်းပ
 ပြုလုပ်အားလုံး သည် သာသနုပ္ပါဒ္ဓမြတ်စုရေးလာ တရားအလျှောက် အထူးခွဲသဘင်
 အခင်းအနား၌ လသာမြို့နယ်၊ လသာလမ်း၊ အမှတ် ၄၄ ဦးဝင်း+ဒေါ်သီန်းနှီး
 မိသားဓရ ဦးအောင်သန်းကြည်+ ဒေါက်တာခင်းခင်း (စင်ကာပူ) မိသားရုတိုင်း
 အမတော်နာ၊ မွေးဒါနာဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ‘မိလိန္ဒမင်းနှင့် အရှင်
 နာဂမသနတ္ထိ၏ ဓမ္မဝါဒရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ အပိုင်း(၂၇)
 တရားဒေသနာတော်။

နှစ်ဦးစလောက်အခါန်မှုစြေး မိလိန္ဒပြာကို ၂၆-ပိုင်းအထိ
 ဟောလာခဲ့တာ မေးခွန်းနဲ့ အချေအတင်ပြောဆိုချက်ပေါင်း ၈၀-
 တိတိ ဟောပြီးသားဖြစ်တယ်။ မေးခွန်း ၆-ပုဒ် ကျေန်နေလို့ မိန္ဒြစ်
 မကုန်ခင် နိဂုံးချုပ်ဟောပါမယ်။ မိလိန္ဒပြာဆိုတဲ့ ကဏ္ဍမှာ
 မေးခွန်းပေါင်း ၈၆-ပုဒ်ရှိတယ်။ အပိုင်း (၂၇)မှာ မေးခွန်းပွဲ
 ၆-ပုဒ်ကို ဟောမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မိလိန္ဒာမင်းကြီးက ရဟန်းတော်များကို နန်းတော်ကိုပင့်ပြီး ဆွမ်းကပ်တယ်၊ ဆွမ်းကပ်ပြီးတဲ့အခါမှာ ရဟန်းတော် ရှစ်သောင်း က ပြန်ကြပြီး ရှင်နာဂေါသနနဲ့အတူ ၁၀-ပါးပဲ ကျွန်းရစ်ခဲ့တယ်။ မိလိန္ဒာမင်းကြီးက မေးခွန်းတွေ မေးလိုက်တာ ညာသန်းခေါင်ချိန် အထိ ရောက်သွားတယ်။ ညာသန်းခေါင်ချိန် မေးခွန်းတွေကို ဒီကနေ့ နာယူမှုပ်တယ်။

၈၁- အသာသသ ပသာသပဋိ

မေးခွန်းနံပါတ် ၈၁-က ‘အသာသသ ပသာသသ နိရောဓ ပဏ္ဍာ’ ထွက်လေ ဝင်လေ ရပ်တန့်ချုပ်ပြိုမ်းသွားခြင်းနဲ့ ပတ်သက် တဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒာမင်းကြီးက မေးတယ် “အရှင်နာဂေါသန၊ အရှင်ဘုရားတို့က အသာသသ ပသာသလိုဆိုတဲ့ ဝင်လေထွက်လေကို ချုပ်ပြိုမ်းအောင် လုပ်လို့ရတယ်လို့ ပြောကြတယ်။ တကယ်ပဲ ချုပ်အောင် လုပ်လို့ရသလား”။

ရှင်နာဂေါသနက “မှန်ပါတယ်၊ အသာသသ ပသာသသ ထွက်လေဝင်လေ ချုပ်အောင်လုပ်လို့ ရပါတယ်” လို့ ဖြေတယ်။

“ထွက်လေဝင်လေ ရပ်တန့်သွားအောင်၊ ချုပ်အောင်ဘယ်လိုလုပ်တာတုန်း” လို့ မိလိန္ဒာမင်းကြီးက မေးတဲ့အခါရှင်နာဂေါသနက “မင်းကြီး၊ တစ်ချို့လူတွေဟာ ညာအိပ်တဲ့အခါဟောက်တတ်တယ်ဆိုတာ ကြားဖူးပါသလား” လို့ ပြန်မေးတော့ “ကြားဖူးပါတယ်” လို့ ဖြေတယ်။

ဟောက်တာကို ပါ၌စာပေမှာ ကာကွ္ခာမာနလို သုတယ်။ ကျိုးသံကဲ့သို့ ဟောက်ရှုတယ်၊ လူတွေမှာလည်း အိပ်ပြီဆိုရင် ဟောက်တဲ့လူတွေ ရှုတယ်။

“မင်းကြီး၊ အဲဒီ ဟောက်တဲ့ လူတစ်ယောက်ကို သူရဲ့ အနေအထား ပြောင်းလိုက်မယ်ဆိုလိုရှိရင် ဟောက်သံ ပျောက် မသွားဘူးလား” “ပျောက်ပါတယ်” လို ဖြေတယ်။

“ခန္ဓာကိုယ်အနေအထား ပြောင်းလိုက်လိုရှိရင် ဟောက်သံ ဟာ ရပ်သွားနိုင်ပါတယ်။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဟာ ကာယ နဲ့ပတ်သက်ပြီး လေ့ကျင့်ထားတာလည်း မရှိဘူး၊ စိတ္တနဲ့ပတ်သက် ပြီး လေ့ကျင့်ထားတာလည်း မရှိဘူး၊ သီလပညာနဲ့ပတ်သက်ပြီး လေ့ကျင့်ထားတာလည်း မရှိဘူး၊ အဲဒီလို လေ့ကျင့်ထားတာ မရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တောင်မှ ကိုယ်ကာယကို အနေအထားတစ်ခု ပြောင်းလိုက်တာနဲ့ ဟောက်သံ ရပ်သွားနိုင်ရင် စတုတ္ထစွာနှင့် ဝင်စားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်မှာ အသက်ရှုရပ်အောင် မလုပ်နိုင်ဘ နှုမလဲ” လို ရှင်နာဂသေနက ရှင်းပြတယ်။

ရှင်နာဂသေန ဖြေလိုရင်းကတော့ စတုတ္ထစွာနှင့် ဝင်စားနေ တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အသောသ ပသောသ ချုပ်နေတယ်။ အသောသ ပသောသဆိုတဲ့ ထွက်လေဝင်လေ မရှိတော့ဘူး။ ထို မရှိတာဟာ ဘာဝိတကာယ, ဘာဝိတစိတ္တ, ဘာဝိတသီလ ဘာဝိတပညာ လိုခေါ်တဲ့ စနစ်တကျလေ့လာထားတဲ့ ကိုယ်အနေအထား၊ စနစ်တကျ လေ့လာထားတဲ့ သမာဓိအနေအထားတွေကြောင့်မို့လို ထွက်လေ ဝင်လေကို ရပ်ဆိုင်းလိုရတယ်။ သမာဓိစွမ်းအားနဲ့ ရပ်ဆိုင်းလို ရတယ်လို ဒီလို ဖြေတာ။

အသာသ ပသာသ ဆိုတဲ့ ထွက်လေဝင်လေဟာ
သူဟာသူ ဖြစ်နေတာလားဆိုရင် စာပေကျမ်းဂန်မှာ အသာသ
ပသာသကို စိတ္တဇဝါယောလို သုံးတယ်။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့
ရှာရှိက်မှုပဲ ဖြစ်တယ်။ စိတ်က နှုံးညုံသွားပြီဆိုလိုရှိရင်၊ လေကို
ဖြစ်နိုင်လေက်အောင် စိတ်က မထင်ရှားတော့သူး ဆိုလိုရှိရင်
လည်း အသက်ရှုမှုဟာ ရပ်တန်သွားတယ်။

သာမန် အနေအထားအားဖြင့် လူတစ်ယောက်ဟာ
မောကြီးပန်းကြီး ပြေားလာတဲ့အချင်မှာ ဟောဟဲ ဟောဟနဲ့ မနေ
ပေဘူးလား။ တစ်နေရာမှာ အပန်းဖြေ နားနေလိုက်တဲ့အခါ
နာခေါင်းကလေရှုတာ သိပ်မကြားရအောင် သိမ်မွေ့သွားတယ်။
အဲဒီတော့ သမာဓိစွမ်းအားနဲ့လောကျင့်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ
လေရှုသံဆိုတာ ရပ်ဆိုင်းသွားတဲ့ အနေအထားမျိုးထိတောင်
ရောက်နိုင်တယ်။

စတုထွေစွာနိုင်စားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ ခန္ဓာကိုယ်မှာ အသာသ
ပသာသဟာ ချပ်တယ်လို ဒီလိုရှင်းလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီး
က “အရှင်ဘုရားဖြေပုံ သင့်တော်ပါတယ်” လို ပြောတယ်။

၈၂-သမ္မတပြာ

၈၂-ခုမြောက် မေးခွန်းကတော့ သမ္မတနဲ့ ပတ်သက်တဲ့
မေးခွန်းဖြစ်တယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတယ် “အရှင်ဘုရား နာဂတေန၊
သမ္မတလိုပြောကြတယ်၊ ဘာကြောင့် ပင်လယ်ရေတွေကို သမ္မတလို
ပြောကြသလဲ”။

ရှင်နာဂါသနက သမုဒ္ဒလိုခေါ်ခြင်းအကြောင်းကို ရှင်းပြတယ်။ “ယတ္ထက် မဟာရာဇ ဉာဏ်၊ တတ္ထက် လောက်၊ ယတ္ထက် လောက် တတ္ထက် ဉာဏ်- ရေရှိသမျှ အင်နှစိတယ်၊ အင်နှစိသမျှ ရေရှိတယ်။ ရေနဲ့အမျှ အင်နာတ်တွေရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် သမုဒ္ဒလိုခေါ်တယ်။

သမုဒ္ဒ ဟူသော ဝါဟာရရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို “သမ ဉာဏ် (ဉာဏ်န) လောက် ဓာတ္တာတိ သမုဒ္ဒီ”- ရေနဲ့အမျှ အင် ဓာတ်ရှိသောကြောင့် သမုဒ္ဒလို ဆိုတာဖြစ်တယ်။ အဘိဓာနပ္ပါယာရှိကာ ကျမ်းမှာတော့ သမ္မာ ကြိုဒ် (ကိုလိုနှစ်) စန္တာဒယေ အသွား အာပါနိတိ သမုဒ္ဒီ - လ,ထွက်တဲ့အခါ ရေတိုးတဲ့နေရာဖြစ်လို သမုဒ္ဒခေါ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုတယ်။

ရှင်နာဂါသနရဲ့ အဖြောက် “ကလျောသိ ဘဏ္ဍာ- အရှင် ဘုရားဖြတ်တာ သင့်တော်ပါတယ်” လို မိလိန္ဒမင်းကြီးက လက်ခံတယ်။

ဂုဏ်သုတေသနပညာ

ဂုဏ်သုတေသန မေးပြန်တယ်။ သမုဒ္ဒရာ ရေတွေဟာ ဘာလိုင်န်သလဲ ဆိုတဲ့မေးခွန်း မေးတယ်။ ဒီကန္တာခေတ်လည်း အဖြောက်ကြတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒီကန္တာခေတ် အဖြောက်တာနဲ့ ရှင်နာဂါသန အဖြောက်တာနဲ့ ဘယ်လိုကွာသလဲ ဆိုတာ ကို ကြည့်ရမယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “ကေန သမုဒ္ဒိ ဓကရသော
လောကရသော-ဘာကြောင့် သမုဒ္ဒရာရေတွေဟာ အင်စာတ်
တစ်မျိုးတည်း ရှိရသလ”လို့ မေးတယ်။

ရှင်နာဂရသန က ဖြေတယ် “စီရသလို့တတ္တာ
မဟာရာဇ ဥဒကသာ- ရေတွေဟာ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ
ပင်လယ်ထဲမှာ ရှိနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ငန်တဲ့အရသာတစ်မျိုး
တည်း ဖြစ်ပါတယ်။”

အခုခေတ် အဖြေထုတ်ပုံကတော့ “မိုးရွာချလိုက်တဲ့အခါ
ကျောက်ဆောင်တွေ၊ မြေတွေပေါ်မှာရှိတဲ့ အင်စာတ်တွေဟာ
မိုးရေတွေနဲ့ပါသွားပြီး ပင်လယ်ထဲ ရောက်သွားတယ်။ နှစ်သန်း
ပေါင်းများစွာ ကြာတဲ့အခါမှာ အဲဒီ အင်စာတ်တွေက စုမိတယ်။
အပေါ် ရေတွေက အနီးဖြစ်ပြီး ထွက်သွားတယ်၊ အင်စာတ်တွေ
က အောက်မှာ ကျွန်ရစ်တယ်။ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ အင်
စာတ်တွေ စုမိပြီး ဆားငန်ရေအတိ ဖြစ်သွားတယ်”

ပင်လယ်မှ ဒီခေ

“ဒီရေ ဘာကြောင့်တက်သလ” ဆိုတဲ့မေးခွန်းကို ယနေ့
ခေတ်မှာ “လ,ရဲခွဲအေးကြောင့် ဒီရေတက်တယ်”လို့ ဖြေကြတယ်။

လ,ရဲခွဲအေးကြောင့် လဆန်းရက်မှစပြီး ဒီရေတက်လေ့
ရှိတယ်။ လပြည့်နေ့ကျ အမြင့်ဆုံးတက်တယ်လို့ ဒီကနေ့ခေတ်မှာ
အဲဒီလို့ ဆိုကြတယ်။ သို့သော် ပါဉ်စာပေ သံယုတ္တ နိကာယ
ဥပယနှိမ် သုတ်ရဲ့ အဖွင့်နိုကာမှာ မတူညီသော အကြောင်းကို
ပြထားတယ်။

သာသနာတော်နှစ် နှစ်တစ်ထောင်လောက်က ရေးခဲ့တဲ့
စာထဲမှာ ဒီရောတ်ခြင်းအကြောင်း ယခုလို ဖော်ပြထားတယ်။
ပင်လယ်ထဲမှာ ကျောက်ဆောင်ကြီးတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီ ကျောက်
ဆောင်ကြီးတွေမှာ စန္ဒကြွှေ့ကျောက်တွေ (လ,ရောင်နဲ့တွေ့ရင်
ရေအန်ထွက်တဲ့ကျောက်) ရှိတယ်။ ကျောက်က J-မျိုးရှိတယ်။
သူရိယကြွှေ့ကျောက်နဲ့ စန္ဒကြွှေ့ကျောက်လို့ နှစ်ခုရှိတယ်။
သူရိယကြွှေ့ကျောက်က နေရောင်နဲ့တွေ့ရင် မီးတော်တယ်။
စန္ဒကြွှေ့ကျောက်က လ,ရောင်နဲ့တွေ့ရင် ရေတွေ အန်ထွက်
တယ်။ တစ်ခြားအချိန်မှာ ဆိုလိုရှိရင် ကျောက်ဆောင်ထဲမှာ
ရေဝပ်နေတယ်။ လ,ထွက်လာလို့ လ,ရောင်နဲ့ တွေ့လိုရှိရင်
အဲဒီရေတွေ အန်ထွက်လာတယ်။ ကျောက်ဆောင်ထဲက ရေတွေ
ထွက်လာသည့်အတွက် ဒီရောတ်တယ်လို့ ပြောတယ်။ ဒါက
ပါဌိစာပေမှာပါတဲ့အဖြေ။

ပါဌိစာပေမှာဆိုထားတဲ့ စန္ဒကြွှေ့ကျောက်တွေခဲ့ လ,ရောင်
နဲ့တွေ့တဲ့အခါ ရေတွေ အန်ထုတ်လာသည့် အတွက်ကြောင့်
ဒီရောတ်တယ်ဆိုတာ ပိုပြီးတော့ ယုတ္တိရှိသလို ထင်မိတယ်။
ဘာကြောင့်တုန်းဆိုရင် လ,ဆွဲအားကြောင့်လို့ဆိုရင် လ,က
ရေခြက်ထဲကရေဆိုရင် လွယ်လွယ်လေး ဆွဲသွားမှာပေါ့။ သို့သော
ဘာကြောင့် ပင်လယ်ထဲကရေကျမှ ဆွဲရသလဲဆိုတာကိုတော့
အဖြေရှာရမှာပေါ့။

နှစ်ပေါင်းများစွာကြာလို့ ဆားဓာတ်တွေကပိုများလာတယ်။
ဒါကြောင့် ပင်လယ်ကြီးဟာ ကေရသော လောကာရသော-
ဆားနဲ့အရသာတစ်မျိုး ဖြစ်တယ်လို့ဖြေတော့ “ကလျားသိ

ဘဏ္ဍာ- အရှင်ဘုရားအဖြေ သင့်တော်ပါတယ”လို့ မိတ္ထနမင်းကြီးက လက်ခံသွားတယ်။

၈၄-သုတေသနမှုပညာ

နောက် ၈၄-ခုမြောက် မေးခွန်းက သူခုမပညာ လို့ ခေါ်တယ်။ သူခုမ ဆိုတာ သိမ်မွေ့ခြင်း၊ သွားသူခုမ- အလွန် သိမ်မွေ့မှုဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်။ သွားသူခုမနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ မေးခွန်းမေးတယ်။

“သတ္တာ ဘဏ္ဍာ သတ္တာ သူခုမ ဆိုနိုင်တဲ့ - အလွန် သိမ်မွေ့တဲ့အရာကို ဖြတ်တောက်လို့ရနိုင်ပါသလား”လို့ မိတ္ထနမင်းကြီးက မေးတယ်။ ဖြတ်တောက်တယ်ဆိုတာ အလွန်ကို သိမ်မွေ့သေးငယ်တဲ့အရာတစ်ခုကို ခွဲစိတ်လို့ရပါသလား။ ဥပမာ အကုမ္ပာကို အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ အရာတစ်ခုကို ထပ်ပြီး analyze လုပ်လို့ ရပါသလား၊ ဒီအဓိပ္ပာယ်ကိုပြောတာ။

“လုပ်လို့ရပါတယ”လို့ ရွင်နာဂေါသနက ဖြေတယ်။

ဒါဖြင့် “အရှင်ဘုရား အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ အရာဆိုတာ ဘာကိုပြောတာတဲ့နဲ့”လို့ဆိုတော့ ရွင်နာဂေါသန က “မမွေ့ ခေါ် မဟာရာဇ် သွားသူခုမော” မမွေ့ဆိုတဲ့ သဘာဝတရားဟာ အလွန်သိမ်မွေ့တယ်။

မမွေ့ဆိုတဲ့သဘာဝတရားဟာအလွန်သိမ်မွေ့တယ် သို့သော် တရားမမွေ့တိုင်း သိမ်မွေ့တာတော့ မဟုတ်ဘူး။ သိမ်မွေ့မှု သိသာမှု နှစ်မျိုးရှုနိုင်တယ်။ အသိဉာဏ်နဲ့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး သိနိုင်တဲ့

သိမ်မွေ့တဲ့အရာတွေမှန်သမျှကို အသိပညာနဲ့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလိုရတယ်။ ပညာနဲ့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမယ်ဆိုရင် မမွေ့သဘာဝတွေကို အမျိုးမျိုး ရှင်းပြလိုရနိုင်တယ်။ အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ဓမ္မကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ပညာနဲ့သိနိုင်တယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။

ဒီမေးခွန်းနဲ့အဖြေမာ မိလိန္ဒမင်းကြီးရဲ့မေးပုံနဲ့ ရှင်နာဂသေနရဲ့ ဖြေပုံက ရည်ရွယ်ချက်ချင်း ကွဲပြားခြားနားပုံရတယ်။ မေးပုံနဲ့ ဖြေပုံက ဘယ်အရာကို ရည်ညွှန်းတယ်ဆိုတာ အမိုာယ်မပေါ်လွင်ဘူး။

ဆိုလိုတာက အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့အရာကို ရှုပ်ဝါးနဲ့ မပြောဘဲ တရားဓမ္မနဲ့ ပြောတယ်၊ တရားဓမ္မဟာ အလွန်သိမ်မွေ့တယ်လို့ ပြောတယ်။ ရှုပ်ဝါးကို အသေးစိတ် ခွဲခြမ်းသလို ဓမ္မဆိုတဲ့ အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့တရားကိုလည်း အသိဉာဏ်နဲ့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်တယ်။ ဒီလိုအမိုာယ်မျိုးနဲ့ဖြေတယ်၊ အဲဒီလို ဖြေလိုကတော့ မိလိန္ဒမင်းက “ကလ္လာသီ ဘဏ္ဍာ- အရှင်ဘုရား အဖြေ သင့်တော်ပါတယ်”လို့ လက်ခံသွားတယ်။

၈၅-ဝိဉာဏာနာနာန္တပ္ပာ

နောက် ၈၅-ခုမြောက်မေးခွန်းက ‘ဝိဉာဏာနာန္တပ္ပာ’ တဲ့။ မိလိန္ဒမင်းကမေးတယ် “အရှင်ဘုရား၊ ဝိဉာဏာရယ်၊ ပညာရယ်၊ ခန္ဓာမှာရှိတဲ့ ဒိဝရယ်၊ ဒီသုံးမြို့ဟာ စကားလုံး ကွဲပြားသလို အနက်အမို့ယ်လည်း ကွဲပြားပါသလား ဆိုမဟုတ် စကားလုံးသာ ကွဲပြားပြီး အနက်အမို့ယ်က တူပါသလား”

ရွင်နာဂသေနက ဖြတယ်။ “ဝိညာက ဆိုတာ ထင်ဟင်
လတဲ့အာရုံကို သိတယ်၊ အာရုံကို ရယူတတဲ့သဘောရှိတယ်။
ဝိဇာနန လက္ခဏ် ဝိညာက် စိတ်ဟာ အာရုံကိုသိတဲ့ သဘာဝ
လက္ခဏာ ရှိတယ်။

ပညာဆိုတာတော့ ပဇာနန လက္ခဏာ ပညာ ပိုင်းပိုင်း
ခြားခြား ခွဲခြားဝေဖန်ပြီးသိတတဲ့ သဘာဝရှိတယ်။ ဒါကြောင့်
ဒီနှစ်ခုဟာ စကားလုံးလည်း မတူဘူး၊ အနက်အမိပို့ယ်လည်း
ကွဲပြားတယ်။

သို့သော “ဘူတသို့ နိဝင်း နှုပလမ္မာတိ- ခန္ဓာကိုယ်မှာ
ჰိုဝင်းအရာကတော့ မရှိဘူး”။

ဒို အယူဝါဒကို ပုံစွဲရဲ့တရားတော်မှာ ပယ်ထားတယ်။
ဟိန္ဒတွေပြောတဲ့ ჰိုဝင်း သတ္တတိဆိုတာ မရှိဘူး၊ သဘာဝတရား
သက်သက်သာ ဖြစ်တယ်။ ရုပ်နှုနာမ် နှစ်မျိုးပဲရှိတယ်။ ჰိုဝင်းတာ
သီးသန့်မရှိဘူးလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။

အဲဒီတော့ ဒီမေးခွန်းအရ “ჰိုဝင်းတာ မရှိဘူး မရနိုင်ဘူး”
လို့ ဖြဖလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက မကျေနပ်သေးဘူး။
“ကိုယ်တော်၊ ჰိုဝင်းရှိဘူးဆိုလိုရှိရင် မျက်စိနဲ့ အဆင်းအာရုံကို
မြင်တာ ဘယ်သူ မြင်တာတုန်း” လို့ မေးခွန်းထုတ်တယ်။

ჰိုရှိတယ်လို့ လက်ခံသူတို့ရဲ့ အယူအဆက ჰိုဝင်က မျက်စိ
တံခါးပေါက်ကနေပြီး မြင်စရာအာရုံကို မြင်တယ်၊ နားတံခါး
ပေါက်ကနေ အသံကြားတယ်။ နှာခေါင်း တံခါးပေါက်ကနေ
အနဲ့ရတယ်။ လျှာတံခါးပေါက်ကနေပြီး အရသာကို သိတယ်။
ခန္ဓာကိုယ်တံခါးပေါက်ကနေပြီးတော့ အထိအတွေ့ အာရုံကို
သိတယ်လို့ ယုံကြည်ကြတယ်။

အဲဒီ အယူအဆနဲ့ မိမိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတာ။ “အကယ်၍ မိဝမရှိဘူးဆိုလိုရှိရင် မျက်စိနဲ့အဆင်းအာရုံကို ဘယ်သူမြင်တာ တုန်း၊ နားနဲ့အသံကို ဘယ်သူကြားတာတုန်း၊ နှာခေါင်းနဲ့ အနဲ့ကို ဘယ်သူရှာတာတုန်း၊ လျှာနဲ့အရသာကို ဘယ်သူသိတာတုန်း၊ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ အထိအတွေ့ကို ဘယ်သူ ထိတွေ့တာတုန်း” လို မေးတယ်။

အဲဒီမှာ ရှင်နာဂသန က ရှင်းပြတယ်။ “မျက်စိဖြင့် အဆင်းအာရုံကိုမြင်တယ်ဆိုတဲ့နေရာမှာ မြင်သူက ဒီ၊ အသုံး ပြုတဲ့အရာက မျက်လုံး၊ မြင်တာက အဆင်းအာရုံ ဒီလိုပြောမယ် ဆိုရင် အဲဒီမျက်လုံးတဲ့ခါးပေါက်ကြီးကိုဖွင့်လိုက်မယ်၊ ကောင်းကင် ကြီးလို ဟင်းလင်းဟာလာ ဖြစ်သွားမယ်။ မျက်စိကို ဖွင့်ထုတ် ပစ်လိုက်မယ်၊ နားကိုလည်း ဖွင့်ထုတ်ပစ်လိုက်မယ်၊ နှာခေါင်းကို လည်း ဖွင့်ထုတ်ပစ်လိုက်မယ်၊ လျှာကိုလည်း ဖွင့်ထုတ်ပစ်လိုက် မယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုလည်း ဖွင့်ထုတ်ပစ်လိုက်မယ်။ အဲဒီလို ဖွင့်ထုတ်ပစ်လိုက်ရင် ဟင်းလင်းပြင်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ဒီဝက အဆင်းကို ပိုပြီးမြင်မလား၊ ဒီဝက ကြားတယ်ဆိုရင် ဒီနားကို ဖွင့်ထုတ်ပစ်လိုက်မယ်။ နှာခေါင်းပေါက်ကြီးလည်း ချွဲပစ်လိုက်မယ်၊ အဲဒီလိုလုပ်ရင် ဒီဝက ပိုကြား ပိုအနဲ့ရမလား”။

“အရှင်ဘုရား အဲဒီလိုလုပ်လိုတော့ မရဘူး။”

“ဒီလိုဆိုရင် ဒီဝဆိုတာ မရှိဘူးလို့ ဒီဝက မြင်တာမဟုတ်ဘူး၊ မြင်တာဟာ စက္ခဝိညာဏ်စိတ်က မြင်တာ။ သောတစိညာဏ်စိတ်က ကြားတာ၊ ယာန်စိညာဏ်စိတ်က အနဲ့ရတာ။ ဒိဋ္ဌဝိညာဏ်စိတ်က အရသာသိတာ၊ ကာယ်စိညာဏ်စိတ်က

အထိအတွက် သိတာ။ ဒုကြောင့် စိဝဆိတာ သီးခြားမရှိနိုင် ပါဘူး။

အခိုလို အရှင်နာဂသေနက ရှင်းပြလိုက်တဲ့အခါ မိလိန္ဒ မင်းကြီးက ကညာသိ ဘဏ္ဍာ- အရှင်ဘုရားအဖြေ သင့်တော်ပါ တယ်လို့ လက်ခံလိုက်တယ်။

၈၆-အန္တမ္မဝဝဇ္ဇာန် ဦးကျော်

နောက်ဆုံး ၈၆-ခုမြောက် မေးခွန်းက နာမ်တရားတွေကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာမြင်းဟာ အလွန်ခက်ခဲတဲ့အရာဖြစ်ပုံနဲ့ပတ်သက်ပြီး မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေးတာဖြစ်တယ်။

“အရှင်ဘုရား မြတ်စွာဘုရားလုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ အလွန် ကို ခက်ခဲတယ်လို့ ပြောနိုင်မလား” လို့ ဆိုတဲ့အခါ “ပြောနိုင်ပါ တယ်” လို့ ရှင်နာဂသေနက ဖြေတယ်။

“ဒါဖြင့် ဘယ်ဟာကို အခက်ခဲဆုံးလို့ အရှင်ဘုရား ပြောမလ” ဆိုတော့ ရှင်နာဂသေနက “မြတ်စွာဘုရားလုပ်တဲ့ အလုပ်တွေထဲမှာ အခက်ခဲဆုံးက အကောင်အထည်မရှိတဲ့ အာရုံ တစ်ခုတည်းမှာဖြစ်ကြတဲ့ စိတ်, ဓာတ်သိက တရားတွေကို ဒါက ဖသာ၊ ဒါက ဝေအနာ၊ ဒါက ဓာတ်နာ၊ ဒါက စိတ်လို့ ခွဲခြား စိတ်ဖြာတဲ့အလုပ်ပဲ” ဖြစ်တယ် ဆိုတယ်။

“အရှင်ဘုရား ဥပမာနဲ့ပြောစမ်းပါဉီး” လို့ ဆိုတော့ ရှင်နာဂ သေနက ဥပမာနဲ့ပြောတယ်။

၁၃၈

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

“လူတစ်ယောက်ဟာ ပင်လယ်ရေကို ခပ်ယူလိုက်ပြီး ဒီရေဟာ ဂရိဗြိုဟ်ကရေး ဒီရေဟာ ယမုန္ဒမြို့ကရေလို ခွဲခြားပြီး သိနိုင်ပါမလား” လို မေးတဲ့အခါ “သိဖို့ခက်ပါတယ” လို ဖြေတယ။

“အဲဒါကို ခွဲခြားသိဖို့ခက်တာထက် အခု နာမ်တရားတွေကို ခွဲတာက ပိုပြီးခက်တယ် ဒါကြောင့်မို အလွန်ကို ခက်ခဲတဲ့အလုပ် ကို မြတ်စွာဘုရား လုပ်တာဖြစ်တယ” လို ရှင်နာဂါသနက ဒီလိုဖြေတယ။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “သူ၏ ဘဇ္ဇာ- အရှင်ဘုရားပြေတာ ကောင်းတယ်ဘုရား” လို လက်ခံလိုက်တယ်။

ဆွေးဆွေးပဲ ရပ်နှုန်း

အဲဒီလိုလည်း မေးပြီးရော ရှင်နာဂါသန က “အရှင် မင်းကြီး၊ အခု ဘယ်အချိန်ရှိပြီလ” ဆိုတော့ “အရှင်ဘုရား ပထမယာမ်ကုန်ဆုံးလို သန်းခေါင်ယာမ်ရောက်နေပါပြီ”။

နန်းတော်ထဲမှာ ဆွမ်းစားပြီးကတည်းက ဆွေးဆွေးကြတာ အခု သန်းခေါင်ရောက်သွားပြီ၊ မေးခွန်းပေါင်း ၈၆-ပုဒ် မေးဖြေ ပြီးကြပြီ။

“အရှင်ဘုရားတို့ ပြန်ကြဖို့အတွက် မီးရျှေးတွေ အဆင်သင့် တွေန်းထားပါပြီ။ နန်းတော်ကနေ ကျောင်းလိုက်ပို့ဖို့ လူတွေကို မှာထားပြီးပါပြီ၊ လိုက်ပို့မယ့် လူတွေကိုလည်းပဲ တံခွန် ကုလား အခမ်းအနားတွေ အားလုံး စီစဉ်ပြီးပါပြီ” လို မိလိန္ဒမင်းက ဆိုတယ်။

မာနကြီးလွန်းလို ယောနကအမတ်တွေက ဘုရင်ကြီးကို
မကျေနပ်ကြသူး။ ဘုရင်ကြီးကို အနိုင်ယူနိုင်သူဟာ ရှင်နာဂေသန
ပ ရှိတယ်။ ယောနကဆိတာဟာ ယန္တခေတ် တူရကိန်ငံလို
ပြောကြတယ်။ အဲဒီ တူရကိုအမတ်တွေက ပြီးသွားတဲ့အခါ
ဘုရင်ကြီးကို ပြောကြတယ်။ “အရှင်မင်းကြီး ဘယ်နှယ်လ?
ရှင်နာဂေသနမထောင်ဟာ ပညာရှိတယ် မဟုတ်လား၊ အရှင်
မင်းကြီး မေးတာတွေ အကုန်ဖြန့်တယ် မဟုတ်လား။”

“ဟူတ်တယ်ကွဲ ဒီလိုဆရာမျိုး၊ ငါလို တပည့်မျိုး (ရှင်နာဂ
ေသနလို ဆရာမျိုး၊ ငါလို တပည့်မျိုး) ပညာရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ
တွေ၊ လိုက်ပြုဆိုရင် မကြာခင် တရားသိမှာ”။

သူ့ကိုယ်သူ ထည့်ပြောသေးတာ။ ငါလိုလူမျိုးနဲ့မှ အဆင်
ပြောတယ်။ အဲဒီတော့ မင်းကြီးမေးသမျှ ရှင်နာဂေသန ဖြစ်ချက်
အားလုံးကို မိလိန္ဒမင်းကြီးက ကျေနပ်တယ်။

ဆွေးနွေးပွဲပြီးတဲ့အခါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ရှင်နာဂေသန
အား တစ်ယိန်းတန် တန်ဖိုးရှိတဲ့ ကမ္မလာကြီးကိုလျှော့ခိုးပြီး ယခုလို
လျော်ထားတယ်။

“အရှင်နာဂေသန၊ ဒီနောကနေစပြီး အရှင်ဘုရားအတွက်
ဆွမ်းအုပ် စေဝ၊ နေ့စဉ် ပိုပါမယ်။ နှစ်းတော်မှာ အရှင်ဘုရားတို့နဲ့
အပ်စပ်တဲ့ပစ္စည်း ဘာပဲလိုချင်လိုချင် အရှင်ဘုရားကို ဖိတ်ကြား
ပါတယ်၊ လိုချင်တာရှိရင် ပြောပါ။ အရှင်ဘုရားနဲ့ အပ်စပ်တဲ့
ပစ္စည်း လျှော့ပါမယ်”။

ရှင်နာဂေသနက “အလုံ မဟာရာဇ်- အရှင်မင်းကြီး
လုံလောက်ပါပြီ၊ အသက်ရှင်ဖို့အတွက် လုံလောက်ပါတယ်” လို့
မိန့်တယ်။

“အရှင်ဘုရား၊ အရှင်ဘုရားမှာ လုံလောက်တယ်ဆိုတာ တပည့်တော် သိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တပည့်တော် အပြစ်တင်မခံ ရန်အာင်လည်း အရှင်ဘုရားက စောင့်ရှောက်ပါ၊ အရှင်ဘုရား အပြစ်တင်မခံရအောင်လည်း တပည့်တော်က စောင့်ရှောက်ပါ မယ်”။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက လူပါးကြီး၊ အရှင်ဘုရားက စောင့်ရှောက် ပါဆိုတာ ဘာလဲလိုဆိုလိုရှုရင် “ရှင်နာဂသသနဟာ ဘုရင်ကြီးကို သဘောကျလောက်အောင် ဖြေဆိုနိုင်တဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုရင်ကြီးဆိုက သူ ဘာမှုမရဘူး” လို့ ပြောကြမှာ ဖြစ်တယ်။ ဘာမှုမရဘူးလို့ အဲဒီလို မဖြစ်ပါစေနဲ့တဲ့။

တစ်ခါ တပည့်တော်အတွက်လည်း အရှင်ဘုရား စောင့်ရှောက်ပါဆိုတာ ဒါ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ရှင်နာဂသနကို ကြည့်ညိုတယ်၊ သဘောကျတယ်လိုသာ ပြောတယ်။ ဘာမှုလည်းမလျှော့ဗျား ဆိုပြီး သူအပြစ်တင်ခံရလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ နှစ်ယောက်စလုံး အပြစ်တင်ခံရမှုမှ လွတ်အောင် အရှင်ဘုရားက ကိုယ့်ကိုယ်ကို လည်း စောင့်ရှောက်ပါ တပည့်တော်ကိုလည်း စောင့်ရှောက်ပါတဲ့။

“အရှင်ဘုရား ခြေသံမင်းကြီးဟာ ရွှေလျောင်ချိုင်ကြီးထဲမှာ ထည့်ထားပေမယ်လို့ အမြဲတမ်း အပြင်ထွက်ဖို့ပဲစဉ်းစားနေသလို တပည့်တော်ဟာ ရွှေနန်းတော်ကြီးမှာ နေရပေမယ်လို့ ဘုန်းကြီး ဝတ်ဖို့ပဲ အမြဲတမ်း စိတ်ကူးနေပါတယ်။ တပည့်တော် ဘုန်းကြီး ဝတ်ရင်တော့ မြန်မြန်သေမှာတဲ့။ တပည့်တော်မှာ ရန်သူတွေ များတယ်”လို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက လျှောက်တယ်။

ရှင်နာဂါသနတိပြုနိုက္ခိုင်း

အဲဒီလို လျောက်ပြီးတဲ့အခါမှာ အရှင်နာဂါသနတိ
ကျောင်ကို ပြန်ကြောက်တယ်။ ရှင်နာဂါသနတိ ပြွဲသွားတဲ့အခါမှာ
မိသုဒ္ဓမာဏ်းကြီးက နန်းတော်မှာ ကျွန်ုရံပြီးတွေးတယ်။ “ငါက
ရှင်နာဂါသနကို မေးတယ်။ ဘာတွေမေးတာတုန်း၊ ရှင်နာဂါ
သနက ငါကို ဘာတွေ ပြောသွားတာတုန်း။ တစ်နေကုန်ကြီး
မေးဖြေတာကို သူကဘာတွေဖြေလို့ ငါက ဘာတွေမေးတာတုန်း”
စဉ်းစားတယ်။ ငါမေးတာတွေကလည်း အကောင်းတွေချည်းပဲ။
သူဖြေတာတွေကလည်း အကောင်းတွေချည်းပဲလို့ အဲဒီလို
တွေးတယ်။

ရှင်နာဂါသန ကလည်း ကျောင်းပြန်ရောက်တဲ့အခါ
“မိသုဒ္ဓမာဏ်းကြီးက ငါကို မေးတယ်၊ ဘာတွေမေးတုန်း၊ ငါကရော
ဘာတွေဖြေမိတုန်း။ ပြန်တွေးလိုက်တဲ့အခါကျတော့ ငါဖြေတာ
တွေလည်း အဟုတ်ပဲ။ သူမေးတာတွေလည်း အဟုတ်ပဲ” လို့
ဒီလို ကျွန်ုပ်အားမူးဖြစ်တယ်။

နောက်ရက်

နောက်တစ်ရက် မနက်ရောက်တဲ့အခါ ဆွမ်းစားဖို့
နန်းတော်ကို ကြောလာတယ်။ နန်းတော်ကို ကြောလာတဲ့အခါ မိသုဒ္ဓ
မာဏ်းကြီးက ပြောတယ်။ “အရှင်ဘုရား၊ အရှင်ဘုရားဖြေတာတွေ
အပေါ်မှာ တပည့်တော် ကျွန်ုပ်ဝမ်းသာပြီး အချိန်ကုန်တယ်လို့
မမှုတ်ပါနဲ့ တပည့်တော် စဉ်းစားနေတာက ငါ ဘာမေးလို့ သူ
ဘာတွေဖြေတာတုန်း စဉ်းစားတဲ့အခါ ငါမေးတာတွေလည်း

အကောင်းပဲ၊ သူဖြေတာတွေလည်း အကောင်းပဲ၊ ဒီလိုပဲ စဉ်းစားပါတယ်။”

ရှင်နာဂါသနကလည်း အဲဒီလို ပြန်ပြောတယ်။ “အမေးအဖြေကို ကျေနပ်ဝိုးသာပြီး အခိုန်ကုန်တယ်လိုများ မအောက်မေးလေနဲ့တဲ့။ ငါကိုဘာတွေမေးလို ငါဘာတွေ ဖြေလိုက်တာတုန်းလိုဆိုပြီး မင်းကြီးမေးတာတွေကလည်း အကောင်းတွေပဲ။ ငါဖြေတာတွေကလည်း အကောင်းတွေပဲလို ဒီလိုပဲတွေးမိတယ်” လိုပြောတယ်။

မိလိန္ဒမင်းကြီးနဲ့ ရှင်နာဂါသနတို့ဟာ အဲဒီအခိုန်မှာတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အလွန်ကျေနပ်ပြီး မိလိန္ဒမင်းကြီးက အဲဒီကျေတော့မှ ရှင်နာဂါသနကို ရှိခိုးဦးခဲတယ်။

“**ဗုတ္တိဟ တေ မဟာနာဂါ အညမညသု**
သုဘာသိတ် သမန္ဒမောဒီသု- ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ် နှစ်ဦးဟာ
တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အပြောအဆိုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျေနပ်အားရကာ
ဝိုးမြောက်ဝိုးသာ ဖြစ်ကြတယ်” လို မိလိန္ဒပ္ပာ အခန်းကဏ္ဍကို
နိဂုံးချုပ် အဆုံးသတ်ထားတာ ဖြစ်တယ်။

နိဂုံးချုပ်

တရားချုစ်ခင် သူတော်စင်ပရီသတ်အပေါင်းတို့ မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂါသနတို့၏ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင် ပြောဆိုချက်များ မိလိန္ဒပ္ပာရဲ့ ပထမအခန်း ဒီနေ့မှာပဲ နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့အဆုံးအမတရားတော်များဟာ သိစရာတွေအလွန်များပြားတယ်။ သိအောင် ကြီးစားကြရမှာ ဖြစ်တယ်လို

မိတ္ထပူး

၁၈၃

ကိုယ်စိကိုယ်စိ သတိထားပြီး ကြိုးစားအားထုတ်နှင့်ကြပါစေ
ကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

Transcribed by-Ko Thu Rein Aung

Typed by- Wai Wai Lwin

Final editaion copy by- Htet Naing San (IDE)

မြန်မာ့ဘုရားသိပ္ပ

მისაღვევებით ცინით არწივებულისტები სოკოლის და
თაფურის პატი თავის დოკუმენტების მიზნით მოგენერირდა
და დამტკიცებული ხდილის შესაბამის აღმართული ქადაგი და
დადგინდა სასახლეში მისამართ აღმართული ქადაგი და
დადგინდა სასახლეში მისამართ აღმართული ქადაგი და

တရာ့သေဆုင်ပုဂ္ဂန် တစ်သို့ ပျော်ပြန်လှပ် ဖြစ်ထောက်ခိုက်ပါက တော်ပြီ
အေးများ၏ အကိုယ်စာမျက်နှာပိုင်ပေါ်သည်

၅၆၇

ဘရှင်နှစ်မှလာလာဘိဝံသ ၏ ထုတ်ဝေပြီး ဓမ္မစာအပ်များ

- အဘိဓမ္မ၊ မြတ်ဒေသနာ(ပ+ဇ တွဲ)
- ဟိဒ္ဓသမဂ္ဂမြတ်ကို ပွဲဘန်းနည်ပြင်၊ လွှေလာသုံးသပ်ပြင်၊
- ပွဲဘန်းမြတ်ဒေသနာ
- ၁။ နိဗ္ဗာန်တံသိပြီး ဖွင့်တော်များ
၂။ မဟာသတိပွဲဘနာတ် အနှစ်ချုပ်
- ၃။ ဘဝအသွင်ကို ဓမ္မအပြင်ပြင်၊ ရူကြည်ပြင်；
- ၄။ ဘဝချိုဝင်ယူ ရွှေးချေယ်ရပည့်လုပ်；
- ၅။ သုတေသနကောင်းပို့၏ စိတ်နေသဘာတော်；
- ၆။ ဘဝအရေး စိတ်အေးရလေအောင်
- ၇။ ဓမ္မကြော်ပုံ
- ၈။ တောင်ပို့ထဲက ရတနာ
- ၉။ မြတ်သောဉ်၊ စုဆောင်းပါ
- ၁၀။ သမထနှင့် စိပသာနာ
- ၁၁။ ရောဂါကုလား စိတ်စွမ်းအား
- ၁၂။ ရှင်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်
- ၁၃။ စိတ်ကောင်းဆွေကောင်း
- ၁၄။ မေတ္တာနှင့် အာစိုးသုံး
- ၁၅။ လူပြိုကျိုးနှင်ပါစေ
- ၁၆။ မေတ္တာသုတ်အနှစ်ချုပ်
- ၁၇။ ဘဝဆည်းဆာ ကရာဏာ
- ၁၈။ ဉာဏ်စောင့်ပြင်း အခို့ယ်

၁၃။ ဓမ္မမှတ်ကျောက်
၂၁။ ဓမ္မအသိပြင့် အကျိုးရှိရှိနေဟည်
၂၃။ နှစ်ဦးကာလ ဓမ္မလက်ဆောင်
၂၅။ မြတ်ပုဒ္ဓအသနာနှင့် ယနေ့ကျွော်
၂၇။ ယနေ့လူသားများ၏ မနက်ပြန်ကျွော်
၂၉။ မဟုလသုတ်အနှစ်ချုပ်
၂၁။ သာရဏီယတရား
၂၂။ ရာတထော်
၂၃။ ဓမ္မဘုရားသင်တန်းသားများ၏ မေးခွန်းများကိုဖြေဆိုခြင်း
၂၄။ သေခြားသောလမ်းမှ လျှောက်လုပ်းပါ
၂၅။ မဟာအဲနဲ
၂၆။ စိတ်၏ထွက်ပေါက်များ
၂၇။ ပြစ်နိုင်တာနှင့် မပြစ်နိုင်တာ
၂၈။ အရှင်အာနှုန်း၏ ဝိပဿနာ
၂၉။ န ၁ သော၊ န ၁ အကျော်
၃၀။ လူတိုင်းကျွော့ရန် သတိပွဲဘန်
၃၁။ စိတ်၏အတွေးများ
၃၂။ ဥပါဒီနပုဒ္ဓယာဘဏ်
၃၃။ သတိမကွာ အသိပညာပြင့် နေထိုင်ခြင်း
၃၄။ အတွော်ဟိုအတွော်နောနာထော်
၃၅။ ဗောဓားသုတ် အနှစ်ချုပ်
၃၆။ ဟောသူ နာသူ စိတ်ထားဖြူ
၃၇။ ၁၂နှစ်ကြာ အပြောရာခဲ့ရသော မေးခွန်းများ

၄၂။ လွတ်ပြောက်တဲ့စိတ်
၄၃။ ကုသိလ်ပြစ်အောင် သတိအောင်
၄၄။ ခွဲသုတ်အနှစ်ချုပ်(အန္တရာယ်ကာကွယ်ခြင်း)
၄၅။ တရားသိလျက် အကျင့်ခါး
၄၆။ လူ၌ယာဘဝနာ မြတ်အေသန
၄၇။ သံသရာခရီးသွား အမှားမလုပ်စိစေနှင့်
၄၈။ ပို့ဘက်ကမ်းက ပြီးချမှုးတယ်
၄၉။ ရတနာသုတ်အနှစ်ချုပ်
၅၀။ လောကဓာန်တိုင်းများနှင့် ကြံ့ခိုင်သည့်စိတ်ထား
၅၁။ ဘုရားသော်မူပေးဆပ်ရဟန် ကဲကြမ္မာဝ်ကြွေးများ
၅၂။ အထင်မှား အမြှင်မှား
၅၃။ ဓရတုပို့ဘဲသုတ် အနှစ်ချုပ်
၅၄။ ယဉ်ပြီးခြင်း၏ နိဂုံး
၅၅။ နှစ် ဒုက္ခသွား မူလဲ
၅၆။ စိတ်၏အညွှန်အကြေးများကို ဖယ်ရှားခြင်း
၅၇။ အားပေးစကား
၅၈။ ပုဂ္ဂဏ္ဍသုတ် အနှစ်ချုပ်
၅၉။ ဘေးသော်ရှုရှု
၆၀။ နိဗ္ဗာန်သို့ ဦးတည်သွားနေသူ
၆၁။ ဘဝ၏နှစ်ထုပ်ဝန်ပိုးများ
၆၂။ ကုသိလ်ပြစ်ပွား နလုံးသွေ်းတရား

၆၃။ နိုင်သူနှင့်ရှုံးသူ
၆၄။ အကာဘကိုပစ်၍ အန်ဂိုရာ
၆၅။ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းအောင်ကျင့်ဆောင်ခြင်း
၆၆။ တရားထူးရရှိ၍၏
၆၇။ ကော်မူးသီခြင်း
၆၈။ ဘာသာတရားလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်
၆၉။ ကာလာမသုတ် အန်ချုပ်
၇၀။ ခုခံစွမ်းအား
၇၁။ အလေးထား၍ ငြုံးစားဆင်ခြင် ကောင်းအောင်ပြင်
၇၂။ အခွင့်ကောင်းကို ရအောင်ယူ
၇၃။ ရှာဖွေခြင်းနှင့် ရရှိခြင်း
၇၄။ ကုသိတ်တစ်ပဲ ငရဲတစ်ပိဿာ
၇၅။ ဓမ္မကိုအော်ပြုမှ ထာဝရချမ်းသာမည်
၇၆။ အစွမ်းတန်ခိုးများနှင့် သာသန
၇၇။ ချမ်းသာစွာအိုင်စက်ရခြင်း
၇၈။ နှစ်ဦးမေတ္တာလူတိုင်းမှာ
၇၉။ အလို့အပ်ဘက်သုတ် အန်ချုပ်
၈၀။ အလုပ်ရှင်နှင့်အလုပ်သမား စိတ်ကောင်းထား
၈၁။ နိယျာနိကသာသန
၈၂။ အန္တာလက္ခဏသုတ် အန်ချုပ်
၈၃။ သူ့အဗြိုင် ကိုယ့်အဗြိုင် ဓမ္မအဗြိုင်

ကုံ၊ ရှင်ရာဟုလာ၏ဘဝနှင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမှု
ကျေ၊ ကွဲဖွေနှင့်အလုပ်နှင့် အပိုင်းကိုမြင်း
ကြီ၊ မျာမိတ်တော်ကြား ဘုရား(၂၄)ဘူး
ကုံ၊ အဲချော်လျှေား မြတ်ဘုရား
ကုံ၊ ပဋိစ္စသူ၌မျှော်နှင့် စိဟသာနာ
ကုံ၊ ယောက်ပုဂ္ဂိုလ်ရုပည် အကည်အချင်းများ
ဇူး၊ ကွဲဖွေနှင့်သာရာ
ဇူး၊ တတိပြုပါ သာသာနာ
ဇူး၊ ဒီနာအမြဲခံတဲ့ သမထပ်စိဟသာနာ
ဇူး၊ စိုက်နှင့်ပို့သာနာ
ဇူး၊ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ လောကပိုဒယလမ်းစဉ်
ဇူး၊ သာသာနာပြု၍အားစု
ဇူး၊ လူခိုးလူပိုက်
ဇူး၊ သမုပ္ပါဒ ထိုးတစ်ထွား
ဇူး၊ မုဒ္ဓ၏အဆုံးအမှုကို လက်ဆင်ကော်မြှင်း
ဇူး၊ သုံးပီးရတာနာ ကိုးကွဲယ်ရာ
၁၀၀၊ ပါရိုပို့နိုပ် အမှတ်တဲ့ဆိုင်များ
၁၀၁၊ အာနာပါနသာတိသုတေသနနှစ်ချုပ်
၁၀၂၊ ယုယ်ကြီးရဲ့ ဆန္ဒ
၁၀၃၊ စံထားရမည့် ကိုယ်ကျော်တရားရိုဘူးများ
၁၀၄၊ ကျော်သည့်အာရုံများနှင့် ရွှေးရမည့်စိဟသာနာတရား
၁၀၅၊ ဓမ္မသောက်နှင့် ဘဝဆည်းသာ

၁၆။ ဆင်းရဲမွဲတော့ လျှော့ချရေး
၁၇။ မြတ်ပုဒ္ဓ၏အဆုံးအမန်းအညီ နေထိုင်ခြင်း
၁၈။ ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓးအား ဉာဏ်ဆယ်ပါး
၁၉။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်များ နေစဉ်ဘဝမှာ နေထိုင်ကြပုံ
၂၀။ မွေးနှေ့လက်ဆောင်
၂၁။ သောတာပန်၏ ဘဝရှုပုံလွှာ
၂၂။ တဟည့်များလေးတားမြတ်နီးတဲ့ဆရာ
၂၃။ ရင်းနီးမြှုပ်နှံခြင်း
၂၄။ ကံကြွေ့၏ ရှုပုံလွှာများ
၂၅။ ဆဆရှု ဒေသနာန်း ဓမ္မဝိဟသုနာ
၂၆။ ဉာဏ်ထိုး
၂၇။ မြတ်ပုဒ္ဓ၏ကျော်မူး အထူးပေးဆပ်ခဲ့သူ
၂၈။ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ရန် အခြေခံတရား
၂၉။ သစ္စဒေသနာ ဓမ္မစကြာ
၃၀။ အားကိုးခြင်း
၃၁။ သစ္စမှုပတ်ရှုပကသုတ် အနှစ်ချုပ်
၃၂။ အထွေးပိတ် နှင့် ပရေပိတ်
၃၃။ အသက်ရည်လေ ပိကောင်းလေ
၃၄။ မိဘနှင့်သားသမီးအကြား မှန်ကန်သောအပြင်များ
၃၅။ အများအတွက် သံယာတော်တို့၏ဆောင်ရွက်ချက်
၃၆။ သလျော့ခုတ်အနှစ်ချုပ်

၁၂၁။ ကောသလအိပ်မက်နှင့်ယန္တကဗ္ဗာ
၁၂၂။ ဝိယတော ကယတော သောကော
၁၂၃။ ဆရာမြတ်ကို ဆည်းကပ်ရမည့်အခါ
၁၂၄။ ဓမ္မဘာဝန်
၁၂၅။ ဉာဏ်သည်တို့၏ စကားပိုင်း
၁၂၆။ ရင်ပြုအလျှောက်မဟုလာ အနာမောအနာ
၁၂၇။ ပါရာယနအေသန
၁၂၈။ အဂ္ဂတိဘုသားတို့၏ အမှာစကား
၁၂၉။ မြတ်ယနသာသန၊ နှင့်
 သီတင်းကျော်လပြည့်နေအမှတ်တရများ
၁၃၀။ ဝိဝါဒမူလ(၆)ပါးနှင့် မြတ်ယန၏အဆုံးအမေစကား
၁၃၁။ ကိုယ်ဘဝ ကိုယ်ပြင်
၁၃၂။ ဝိပသနရှုပွှု၏ တောလေးဆယ်
၁၃၃။ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွေ(၁)
၁၃၄။ ဟတ်ဝန်ကျင်ကိုရှုမြင်၍ ပိမိဘဝကို ပြုပြင်၍
၁၃၅။ သူတော်ကောင်းသည် အားလုံးအတွက်ဖြစ်သည်
၁၃၆။ သူတော်ကောင်းတို့ တောင်းသောဆု
၁၃၇။ အစရိုက်အကျိုး အဆုံးပုဂ္ဂိုလ်များ
၁၃၈။ အောင်မြင်ကြီးပွား စက်လေးပါး
၁၃၉။ ထေတာနာကောင်းလျှင် ကံကောင်းသည်
၁၃၁။ စိတ်ကောင်းရှုပိုက ပထမ
၁၃၁။ တမလွန်ဘဝက ဆွဲပျော်များအရေး

၁၄၈ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွဲ(၂)
 ၁၄၉ မြတ်ဖွေ၏ ဂုဏ်တေသိကိုဆို
 ၁၅၀ မကျိုးမာသူများအတွက် အထူးနလုံးသွင်းတရား
 ၁၅၁ မာလုကျေပွဲဘရဟန်အတွက် အလုပ်ပေးတရား
 ၁၅၂ အပြစ်တစ်ခြင်းနှင့် ကဲ့ရဲ့ခြင်း
 ၁၅၃ အတွေးများကို ဖယ်ရှားနိုင်ရမည်
 ၁၅၄ ဒီလိုပါဌာ(ပထမတွဲ)

ဒီလိုပါဌာနှင့် ရှင်နာကသေနှင့် ဖူးဝါဒရောန အသေးစိတ်ပြုသိုက်များ
 ၁၅၅ ပရောက္ခန္တိ အရှင်မြတ်တို့၏ ဘဝနှင့် ဓမ္မအပြစ်(ပထမတွဲ)
 ၁၅၆ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွဲ(၃)
 ၁၅၇ စာသင်စာ၍ ပြုကြသေသနမှာ
 ၁၅၈ ဗုဒ္ဓသေသနနာ၏ ဒီသေသလကွဲထားများ
 ၁၅၉ ဒီဇွဲ ဒီဇွဲမှုတွဲ
 ၁၆၀ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွဲ(၄)
 ၁၆၁ ဒီဇွဲ ဒီဇွဲကိုယ်တိုင် ဒီဇွဲကိုယ်သူ ဖုန်းပိုင်စေနှင့်
 ၁၆၂ တိုင်းရေးပြည်ရေး ပူးတွေးမြင်း
 ၁၆၃ နှစ်သစ်မာလာကို ပေါ်လွှာဖြင့်ကြိုးဆိုခြင်း
 ၁၆၄ ဘဝအတွင်းမှ အပေါ်မှင် နှင့် အလင်းများ
 ၁၆၅ လူတိုင်းအတွက် အပုန်တရား
 ၁၆၆ မဟာသာဝကြီးတို့၏ စကားနိုင်း

၁၆၈။ မိလိန္ဒပညာ(ခုတိယတွေ)

မိပိန္ဒမူနှင့် ရှင်နာဂသသနကြီး၏ ဖုဒ္ဓဝါဒထော် အကျွေအတ်ပြုဆိုရှုံး

၁၆၉။ မိတ်ဖွဲလမ်းမှုကို အောင်နိုင်သူ

၁၇၀။ မိလိန္ဒပညာ(တတိယတွေ)

မိပိန္ဒမူနှင့် ရှင်နာဂသသနကြီး၏ ဖုဒ္ဓဝါဒထော် အကျွေအတ်ပြုဆိုရှုံး

ဓမ္မဒါနကုလိပ်ရှင်

နတ်လူသာဓခေါစေသ်

ဓာတ်ဒဗ္ဗာ ပုဂ္ဂိုလ်လုပ်ငန်း
အမှတ်(၁၅၂)၊ (၂၂)လမ်း၊ လသာမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊
ဖုန်း ၀၉-၅၈၈၉၄၃၂၊ ၀၉-၇၉၂၂၂၂၆၂